

Besluit 08/12 B

Voorgestelde behandeling:

PS-vergadering : 2 maart 2012

Onderwerp

Notulen vergadering Provinciale Staten d.d. 11 november 2011

's-Hertogenbosch

Datum

14 februari 2012

Document-nummer

2890461

Griffie

Bijlage(n)

-

Provinciale Staten van Noord-Brabant,

- gelezen het voorstel van de griffier d.d. 14 februari 2011;
- gelet op artikel 40, vijfde lid, van het Reglement van orde Provinciale Staten Noord-Brabant 2012;

besluiten:

de notulen van het verhandelde door Provinciale Staten in hun vergadering d.d. 11 november 2011 vast te stellen.

's-Hertogenbosch, 2 maart 2012

Provinciale Staten van Noord-Brabant,

de voorzitter, de griffier,

prof. dr. W.B.H.J. van de Donk mw. drs. C.J.M. Dortmans

**Notulen van de vergadering van Provinciale Staten van
Noord-Brabant op vrijdag 11 november 2011**

VASTGESTELD VERSLAG

Inhoudsopgave	blz.	nummer
Lijst van de leden van Provinciale Staten	7	
Agenda	9	
Presentielijst	11	
Opening van de vergadering	11	
Sprekers:		
Voorzitter	11,12	
Van Hattem	11,12	
Mw. Geeraedts	12	
Heijmans	12	
Mw. Kerkhof-Mos	11,12	
Krol	12	
Mw. Lestrade-Brouwer	12	
P. Smeulders	12	
Mw. Tetteroo	12	
Van der Wel	12	
Notulen van de vergadering van Provinciale Staten van 30 juni en 1 juli 2011	13	55/11
Ingekomen stukken	13	54/11
Spreker:		
Voorzitter	13	
Kredietvoorstel verbouwing provinciehuis	13	56/11
Sprekers:		
Voorzitter	14,15,16,17,19,20,21,22,23,24,25,27,33,34,36,38,39	
Dol	16,28	
Mw. Geeraedts	13,14,15,19,20,31,33,34,36,38,39	
Heijmans	13,14,15,18,19,20,21,22,29,31,32,34,35,38,39	
Mw. Van der Kammen	21,22,33,35,38,39	
Kap	27,28,29,38,39	
Mw. Kerkhof-Mos	15,16,17,34,38,39	
Krol	26,36,38,39	
Mw. Lestrade-Brouwer	24,25,30,33,36,38,39	
Pauli	27,28,29,30,31,32,33,34,37,38	
P. Smeulders	16,25,38,39	
Mw. Tetteroo	14,21,23,24,30,32,35,36,37,38,39	
Van Vught	39	
Van der Wel	14,16,17,18,20,26,36,38,39	
Amendement A1 (mw. Van der Kammen; verworpen)	22,38	

Amendement A2 (mw. Van der Kammen; verworpen)	22,39
Motie M1 (mw. Lestrade-Brouwer e.a.; aangenomen)	25,39
Motie M2 (mw. Lestrade-Brouwer e.a.; ingetrokken)	25,38
Motie M3 (mw. Tetteroo; ingetrokken)	36,38

Dekkingsvoorstel voorfinanciering bodemsanering	40	53/11
Chemie-Pack Moerdijk		

Sprekers:

Voorzitter	41,43,44,47,48,49
Mw. Geeraedts	40,49
Heijmans	40,47,48,49
Van den Hout	44,46,47,48
Kap	44,46,47,49
Mw. Kerkhof-Mos	40,49
Kerkhoff	40,47,48,49
Krol	44,49
Leenders	41,47,48,49
P. Smeulders	44,49
Mw. Spierings	43,49
Van der Wel	44,46,49
Motie M4 (Kerkhoff; ingetrokken)	41,47
Motie M5 (Leenders e.a.; ingetrokken)	43,49

Begroting 2012/Najaarsbrief 2011	49	47/11
---	-----------	--------------

Sprekers:

Voorzitter	49,51,52,53,58,59,61,63,67,68,69,70,73,74, 75,76,79,83,84,85,86,87,89,90,92,93,98, 100,105,106,114,115,117,118,120,121,124, 126,127,129,130,131,132,133,134,135,136, 137,138,139,140,141,142,143,144,145,146, 147,148,149
Mw. Arts	99
Van den Berg	71,101,138
De Boer	106,107,109,110,111
Bouwman	103,104
Brenninkmeijer	142,147,148
Mw. Brunklaus	110
Dol	63,65,130,135,138,139,140,141,142,143, 144,145,146,147,148,149
Mw. Geeraedts	65,83,133,135,136,138,139,140,141,142, 143,144,145,146,147,148,149
Mw. Van Haften-Harkema	121,123,124,135
Ten Harmsen van der Beek	49,51,52,57,64,65,94,95,96,97,123,124, 125,126,127,134,136,137
Van Hattem	72,73,102,113,114,115,134,137,138,139, 140
Heijmans	49,61,63,98,127,128,136,137,138,139,140,

Van Heugten	141,142,143,144,145,146,147,148,149 93,94,95,96,97,98,99,100,101,102,103,104, 105,124,125,126,133,134,136,137
Van den Hout	111,112,113,114,115,116,117,118,134,135, 138
Kap	93,107,110,113,133,138,139,140,141,142, 143,144,145,146,147,148,149
Mw. Kerkhof-Mos	53,54,55,57,58,107,127,139,140,142,143
Mw. Keijzers-Verschelling	138,139,140,141,142,143,144,145,146,147, 149
Mw. Klitsie	109,112,138,139,140,141,142,143,144,145, 146,148
Mw. Knoet-Michels	114
Krol	87
Kuijken	101,102,111,131,142,143,144,145,148
Mw. Lestrade-Brouwer	60,61,76,113,125,128,131,137,138,146, 147,148,149
Van Lopik	70,71
Pauli	118,119,120,121,130,135
Mw. Prins-Afman	112
Mw. Slegers	82,117
Mw. Spierings	116
P. Smeulders	51,65,80,82,83,104,105,114,132,138,139, 140,141,142,143,144,145,146,147,148,149
S. Smeulders	98,134
Mw. Tetteroo	61
Vissers	59,60,61
Van Vugt	138,139,141,144,145,146
Van der Wel	51,52,60,88,89,98,109,110,115,116,117, 118,119,120,121,133,137,138,139,140,141, 142,143,144,145,146,147,148,149
Mw. Wijnands	54,70,71,72,73,103,131,136,137,138,139, 140,141,142,143,144,145,146,147,148,149
Van Zeeland	58
Amendement A3 (Van Hattem; verworpen)	69,138
Amendement A4 (mw. Knoet-Michels e.a.; verworpen)	75,138
Amendement A5 (S. Smeulders e.a.; verworpen)	76,138
Amendement A6 (S. Smeulders e.a.; verworpen)	76,139
Amendement A7 (mw. Klitsie e.a.; ingetrokken)	80,131
Amendement A8 (P. Smeulders e.a.; verworpen)	83,139
Amendement A9 (Van der Wel; verworpen)	89,139
Amendement A10 (Van der Wel e.a.; verworpen)	89,140
Amendement A11 (Ten Harmsen van der Beek e.a.; gewijzigd in A11a)	100,127
Amendement A11a (Ten Harmsen van der Beek e.a.; ingetrokken)	127,137
Amendement A12 (mw. Arts; aangenomen)	129,140

Motie M6 (mw. Zwijnenburg-van der Vliet e.a.; aangenomen)	52,141
Motie M7 (mw. Zwijnenburg-van der Vliet e.a.; aangenomen)	53,141
Motie M8 (Van Vugt e.a.; aangenomen)	58,142
Motie M9 (Van Vugt e.a.; aangenomen)	59,142
Motie M10 (Van Zeeland e.a.; aangenomen)	63,142
Motie M11 (Van den Berg; verworpen)	67,142
Motie M12 (Van den Berg; gewijzigd in M12A)	67,105
Motie M12A (Van den Berg; aangenomen)	105,143
Motie M13 (Van den Berg; ingetrokken)	67,130
Motie M14 (Dol; aangehouden)	68,130
Motie M15 (Dol e.a.; verworpen)	68,143
Motie M16 (Van Hattem; ingetrokken)	68,130
Motie M17 (Van Hattem; verworpen)	69,143
Motie M18 (mw. Knoet-Michels e.a.;	73,144
Motie M19 (mw. Tetteroo e.a.; verworpen)	73,144
Motie M20 (S. Smeulders e.a.; ingetrokken)	74,131
Motie M21 (S. Smeulders e.a.; verworpen)	75,144
Motie M22 (mw. Spierings e.a.; aangenomen)	79,145
Motie M23 (mw. Klitsie e.a.; ingetrokken)	79,131
Motie M24 (mw. Lestrade-Brouwer e.a.; verworpen)	80,145
Motie M25 (P. Smeulders e.a.; ingetrokken)	84,132
Motie M26 (P. Smeulders e.a.; verworpen)	84,145
Motie M27 (mw. Brunklaus e.a.; verworpen)	85,145
Motie M28 (P. Smeulders e.a.; aangenomen)	85,148
Motie M29 (Bouwman e.a.; aangehouden)	86,132
Motie M30 (Bouwman e.a.; aangehouden)	86,132
Motie M31 (Bouwman e.a.; verworpen)	87,146
Motie M32 (Bouwman e.a.; gewijzigd in M32A;	87,132
Motie M32A (Bouwman e.a.; aangenomen)	132,146
Motie M33 (Van der Wel e.a.; verworpen)	90,146
Motie M34 (Van der Wel; verworpen)	90,147
Motie M35 (Van der Wel e.a.; ingetrokken)	93,137
Motie M36 (Van der Wel; ingetrokken)	91,133
Motie M37 (Van der Wel e.a.; ingetrokken)	90,137
Motie M38 (Van der Wel; verworpen)	91,147
Motie M39 (Van der Wel e.a.; verworpen)	90,147
Motie M40 (Van der Wel; verworpen)	91,147
Motie M41 (Van der Wel; verworpen)	92,148
Motie M42 (Van der Wel; verworpen)	92,148
Motie M43 (Van der Wel; verworpen)	92,148
Motie M44 (Ten Harmsen van der Beek e.a.;	105,127
Gewijzigd in M44a)	
Motie M44a (Ten Harmsen van der Beek e.a.;	127,149
aangenomen)	
Motie M45 (mw. Slegers e.a.; aangenomen)	129,149
Motie M46 (mw. Arts; ingetrokken)	129,137
Motie M47 (S. Smeulders e.a.; aangenomen)	132,149

Motie 11-11-11	149	
Sprekers:		
Voorzitter	149	
Van Hattem	150	
Motie M11-11-11 (Van Hattem; aangenomen)	150,150	
Wijziging samenstelling commissies en benoemingen	150	57/11
Sluiting van de vergadering	150	
Spreker:		
Voorzitter	151	
Besluit nr. 08/12	151	08/12

LIJST VAN DE LEDEN VAN PROVINCIALE STATEN

VAN NOORD-BRABANT

prof. dr. W.B.H.Ĵ. van de Donk, Commissaris van de Koningin

Aarts-Engbers, mw. mr. C.J.M.	CDA	Tilburg
Aarts-van de Loo, mw.ing. J.P.H.	CDA	St.Oedenrode
Agtmaal, ing. J.M.A. van	CDA	Huijbergen
Altundal MIB, N.	SP	Oss
Arts, mw. W.M.A.	SP	Eindhoven
Berg, H.F. van den	PVV	Tilburg
Bouwman, T.J.J.	GroenLinks	Eindhoven
Brenninkmeijer, drs. J.W.	CDA	Helvoirt
Brunklaus, mw. P.M.	GroenLinks	Raamsdonk
Burger Dirven, drs. K.A.J.M.	VVD	's-Hertogenbosch
Dol, R.	PVV	Uden
Extel-van Katwijk, mw. A.A.H.C.M. van	CDA	Gemert
Frijters-Klijnen, mw. M.A.J.L.	PVV	Bergen op Zoom
Geeraedts, mw. mr. M.B.Ph.	VVD	Rosmalen
Gruijthuijsen, M.P.J.M. van	VVD	Tilburg
Hageman, ir. J.J.C.	D66	Veldhoven
Harmsen van der Beek, M. ten	VVD	Roosendaal
Hattem, A.W.J.A. van	PVV	Steensel
Heijmans, N.G.L.	SP	's-Hertogenbosch
Iersel, mw. F.C.C.M. van	SP	Tilburg
Kammen, mw.drs. P. van der	PVV	Tilburg
Kap, M.J.	Onafhankelijke Statenfractie Noord-Brabant	Tilburg
Kardol, mw. J.C.	PVV	Uden
Keijzers-Verschelling, mw.mr. J.C.R.	CDA	Son en Breugel
Kerkhoff, J.	PVV	Valkenswaard
Kerkhof-Mos, mw. C.C.	CDA	Roosendaal
Klitsie, mw.drs. C.G.M.	D66	Tilburg
Knoet-Michels, mw. A.J.H.	PvdA	Vlierden
Koevoets, H.J.P.E.	VVD	Bergen op Zoom
Kouthoofd, T.P.D.	VVD	Eindhoven
Krol, H.C.M.	50PLUS	Eindhoven
Kuijken MSc, R.C.P.	CDA	Bergeijk

Leenders, drs. H.J.M.
 Lestrade-Brouwer, mw. M.C.
 Liempd, P.J. van
 Lopik, ing. A.T. van
 Overboom, mw.drs. M.E.
 Pael, mw. E.
 Prins-Afman, mw. drs. M.W.
 Slegers, mw. drs. V.T.C.
 Smeulders, drs. P.H.M.
 Smeulders, S.J.A.H.
 Spierings, mw. M.J.G.
 Tetteroo, mw. M.P.S.
 Tsoutsanis-van der Koogh, mw. mr. M.E.
 Verhees, H.W.
 Vissers, M.P.
 Vught, A.C.J.M. van
 Vugt, drs. R.J. van
 Wagemakers, R.J.J.M.
 Wel, ir. M.C. van der
 Wijers, A.J.H.
 Wijnands, mw. drs. A.M.
 Zeeland, R.J.C. van
 Zwijnenburg-van der Vliet, mw. J.

PvdA	Breda
D66	Boxtel
PvdA	Eindhoven
VVD	Heesch
D66	Breda
SP	's-Hertogenbosch
VVD	Sint Oedenrode
SP	Tilburg
GroenLinks	's-Hertogenbosch
PvdA	Helmond
D66	Sint Michielsgestel
PvdA	's-Hertogenbosch
VVD	Breda
VVD	Someren
SP	Oosterhout NB
CDA	Rijkevoort
CDA	Woudrichem
PvdA	Tilburg
PvdD	Rijsbergen
VVD	Oosterhout NB
PvdA	Helmond
SP	's-Hertogenbosch
VVD	Woudrichem

mw. drs. C.J.M. Dortmans

VERGADERING VAN

PROVINCIALE STATEN VAN NOORD-BRABANT

VRIJDAG 11 NOVEMBER 2011

Agenda

- I Opening van de vergadering/vaststellen agenda
- II Notulen van de vergaderingen van Provinciale Staten van 30 juni en 1 juli 2011
- III Ingekomen stukken
- IV Voorstellen

De nummers:

56/11 Kredietvoorstel verbouwing provinciehuis

53/11 Dekkingsvoorstel voorfinanciering bodemsanering Chemie-Pack Moerdijk

47/11 Begroting 2012/Najaarsbrief 2011

57/11 Wijziging samenstelling commissies en benoemingen door PS

V Vragenuurtje

VI Sluiting

VERGADERING VAN

PROVINCIALE STATEN VAN NOORD-BRABANT

OP VRIJDAG 11 NOVEMBER 2011

Voorzitter: prof. dr. W.B.H.J. van de Donk, Commissaris van de Koningin

Griffier: mw. drs. C.J.M. Dortmans

Volgens de presentielijst zijn 53 leden aanwezig, te weten:

Heijmans, mw. Lestrade-Brouwer, mw. Kerkhof-Mos, Kuijken MSc, S. Smeulders MA, drs. Brenninkmeijer, mw.mr. Aarts-Engbers, mw. Van Extel-van Katwijk, Verhees, Van Gruijthuijsen, Koevoets, Ten Harmsen van der Beek, drs. P. Smeulders, mw.mr. Geeraedts, ir. Hageman, ing. Van Lopik, mw. Zwijnenburg-van der Vliet, Kouthoofd, mw. Tetteroo, Krol, mw. Frijters-Klijnen, Van den Berg, mw. Arts, Van Liempd, Dol, mw.drs. Van der Kammen, Kerkhoff, mw.drs. Klitsie, Vissers, mw. Knoet-Michels, mw. Spierings, Van Zeeland, mw.mr. Keijzers-Verschelling, mw.drs. Wijnands, mw. Paul, mw. Van Iersel, ing. Van Agtmaal, Van Hattem, mw.drs. Slegers, mw.mr. Tsoutsanis-van der Koogh, mw.drs. Prins-Afman, mw. Brunklaus, Bouwman, Altundal MIB, Kap, ir. Van der Wel, Wijers, drs. Leenders, drs. Van Vugt, Wagemakers, Van Vugt, drs. Burger Dirven en mw. Kardol.

Afwezig zijn 2 leden: mw.ing. Aarts-van de Loo en mw.drs. Overboom.

De voorzitter opent om 09.30 uur de vergadering en verzoekt de aanwezigen te gaan staan voor een moment van stilte.

Mevrouw *Kerkhof-Mos* (CDA: Voorzitter! Ik moet u melden dat de heer Van Vught iets later komt want hij is vannacht grootvader geworden en gaat eerst zijn kleinzoon Joep bekijken.

De *voorzitter*: Daar heeft hij het volste recht toe. Wij zullen hem feliciteren als hij binnenkomt. In de lunchpauze kan er misschien een beschuit met muisjes geserveerd worden.

Ik stel voor dat wij op deze bijzondere elfde van de elfde van de elfde deze vergadering aanvangen. Ik heet u allen hartelijk welkom en in het bijzonder de gasten op de publieke tribune. Naast onze vaste gasten gaat het om leden van de Vrouwenvereniging uit Nunen/Gerwen en enkele gasten

die zich via de website hebben aangemeld. Het lid van onze Staten de heer Ron van Zeeland heeft hen vanochtend ontvangen. Ik heet u allen nogmaals hartelijk welkom.

Vandaag is het de eerste vergadering met tien fracties, omdat zoals u weet de heer Kap onder de naam Onafhankelijke Statenfractie Noord-Brabant verdergaat. Hij zit ook op een andere plaats in de zaal. Dus ook tien voor Brabant in uw Staten!

Ik stel nu de agenda aan de orde. Wil iemand iets daarover opmerken?

De heer *Van Hattem* (PVV): Voorzitter! Wij hebben een ordevoorstel. Wij stellen voor Statenvoorstel 56/11 Kredietvoorstel verbouwing provinciehuis en Statenvoorstel 53/11 Dekkingsvoorstel voorfinanciering bodemsanering Chemie-Pack Moerdijk separaat van de begroting te behandelen.

De *voorzitter*: Daarin is al voorzien in de agenda. Wij behandelen eerst krediet voorstel verbouwing provinciehuis, daarna Chemie-Pack en daarna de begroting.

De heer *Van Hattem* (PVV): Sorry, voorzitter, ik was abuis. Wij stellen voor om de drie onderdelen van de verbouwing apart in stemming te brengen, separaat van de begroting.

De *voorzitter*: Zijn er leden die willen instemmen met dit voorstel?

Mevrouw *Tetteroo* (PvdA): Graag.

De heer *P. Smeulders* (GroenLinks): Graag, voorzitter.

De *voorzitter*: Is er nog meer steun voor dit voorstel.

De heer *Krol* (50PLUS): Ik steun het voorstel.

De heer *Van der Wel* (PvdD): Wij ook.

De heer *Heijmans* (SP): Ik wil hierop graag een inhoudelijke reactie van het college. Wij moeten wel de samenhang der dingen zien. Ik kan mij voorstellen dat er argumenten zijn op grond waarvan het college zegt dat het een niet zonder het ander kan. Ik begrijp wel de overweging om het als drie separate voorstellen te behandelen.

De *voorzitter*: Er is niet gevraagd om het als drie separate voorstellen te behandelen. Er is gevraagd om de drie onderdelen van het dictum apart in stemming te brengen en niet als één voorstel.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): De VVD-fractie maakt daar bezwaar tegen. Het voorstel is weliswaar in drie onderdelen gesplitst, maar het is één geheel.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Namens D66 wil ik daaraan toevoegen dat wij vaker hebben gevraagd om aparte beraadslaging over onderdelen o.a. over het besluit bij de begroting. Wij zouden het plezierig vinden als wij daar over onderdelen konden stemmen maar dat wordt nooit toegestaan.

Ik weet niet wat hier de usance gaat worden.

Mevrouw *Kerkhof-Mos* (CDA): Het is een integraal voorstel, wij willen daarom stemming over het voorstel in zijn geheel en niet over onderdelen.

De heer *Van der Wel* (PvdD): Wij maken daar bezwaar tegen. Het opsplitsen maakt juist duidelijk waar de prioriteiten van de verschillende partijen liggen. Natuurlijk kunnen de partijen niet stemmen tegen het noodzakelijk onderhoud van het gebouw. Dat zou gek zijn. Wij kunnen wel stemmen tegen een extravagante uitbouw of aanbouw of iets anders.

De heer *Heijmans* (SP): Als je dat vindt, moet je een amendement indienen. Dat is ook mijn insteek. Als je het met iets niet eens bent, haal je dat via een amendement uit het voorstel. Zo doen wij dat altijd. Dat lijkt mij de duidelijkste weg.

De heer *Van der Wel* (PvdD): Wij zijn zeer benieuwd naar de amendementen van de SP.

De *voorzitter*: Ik kijk even rond en zie dat er geen meerderheid is voor het door de PVV ingediende ordevoorstel. Dan komt het voorstel in behandeling zoals voorgesteld. Met inachtneming van de opmerkingen van de heer Heijmans, wijs ik u erop dat bij de stemming ook stemverklaringen kunnen worden gegeven. Het lijkt mij dat er voldoende mogelijkheden zijn om uw mening over de separate onderdelen duidelijk te maken.

Zijn er nog andere voorstellen bij de vergaderorde van vandaag? Ik zie dat dit niet het geval is.

Ik meld u dat er vandaag geëxperimenteerd wordt met het digitaal snel verspreiden van de amendementen en moties. Dat gaat via de email, maar ook via het SIS zijn zij meteen voor iedereen beschikbaar. Vandaag werken wij ook nog met papier. Ik roep u allen op om op een gegeven moment met ons te evalueren of deze manier van werken inderdaad bijdraagt tot doelmatig en goed vergaderen. Als dat niet zo is, horen wij het wel. Het is nog een beetje oefenen met het digitale tijdperk. Wij doen er alles aan om het vandaag goed te laten verlopen.

Nummer 55/11

Notulen van de vergadering van Provinciale Staten van 30 juni en 1 juli 2011

De notulen worden in dank ongewijzigd vastgesteld.

Nummer 54/11

Ingekomen stukken

Er wordt besloten conform de voorstellen van de griffier.

De *voorzitter*: Wij streven ernaar de eerste twee voorstellen deze ochtend af te werken. Er is een korte pauze met een kleine versnapering rond twaalf uur. Wij willen de eerste termijn van uw Staten van de begrotingsbehandeling doen voor de lunch, zodat de lunchpauze ook gebruikt kan worden voor de voorbereiding van de beantwoording en voor het bestuderen van de ingediende amendementen en moties. Het zal een lange dag worden. U mag uiteraard zeggen wat u wilt zeggen, maar ik roep u allen op dit zo beknopt mogelijk te doen.

Nummer 56/11

Kredietvoorstel verbouwing provinciehuis

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Voorzitter! Er is in de afgelopen weken heel veel te doen geweest over de voorgenomen verbouwing van het provinciehuis. Zoals wij in de commissie gehoord hebben maar ook in de krant hebben kunnen lezen, zijn er verschillende partijen in deze Staten die vinden dat het niet zo kan zijn dat in een tijd dat eenieder de broekriem moet aanhalen, de provincie “even” €33,5 mln. uitgeeft voor de verbouwing van het provinciehuis. Zij stellen ook dat die verbouwing alleen maar bedoeld zou zijn om de ambtenaren hier een luxe werkomgeving te bezorgen. Deze Statenleden vergeten er wel bij te zeggen dat die €33,5 mln. slaat op verschillende posten, namelijk

een kostenpost noodzakelijk onderhoud, van €8 mln. En investeringen voor het flexibele werkconcept à €17,2 mln.; een investering die in 20 jaar een besparing oplevert van €20 mln. zodat het concept flexibel werken zichzelf terugverdient en als laatste de €4,2 mln. investering voor de aanpassing van de begane grond en de eerste verdieping, de laagbouw, bedoeld om het provinciehuis toegankelijker te maken voor externen.

Wij hebben daarover enorm veel discussies gehad in de loop der jaren, de laatste keer in de commissie EZB (Economische Zaken en Bestuur). Naar aanleiding van die laatste commissievergadering en alle opmerkingen die zijn gemaakt ben ik op onderzoek uitgegaan om eens te kijken wat de aanpassing van de begane grond en de eerste verdieping nu precies inhoudt. Het Statenstuk geeft onvoldoende duidelijkheid en roept eigenlijk alleen maar misverstanden op. Ik kijk hiervoor toch naar het college. Welke misverstanden zijn dat? Het eerste misverstand is ontstaan door het splitsen van de bedragen. Die splitsing suggereert namelijk dat de verbouwing van de toren en de laagbouw twee objecten bevat die kunnen worden gesplitst. Dat is volstrekt onjuist. In werkelijkheid hangen die twee deelobjecten onlosmakelijk aan elkaar. Als in de toren flexplekken gerealiseerd worden en er gebeurt niets op de begane grond en op de eerste verdieping, ontstaan er voor zover ik het kan overzien twee problemen en misschien nog wel meer, maar ik heb maar vijf minuten dus noem ik er twee. Op de eerste verdieping werken toevallig ook een heleboel ambtenaren. Die krijgen dus geen flexplekken en dat betekent dat er met twee concepten naast elkaar wordt gewerkt. Ik meen dat het de Partij van de Arbeid was die in de commissie EZB zei dat je een dergelijk concept niet half kunt invoeren, want dan is het onvolledig en uiteindelijk duurder. Dan heb je per ambtenaar niet 0,7 maar 0,9 stoel nodig.

De heer *Heijmans* (SP): Dit is een cruciaal punt. Mevrouw Geeraedts zegt dat als wij de €4 mln. voor begane grond en eerste verdieping niet

besteden, de werkers op de begane grond en de eerste verdieping geen flexplek krijgen. Ik ga ervan uit dat de €17 mln. bestemd zijn voor alle flexplekken, zowel in de laagbouw als in de toren en dat het bedrag van €4 mln. expliciet gaat naar de ontmoetingsomgeving.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Dat is nu juist de verwarring. Ik heb de tekeningen bekeken en mij heel goed laten informeren. Dat is dus niet zo. Die €17,2 mln. ziet alleen op de verbouwing van de toren tot flexplekken en daaronder vallen niet de begane grond en de eerste verdieping. Voor die €4,2 moet ook de eerste verdieping verbouwd worden tot flexplekken. De ontmoetingsruimte is de begane grond én de eerste verdieping.

De heer *Heijmans* (SP): Wij kennen allemaal het staatje waarop een splitsing gemaakt wordt tussen het innovatief kantoorconcept en de ontmoetingsomgeving. Ik krijg een beetje de indruk dat mevrouw Geeraedts de knip maakt tussen het linker- en het rechterstaatje: het linkerstaatje voor de toren en het rechterstaatje voor de begane grond en eerste verdieping. Volgens mij is dat niet juist en zijn de flexplekken van de begane grond en de eerste verdieping wel degelijk opgenomen in het bedrag van €17 mln. en is het bedrag van €4 mln. enkel en alleen bestemd voor ontmoetingsruimte.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): De ontmoetingsruimte bestaat uit de begane grond en de eerste verdieping. Uit de staatjes blijkt ook dat bij die €4,2 mln. een onderscheid wordt gemaakt tussen de noodzakelijke aanpassingen en de vernieuwing. In die vernieuwing zitten ook de flexplekken van de eerste verdieping. De gedeputeerde kan daarover straks misschien nog wat zeggen. Als je naar de tekeningen kijkt, klopt mijn betoog wel.

Mevrouw *Tetteroo* (PvdA): Onze fractie heeft op de wijze die de heer Heijmans zojuist schetste naar het concept gekeken en het hele voorstel doorgeworsteld. Ik snap het betoog van mevrouw Geeraedts, maar wij hebben het vanuit een ander perspectief bekeken.

De *voorzitter*: Dat zal dan straks blijken. Mevrouw Geeraedts, vervolgt u uw betoog.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Dat bedoel ik nu als ik spreek over misverstanden. Er zijn gewoon een heleboel misverstanden en dat is de reden waarom ik mij diepgaand heb laten informeren.

Ik kom nu aan mijn tweede probleem. Als u naar de tekeningen kijkt, ziet u dat in de toren geen kamers meer komen voor gesprekken/vergaderingen met externen en slechts een beperkt aantal kamers voor interne gesprekken/vergaderingen. Het hele werkconcept gaat ervan uit dat ambtenaren naar de begane grond en de eerste verdieping gaan om daar met externen te spreken. De overlegfaciliteiten zijn dus met name geprojecteerd op de begane grond en de eerste verdieping. Als de begane grond en de eerste verdieping niet worden aangepast, moet het hele concept en inrichtingsplan voor de toren ook worden herzien. Vandaar dat ik geen voorstander ben van het splitsen van alles. Die splitsing leidt immers tot dat misverstand.

De *voorzitter*: Mevrouw Geeraedts, u hebt nog een halve minuut, exclusief de interrupties.

De heer *Van der Wel* (PvdD): Ik hoor mevrouw Geeraedts spreken over misverstanden en miscommunicatie. Ik zie Statenleden die het voorstel niet begrijpen of anders geïnterpreteerd hebben. Ik vraag mij sterk af of wij het voorstel hier wel in stemming moeten brengen. Als de commissie er niet uit is wat er precies bedoeld wordt met welk bedrag, waar stemmen wij dan over?

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Het stuk is wel helder maar heeft meer toelichting. Die toelichting krijgen wij straks misschien. Ik heb mij de moeite getroost om op onderzoek uit te gaan en ben tot het volgende gekomen. Dat had de heer Van der Wel ook kunnen doen. Ik denk dat er niets te verwijten valt.

In het bedrag van €4,2 mln. voor de laagbouw wordt geen onderscheid gemaakt in kostenposten, maar daarin zit wel een post onderhoud van €2,2 mln.. Het gaat daar om dingen die gewoon

moeten gebeuren. De post van €4,2 mln. is geen nieuw geld en gaat niet koste van de investeringsruimte voor nieuw beleid. Dat geld is al jaren gereserveerd voor onderhoud en vernieuwing. Als het nu niet wordt uitgegeven, gebeurt dat over enige tijd.

De heer *Heijmans* (SP): Ik vind het jammer dat mevrouw Geeraedts ons min of meer verwijt niet op de hoogte te zijn van de juiste informatie.

Ik lees punt 3 van het besluit voor: “Een krediet beschikbaar te stellen ter grote van €4,25 mln. (excl. BTW) voor herinrichting van het publieke ontmoetingsgedeelte van het provinciehuis en dit krediet te dekken binnen bestaande beschikbare budgetten.” Ik lees hier dus dat die €4,2 mln. bestemd zijn voor de ontmoetingsruimte en dus niet voor de flexplekken zoals mevrouw Geeraedts beweert. Het staat zwart op wit in het besluit.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Als u naar de tekeningen kijkt, mijnheer Heijmans, ziet u dat de ontmoetingsruimte bestaat uit de begane grond en de eerste verdieping. Dat had u kunnen weten, want het is behandeld in de commissievergadering van 14 januari 2011. Daar waren de tekeningen beschikbaar en had u dat kunnen concluderen. Er is verwarring over de begrippen. Wat is de ontmoetingsruimte? Er is een werkruimte, dat is de toren, en een ontmoetingsruimte en dat is de begane grond en de eerste verdieping.

De heer *Heijmans* (SP): Dat is dus niet juist. Op de begane grond en de eerste verdieping zijn ook 70 werkplekken. Ons verschil van inzicht heeft betrekking op de vraag of in dat bedrag van €4,26 mln. het flexibel maken van die 70 werkplekken is opgenomen of in het bedrag van €17,2 mln. en dat maakt nogal wat uit.

De *voorzitter*: Ik stel voor dat wij nu naar de volgende spreker gaan en de gedeputeerde vragen straks een duidelijke toelichting te geven op de punten waarvoor dat blijkbaar nog nodig is. Gelet op de tijd lijkt het mij nuttig nu het woord te geven aan de fractie van het CDA, mevrouw Kerkhof.

Mevrouw *Kerkhof-Mos* (CDA): Voorzitter! De CDA-fractie wil haar standpunt over de verbouwing van het provinciehuis hier graag gemotiveerd toelichten.

Allereerst moet ons hier iets van het hart. Het is niet juist dat Provinciale Staten begin 2011 een voorstel voor de verbouwing geaccordeerd hebben, zoals het Statenvoorstel suggereert. Het is wel zo dat de commissie Bestuur en Middelen op 14 januari – dus in de oude samenstelling van PS – een voorstel voor de veranderende organisatie heeft besproken. Die commissie heeft er destijds het volgende over gezegd. Ik citeer de notulen: “Zij kan in grote lijnen instemmen met de uitwerking van het huisvestingsvoorstel.” Met het college is afgesproken dat het college met een nadere onderbouwing en met een toelichting zou komen, voorafgaand aan de besluitvorming over de benodigde investeringen. Die afspraak ligt ook vast.

Het voorstel ligt vandaag voor. Naar onze mening is dat echter niet goed gecommuniceerd en de verwarring die hier vanmorgen ontstaat, is daarvan het bewijs. Wij vinden dit een gemiste kans. De samenstelling van Provinciale Staten is drastisch veranderd, 2/3 deel is vernieuwd. Veel leden kennen amper deze achtergrond en de tekeningen die destijds van de begane grond, de eerste etage en de toren op de fractiekamers ter inzage hebben gelegen.

De verbouwingsplannen hebben ongetwijfeld ongewild en onbedoeld bij het brede publiek de indruk gewekt dat het provinciehuis zich eens lekker gaat verwennen met een uitgave van €33 mln. in tijden van zware bezuinigingen en dat de belangrijke bouwkundige nalatenschap van architect Maaskant hier zwaar zou worden mishandeld. Dat legt een zware hypotheek op het vertrouwen van Brabanders in hun volksvertegenwoordigers, op een open en eerlijke discussie over nut en noodzaak, over behoud van de architectonische kwaliteit en op duurzaam en sober. In de CDA-fractie is de afgelopen week ook nog heel wat maïs gepoft en dat spatte soms de pan uit. Toch spreken de feiten voor zich: er wordt geen extra geld gespendeerd aan de fysieke aanpassingen van het provinciehuis. De lasten van

de kredieten passen binnen de bestaande budgetten. Dat is een deftige zin. In gewone mensentaal staat daar dat het geen Brabander een cent extra belastinggeld kost. Bovendien wordt het erfgoed van Maaskant bewaakt door het bureau van architect Klunder die in de jaren negentig ook al de nieuwe vleugel ontwierp en de supervisie had op een eerdere verbouwing.

De heer *P. Smeulders* (GroenLinks): Mevrouw Kerkhof zegt dat het geen Brabander een cent extra belastinggeld kost. De komende jaren hebben wij minder ambtenaren nodig omdat wij ons gaan concentreren op onze kerntaken en omdat er RUD's (regionale uitvoeringsdiensten) komen waardoor ambtenaren in de provincie worden gezet. Volgens mij betekent dit dat wij in ieder geval de vleugel kunnen afstoten. Dat levert waarschijnlijk per jaar een besparing van acht ton op. Die besparing kunnen wij ook gewoon inboeken, maar wordt nu gebruikt om de toren te verbouwen. Als wij ervan uitgaan dat wij die besparing kunnen inboeken, kost het wel extra belastinggeld. Wij gaan immers geld uitgeven wat wij anders hadden kunnen besparen. Ik ben benieuwd naar de visie van mevrouw Kerkhof hierop.

Mevrouw *Kerkhof-Mos* (CDA): Het motto van GroenLinks is: "Zin in de toekomst". Het is heel belangrijk dat wij over de toekomst nadenken. De werkwijze moet aangepast worden aan wat Brabant en de Brabanders van het ambtelijk apparaat en van de dienstverlening door het ambtelijk apparaat mogen verwachten. Wij geloven heilig in een nieuwe wijze van werken die deze organisatie zich de komende jaren eigen gaat maken. Naar onze stellige overtuiging hoort daarbij ook een ander huisvestingsconcept en dat ligt vandaag voor. Wij vinden dat absoluut dienstbaar aan die nieuwe organisatorische aanpak van werken. Naar mijn idee kun je dat niet meer doen in hokjes met oogkleppen op.

De heer *Dol* (PVV): Mevrouw Kerkhof zegt dat het de Brabanders geen geld kost. Er wordt echter op zeer creatieve wijze teruggerekend. Men gaat uit

van een huurprijs van 80% van de omliggende panden. Wij kunnen niet in de toekomst kijken, maar dit is misschien wel een verkeerde rekenmethode. Een deel van de vleugel zou zomaar niet verhuurd kunnen worden en dan wordt het bedrag ineens veel minder. Ik ben heel benieuwd naar de reactie van mevrouw Kerkhof hierop.

Mevrouw *Kerkhof-Mos* (CDA): Ik weet dat de PVV veel doet aan doemdenken. Wij doen dat niet. Wij hebben van het college gehoord dat er bij grote marktpartijen beslist belangstelling is voor de vleugel. Wij vertrouwen erop dat zo'n mooi gebouw kan waarmaken wat in het voorstel staat. Ik kom daarop later in mijn tekst nog terug.

De heer *Dol* (PVV): Ik ben het niet eens met de opmerking dat de PVV veel doet aan doemdenken. Dat valt eigenlijk wel mee. Wij zijn eigenlijk heel realistisch en kijken wat er op dit moment landelijk en hier in Den Bosch aan kantoorpanden leegstaat. Dat doemdenken valt wel mee. Ik denk dat wij zeer realistisch zijn en dat de berekening van investeringen en opbrengsten absoluut niet realistisch is. De toekomst zal het leren!

De *voorzitter*: Mevrouw Kerkhof vervolgt haar betoog.

Mevrouw *Kerkhof-Mos* (CDA): Misschien mag ik de heer Dol nog een weerwoord geven of was het hem alleen maar om een statement te doen?

De *voorzitter*: Mevrouw Kerkhof, vervolgt u uw betoog.

Mevrouw *Kerkhof-Mos* (CDA): Leegstand zie je vooral als de kwaliteit van de kantoren niet voldoet, of als er sprake is van een erg ongelukkige ligging bijvoorbeeld als er geen goede autobereikbaarheid is. Dit kantoor voldoet aan kwaliteitskenmerken. Wij vertrouwen er zonder meer op dat het heel goed in de markt ligt ook over een paar jaar.

De heer *Van der Wel* (PvdD): Mevrouw Kerkhof

zegt dat het een gebouw van hoge kwaliteit is waar heel veel bedrijven zouden willen gaan zitten. De provincie kan natuurlijk net zo goed gebruik kunnen maken van dat gebouw. Als het al voorzien is als flexwerkplek en als het van hoge kwaliteit is, kan de provincie het net zo goed zelf in gebruik houden. Dan hebben wij daar een aantal flexplekken. Dat betekent dat wij niet in de toren hoeven te verbouwen. Ik spreek uit ervaring en ik kan mij niet voorstellen dat iedereen erin geïnteresseerd om continu van bureau te wisselen. Dat is een illusie. Bij geen enkel bedrijf waar flexwerken plaatsvindt, is dat het geval. Het gaat om een deel van de werknemers, namelijk degenen die parttime werken of die niet altijd aanwezig zijn en die slechts een bepaalde tijd van een bureau gebruikmaken.

De *voorzitter*: Komt u tot uw punt, mijnheer Van der Wel. Interrupties kenmerken zich door een korte en krachtige interventie.

De heer *Van der Wel* (PvdD): Waarom kunnen wij het gebouw niet gewoon zelf houden. Dan ontvangen wij inderdaad geen huur maar hoeven ook niet de hele toren te verbouwen à €17 mln.

Mevrouw *Kerkhof-Mos* (CDA): Ik heb de reken-sommen gemaakt die ook het college heeft gemaakt. De komende jaren gaan wij drastisch terug in formatie. Een deel van de medewerkers wordt extern gehuisvest in verband met de vorming van de regionale uitvoeringsdiensten. Ook in absolute zin loopt het aantal medewerkers terug. Je kunt ervoor kiezen om de vleugel te blijven gebruiken die in de jaren negentig is aangebouwd, maar ik vind het verstandiger om het oorspronkelijke gebouw eerst te benutten voor die arbeidsplaatsen en de vleugel die goed in de markt ligt, af te stoten. Ik vind dat het college daarvoor een uitstekend voorstel heeft gedaan. Ik begrijp eerlijk gezegd niet waarom de heer Van der Wel de vleugel wil aanhouden want dan wordt er met een lege toren gewerkt. Dat is toch doodzonde!

De heer *Van der Wel* (PvdD): Ik kan mij dat goed voorstellen. Ik wijs erop dat het rekensommetje

ons leert dat de verhuur van de vleugel die al geschikt is voor wat wij graag willen, acht ton per jaar zou moeten opleveren, terwijl de verbouwing van de toren €17 mln. kost. Voor diezelfde €17 mln. kunnen wij twintig jaar gebruikmaken van de aanbouw. Dat is net zo budgetneutraal.

Mevrouw *Kerkhof-Mos* (CDA): U schetst weer een verkeerd beeld want u suggereert weer dat de toren €17 mln. kost, maar met de opbrengst van de vleugel wordt voor een deel de toren gerenoveerd. Wij vinden dat dus een heel verstandig voorstel, vooral omdat het voor alle ambtenaren innovatief werken passend bij de opgaven en de taken van Brabant mogelijk maakt. Voorzitter. Ik ga verder met mijn betoog; ik had het over de feiten. Geen cent extra belastinggeld dus voor Brabanders en verder: het erfgoed van Maaskant wordt bewaard door het bureau van architect Klunder. De CDA-fractie vindt het voorstel voor het noodzakelijk groot onderhoud, de interne verbouwing van de toren, het restaurant en de keuken goede plannen. Ze geven ons ook een soort van Apple-gevoel, zo heb ik in de commissie gezegd: prima hardware, innovatief, dynamisch, mooi, gebruiksvriendelijk en betrouwbaar en een goede timing, goed aansluitend bij de wijze van werken die u en ons voor ogen staat en ook trouwens bij aantrekkelijk werkgeverschap. Dat wordt in een krappe arbeidsmarkt steeds belangrijker.

Voorzitter. Mijn fractie heeft nog wel aarzelingen bij de invulling van een deel van de begane grond en de eerste etage. Wij zijn ook kritisch over de daarmee gemoeide kosten. Het gaat immers om een stevig krediet en niet zomaar om een fietsenstalling. Wij vinden het belangrijk dat u nog eens duidelijke en concrete toelichtingen geeft op de in de plannen verwerkt ideeën met betrekking tot het publieksvriendelijker maken. Om geen misverstanden te wekken, ook het CDA wil dat het provinciehuis echt het huis van Brabant wordt, gastvrij en goed geoutilleerd, ook voor mensen met een handicap. Wij wachten dus op dat stuk uw beantwoording af en zullen dan beoordelen of wij daarmee akkoord gaan, want tegelijkertijd willen wij dat ook dat deel van de verbouwing een

voorbeeld wordt van duurzaam en sober.

Voorzitter. De CDA-fractie beoordeelt overigens de voorgestelde dekking van de kredieten als solide. Al realiseren wij ons dat risico's nooit zijn uit te sluiten in economisch turbulente tijden, wij stellen wel vast dat de benodigde actuele ICT voorzieningen kunnen worden bekostigd uit de bestaande vervangingsbudgetten.

Voorzitter. Uw college draagt de verantwoordelijkheid voor de uitvoering van de verbouwing binnen de door de Staten beschikbaar te stellen kredieten. Daarin zit een veiligheidsmarge van 15% en een post onvoorzien van ruim €3 miljoen. Wat het CDA betreft mag u die aan het eind van het traject ook gewoon overhouden. Wij vragen van u dus buitengewone stuurmanskunst op de taakstellende budgetten.

Tot slot, om de praktijk in dit huis te laten aansluiten bij de toekomstige hardware zal ook nog een aantal slagen moeten worden gemaakt op softwarematig gebied. De organisatie moet zich optimaal en in het afgestelde tempo kunnen ontwikkelen om de opgaven en ambities te kunnen realiseren. Integraal werken en samenwerken met de buitenwereld mogen niet verzanden in het alles aan elkaar knopen tot een bord spaghetti. Dus slagvaardig en effectief handelen en vakkundig inspelen op maatschappelijke veranderingen die steeds sneller gaan. Lef tonen om zaken op te pakken maar ook onze tijdig weer los te laten en last but not least meedenken vanuit de houding ja mits in plaats van nee tenzij.

De heer *Heijmans* (SP): Voorzitter! Ik vond de interruptie van de heer Van der Wel wat merkwaardig die op het moment dat mevrouw Geeraedts en ik even in discussie gingen, meteen stelde of we het dan niet moeten uitstellen omdat het niet allemaal even duidelijk is. Ik ben van mening dat wij hier in deze Staten bij elkaar komen om argumenten uit te wisselen en te proberen elkaar te overtuigen als we het oneens zijn over zaken. Daarvoor is dit debat. Daarin proberen we een andere met argumenten te overtuigen. Ik zou haast zeggen, dat dat uw taak als volksvertegenwoordiger is, mijnheer Van der Wel. Om op het moment dat er een

meningsverschil is te zeggen dat wij het dan maar moeten uitstellen en de volgende keer een besluit moeten nemen, vind ik geen recht doen aan het feit dat wij hier in gezamenlijkheid proberen tot een zo verstandig mogelijk besluit te komen.

De heer *Van der Wel* (PvdD): Voorzitter! We besluiten in de commissie met meerderheid van stemmen een voorstel door te laten gaan. Ik ga ervan uit als nieuw Statenlid dat ik volledig wordt geïnformeerd over een voorstel. Ik laat me er in de toekomst niet meer toe verleiden hier te gaan discussiëren als uiteindelijk blijkt dat posten waarvan de tekst die u letterlijk voorleest, voor mij op voorhand niet duidelijk zijn. Dat betekent dat ik hier met de billen bloot moet en moet stemmen over een voorstel waar ik deels voor en deels tegen ben en waarin kosten zitten die ik niet kan thuisbrengen. Daar kunnen we hier wel over praten maar dat hadden we in de commissie moeten doen en niet hier.

De heer *Heijmans* (SP): Daar kunnen we over discussiëren en daar kunnen we in de commissie urenlang over praten maar interpreteren blijft interpreteren en er zijn fantastische teksten die op vijf manieren zijn uit te leggen. Het gaat erom dat wij in een openbaar debat dergelijke inzichten en meningen met elkaar wisselen en uiteindelijk tot besluitvorming komen. Dat is volgens mij het terechte politieke proces.

Voorzitter. Ik zal het maar bekennen, ik heb ook een activistisch verleden. Ik heb in het verleden nog al eens samen met huurders actie gevoerd. Het eerste wat ik tegen die huurders zei was, wees je ervan bewust dat er groot verschil is tussen een renovatie en groot of achterstallig onderhoud. Renovatie is woningverbetering en daarmee gaat de huur omhoog. Tot het aanpakken van groot en achterstallig onderhoud is de verhuurder verplicht. Het zou mij wat waard zijn geweest als het college in de communicatie duidelijk had gemaakt dat zo'n ontzettend groot gedeelte van de €33 miljoen bestaat uit noodzaak en achterstallig onderhoud. Daarmee geef ik meteen aan dat voor een heel groot gedeelte het budget voor de SP geen enkel bezwaar is. De SP-fractie stemt in met de

noodzakelijke aanpassingen ten bedrage van €12 mln. En stemt zonder meer in de noodzakelijke aanpassingen aan de ontmoetingsomgeving ten bedrage van €2.232.000. Zo wil ik het een en ander afvinken tot er iets overblijft waarmee wij wat meer moeite hebben.

Voorzitter. Wij stemmen daarmee in omdat het noodzakelijk is en verstandig. Achterstallig onderhoud niet uitvoeren betekent risico lopen maar nog erger, het betekent dat je op langere termijn nog veel meer gaat betalen.

Een andere reden om ingrijpende veranderingen te laten plaatsvinden kan zijn dat je er een bepaald nut aan toekent. Dan heb ik het natuurlijk over het innovatief kantoorconcept. De SP-fractie ziet absoluut het nut in van het innovatief kantoorconcept en is er zelfs enthousiast over. Terecht staat in ons verkiezingsprogramma dat wij niet voor een dure renovatie zijn van het provinciehuis en het leuke is nu dat het helemaal geen dure renovatie is. Nee, het is een renovatie die zichzelf terugbetaalt en zelfs op termijn €20 mln. oplevert terwijl het gaat om de investering van €17,5 mln. Dat vinden wij verstandig en wij vinden het goed dat wij op deze manier tot stand brengen dat er meer integraal gewerkt gaat worden en een nieuwe en creatieve werkomgeving ontstaat.

Wat overblijft en waarmee de SP-fractie het moeilijk heeft is de verbouwing van de begane grond en de eerste verdieping. Ik ga er nog steeds vanuit dat de werkplekken op de eerste verdieping en de begane grond in het bedrag van €17,5 mln. zitten. Dat betekent dat wij in feite een bedrag uitgeven voor het creëren van een aantal ontmoetingsruimtes. Laat ik maar meteen zeggen, de SP-fractie vindt dat wij zo sober mogelijk moeten zijn. Ik ben in het hele land in alle fractiekamers in alle provinciehuizen geweest en wij hebben het nog zo slecht niet getroffen met onze huidige fractiekamers. Ik was gisteren nog in Utrecht in een fractiekamer in het provinciehuis en die is ongeveer van het niveau dat wij hier hebben. Waarom zou daaraan iets vertimmerd moeten worden?

De *voorzitter*: Mijnheer Heijmans, u hebt nog een

halve minuut.

De heer *Heijmans* (SP): Daar heeft de SP-fractie veel moeite mee.

Ik betwijfel ook ten eerste nut en noodzaak van de trap.

In het algemeen over de ontmoetingsruimtes het volgende. We gaan in onze begroting terug van €1,3 mld. naar €850 mln. Dat kan niet anders dan dat het betekent dat er minder externen naar dit provinciehuis zullen komen. We gaan een RUD opzetten, dus ambtenaren buitenshuis. Dat betekent dat minder externen hier komen. We gaan het hele terrein van de jeugdzorg op termijn verliezen. Dat betekent dat minder externen naar dit provinciehuis komen. We gaan onze personeelsformatie drastisch inkrimpen. Ook dat betekent minder externen naar dit provinciehuis.

De *voorzitter*: Mijnheer Heijmans, komt u alstublieft tot een afronding.

De heer *Heijmans* (SP): Voorzitter! Ik was aan mijn afsluitende zin bezig, maar als u mevrouw Geeraedts toestemming geeft voor een interruptie dan...

De *voorzitter*: Dat wil ik graag doen.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Ik begrijp het niet helemaal. U zegt dat hier minder externen komen omdat we een aantal zaken afstoten. Wij hebben echter ook kerntaken en daaraan gaan we juist meer doen. Denkt u niet dat dat ook mensen naar het provinciehuis brengt? Verder, moeten wij er niet eens vanaf dat we alles vanuit die toren doen en denken dat dat goed is voor Brabant zonder dat we die externen raadplegen? Het is juist belangrijk dat er zoveel mogelijk externen hierheen komen. Het tweede punt is dat u nog niet hebt gereageerd op mijn betoog dat er geen ontmoetingsruimtes meer in de toren zijn. Dat zit niet in dat flex-concept. Die zijn allemaal geprojecteerd op de begane grond. Hoe denkt u daarmee om te gaan als die begane grond niet wordt veranderd?

De heer *Heijmans* (SP): Dat is heel simpel te

beantwoorden. Wij vinden natuurlijk dat er ontmoetingsruimtes gecreëerd moeten worden. Ik heb het voorbeeld genoemd van de B-kamer beneden die je met behulp van scheidingswanden kunt verdubbelen. Wij hebben niets tegen het creëren van ontmoetingsruimtes op die begane grond maar we geven nu €2 mln. uit en dat bedrag vindt mijn fractie hoog. Kijkt u maar eens naar een post van €775.000 voor meubilair en zonwering. Dat is de helft van die €2 mln. die we aan ontmoetingsruimten uitgeven. Ik denk als ik het heb over ontmoetingsruimtes aan concrete ruimtes, aan tussenwanden en dergelijke. Ik vind dat we absoluut een aantal extra ontmoetingsruimtes moeten creëren. Die staan ook op de tekening. Maar ik vind dat het een stuk soberder kan. Dat was ook de afspraak die we begin januari in de commissie hebben gemaakt. De commissie heeft in grote lijnen ingestemd met het concept maar heeft gevraagd er nog eens heel nadrukkelijk de stofkam door te halen om te kijken of het allemaal niet wat soberder en eenvoudiger kan.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Mijnheer Heijmans, hoe weet u nu dat dat niet is gebeurd? In dat commissievoorstel van 14 januari stonden geen bedragen.

De heer *Heijmans* (SP): Ik heb wel gezien dat een aantal zaken waarvan wij vinden dat ze soberder kunnen, niet verdwenen zijn. Nogmaals, ik zal concreet zijn. Bijvoorbeeld de extra trap, waar ik eigenlijk ongelukkig mee ben. Vaak als ik vrijdags hier kom, zie ik fantastische zaken beneden opgebouwd worden en ik moet er niet aan denken dat dat tussen twee trappen moet gebeuren.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Hieruit blijkt evident dat u zelfs de tekeningen niet kent. Met dit te zeggen legt u het bewijs daarvoor hier neer, want die geprojecteerde plaats voor de trap komt een heel eind naar achteren richting keuken. Dat probleem doet zich dus niet voor. U moet zich wel laten informeren.

De heer *Heijmans* (SP): Het blijft voor mij iets dat niet oogt. Het vervelende is dat je dat op de

tekening niet kunt zien, maar als ik het mij voorstel in dit wat ik nog steeds een fantastisch mooi gebouw vind, vind ik het nog steeds een aantasting van de uitstraling van de huidige hal.

De *voorzitter*: Ik stel voor dat de heer Heijmans nu in één zin zijn betoog afrondt.

De heer *Heijmans* (SP): Voorzitter! Het betekent dat de SP-fractie zonder meer met het bedrag van €31,5 mln. kan instemmen, dat wij ten aanzien van de €2 mln. voor ontmoetingsruimten echt pleiten voor meer soberheid. Dat houdt in dat wat ons betreft in ieder geval de verbouwing van de fractiekamers moet vervallen. Wij zijn ook nog steeds niet overtuigd van de noodzaak van het uitgeven van dit bedrag, maar zoals ik al zei, ik kom hier kom te discussiëren op basis van argumenten. Ik hoor graag nog de reactie van de gedeputeerde hierop.

De heer *Van der Wel* (PvdD): Voorzitter! Ik kan mij niet onttrekken aan het beeld dat wij dadelijk met onze bezoekers op een houten krukje moeten gaan zitten omdat er bespaard moet worden, terwijl er op grote punten niets wordt gedaan. Wat is daarin de keuze van de SP?

De heer *Heijmans* (SP): Waar staat uw houten krukje op dit moment?

De heer *Van der Wel* (PvdD): Ik beeld het mij zo in. U spreekt over een sobere inrichting. Dat zijn de kosten waarop u wilt besparen, terwijl er intern wordt verbouwd voor €17 mln. waarop u zou kunnen besparen.

De heer *Heijmans* (SP): U moet de feiten wel juist weergeven. Als ik €17 mln. investeer en er op termijn €20 mln. voor terugkrijg dan noem ik dat niet €17 mln. weggooien.

De heer *Van der Wel* (PvdD): We weten niet wat er over 20 jaar gebeurt. Ik weet wat ik nu in mijn portefeuille aan geld heb en ik weet wat ik kan uitgeven.

De heer *Heijmans* (SP): U stelt voor dat wij hier gaan besturen bij de waan van de dag en niet verder kijken dan morgen.

De *voorzitter*: Het punt lijkt mij voldoende besproken.

Mevrouw *Tetteroo* (PvdA): Ik ben nog nieuwsgierig of de heer *Heijmans* van plan is een amendement in te dienen.

De heer *Heijmans* (SP): Ik heb op dit moment nog geen enkel plan. Ik wacht met alle plezier de reactie van de gedeputeerde af. Dan wil ik in rustig overleg met mijn fractie kijken waarvoor wij eventueel een amendement indien.

De *voorzitter*: Dan is het woord aan mevrouw Van der Kammen.

Mevrouw *Van der Kammen* (PVV): Voorzitter! De PVV is geen voorstander van de voorliggende plannen om het provinciehuis voor €33,5 mln. te verbouwen. Wij willen wel het noodzakelijke onderhoud graag uitgevoerd zien. In de huidige tijd van grote en noodzakelijke bezuinigingen op kosten van de belastingbetaler het provinciehuis voor €33,5 mln. verbouwen getuigt in onze ogen van kortzichtigheid. Amper 10 jaar na een verbouwing waarmee het provinciehuis er weer voor 25 jaar tegen zou kunnen en waarvan de begroting met vele miljoenen werd overschreden komt het college met een bedwelmend mooi sprookje over het nieuwe werken. Het klinkt prachtig en als je niet beter zou weten zou je het college haast nog gelijk gaan geven. Onze Statenvragen over deze verbouwing zijn heel beroerd beantwoord, zodanig dat een organisatieverandering met een professionaliseringsslag voor de ambtenaren inderdaad hard nodig lijkt. Kwaliteit en professionaliteit verbeteren bereik je niet met het voor vele miljoenen vertimmeren van een gebouw. Dat bereik je zoals wij in Brabant gewoon zijn te doen, met het opstropen van de mouwen en de schouders eronder zetten, oftevel gewoon je werk doen. Rare fratsen zoals het nieuwe werken zijn uitgevonden door organisatie-

adviseurs die daar heel veel geld mee verdienen. Dat is natuurlijk uitermate slim van hen maar door dit bij overheden in te voeren rollen de miljoenen helaas wel over tafel, op kosten van de belastingbetaler.

Ik ga even terug naar de Statenvragen die wij stelden. We vroegen om een totaal plaatje aan kosten die samenhangen met de invoering van de plannen voor het nieuwe werken. We hebben het nog steeds niet gekregen. We wezen op een discrepantie in de begroting in de post onvoorzien voor een totaal van €1,4 mln. We kregen een uitermate vaag antwoord over het uitmiddelen van kosten maar we kregen geen antwoord op de vraag. We vroegen waarom het college niet heeft overwogen de bestaande huurlocaties aan te houden zodat zonder het uitvoeren van de peperdure verbouwing de nieuwbouwvleugel wel kan worden verhuurd. Het college geeft geen antwoord op de vraag maar de ratelt het sprookje van de roze innovatiedroom nog maar eens af. Zo kan ik nog wel even doorgaan maar dat hoeft niet. U kunt de vragen en de antwoorden zelf lezen. Ze staan op de website van de provincie. In plaats van ervoor te zorgen dat de vleugel kan worden verhuurd zonder elitaire verbouwing gaat het college blind en doof door op de ingeslagen weg, terwijl Brabant best geholpen zou zijn met die €20 mln. Die kun je immers ook in de Brabantse economie stoppen of je kunt er noodlijdende monumenten mee verbouwen, onveilige fietspaden mee verlichten, in het Brabantse toerisme steken, noem maar op. Maar nee, een paar jaar geleden ontstond het idiote idee van het nieuwe werken en daar zal en moet koste wat het kost aan worden vastgehouden.

Betreurenswaardig vinden wij het gedraai dat bij de diverse partijen plaatsvindt. We waren blij met de kritische woorden van mevrouw Aarts van het CDA enkele weken geleden voor de camera, maar helaas bleef het daarbij. Het meest bizarre vinden wij echter het kiezersbedrog dat de SP hier vandaag pleegt. Maar ja, ze lijken er inmiddels patent op te hebben. De SP schreef in haar verkiezingsprogramma: er komt geen dure verbouwing van het provinciehuis, alleen de meest noodzakelijke aanpassingen worden doorgevoerd.

Welnu, voorzitter, de heer Heijmans kan vandaag die verkiezingsbelofte inwisselen. Vandaag heeft hij de kans het bij de kiezers weer een beetje goed te maken. Deze verbouwingsplannen met dit financiële plaatje inclusief de verhuurconstructie van de vleugel stammen immers van voor de verkiezingen van maart 2011.

De heer *Heijmans* (SP): Legt u mij nu eens uit wat er duur aan is als ik €17 mln. uitgeef en er op termijn €20 mln. voor terugkrijg.

Mevrouw *Van der Kammen* (PVV): Het is heel simpel. Die middelen kan je op alternatieven in de Brabantse maatschappij inzetten. Die kan je inzetten voor andere doeleinden. Dat lijkt mij op dit moment veel meer van belang.

De heer *Heijmans* (SP): Waar denkt u dan de 1225 arbeidsplaatsen te huisvesten? Allemaal in de toren?

Mevrouw *Van der Kammen* (PVV): Die passen daarin, samen met de bestaande huurlocaties. Dat levert in totaal 1375 werkplekken op. Dat is meer dan voldoende.

De heer *Heijmans* (SP): Dan blijft u uitgaan van 1 werkplek per fte en dan past dat.

Mevrouw *Van der Kammen* (PVV): Ik heb er geen enkel bezwaar tegen als er wat ingedikt wordt. Misschien kunnen dan die huurlocaties ook nog verdwijnen. Prima.

De *voorzitter*: Mijnheer Heijmans, twee keer is voldoende.

De heer *Heijmans* (SP): U hebt toch wel eens van de ARBO gehoord?

Mevrouw *Van der Kammen* (PVV): Absoluut. Wij roepen hier alle partijen op net als wij uw fiat te geven aan de noodzakelijke ingrepen aan het provinciehuis maar wees voor de rest verstandig en luister naar de overweldigende meerderheid van de Brabanders die geheel terecht absoluut niet

zitten te wachten op deze verbouwing. Wij hebben een tweetal amendementen over deze kredietverstrekking ingediend.

De *voorzitter*: Door het lid mw. Van der Kammen worden de volgende amendementen voorgesteld:

"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op 11 november 2011 ter behandeling van het kredietvoorstel voor de verbouwing van het provinciehuis, constaterende dat:

- *in het voorliggende kredietvoorstel in verband met de verbouwing van het provinciehuis sprake is van een drietal kredietverzoeken, namelijk een krediet van €8,4 mln. (excl. BTW) voor noodzakelijk onderhoud, een krediet van €17,2 mln. (excl. BTW) voor de realisatie van een innovatieve werkomgeving en een krediet van €4,25 mln. (excl. BTW) voor herinrichting van het publieke ontmoetingsgedeelte van het provinciehuis,*

overwegende dat:

- *in huidige economische tijden het niet meer verantwoord en ook niet uit te leggen is om meer dan enkel de noodzakelijke verbouwing uit te voeren;*
- *de schaars beschikbare publieke middelen zo optimaal mogelijk moeten worden ingezet en ook zoveel mogelijk direct de Brabantse burgers ten goede moeten komen,*

besluiten:

besluit 2 van het Statenvoorstel over de kredietverlening voor de verbouwing van het provinciehuis:

Een krediet beschikbaar te stellen ter grootte van €17,2 mln. (excl. BTW) voor de realisatie van een innovatieve werkomgeving en dit krediet te dekken uit de besparingen die hiermee gerealiseerd worden,

te vervangen door:

De bestaande huurlocaties in Best en op het Pettelaarpark aan te houden zodat de nieuwbouwvleugel kan worden afgestoten voor verhuur en de opbrengsten van de verhuur in te zetten voor de toeristische sector of voor onderhoud aan noodlijdende monumenten."

"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op 11 november 2011 ter behandeling van het kredietvoorstel voor de verbouwing van het provinciehuis, constaterende dat:

- *in het voorliggende kredietvoorstel in verband met de verbouwing van het provinciehuis sprake is van een drietal kredietverzoeken, namelijk een krediet van €8,4*

mln. (excl. BTW) voor noodzakelijk onderhoud, een krediet van €17,2 mln. (excl. BTW) voor de realisatie van een innovatieve werkomgeving en een krediet van €4,25 mln. (excl. BTW) voor herinrichting van het publieke ontmoetingsgedeelte van het provinciehuis,

overwegende dat:

- *in huidige economische tijden het niet meer verantwoord en ook niet uit te leggen is om meer dan enkel de noodzakelijke verbouwing uit te voeren;*
- *de schaars beschikbare publieke middelen zo optimaal mogelijk moeten worden ingezet en ook zoveel mogelijk direct de Brabantse burgers ten goede moeten komen,*

besluiten:

besluit 3 van het Statenvoorstel over de kredietverlening voor de verbouwing van het provinciehuis:

een krediet beschikbaar te stellen ter grootte van €4,25 mln. (excl. BTW) voor herinrichting van het publieke ontmoetingsgedeelte van het provinciehuis en dit krediet te dekken binnen bestaande beschikbare budgetten,

te schrappen."

De *voorzitter*: Deze amendementen maken onderdeel van de beraadslaging uit. Zij krijgen de nrs. A1 en A2.

Mevrouw *Tetteroo* (PvdA): Voorzitter! Met zuinigheid en vlijt bouwt men huizen als kastelen. Onze fractie heeft stevig over dit voorstel gediscussieerd. Dat moge duidelijk zijn. Ik neem u graag mee in onze overwegingen. De hamvraag voor ons was steeds of het in deze tijd waarin het geld niet tegen te plinten klotst, een goed idee is zo'n omvangrijk project te beginnen. Dit temeer omdat in 1998 het provinciehuis ook al is verbouwd. Er ligt een mooi verhaal, een prachtig concept, een innovatief verhaal, een mogelijkheid om in tijden van economische neergang een kleine impuls te geven aan de bouwwereld. Maar wat gebeurt er als we niets doen, behoudens die zaken die in het kader van goed gebouwenbeheer moeten gebeuren, noodzakelijke technische aanpassingen. Hierover hebben wij in de commissie kritische vragen gesteld. We hebben nog steeds veel moeite met het uitgangspunt dat dit plan zichzelf zal terugbetalen en dat het ons niets kost. Dat is niet helemaal waar want natuurlijk kost het geld. Het is geld dat we voor een deel hebben gereserveerd. We gebruiken

budgetten die er al zijn en dat doen we om een andere manier van werken te introduceren. Slim boekhouden. Daar is op zich niets mis mee, ware het niet dat ondanks het verhaal van de gedeputeerde over conservatieve ramingen en juiste afwegingen er echt nog wel risico's aan zitten. Dit heb ik meerdere partijen horen vertellen. Wij willen hier dus niet aan voorbij gaan. We hebben het drama van de overschrijdingen van de vorige verbouwing echt nog op ons netvlies zitten. Hoe verkoop je dit dan aan de Brabantse burger als er overschrijdingen komen?

We hebben nog geen enkele partij gehoord over de inhoud van de nieuwe wijze van werken. Dat verbaast mij. Van de nieuwe wijze van werken is de fysieke werkomgeving een onderdeel, maar dan ben je er nog niet. Ik zou bijna willen stellen dat het dan pas begint. Volgens sociologen is cultuuromslag een buitengewoon ingewikkeld traject, waarbij de werknemer en de werkgever slechts in een goed uitgebalanceerde omgeving tot verandering kunnen komen. Dit moet worden verankerd. Het moet duidelijk zijn waar de horizon ligt en hoe je dit naast een goede fysieke werkomgeving kunt bereiken. Het anders werken, integraal en samen met anderen, is meer dan alleen een goed en aantrekkelijk gebouw. Wij zijn kritisch over de wijze waarop dit verankerd dient te worden en hoe het in deze organisatie plaats gaat vinden.

Soberheid is gepast en daarom moeten we als PS scherpe prioriteiten stellen. De herinrichting van het publieke ontmoetingsgedeelte maakt hier wat onze fractie betreft geen onderdeel van uit. Het nut en de noodzaak zijn wat ons betreft niet onomstotelijk bewezen. We moeten daarom concluderen dat dit onderdeel van het voorstel onze steun niet krijgt en – laten we helder zijn – dat we meegaan met de noodzakelijke technische aanpassingen die in het kader van goed gebouwenbeheer evident zijn. Dit behoeft wat ons betreft geen discussie. Ook hierbij hebben we natuurlijk de kritische noot dat we absoluut willen waken voor overschrijdingen.

Blijft over de realisatie van de innovatieve werkomgeving. Voordat wij ons hierover uit-

spreeken willen wij van het college eenduidige en duidelijke antwoorden op de volgende vragen.

Hoe komt de verankering van de gewenste cultuuromslag – lees: anders werken, integraal en samenwerken – tot stand en waar wordt dit in de organisatie zichtbaar en meetbaar gemaakt? Is het college bereid PS hierin inzicht te verschaffen, harde toezeggingen te doen ten aanzien van de voortgang van dit proces en rapportage naar PS. Is het college bereid bij alle aanbestedingen die betrekking hebben op de besluitvorming in dit dossier minimaal 10% van het volume te besteden aan social return conform de bestaande richtlijnen? Onder social return verstaan we het zodanig inrichten van aanbestedingen dat ook sociale doelen worden gerealiseerd c.q. dat er vanuit sociaal oogpunt positieve neveneffecten worden bereikt. Concreet valt hierbij te denken aan de opdracht die de aannemer krijgt om bij het bouwproces jongeren in opleiding aan te nemen of werklozen in dienst te nemen.

De *voorzitter*: Mevrouw Tettersoo, u hebt nog een halve minuut.

Mevrouw *Tettersoo* (PvdA): Dat komt goed uit want ik ben met mijn afronding bezig.

De provincie heeft recentelijk meegewerkt aan een handboek inzake toepassing social return, dus dat lijkt mij niet zo'n probleem. Daarnaast willen we van het college de keiharde toezegging dat aanpassen absoluut budgettair neutraal geschiedt. Is het college bereid, in alle stappen van het proces ons mee te nemen als het gaat om financiering en het proces an sich van de voorgenomen verbouwing en hierover periodiek te rapporteren?

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Voorzitter! Ik ben groot voorstander van de social return maar daarvoor moet een extra bedrag worden opgenomen in de bouwkosten. Naarmate het proces langer duurt en de inzet van de mensen intensiever is, kost het meer geld. Dat moet u er wel in meenemen.

Mevrouw *Tettersoo* (PvdA): Wij vragen aan het college dat mee te nemen. Ik heb al gezegd dat het

budgettair neutraal moet gebeuren. Social return is altijd maatwerk, dus wij vragen het college ook een voorstel te doen binnen de bestaande budgetten.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Social return kan niet budgettair neutraal.

Mevrouw *Tettersoo* (PvdA): We kunnen wel kijken, hoe we het met maatwerk kunnen inpassen, waarbij we andere dingen misschien zodanig kunnen organiseren dat het minder kost.

De *voorzitter*: Het woord is aan mevrouw Lestrade.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Voorzitter! D66 onderschrijft in heel grote lijnen het betoog van het CDA. Dat scheelt een hoop tijd en dan kan ik meteen beginnen met mijn eigen punten en kom ik toch nog uit met mijn spreektijd. Wij herinneren ons de geschiedenis van dit dossier nog heel goed en ook de wijze waarop wij in de vorige Statenperiode zijn ingelicht. Dat was inderdaad uitgebreid. We konden grote plaatwerken bekijken en er werd ook gewezen op de integraliteit van de aanpak. Ik onderschrijf de VVD in haar kritiek op dit college dat nu duidelijk minder is gecommuniceerd met ons en dat er onduidelijkheid is opgetreden. Dat vind ik heel jammer. We hebben in de vorige periode ook aangegeven en ook nog in januari dat wij in principe voorstander zijn van de aanpak van het provinciehuis maar u doet uw best om ons mee te krijgen.

Ik vind het prettig dat de PvdA op het nieuwe werken is ingegaan. We hebben onlangs vragen gesteld over de voortgang van ambtenaar 2.0. Dat heeft daar natuurlijk mee te maken. Ik ben blij dat u onze zorgen op dat punt onderschrijft, want wij hebben al regelmatig vragen gesteld bij de voortgang van het nieuwe werken hier, omdat het om die mentaliteitsomslag gaat. Wij hebben ons zorgen gemaakt of het voldoende landt bij de ambtenaren hier.

Onze zorgen hebben met name betrekking op de laagbouw. U bent er onduidelijk over geweest wat dit nu oplevert voor de burgers, voor de klanten, de externen. Er is al een paar keer op

teruggekomen. U moet daar echt antwoord op geven en ik wacht uw antwoord ook af, want onze instemming of afkeuring hangt af van wat u kunt leveren aan de burgers en hun vertegenwoordigende organisaties en bedrijven in Brabant.

Wij zien de verbouw van het provinciehuis ook als een vorm van anticyclisch investeren. Ik heb het nog niet van anderen gehoord maar wij roepen continu anderen op anticyclisch te investeren in moeilijke momenten en als we dan de kans krijgen het zelf te doen, moeten wij daar niet zo maar aan voorbijgaan. Het is een input voor bedrijven hier in de omgeving gelet op de aanbestedingsregels. Wat dat betreft zijn wij niet tegen deze verbouwing.

Mijn laatste punt gaat over de verbouw in 1998 en de politieke problemen. Uw voorganger is er behoorlijk door in moeilijkheden geraakt met onderzoeksgroepen en zo. Wij achten het college volledig verantwoordelijk voor de manier waarop een eventuele verbouwing wordt uitgevoerd, inclusief de gevolgen van overschrijding. Wij zullen daar zeer strikt op zijn. Wij houden de geschiedenis in de gaten.

De voorzitter: U hebt nog een halve minuut, mevrouw Lestrade.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Wij hebben twee moties. De eerste motie betreft duurzaam inkoopbeleid. Wij willen graag dat het duurzame inkoopbeleid dat in de vorige periode is gestart, ook nu doorgaat. Wij dienen daartoe een motie in mede namens het CDA, de PvdA en GroenLinks. Vanochtend hebben wij nog gauw een motie gemaakt over zonne-energie. Deze verbouwing kan natuurlijk ook aangegrepen worden om zonne-energiepanelen in de vorm van folie of iets dergelijks aan te leggen.

De voorzitter: Door de leden mw. Lestrade-Brouwer, P. Smeulders, mw. Wijnands en mw. Kerkhof-Mos wordt de volgende motie voorgesteld:

"Provinciale Staten van Noord-Brabant in vergadering bijeen op 11 november 2011,

overwegende dat:

- *de provincie in de vorige bestuursperiode gestart is met duurzaam inkoopbeleid;*
- *met name op het gebied van ict sprake is van een grote ecologische voetafdruk;*
- *er in het kader van*
 - a. Het Nieuwe Werken*
 - b. de verbouwing van het provinciehuis en*
 - c. reguliere vervanging**vanuit regulier budget geïnvesteerd zal worden in ict-voorzieningen;*
- *er op dit moment mogelijkheden zijn i.s.m. rijksoverheid en universiteiten daartoe een project op te zetten in het kader van Green Deals;*

verzoeken het college van Gedeputeerde Staten:

- *het ict-inkoopbeleid zodanig in te richten dat aan voorwaarden van duurzame inkoop wordt voldaan, en gaan over tot de orde van de dag."*

De voorzitter: Deze motie maakt onderwerp van beraadslaging uit. Zij krijgt nr. M1.

Door de leden mw. Lestrade-Brouwer en mw. Spierings wordt de volgende motie voorgesteld:

"Provinciale Staten van Noord-Brabant in vergadering bijeen op 11 november 2011,

overwegende dat:

- *het provinciehuis de komende jaren wordt verbouwd;*
- *energietransitie een van de thema's van de investeringsagenda is;*
- *binnen dit thema solar en elektrisch rijden een prominente plaats inneemt;*

besluiten het college van Gedeputeerde Staten op de dragen:

- a. de mogelijkheden te onderzoeken om zonne-energie op te wekken op, aan en rondom het provinciehuis;*
 - b. dekking te zoeken in het inrichten van experimenteelgebieden en toekomstige besparingen,*
- en gaan over tot de orde van de dag."*

De voorzitter: Deze motie maakt onderwerp van beraadslaging uit. Zij krijgt nr. M2.

De heer *P. Smeulders* (GroenLinks): Voorzitter! Wij spreken over de verbouwing van ons provinciehuis. Er worden ons concreet drie dingen gevraagd. Het eerste is een krediet van €8,4 mln. voor noodzakelijk onderhoud. Het tweede is een

krediet van €17,2 mln. voor realisatie van een innovatieve werkomgeving en het derde is een krediet van €4,25 mln. voor de herinrichting van het publieke ontmoetingsgedeelte.

Over het eerste hoeven wij niet te spreken. Noodzakelijk onderhoud is gewoon noodzakelijk. Mijn fractie heeft wel grote twijfels bij de grootste investering: de €17,2 mln. voor de realisatie van een innovatieve werkomgeving. Er staat dat de besparingen groter zijn dan de investering in flexibel werken. Een aantal partijen heeft dat nadrukkelijk als argument gebruikt.

Ik heb hier een aantal jaren stage mogen lopen en in die mooie toren mogen zitten. Uit ervaring weet ik dat het al mogelijk is om hier flexibel te werken en dat de meeste mensen op de afdeling waar ik toen zat dat ook gewoon deden. Doordat wij de komende jaren fors minder ambtenaren krijgen, kunnen wij de vleugel afstoten en het geld dat dit oplevert – jaarlijks €0,8 mln. – inboeken als kostenbesparing. Dat lijkt mij juist in deze economisch turbulente tijden een goed signaal naar de inwoners van Brabant.

Dan kom ik bij de inrichting van het publieke ontmoetingsgedeelte voor meer dan €4 mln. De huidige situatie is inderdaad niet helemaal ideaal, maar wel werkbaar. Daarover kunnen wij het allemaal eens zijn. Wordt het beter door het voorliggende voorstel? Ja, het wordt inderdaad beter, maar is dat zo veel miljoenen waard? Ons antwoord is "nee". Voor mijn fractie is het einde discussie.

De fractie van GroenLinks steunt het krediet voor noodzakelijk onderhoud en met de twee andere posten kan mijn fractie niet instemmen.

De heer *Krol* (50PLUS): Voorzitter! Ik moet mij haasten om alles te zeggen wat ik zou willen zeggen. Ik ben volop in verwarring maar niet alleen ik. Zelfs tussen de coalitiepartners bestaat volop verwarring. Dan mogen wij het de Brabanders niet kwalijk nemen dat zij er ook niets meer van snappen. Ik hoor hier ook veel valsheden: u had het kunnen zien; u had het kunnen lezen, etc. Ik snap niet waarom wij op die toon met elkaar praten.

Het gaat om een voorstel uit de vorige

Statenperiode. Ik ben hier nieuw. Ik heb daar niets mee van doen. Ik snap ook niet waarom er zo overdreven wordt. Ik hoorde iemand zeggen dat je het werk niet meer kunt doen in de huidige hokjes. Dan denk ik: nou ja, het kan hooguit beter in een nieuwe situatie of minder goed in de huidige. Vergelijkingen met Apple vind ik wel leuk. Apple is inderdaad mooi maar erg duur. Als gesproken wordt over 15% marge en nog eens €10mln., hebben wij het dan over €15 mln.? Dat moeten wij toch echt uitleggen aan de Brabanders.

Hoe denken de medewerkers zelf over hun flexibele werkplekken. Ik heb verschillende benamingen gehoord. Er werd gesproken over "Huis van Brabant" en over "Huis voor Brabant". De ene benaming vind ik erg betuttelend. Wat is eigenlijk mis met het woord provinciehuis? Waarom noemen wij het korthedshalve niet gewoon Brabanthuis? Ik heb het net opgezocht. Alle drie namen zijn nog niet geclaimd. Ik heb het vast gedaan voor u. U kunt deze gewoon overnemen van 50PLUS. Hoe dan ook, ik mag het van de SP niet zeggen, maar ik vind het allemaal nog te vroeg.

De heer *Van der Wel* (PvdD): Voorzitter! Ik ben het eens met de woorden van de heer Krol. In een nieuwe samenstelling werkt het beter en toch zitten wij met z'n allen in dezelfde Statenzaal. Dat kan dus geen argument zijn.

De woordvoerder van GroenLinks heeft al gezegd dat wij het voorstel eigenlijk in drie delen moeten zien. Onderhoud is absoluut noodzakelijk. Daarover zijn wij het allemaal eens. Verder vinden wij dat er een klein rookgordijn is gelegd. De verschillende partijen zijn het niet eens over wat het voorstel nu precies betekent. Om straks te voorkomen dat wij niet weten waaraan het geld precies wordt uitgegeven, zouden wij met een aantal onderdelen niet moeten instemmen totdat echt duidelijk is waarover wij spreken: een trap links, een trap rechts. Als het €2 mln. scheelt, moeten wij daar zeker over praten.

Ruim €17,2 mln. besteden aan het nieuwe werken in een tijd waarin iedereen de broekriem moet aanhalen, lijkt ons geen verstandige keuze. De huidige kantoren in de toren zijn volgens mij

prima geschikt om ook flexibel te kunnen werken. Zij zijn tien jaar geleden verbouwd. U kunt mij niet vertellen dat zij nu niet meer voldoen.

In deze tijd waarin de Brabanders de broekriem moeten aanhalen en grote problemen overkomen moeten worden zoals die op het platteland, moeten wij onze aandacht richten op andere onderwerpen. Daarbij kan dat bedrag van €17,2 mln. uitstekend van pas komen.

Ik ben het er niet mee eens dat €20 mln. over 20 jaar hetzelfde zou zijn als €17,2 mln. nu. Die €17,2 mln. hebben wij nu in onze handen en daarover kunnen wij nu beslissen. Wij weten niet wat er over 20 jaar gebeurt. De huur kan tegenvallen, er kan een reorganisatie komen, er kunnen onderdelen bijkomen, wij weten niet wat het Rijk in petto heeft. Ik weet wel dat wij €17,2 nu prima kunnen gebruiken voor andere zaken.

De verbouwing van de begane grond voor €4,25 mln. en niet voor €2,2 vinden wij absoluut onnodig; €750.000 voor meubilair vinden wij ook niet nodig. Die posten kunnen wij meteen schrappen.

Volgens ons is in de vleugel voldoende ruimte om het nieuwe werken uit te voeren. De oude toren kan gebruikt worden om andere onderdelen, zoals het RUD, maar ook de TOM (Tuinbouw Ontwikkelingsmaatschappij) of de BOM (Brabantse Ontwikkelingsmaatschappij) binnenshuis te halen. Dat is ook een kostenbeperking.

De heer *Kap* (OSN): Voorzitter! Toen dit college aantrad, was ik verheugd over het feit dat besloten werd het aantal gedeputeerden omlaag te brengen. Dat scheelt een paar ton per jaar en stelt een goed voorbeeld.

Nu het in plaats van tonnen om miljoenen gaat, hoeft blijkbaar niet langer het goede voorbeeld te worden gegeven. Draagvlak of begrip voor deze gewenste verbouwing is onder de lokale bevolking niet aanwezig.

In de stukken en in de beantwoording van de vragen lijkt naar een vaststaande conclusie geredeneerd te worden. Er wordt bijvoorbeeld beweerd dat het geen geld kost. De vorige verbouwing leert ons echter dat wij kritisch moeten omgaan met dit soort voorstellingen. Bovendien is

onze fractie de structurele meerwaarde van dit plan niet duidelijk geworden. Ik spreek uit ervaring, ik zie het flexwerkconcept zelfs als een forse achteruitgang. Een verandering van het huisvestingsconcept betekent ook niet direct dat de dienstverlening per saldo beter wordt, maar daar gaat het uiteindelijk wel om.

Hoewel sommige dingen in de ontmoetingsruimte beter kunnen, stemmen wij alleen in met de post voor noodzakelijk onderhoud. Wij stemmen tegen de overige onderdelen van dit voorstel.

Uit respect voor onze Brabantse burgers vragen wij GS om dit onzalige voorstel in te trekken, zodat wij over de punten 2 en 3 geen besluit hoeven te nemen en kunnen instemmen met punt 1. Dat is consistent ten opzichte van het eerdere standpunt van GS bij het aantal gedeputeerden waar zij wel het goede voorbeelden hebben gegeven.

De *voorzitter*: Het woord is nu aan gedeputeerde Pauli voor de beantwoording in eerste termijn namens het college.

De heer *Pauli* (GS;VVD): Voorzitter! Wij bespreken een onderwerp dat de gemoederen bezighoudt; voor de schermen, achter de schermen, in de wandelgangen en in de pers. Laat ik maar meteen met de deur in huis vallen: in communicatieve zin hadden wij het beter kunnen doen. Ik kom daarop nog terug.

Laat ik beginnen met de vier levensaders die in dit voorstel zitten en die onlosmakelijk daarmee verbonden zijn.

Op de eerste plaats integraal werken. Het gaat er niet om om werkplekken beter te benutten en drie ambtenaren op twee stoelen te zetten, het gaat erom dat de Staten en GS uitgesproken hebben dat wij integraal willen gaan werken bij alle 49 punten die vastliggen in het coalitieakkoord en die de komende jaren op een goede manier met u besproken zullen worden. Dat integrale werken staat centraal. Dat integrale werken is ook nodig om in zeer belangrijke mate die besparing te realiseren die u ziet in de begroting: een reductie op personeelskosten van €15 mln. binnen nu en een paar jaar. Integraal werken, flexplekken,

besparen op personeelskosten en het realiseren van efficiency zijn integraal en in samenhang met elkaar verbonden.

Op de tweede plaats krimpt de organisatie. Wij gaan naar minder taken en naar een kleinere organisatie door uitbesteding. Dat betekent dat dit het moment is om efficiency te realiseren.

Op de derde plaats willen wij meer gaan samenwerken met andere stakeholders, met andere partners. Het nieuwe werken, pps-constructies, integraal samenwerken met onderwijs, maatschappelijke instellingen, regio's en gemeenten. Dat nieuwe werken betekent ook heel veel ontmoetingen en meer afstemmen, zowel digitaal maar vooral ook persoonlijk hier in het provinciehuis.

Op de vierde plaats moet er noodzakelijk onderhoud worden uitgevoerd. De heer Heijmans heeft het al gezegd en ik wil het expliciteren: groot onderhoud, vaak opgedrongen door opmerkingen van entiteiten van buiten, bijvoorbeeld onze sprinklerinstallatie of een afgekeurde keuken, structureel onderhoud vanwege het feit dat het pand al 40 jaar oud is en omdat het meubilair al 25 jaar meedraait, maar ook vervanging om te voorkomen dat wij de komende tijd met extra onderhoudsposten worden opgezadeld. Dat is ook goed beheer van het prachtige erfgoed dat wij met elkaar zo koesteren.

Hoe gaan wij die vier punten realiseren? Punt een: wij gaan flexwerken. Daarvoor gebruiken wij de toren. Wij laten drie ambtenaren twee werkplekken benutten. Die toren wordt het werkdomein van de ambtelijke organisatie. Mevrouw Geeraedts zei het al, in de toren zijn straks nauwelijks of geen externen meer. Het worden flexplekken tussen de verdiepingen omdat wij zien dat beleid steeds meer integraal door verschillende beleidssectoren, dus dwars door alle verdiepingen heen, ontwikkeld wordt. Die toren bestaat uit de verdiepingen twee tot en met drieëntwintig.

De heer *Dol* (PVV): Geeft de gedeputeerde hiermee expliciet aan dat flexwerken in de huidige situatie niet mogelijk is? Is het niet mogelijk om een aantal ruimtes te creëren waarin dat wel zou kunnen en de overige ruimtes gewoon te benutten

zoals zij nu benut worden waarbij eventueel twee plaatsen door drie medewerkers kunnen worden gebruikt?

De heer *Pauli* (GS;VVD): De heer *Dol* bedenkt een nieuw woord: flexwerken. Ik heb het over integraal werken. Dat doen wij met flexplekken. Dat is toch iets anders dan flexwerken. Bij dat laatste zou je kunnen denken aan thuis achter je laptop inloggen via de provincie en zo te werken. Nogmaals, wij willen eraan werken om alle elementen in de beleidsontwikkeling op een juiste manier erbij te betrekken waardoor de Staten betere voorstellen krijgen; voorstellen die beter zijn afgestemd, een grotere kans van slagen hebben en efficiënter met minder mensen tot stand komen. Wij gaan flexplekken creëren om met minder ruimte onze werkzaamheden met minder mensen te kunnen doen.

De heer *Dol* (PVV): Dat is geen antwoord op mijn vraag. Misschien heb ik de vraag ook niet helemaal juist gesteld. De vraag is, of het in de huidige situatie niet mogelijk is. Wij hebben daar onze twijfels over.

De heer *Pauli* (GS;VVD): Dat is volstrekt onmogelijk. Bij sommige zaken passeren maar liefst negen beleidsonderwerpen de revue. Je kunt in een gebouw met 21 verdiepingen niet zeggen dat negen beleidssectoren met elkaar moeten gaan samenwerken. Een belangrijk deel van die investeringen zijn bestemd voor het verbinden van drie verdiepingen waardoor integraal aan allerlei beleidsonderwerpen gewerkt kan worden.

De heer *Kap* (OSN): Voorzitter! Ik hoor de heer *Pauli* het woord integraal voor en na gebruiken. Blijkbaar wordt er nu niet integraal gewerkt. Is dit concept nu echt nodig om integraal te werken? Ik wil daarover graag duidelijkheid.

De heer *Pauli* (GS;VVD): Dat is absoluut noodzakelijk. Integraal kun je vertalen als: ik ben ergens verantwoordelijk voor, ik stem het af met een collega en dan heb ik een commissie- of een Statenvoorstel, maar wij willen graag met alle

geledingen, of het nu gaat om cultuurhistorie, ecologie, sport, economische bedrijvigheid, vanaf dag één een onderwerp integraal ontwikkelen. Dan krijg je een beleid dat efficiënt is, to the point en dat hout snijdt.

De heer *Kap* (OSN): Ik vind het een beetje apart. Mensen kunnen bij elkaar in een hokje worden gezet en dan zijn zij toch ook integraal bezig? Het gaat om inhoudelijk integraal werken en niet om facilitair inhoudelijk werken.

De heer *Pauli* (GS;VVD): Dat ben ik met de heer Kap eens, maar het ontbreekt aan inhoudelijkheid in dit huis. Die kan juist gerealiseerd worden als wij ervoor zorgen dat de werkplekken de mensen daartoe in staat stellen.

De flexplekken komen op de verdiepingen 2 t/m 23. De begane grond en de eerste verdieping inclusief 70 werkplekken zijn bestemd voor ontmoetingen met de partijen met wie wij integraal samenwerken. Daar vinden gesprekken plaats. Daar wordt vooral veel vergaderd want in de toren komen aanzienlijk minder vergaderplekken. Waar op de verdiepingen 2 t/m 23 vooral integraal gewerkt wordt, wordt op de begane grond en op de eerste verdieping vooral overlegd met heel veel burgers en bedrijven die hier van harte welkom zullen zijn. Wij zullen de ambtenaren die hier voor een paar uur vertoeven, uiteraard in de gelegenheid stellen om de rest van de dag van deze werkplekken met wifi en andere faciliteiten gebruik te kunnen maken.

De heer *Heijmans* (SP): De vraag die ons eigenlijk allemaal bezighoudt, is wat krijgen wij voor ons geld. Ik had daarover een discussie met mevrouw Geeraedts. Ik wil graag dat de gedeputeerde het verlossende woord spreekt. Hij spreekt over 70 flexplekken op en eerste verdieping en op de begane grond. Worden die bekostigd uit de post van €17.190.000 of vallen die 70 flexplekken op de begane grond en de eerste verdieping onder het budget van €2.018 mln. voor de vernieuwing van de ontmoetingsomgeving?

De heer *Pauli* (GS;VVD): Die zitten in het laatste

budget dat de heer Heijmans noemt. Ik zal dat verderop in mijn verhaal nog wat verduidelijken.

Ik wil iets zeggen over de geschiedenis en over de communicatie. Verschillende leden hebben daarover gesproken.

Hoe is dit tot stand gekomen? Door agendering op 14 januari in de commissie Bestuur en Middelen. Daar zijn uitspraken gedaan. Mevrouw Kerkhof heeft eraan gerefereerd. Een klankgroep uit de Staten heeft input geleverd. Op 26 september heeft een informatieavond plaatsgevonden waarop veel vragen zijn gesteld. Het college erkent dat de communicatie beter had moeten verlopen. Laat ik dat maar eerlijk toegeven. Zeker vanuit de wetenschap dat er nu veel nieuwe Statenleden zijn, hadden wij de notitie van 14 januari nogmaals naar de Staten moeten sturen. Wij hadden wellicht ook de schetsen, de toelichting en de onderbouwing veel beter kunnen doen.

Het doet ons veel verdriet dat ten onrechte de hal zo nadrukkelijk benoemd wordt in de communicatie. Als het college iets lief heeft, is het wel het erfgoed van Maaskant. Dat zullen wij te vuur en te zwaard op alle fronten verdedigen. En dat doet niet alleen dit college, dat hebben ook de vorige colleges gedaan. Niet voor niets werken wij al vanaf midden jaren negentig intensief en preventief samen met de beheerder van dit erfgoed, architectenbureau Klunder in de persoon van partner Van den Berg. Kom je aan het erfgoed van Maaskant, dan kom je aan het college. Waar gaat het eigenlijk om? Op de eerste plaats gaan wij groot onderhoud realiseren: de sprinklerinstallatie, de lift, het klimaatsysteem in de toren en de keuken want die is afgekeurd. Daarvoor is €12,5 mln. nodig. In het verleden hebben de Staten al €3,6 mln. gevoteerd. Dat bedrag is nog niet uitgegeven omdat wij het groot onderhoud integraal willen uitvoeren om zo veel mogelijk efficiency te bereiken en de kosten zo laag mogelijk te houden. Wij vragen de Staten de rest van het bedrag ter beschikking te stellen uit reserves die opgebouwd zijn door een deugdelijke bedrijfsvoering van dit provinciehuis.

Op de tweede plaats de flexplekken. Ik heb dit onderdeel al toegelicht. Het gaat om de verdiepingen 2 t/m 23 in de toren. Dat vergt een

investering van 17,3 mln., een nettorendement van 1,4 mln.. Daarbovenop is sprake van een reductie in personeelskosten van €15 mln. omdat wij efficiënter en integraler kunnen gaan werken.

Op de derde plaats de begane grond en de eerste verdieping. Daar gaan wij flexwerken creëren voor 70 van onze ambtenaren. Alles wordt integraal afgestemd met onze erfgoedbeheerder. In het bedrag van €4.25 mln. zit een zeer belangrijke post van ruim €2,2 mln. voor onderhoud aan het klimaatstelsel en voor een verbetering van de elektrotechniek. Hier zit een oud nog niet geschakeld stelsel waardoor wij veel geld uitgeven aan energie. Wij willen naar een duurzaam gebouw met zo weinig mogelijk elektriciteitskosten.

Als werkgever hebben wij samen met veel bedrijven en met de gemeente 's-Hertogenbosch het duurzaamheidsconvenant getekend. Wij streven dus naar minder energieverbruik. Er is een reguliere dekking voor die €2,2 mln. onderhoudskosten omdat wij daarvoor als eigenaar van dit pand de afgelopen jaren ordentelijk geïnvesteerd hebben. Natuurlijk kijken wij naar social return. U mag van dit college verwachten dat het bikkelhard zal sturen op kosten. Er wordt alleen uitgegeven als dat strikt noodzakelijk is. De opdracht is om onvoorzien onvoorzien te laten. Nogmaals, wij zijn voor social return en wij zijn voor zonnepanelen, maar laten wij ervoor waken allerlei dingen op voorhand toe te voegen die potentiële bedreigingen zijn voor het uit de hand lopen van het budget. Dit college gaat ervoor om binnen het budget onze doelstellingen te realiseren.

Mevrouw *Tetteroo* (PvdA): In het verleden is inderdaad een aantal fouten gemaakt bij de budgettering. Ik vind het jammer dat de gedeputeerde op voorhand zegt dat wij voorzichtig moeten zijn met dingen als social return en zonnecellen. Als er nu iets belangrijk is in deze tijd, is het wel social return en met name de aanschaf van zonnepanelen. Social return hoeft niet per se budgetoverschrijdend te zijn. Daarover kun je uitstekend afspraken maken. Ik hecht eraan om dat te zeggen. Aannemers zijn daar heel gevoelig

voor. Ik stel voor dat de gedeputeerde harde uitspraken doet over dit onderdeel.

De heer *Pauli* (GS;VVD): Ik heb de vorige keer de motie over social return omarmd. Ik ben er driftig en zeer voortvarend mee aan de slag. Ik wil echter niet op voorhand al een claim op posten onvoorzien of budgetoverschrijdingen. Als het binnen het bestaande budget kan, zullen wij het doen. Als het er niet inzit, gebeurt het niet! Zo simpel is het.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Ik kom even terug op de opmerking van de gedeputeerde dat hij vreest voor budgetoverschrijding als zonnefolie of iets dergelijks wordt toegepast. Wij hebben in de motie aangegeven dat GS als launching customer zouden moeten optreden. Die houding willen GS immers bij andere projecten ook innemen. Mijn vraag is niet zo zeer of GS het hieraan koppelen, maar wel of launching customer willen zijn voor ontwikkelingen die in Brabant van belang zijn.

De heer *Pauli* (GS;VVD): Natuurlijk willen wij dat. Ik heb al verteld dat wij als gebouwenbeheerder het duurzaamheidsconvenant hebben getekend met de gemeente Den Bosch en met veel bedrijven. Daarin hebben wij met elkaar ambities afgesproken. Besparingen en duurzaamheidsrelaties moeten vooral in samenhang worden gezien. Ik wil op voorhand niet zeggen dat zonne-energie de meest ideale oplossing is. Het provinciehuis is een markant gebouw met een zware erfgoedclausule. Ik kan mij voorstellen dat de beheersers van het erfgoed van Maaskant er niet voorhand dol op zullen zijn dat wij de voorkant van dit gebouw met zonnepanelen bedekken.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Dat is een andere opmerking dan die de gedeputeerde zojuist maakte. Hij haalt nu twee argumenten door elkaar. Dat was niet waarop ik hem aanviel.

De heer *Pauli* (GS;VVD): Dat klopt. In de motie wordt het college gevraagd om ernaar te kijken. Ik ga ernaar kijken, maar ik vind het te ver gaan om nu al grote verwachtingen te wekken. Natuurlijk gaan wij eraan werken. Daarom hebben wij het

convenant ook getekend.

Als ik het groot onderhoud eraf trek, blijft er voor de begane grond en de eerste verdieping een post over van €2 mln. Daarin zit overigens een bedrag van €300.000 onvoorzien. Ik heb al gezegd dat het echt een kwestie van 'strikt moeten' zal zijn om daarvan ook maar één cent uit te geven.

Wij gaan die ruimte gebruiken om mensen te ontmoeten, om gesprekken te voeren en om te vergaderen, onder meer ter compensatie van de vergaderplekken die wegvallen in de toren. Er komt meer variatie in de omvang van de vergaderkamers om die meer multifunctioneel te kunnen gebruiken. Dan praat je met name over wanden, over isolatie en dat soort zaken. Wij bekijken waar wij na 21 jaar meubilair moeten vervangen. Wat goed is, blijft. Het is geen doel op zich om het complete meubilair te vervangen, maar u kunt zich voorstellen dat het na 20 jaar aan sleet onderhevig is. Er komen enkele aanpassingen in de wanden. De vloerbedekking moet na 20 jaar op een groot aantal veranderd of vervangen worden. Er komen ook wat nieuwe audiovisuele middelen om met de tijd mee te kunnen gaan.

Dat zijn de voorgenomen investeringen, niet meer en niet minder. Alles is gereserveerd binnen de exploitatie zonder een claim te leggen op extra ruimte voor nieuw beleid van uw Staten.

De heer *Heijmans* (SP): Nu snap ik het niet meer. De gedeputeerde somt op waaraan die €2 mln. precies wordt besteed. Hij noemt van alles maar niet de flexibele werkplekken die op de eerste verdieping en op de begane grond gerealiseerd worden. Ik heb daarstraks gevraagd of die komen uit het budget van €17 mln. Nee, zegt de gedeputeerde, en noemt die ook niet als een onderdeel van het budget van €2,018.000. Waar komt het dan vandaan?

De heer *Pauli* (GS;VVD): De heer Heijmans heeft helemaal gelijk, die zitten in dit bedrag van €2,2 mln..

De heer *Heijmans* (SP): Die werkplekken, de ontmoetingsruimte, de trap, de fractiekamers en

het plaatsen van kunst, dat gebeurt allemaal van die €2,2 mln.?

De heer *Pauli* (GS;VVD): Ik kom nog te spreken over de kunst. Dat is een aparte post die in het grote budget zit.

De intenties van het college zijn de volgende:

- doelmatig omgaan met het budget;
- kiezen voor soberheid in de stijl van Maaskant, maar ook passend in deze tijd;
- hanteren van duurzaamheidsprincipes waar mogelijk in elementen en waar mogelijk met investeringen om het energieverbruik maar beneden te brengen;
- zeer strikt omgaan met de post onvoorzien.

In dat kader zijn wij heel minutieus met de stofkam door het huidige plan heen gegaan. In dat plan zit inderdaad een post voor kunst van €200.000. Dit college vindt kunst ongelooflijk belangrijk omdat kunst en cultuur direct verbonden zijn met de kracht van onze economie, de kracht van Brabant en van de Brabanders. In het coalitieakkoord staat ook dat wij slim willen verbinden. Wij stellen de Staten daarom voor dit budget niet te gebruiken om nieuwe kunst te verwerven, maar dat wij op zoek gaan bij onze bestaande subsidierelaties en bij onze musea en kijken of daar kunst voorhanden die past bij dit huis en die al of niet in een wisselcollectie in consignatie dit gebouw en onze kamers kan gaan verfraaien. Op die manier wordt op voorhand een post van €200.000 gerealiseerd.

De Staten kunnen ervan uitgaan dat wij echte budgetbewakers zullen zijn. Uiteraard zullen wij daarover periodiek rapporteren, maar de doelstelling is onverkort en bikkelhard om het project binnen het budget te realiseren.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Stel nu dat wij de plannen voor de begane grond en de eerste verdieping niet kunnen realiseren door besluiten die hier genomen worden. Dat betekent dus dat wij geen ontmoetingsplekken hebben. Die zitten immers niet in de toren. Wat zijn dan de consequenties? Moet dan het werkconcept van de toren worden aangepast? Ik hoor de gedeputeerde ook zeggen dat wij juist gericht zijn op externen.

Er moeten veel externen naar dit huis komen. Hoe werkt dat dan? Heeft de gedeputeerde daar een idee over?

De heer *Pauli* (GS;VVD): Dan kan het plan voor flexwerken en integraal samenwerken niet gerealiseerd worden. De begane grond en de eerste verdieping zijn zeer nauw verbonden met wat wij in de toren willen doen met de verdiepingen 2 t/m 23. Mede daardoor kunnen wij onze laagbouw verhuren. Ik heb het al in de commissie gezegd. Wij zijn zeer zuiver in de leer geweest, wij hebben zeer conservatief gerekend, wij zijn uitgegaan van een gemiddelde huuropbrengst van €150 en hebben daarvan slechts 80% geraamd, terwijl de gangbare prijs €170 is. Er is nog steeds heel veel belangstelling voor deze locatie. Wij zijn uiterst minutieus en conservatief te werk gegaan. Als de Staten niet instemmen met de plannen voor de hal en de eerste verdieping, kunnen zij eigen het flexwerken en het integraal werken op de verdiepingen 2 t/m 23 vergeten, of zij moeten de laagbouw niet afstoten, met alle gevolgen van dien.

Mevrouw *Tetteroo* (PvdA): Voorzitter! Waar zijn we nu de draad kwijtgeraakt? Er komen in deze discussie nu zaken naar voren die wij uit de voorstellen niet zo duidelijk over het voetlicht hebben gekregen.

Mijn tweede opmerking is dat u in uw voorstel expliciet ervoor hebt gekozen drie onderdelen aan de orde te stellen. Dat betekent dat we op drie momenten een keuze hebben. U hebt er niet voor gekozen, dit voorstel als één integraal onderwerp te agenderen waartegen ja of nee moet worden gezegd. Ik tel nog steeds drie onderdelen.

Mijn laatste opmerking: Ik heb een verhaal gehouden over cultuuromslag en ik heb de gedeputeerde nog geen antwoord horen geven op mijn vraag, hoe hij denkt dat die verankerd kan worden in de organisatie.

De heer *Pauli* (GS;VVD): Voorzitter! In het voorstel staat heel expliciet aangegeven, wat groot onderhoud is, opgedrongen van buitenaf door wettelijke instanties die ons op een aantal

tekortkomingen hebben gewezen. Daar zijn we het met elkaar over eens, zo heb ik gemerkt in de eerste termijn van de Staten. Ik geef u gelijk dat wij in het voorstel wat explicieter de samenhang hadden kunnen aangeven – dat heb ik al gezegd en daarvoor heb ik al excuus aangeboden – tussen de toren en de eerste verdieping en de begane grond. Dat had explicieter tot uitdrukking kunnen komen. Ik heb ook aangegeven dat die samenhang strikt noodzakelijk is. We hebben dat eigenlijk in het voorstel gesepareerd, dus begane grond en eerste verdieping, omdat de eerste verdieping op die 70 flexplekken na waar de heer Heijmans terecht op heeft gewezen, vooral een plek wordt voor ontmoeten, werken en vergaderen binnen de organisatie en ook met externen. Natuurlijk staat die cultuuromslag centraal. Ik zal u ook in de commissie over de voortgang informeren. U hebt er al een aantal malen informatie over gehad. U heeft gehoord wat het in kwantitatieve zin betekent. U heeft gezien bij de agenda van Brabant en bij de uitwerking in de voorjaarsnota dat dit college de 49 speerpunten allemaal integraal zal oppakken en wij zullen dat nog nadrukkelijker voor het voetlicht gaan brengen en wij zullen u uiteraard over de voortgang intensief informeren.

De heer *Heijmans* (SP): Voorzitter! Wat de kunst betreft is het mij niet helemaal duidelijk. Gaan we daarop besparen of gaan we het anders uitgeven?

De heer *Pauli* (GS;VVD): Het voorstel van het college is, het budget van €200.000 voor nieuwe kunst te schrappen en toch dit gebouw met kunst te verfraaien door in overleg te treden met de bestaande subsidie-instellingen waarmee wij zaken doen, met onze musea met wie we een exploitatiesubsidierelatie hebben en aan hen te vragen in consignatie hier kunst op te hangen, waardoor wij ons gebouw verfraaien en benadrukken dat kunst en cultuur echt verbonden zijn met Brabant en de economie in Brabant.

De heer *Heijmans* (SP): Met andere woorden, u stelt een besparing voor zonder dat we inleveren op kunst.

De heer *Pauli* (GS;VVD): Exact.

Mevrouw *Van der Kammen* (PVV): Voorzitter! Ik hoor de gedeputeerde zeggen dat er 70 flexplekken op de eerste verdieping komen. Betekent dit dat het college ook volledig van flexplekken gebruik gaat maken?

De heer *Pauli* (GS;VVD): Ik heb die vraag al beantwoord in de Statencommissie. Ik heb toen gezegd dat er voor de GS-kamers niets verandert. Het spijkertje blijft in de muur zitten, het schilderijtje blijft er hangen, we blijven er onveranderd hard werken, zoals we in het verleden hebben gedaan, maar er zijn op de eerste verdieping nog een aantal werkplekken en het is heel onlogisch op de etages 2 tot en met 23 wel werkplekken voor de ambtenaren te creëren en voor de 70 ambtenaren die op de eerste verdieping zitten, dit niet te doen.

Mevrouw *Van der Kammen* (PVV): Betekent dit dat het college niet integraal hoeft te werken?

De heer *Pauli* (GS;VVD): Het college werkt zeer integraal. We zijn ook echt collegiaal verantwoordelijk voor het totale beleid. Het doet ons deugd en misschien is het voor u een teleurstelling dat het in de praktijk uitstekend werkt.

Mevrouw *Van der Kammen* (PVV): Het college kan het voor de ambtenaren....

De *voorzitter*: Twee maal voor een interruptie is de norm.

De heer *Pauli* (GS;VVD): Voorzitter! Dan kom ik nog tot de moties en amendementen. Tegen de motie duurzaam inkoopbeleid en ict heeft het college geen bezwaar, mits het natuurlijk past in de bestaande hardware en software. Het moet daarmee goed kunnen communiceren, maar ik neem aan dat u het daarmee volledig eens bent. Uiteraard moet het ook budgettair passen binnen het beleid.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Betekent het stellen van deze voorwaarde niet dat er aanzienlijk minder bedrijven kunnen meedoen? Dat zou, met name voor het midden- en kleinbedrijf (MKB), wel eens nadelig kunnen zijn. Realiseert u zich dit wel bij deze motie?

De heer *Pauli* (GS;VVD): Voorzitter! Daarom heb ik er ook twee voorwaarden aan verbonden, namelijk dat het past binnen ons ict-beleid en de manier waarop wij relaties hebben met onze leveranciers en verder dat het aansluit bij onze software en onze hardware. Verder heb ik gezegd dat het niet ten laste mag gaan van onze budgettaire doelstellingen.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Dat is geen antwoord op mijn vraag. Het betekent dat een groot aantal bedrijven niet kan meedoen. Wij vinden het als VVD belangrijk dat het MKB hier volledig aan bod kan komen. Het betekent eigenlijk een beperking voor het MKB als je hier vanuit gaat. Daar hebben wij wel wat moeite mee. Ik dacht dat het provincie toch ook voor het MKB staat. In Brabant is 90% MKB. Daarom begrijp ik uw reactie niet helemaal.

De heer *Pauli* (GS;VVD): Ik ben dat van harte met u eens. Ook dit college wil het MKB alle kansen geven. Als het inderdaad zo is dat daarmee de zaak wordt belemmerd, dan zullen wij het uiteraard niet toepassen.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Voorzitter! Het gaat om een motie van D66 en ik wil daarom in ieder geval aangeven dat het daar bij deze motie absoluut niet om gaat. Het MKB heeft net zoveel kansen als in de voorgaande situatie. Het gaat om de wijze waarop wordt omgegaan met ict-voorzieningen en de voorwaarden daarbij. Er kan beter over worden nagedacht bij inkoop en bij recycling want het heeft met name op het laatste betrekking.

De heer *Pauli* (GS;VVD): Voorzitter! De motie over zonne-energie hebben we ontraden, daarmee niet zeggend dat we die niet meenemen. Natuurlijk

nemen we het mee maar we willen duurzaamheid in de volle breedte bezien en ons niet alleen richten op zonne-energie.

Door de PVV is per amendement voorgesteld de bestaande huurlocaties aan te houden. U zult begrijpen dat dat strijdig is met de vier levensaders die in het voorstel zitten. Wij ontraden dit amendement dus.

Hetzelfde geldt voor amendement A2 waarin wordt gevraagd af te zien van een investering op de begane grond en de eerste verdieping omdat we dan de flexplekken en het concept van integraal werken volledig geweld aandoen. Ook dit amendement wordt dus door het college ontraden.

De voorzitter: Ik kijk even of u behoefte heeft aan een kleine pauze voor beraad.

De heer Heijmans (SP): Graag enige tijd voor beraad, voorzitter.

De voorzitter: Dan combineren we die pauze met een koffie/thee pauze. Ik schors de vergadering tot half twaalf.

De vergadering wordt voor 15 minuten geschorst.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Voorzitter! Ik zal gehoor geven aan uw verzoek het zo beknopt mogelijk te houden. Wij vinden dat de gedeputeerde de zaak aanzienlijk heeft verhelderd. Belangrijk is dat duidelijk is geworden dat die €4,2 mln. voor de laagbouw zijn. Dat is een heel belangrijk punt. De rest is al besproken. Wij stemmen daarom in met het voorstel.

De motie over duurzaam inkoopbeleid vinden wij sympathiek. Alleen hadden wij wat reserves inzake het MKB. De gedeputeerde heeft echter een goed antwoord gegeven en ook mevrouw Lestrade heeft een goede toelichting gegeven.

Ik ben even kwijt wat de reactie van de gedeputeerde was op de motie over zonne-energie.

De heer Pauli (GS;VVD): De reactie was dat wij alle duurzaamheidsaspecten bij de verbouwing meenemen. Wij zullen kijken wat wij binnen het budget kunnen doen en wat wij kunnen besparen.

Wij hebben binnen het team straks ook een duurzaamheidsadviseur die alle aspecten bekijkt. Wij vinden het niet verstandig ons alleen expliciet op zonne-energie te richten, omdat je het integraal samen met andere duurzaamheidsaspecten moet bekijken. Wij ontraden de motie maar wij begrijpen de intentie van D66 en willen die van harte nastreven.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Wij vinden het een sympathieke motie maar wij begrijpen dat het verstandiger is het te verruimen.

Uit mijn bijdrage in eerste termijn zult u begrijpen dat wij tegen de beide amendementen van de PVV zijn.

Mevrouw *Kerkhof-Mos* (CDA): Voorzitter! Wij zijn zeer content met het antwoord van de gedeputeerde, want hij heeft heel veel duidelijkheid verschaft over de begane grond en de eerste etage. Op een punt willen we nog duidelijkheid hebben. De trap van de begane grond naar de eerste etage suggereert dat men daar pas als gast wordt ontvangen. Wij vinden een hartelijke ontvangst op de begane grond belangrijk. Misschien kan de gedeputeerde daar nog iets over zeggen.

Motie M1 van D66 hebben wij ondersteund.

De reactie van de gedeputeerde op de motie over zonne-energie vind ik erg adequaat. Ik wil nog een suggestie meegeven. Er zijn mogelijkheden op het dak, onzichtbaar, dus niet de architectuur aantastend, bijvoorbeeld zonnefolie aan te brengen. U zou ook kunnen vragen of een bekend Brabants bedrijf dat zich hiermee bezighoudt, hier een demonstratieproject van wil maken. Dat zou misschien met gesloten beurzen kunnen. Het is maar een idee. Ik vertrouw het u toe er goed mee om te gaan.

De heer Heijmans (SP): Voorzitter! Dit is zo'n debat waarbij je denkt, dat we niet bij elkaar komen om al lang ingenomen standpunten nog eens te bevestigen maar het is een bewijs dat er af en toe ook argumenten kunnen worden gewisseld die je aan het denken zetten en tot heroverweging leiden. Het zou mij een lief ding waard zijn als de duidelijkheid die er voor mijn fractie nu is, er

eerder was geweest. Ik moet ook heel even wennen. Ik heb nog eens nagelezen wat er in de stukken staat. Er staat echt dat de €4,25 mln. alleen bestemd is voor de ontmoetingsruimte. Als de gedeputeerde nu zegt dat ik dat echt verkeerd hebt gezien en dat in die €4,25 mln. wel degelijk achterstallig onderhoud zit ad €2 mln. en vooral ook die 70 flexplekken, dan moet ik mij door deze gedeputeerde laten overtuigen. Dit werpt voor de SP-fractie een geheel ander licht op de zaak. Ik kan dan met een gerust hart zeggen dat ook zijn aanzien van de begane grond en de eerste verdieping soberheid wordt betracht. Dan is dat bedrag van ruim €2 mln. een stuk relatiever.

Het is niet altijd gemakkelijk op een vrij hard ingenomen standpunt terug te komen. Toch is mijn fractie bereid dat te doen. Dat wil zeggen dat wij met het gehele voorstel zullen instemmen goed gehoord hebbend, dat het college heeft gezegd dat wij 2 ton op kunst zullen besparen. Ik zou nog als boodschap willen meegeven dat wat ons betreft de trap niet hoeft en vooral de extra verbouwing van de fractiekamers niet. Wij willen graag zelf beginnen met de nodige soberheid te betrachten. Motie één zullen wij van harte steunen.

Motie twee is sympathiek maar ik begrijp dat het college zegt het niet te verwerpen en het niet slecht te vinden en er van harte naar te willen kijken. Ik hoop dat ook D66 met deze toezegging kan leven. Beide amendementen van de PVV zullen wij niet steunen.

Mevrouw *Van der Kammen* (PVV): Voorzitter! Nog een paar kleine opmerkingen. Wij hebben ons verhaal gedaan. Wij vinden het een waanzinnig plan. Volgens ons kun je ook integraal werken zonder verbouwing door te voeren. Die vleugel kun je ook vrijspelen zonder innovatieve verbouwing en dat hebben wij aangetoond met cijfers. Als je die vleugel kunt vrijspelen, kun je die gelden in Brabant stoppen. Dat is ook onze oproep aan het college. Stop dat geld in Brabant in plaats van in die toren.

Mevrouw *Tetteroo* (PvdA): Voorzitter! Ik zou bijna zeggen: onder druk wordt alles vloeibaar. Het betoog van de gedeputeerde heeft ons voor een

deel geholpen en voor een deel ook niet. Ik ben nu erg nieuwsgierig wat die 70 werkplekken kosten, waar de heer *Heijmans* over sprak. Het wordt een raar kostenplaatje.

Wij hebben een voorstel gekregen waar heel veel aan voorafgegaan is en wat ik als nieuw Statenlid wel heb gelezen. Maar wat nu blijkt is dat het niet gaat om drie afzonderlijke onderdelen maar dat sprake is van integraliteit in de besluitvorming. Het is erg onduidelijk in de formulering. Wij kunnen dus niet kiezen voor bijvoorbeeld de voorstellen 1 en 2 en 3 niet, of andersom. Dat hebben wij zo nooit eerder gelezen. Het lijkt alsof in de besluitvorming aan ons wordt voorgelegd dat wij op drie punten kunnen beslissen.

Wij zijn voor de renovatie. Daar willen we ook helemaal geen discussie over. We hebben onze opmerkingen gemaakt over het innovatief concept en we hebben gehoord wat de gedeputeerde zei. Daaruit kunnen we concluderen dat op grote lijnen het herkenbare zaken zijn. Blijft staan dat wij niet overtuigd zijn van nut en noodzaak van de hal. Ook al is het verhaal van de gedeputeerde nu anders dan wij het hebben gelezen in het voorstel. Wij blijven dus bij ons standpunt dat we niet kunnen instemmen met de hal.

Ik heb nog wel iets waarmee ik het college misschien een stukje kan helpen, namelijk een motie waarin wij voorstellen 10% van het volume te besteden aan sociaal return.

De heer *Heijmans* (SP): U zegt dat u niet kunt instemmen met de hal. Er zit echter ook nog voor €2 mln. achterstallig onderhoud in voor begane grond en eerste verdieping. Bedoelt u als u spreekt over de hal de €4,25 mln. of bedoelt u een klein deel daarvan waarmee u niet kunt instemmen.

Mevrouw *Tetteroo* (PvdA): Dat is de verwarring. Waar stemmen we mee in? Ik wil de gedeputeerde daar dadelijk nog over horen.

Wij dragen het college op een voorstel te maken om bij aanbesteding minimaal 10% van het bouwvolume te besteden aan social return conform de bestaande richtlijnen en hierover voor aanvang van de verbouwing PS te rapporteren door middel van een plan van aanpak.

Over de moties kunnen we zeggen dat we beide moties van D66 ondersteunen.

Amendement A1 van de PVV ondersteunen niet en wij beraden ons over A2.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Is het standpunt van de PvdA afhankelijk van wat de gedeputeerde nu nog naar voren brengt?

Mevrouw *Tetteroo* (PvdA): Wij willen duidelijkheid hebben over hoe wij dingen moeten interpreteren. Dat heb ik nu nog niet van de gedeputeerde gehoord. Ik kan nu dus nog niet zeggen dat wij doen.

De *voorzitter*: Door het lid mw. Tetteroo wordt de volgende motie voorgesteld.

"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op 11 november 2011, gelezen hebbende het voorstel tot kredietverlening voor de verbouwing van het provinciehuis (Statenvoorstel 56/11 A),

overwegende dat:

- *er met het uitvoeren en verbouwen van het Provinciehuis een omvangrijk budget gemoeid is;*
- *in de uitvoering van de verbouwing diverse disciplines vanuit de bouw en aanpalende beroepen betrokken zijn, spreken uit:*

- *dat het vanuit onze maatschappelijke verantwoordelijkheid wenselijk is minder kansrijke doelgroepen te betrekken bij het uitvoeren van het bouwproces;*
- *het wenselijk is de aanbestedingen zodanig in te richten dat er ook sociale doelen worden gerealiseerd c.q. dat er vanuit sociaal oogpunt positieve neveneffecten worden bereikt (social return),*

dragen het college van Gedeputeerde Staten op:

- *een voorstel te maken om bij de aanbesteding minimaal 10 % van het bouwvolume te besteden aan social return conform de bestaande richtlijnen;*
 - *hierover voor aanvang van de verbouwing PS te rapporteren d.m.v. een plan van aanpak,*
- en gaan over tot de orde van de dag."*

De *voorzitter*: Deze motie maakt onderdeel van de beraadslaging uit. Zij krijgt nr. M3.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Voorzitter! Ik heb begrepen dat Maaskant ongeveer heilig is verklaard. Ik wil hier toch even wijzen op de rampen met de draaideuren hier. Ik weet dus niet of alles wel in overeenstemming met zijn adviseurs moet gebeuren. Het moet wel functioneel blijven. Wilt u er wel op letten dat alles werkbaar blijft.

Onze vraag over de 23e verdieping is nog niet beantwoord. U heeft een aantal keren aangegeven dat tot en met de 23e verdieping flexplekken komen. Ik wil dat even koppelen aan de verbouwing van de 23e verdieping in de vorige periode. Het zou toen een representatieve ruimte worden. Ik wil dus graag de verzekering dat u het als representatieve ruimte behoudt.

Wij zien het nog steeds als anticyclisch investeren. Ik heb u daarover niet gehoord maar ik neem aan dat u er toch ook een opvatting over heeft.

Wij vonden dat wij de motie over zonnepanelen redelijk neutraal hadden geformuleerd. Het gaat ons erom dat u de slag maakt naar innovatief combineren van zaken en dat u ook beziet dat wij binnen een bepaalde termijn energieneutraal moeten zijn of in ieder geval in dit huis zo min mogelijk energie moeten gaan gebruiken. Als u zegt dat u het gaat bekijken en alle mogelijkheden meeneemt en er samen met de innovatieve ondernemers en onderwijsinstellingen mogelijkheden voor zoekt, dan zijn wij bereid de motie in te trekken want het gaat ons om de geest.

Wij zijn tegen de amendementen van de PVV.

Wij hebben gehoord de beraadslagingen besloten voor dit voorstel te stemmen.

De *voorzitter*: Motie M2 is ingetrokken en maakt derhalve geen onderdeel van de beraadslaging meer uit.

De heer *Krol* (50PLUS): Wij hebben nog veel vragen en daarom zijn wij op dit moment als 50PLUS nog niet overtuigd.

De heer *Van der Wel* (PvdD): Voorzitter! De eerste termijn was voor ons voldoende om onze standpunten naar voren te brengen. Wij laten het erbij.

De heer *Pauli* (GS;VVD): Voorzitter! In tweede instantie zal ik mij namens het college beperken tot vijf onderwerpen.

Natuurlijk blijven we een hartelijke ontvangst door als vrouw of gastheer ook op de begane grond in dit provinciehuis garanderen. Dat zal zowel fysiek gebeuren als digitaal door verwijzingen. Hetzelfde geldt ten aanzien van de representatieve ruimte.

Op het gebied van energie zullen we alles bekijken wat mogelijk is om hier de duurzaamheid te bevorderen om een voorbeeldfunctie te laten zien maar ook de energiekosten te kunnen reduceren. Dat is echter maatwerk. Er is al bekeken of zonnecellen op het dak mogelijk zijn maar dat is bouwkundig en monumentaal niet mogelijk. Ik weet niet of een demonstratieproject mogelijk is. We moeten natuurlijk als overheid ook heel ethisch handelen om door middel van aanbestedingen gelijke kansen te bieden. Soms komen al aanbestedingen binnen voor een symbolisch bedrag van één eurocent. Je moet je dan afvragen of dat wel past bij de zakelijkheid en de hoge integriteit die een overheid wil uitstralen. We zullen ernaar kijken. Het is natuurlijk een prachtig voorbeeld van anticyclisch investeren omdat hiermee in deze tijd van economische recessie veel werkgelegenheid gecreëerd is, niet alleen in dit huis maar ook bij alle leveranciers.

Mevrouw *Tetteroo* begon over de hal. Ik heb geprobeerd duidelijk te maken dat de verdiepingen 0 en 1 flexplekken krijgen voor ongeveer 70 mensen en dat er voor de rest heel veel vergaderruimten en kleine ontmoetingsplekken komen en dat soort zaken meer. De hal staat naar aard en omvang natuurlijk niet ter discussie en die wordt volledig gewaarborgd door de architecten Van Klunder die het erfgoed van Maaskant beheren.

Tegen de PVV zou ik willen zeggen dat zij hun opvattingen mogen hebben en tegen mogen zijn, maar dat ze het college niet moeten oproepen meer geld te stoppen in Brabant, want we doen dit alles juist om daarmee het personeelsbestand gigantisch te kunnen reduceren, betere producten te kunnen leveren met een harde rentabiliteit, wat echt op papier is bewezen. Juist daardoor zijn we in staat in de komende jaren meer te investeren in

Brabant en dat met een klantvriendelijke, efficiënte en ondernemende overheid.

De motie van de PvdA roept op tot social return. Een bouwvolume van 10% bij deze investering is gigantisch, want u praat niet alleen over bouwkundige werkzaamheden. Ik heb u daarstraks al verteld dat er ook heel veel in zit op het gebied van vloerbedekkingen, wanden die kant-en-klaar binnenkomen, audiovisuele apparatuur en meubilair. Die 10% zie ik dus voor het totale volume veel en veel te ver gaan. Stelt u alstublieft het college in de gelegenheid bikkelhard binnen het budget te blijven en niet op voorhand al bezwaar te worden met allerlei zaken die het budget kunnen laten ontaarden. Nogmaals, social return staat echt heel zwaar gegrift in de beleidsvoornemens van het college. Daarom hebben we een motie die u de vorige keer heeft ingediend ook ondersteund. Die voeren we ook uit, ook bij dit project, maar leg daar dan niet expliciet zo'n zware last op want dan geeft u het college iets mee wat we waarschijnlijk in de praktijk niet kunnen realiseren zonder dat er extra kostenstijgingen mee gecreëerd zullen zijn.

Mevrouw *Tetteroo* (PvdA): Voorzitter! Als de gedeputeerde die 10% te hoog vindt, waar denkt hij dan wel aan? Ik wil hem nogmaals meegeven dat social return echt niet per definitie budget overschrijdend behoeft te zijn. Er zijn legio voorbeelden van.

De heer *Pauli* (GS;VVD): ik heb geprobeerd u uit te leggen dat we het inderdaad maximaal doen. Ik krijg zojuist door dat zelfs al in de voorbereiding, ervan uitgaande dat u instemt met het budget, een werkgroepje actief is om dit onderwerp te bekijken. Ik ga mij echter op dit moment niet binden aan 10% social return als ik het in de praktijk niet waar kan maken. Dat kan zullen we doen binnen, nogmaals, de bikkelharte budgettaire randvoorwaarden die u heeft gesteld. Mevrouw *Tetteroo*, heeft u wat vertrouwen in de intentie die het college uitspreekt en de voortvarendheid waarmee wij onderwerpen aanpakken.

Mevrouw *Tetteroo* (PvdA): Wat is erop tegen om het

percentage weg te halen? Als dat gebeurt, ligt er een intentieverklaring.

De heer *Pauli* (GS;VVD): Ik vertel dat niet voordat de gesprekken hebben plaatsgevonden. Stelt u ons alstublieft in staat om daar met deskundigen over te praten. Wij zullen het maximale realiseren binnen de bikkelarde budgettaire randvoorwaarden die de Staten ons meegegeven hebben. Veel meer kunt u niet van mij verwachten.

De *voorzitter*: Ik kijk even of er behoefte is aan een derde termijn of dat wij kunnen overgaan tot besluitvorming over dit voorstel.

Er is even verwarring of een van de moties ingetrokken is. Of hing dat af van het antwoord van de gedeputeerde, mevrouw *Lestrade*?

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Voorzitter! Ik heb de motie over zonnepanelen in getrokken op basis van de toezegging van de gedeputeerde.

De *voorzitter*: Die toezeggingen zijn voldoende.

Aangezien motie M2 is ingetrokken, maakt zij geen onderdeel van de beraadslaging meer uit.

Mevrouw *Tetteroo* (PvdA): De toezegging van de gedeputeerde over de wijze waarop hij social return een plek wil geven in dit concept en waarop hij ons in de toekomst wil laten zien dat daarvan daadwerkelijk werk gemaakt wordt, geeft ons de overtuiging dat de motie overbodig is.

Aangezien motie M3 is ingetrokken, maakt zij geen onderwerp van beraadslaging meer uit.

De *voorzitter*: Ik stel voor dat wij overgaan tot de stemmingen.

In stemming komt amendement A1.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Tegen.

Mevrouw *Kerkhof-Mos* (CDA): Tegen.

De heer *Heijmans* (SP): Tegen.

Mevrouw *Van der Kammen* (PVV): Voor.

Mevrouw *Tetteroo* (PvdA): Tegen.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Tegen.

De heer *P. Smeulders* (GroenLinks): Tegen.

De heer *Krol* (50PLUS): Tegen.

De heer *Van der Wel* (PvdD): Tegen.

Wij vinden dat wij niet nog meer locaties moeten aanhouden.

De heer *Kap* (OSN): Tegen.

De *voorzitter*: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fractie van de PVV voor dit amendement hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat het is verworpen.

In stemming komt amendement A2.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Tegen.

Mevrouw *Kerkhof-Mos* (CDA): Tegen.

De heer *Heijmans* (SP): Tegen.

Mevrouw *Van der Kammen* (PVV): Voor.

Mevrouw *Tetteroo* (PvdA): Voor.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Tegen.

De heer *P. Smeulders* (GroenLinks): Voor.

De heer *Krol* (50PLUS): Voor.

De heer *Van der Wel* (PvdD): Voor.

De heer *Kap* (OSN): Voor.

De *voorzitter*: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van de PVV, de PvdA, GroenLinks, 50PLUS, de PvdD en de OSN voor dit amendement hebben gestemd en die van de

overige fracties ertegen, zodat het is verworpen.

In stemming komt Statenvoorstel 56/11.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Voor.

Mevrouw *Kerkhof-Mos* (CDA): Voor.

Wij zijn voor dankzij het feit dat er vandaag duidelijkheid is ontstaan over een aantal aspecten met betrekking tot de begane grond en de eerste etage. Gedeputeerde Pauli heeft ons volledig overtuigd.

De heer *Heijmans* (SP): Voor.

Mevrouw *Van der Kammen* (PVV): Tegen.

Wij willen wel ons fiat geven aan het krediet voor de noodzakelijke ingrepen, maar de rest van het voorstel zien wij niet zitten.

Mevrouw *Tetteroo* (PvdA): Tegen.

Wij zijn het van harte eens met het noodzakelijk onderhoud. Wij wilden instemmen met het innovatieve concept, maar wij zijn tegen de verbouwing van de hal. Wij betreuren het ten zeerste dat wij niet in de gelegenheid zijn om separaat over deze onderdelen te stemmen. Daarom stemmen wij tegen het voorstel.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Voor.

De heer *P. Smeulders* (GroenLinks): Tegen.

Onze stemverklaring is precies dezelfde als die van de PVV. Dat is makkelijk voor de notulist.

De heer *Krol* (50PLUS): Tegen.

Met dezelfde opmerkingen als de PvdA, de PVV en GroenLinks.

De heer *Van der Wel* (PvdD): Tegen.

Wij scharen ons achter de argumenten van de PVV, GroenLinks en de PvdA.

De heer *Kap* (OSN): Tegen.

Wij stemmen tegen met dezelfde stemverklaring als de PVV.

De *voorzitter*: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van de VVD, het CDA, de SP en D66 voor dit voorstel hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat het is aangenomen.

In stemming komt motie M1.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Voor.

Mevrouw *Kerkhof-Mos* (CDA): Voor.

De heer *Heijmans* (SP): Voor.

Mevrouw *Van der Kammen* (PVV): Tegen.

Mevrouw *Tetteroo* (PvdA): Voor.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Voor.

De heer *P. Smeulders* (GroenLinks): Voor.

De heer *Krol* (50PLUS): Voor.

De heer *Van der Wel* (PvdD): Voor.

De heer *Kap* (OSN): Voor.

De *voorzitter*: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fractie van de PVV tegen deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ervoor, zodat zij is aangenomen.

Dames en heren. Ik zat aan Joep te denken want opa is intussen binnen. Wij feliciteren hem met zijn kleinzoon.

(Applaus).

De heer *Van Vught* (CDA): Dank je wel!

De *voorzitter*: Als u hem vast inwijdt in het nieuwe werken, komt het tegen die tijd helemaal goed. Ik weet ook niet of dit soort concepten al consequenties heeft voor babykamers. U hebt een deel van het debat gemist, mijnheer Van Vught. Wij wensen jullie als grootouders en ook de ouders veel geluk en veel succes met Joep.

Nummer 53/11

Dekkingsvoorstel voorfinanciering bodem sanering Chemie-Pack Moerdijk

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Voorzitter! Er ligt hier een goed voorstel. Ik wil het college graag complimenteren met het feit dat het gelukt is om bij het Rijk centen te halen. Ik weet uit zeer betrouwbare bronnen dat dit niet eenvoudig geweest is, maar het is gelukt: €17,5 mln. Wij huldigen het uitgangspunt: boter bij de vis. Als wij niet de consequentie accepteren dat wij die bodemsanering uitvoeren, zouden wij het toch moeten doen met het risico dat wij de kosten nooit verhaald krijgen. Laten wij wel zijn, het verhaal bij Chemie-Pack en ook bij Moerdijk zal in ieder geval heel moeilijk zijn. Wij zijn heel tevreden over dit voorstel. Wij begrijpen dat het Rijk voor deze periode €17,5 mln. betaalt en bovendien heeft toegezegd voor de periode vanaf 2015 de meerkosten boven de €35 mln. ook te zullen betalen door middel van toerekening aan de budgetten die voor de volgende periode beschikbaar komen van het Rijk. Aangezien het een langdurig project is, is dit geen enkel probleem. De VVD-fractie stemt in met het gevraagde voorlopige krediet.

Mevrouw *Kerkhof-Mos* (CDA): Voorzitter! Wij zijn bijzonder verheugd over de brief van staatssecretaris Atsma. Hij heeft een zeer substantiële bijdrage in de verwachte kosten van voorfinanciering toegezegd. Daardoor blijft het risico voor onze provincie beperkt tot maximaal €17,5 mln. Mevrouw Geeraedts heeft al uitgelegd hoe dat precies geregeld wordt in de financiering voor nu en de volgende periode.

Wij zijn erg blij dat het college op dit aanbod is ingegaan. Het betekent overigens wel dat nu de provincie zelf de verantwoordelijkheid moet nemen voor de spoedsanering van de bodem bij het Havenschap Moerdijk op de locatie Chemie-Pack. Overigens is het nog steeds een heel groot bedrag: €17,5 mln., maar het is aanzienlijk minder dan wat wij aanvankelijk bereid waren te doen in het kader van onze maatschappelijke verantwoor-

delijkheid. Toen ging het om €38,2 mln. plus eventueel nog €5 mln. kostenoverschrijding. Ik heb geconstateerd dat onze risicoreserve dankzij deze tegemoetkoming uit de rode cijfers komt.

Voor ons blijft onverlet dat het kostenverhaal moet worden nagestreefd, ook al is succes niet gegarandeerd.

Ik heb begrepen dat het college met de gemeente Moerdijk overeenstemming heeft bereikt over het opzeggen van de uitvoerings- en financierings-overeenkomst en dat dit voor 1 december zal plaatsvinden. Met het college vinden wij het belangrijk dat op een of andere wijze een voorziening wordt gerealiseerd – publiek of privaat – die in de toekomst uitsluit dat overheden dan wel burgers opdraaien voor de kosten van een dergelijke bedrijfsramp.

Ik wil het college een groot compliment geven voor dit buitengewoon goede onderhandelingsresultaat.

De heer *Heijmans* (SP): Voorzitter! Als iets goed is, kun je er in het algemeen kort over zijn. Ik sluit mij aan bij de complimenten en zou het college willen feliciteren met het bereikte resultaat.

Ik heb uit de commissie begrepen dat er samen met de gemeente voortvarend is gewerkt om zaken te inventariseren en preventieve maatregelen te nemen. Er zijn nogal wat vreemde dingen gebeurd. Ik wijs op doodlopende straatjes, afgesloten vluchtwegen en weet ik wat nog meer. Het is heel goed dat het college daar voortvarend aan het werk gaat. Ik wil het college oproepen om zo veel mogelijk samen te werken met de DCMR, de Milieudienst Rijnmond. De gedeputeerde heeft al toegezegd ons te zullen informeren als er van het Rijk een reactie is gekomen op onze brief om te zorgen voor een regeling. Ik zal de gedeputeerde daaraan houden.

De heer *Kerkhoff* (PVV): Voorzitter! Ik zit sinds kort op dit dossier, een dossier waar je niet vrolijk van wordt. Dat weten wij allemaal. Het is een dossier met enorm veel consequenties voor de toekomst. Ik vind het zeer positief dat het college €17,5 mln. heeft losgepeuterd in Den Haag. Misschien ben ik wat kritisch, maar wij zijn in het Provinciefonds ook stevig aangepakt. Ik vind dan ook dat het Rijk

die compensatie zeker wel kan geven. Het is een kwestie van geven en nemen. Nogmaals, het is wel positief. Ook in de toekomst moeten wij met dit soort zaken oppassen. Ik voorspel u dat het hier niet bij €38,2 mln. en bij de €17,5 mln. zal blijven. Het is een ellendig project en gaat ons absoluut meer kosten.

Ook preventie is zeer belangrijk. Er komt straks een motie van de PvdA die wij graag onderstrepen om zo'n ramp te voorkomen. Met een nieuwe ramp komen wij immers in grote problemen. Laten wij preventief hieraan werken.

Het is een mooie brief van staatssecretaris Atsma. Het bedrag van €17,5 zit er absoluut duidelijk in. Misschien lees ik het niet goed, maar de rest is een beetje aan de vage kant. Er worden veel zaken financieel voor ons uitgeschoven. Wij willen graag dat het college ons de garantie geeft dat het blijft bij die €17,5 mln. zodat de provincie geen euro meer aan deze zaak hoeft uit te geven. Vandaar onze motie.

De voorzitter: De het lid Kerkhoff wordt de volgende motie ingediend:

"Provinciale Staten van Noord-Brabant in vergadering bijeen op 11 november 2011, overwegende dat:

- de totale kosten voor de afwikkeling van de brand die op 5 januari 2011 heeft gewoed bij Chemie-Pack Moerdijk tot op heden worden begroot op €71,5 mln.;*
- de provincie Noord-Brabant zich op 9 september 2011 per brief aan de burgemeester en wethouders van Moerdijk, uitgaande van een op 6 september 2011 door het college van Gedeputeerde Staten besloten uitvoerings- en financieringsovereenkomst, zoals afgesloten tussen de gemeente Moerdijk en de provincie Noord-Brabant, garant heeft verklaard voor een bedrag van €38,2 mln. (exclusief btw) voor de op dit moment begrote risico's van bodemsanering en de eventuele extra kosten à €5 mln.;*
- per brief gedateerd 3 november 2011 van de staatssecretaris van Infrastructuur en Milieu is toegezegd dat het ministerie van I en M een bijdrage van €17,5 mln.— te weten 50% van een overeengekomen bedrag van €35 mln.— zal verstrekken voor de onderhavige bodemsanering in de periode 2011 t/m 2014 aan de in het Provinciefonds van de provincie Noord-Brabant*

opgenomen middelen;

- bij deze bijdrage van €17,5 mln. van het ministerie van I en M wordt uitgegaan van de in het Statenvoorstel 53/11A punt 4.1 gemaakte afspraken met het ministerie van I en M dat het ministerie van I en M en de provincie Noord-Brabant in de gemaakte kosten voor bodemsanering participeren op een fiftyfifty-basis;*
- de kosten voor bodemsanering door de toezeggingen van het ministerie van I en M en de provincie Noord-Brabant zijn gedekt voor een bedrag van €35 mln.;*
- in het Statenvoorstel van 23 september 2011 nadrukkelijk staat vermeld dat deze complexe totaalkosten voor bodemsanering mogelijk hoger of lager uitvallen;*

verzoeken het college van Gedeputeerde Staten:

- toe te zeggen dat de provincie Noord-Brabant niet meer financieel risico loopt dan €17,5 mln. zoals vastgelegd in de schriftelijke overeenkomst van het ministerie van I en M, gedateerd 3 november 2011, en de niet gedekte kosten van €3,2 mln. en de eventuele meerkosten van de onderhavige bodemsanering boven de € 38,2 miljoen worden gegarandeerd door het ministerie van I en M;*
 - te verklaren dat, met de toezegging zoals vastgelegd in de schriftelijke overeenkomst van het ministerie van I en M, gedateerd 3 november 2011, de door de provincie Noord-Brabant toegezegde garantie van €38,2 mln. en de extra kosten van €5 mln. komen te vervallen of worden teruggebracht naar een garantie van €17,5 mln.,*
- en gaan over tot de orde van de dag."*

De voorzitter: Deze motie maakt onderwerp van beraadslaging uit en krijgt nr. M4.

Dan is nu het woord aan de heer Leenders van de fractie van de Partij van de Arbeid. Het is een bijdrage vanaf de iPad, intussen een traditie!

De heer Leenders (PvdA): Voorzitter! Wij kunnen heel kort zijn over het voorstel voor de kosten van de sanering. Het is duidelijk dat het hier gaat om een buitengewoon zware verontreiniging met op termijn gevaar voor volksgezondheid en milieu. Sanering duldt geen uitstel. Wij gaan dus akkoord met het voorstel. Ik zou daarover graag nog veel meer zeggen, o.a. complimenten aan het college. Ik doe dat niet want ik heb maar vijf minuten en die wil ik voor andere dingen gebruiken.

Wij vinden dat de brand heel duidelijk heeft

gemaakt dat milieu- en gezondheidsrisico's van het industrieterrein Moerdijk onvoldoende worden beheerst. De brand heeft ook duidelijk gemaakt dat wij maatregelen moeten nemen om burgers beter tegen die risico's te beschermen. De vorming van de RUD's die daarin een belangrijke rol moeten spelen, gaat niet alleen traag, het is de vraag of daarin voldoende deskundigheid wordt verzameld om de Brabantse burgers zo goed mogelijk te behoeden voor de gevaren van dat industrieterrein. Immers, op dit industrieterrein zijn de meest risicovolle chemische bedrijven gevestigd; een terrein waarbij in het verleden niet genoeg is nagedacht over de ruimtelijke planning. De bedrijven zijn niet goed gespreid en geclusterd, er zijn onvoldoende voorzieningen aanwezig en de wegeninfrastructuur is soms ronduit dramatisch.

Wij zijn in januari door het oog van de naald gekropen. De ramp had veel groter kunnen zijn, ook met menselijke slachtoffers. Dit is gelet op de situatie rondom Moerdijk ook op dit moment nog mogelijk. Daarom willen wij een voorwaarde stellen aan onze instemming met het bedrag voor sanering, namelijk dat de provincie vanaf nu alles in het werk stelt de veiligheid en gezondheid zo goed als zij dat kan te waarborgen. Wij denken daarbij aan de volgende drie stappen:

1. Wij willen een goed inzicht in de risico's van het industrieterrein. Ik heb die risico's beschreven maar ik heb geen gedetailleerd inzicht. Waar zitten die risicovolle bedrijven? Hoe zijn zij verspreid of juist geclusterd? Hoe zijn de vluchtwegen gepositioneerd ten opzichte van risicovolle bedrijven? Op basis van de antwoorden vragen wij het college een ruimtelijk veiligheidsplan te maken, met als centrale vraag wat wij als overheid gaan doen om risicovolle situaties die in het verleden wellicht door een verkeerde planning zijn ontstaan, goed te beheersen. Wij dienen namens vrijwel alle fracties met uitzondering van de VVD, het CDA en de SP, daarvoor een motie in.

2. In de commissievergadering van 4 november hebben wij aangegeven dat de deskundigheid van de regio Rotterdam, op slechts 30 km van het industrieterrein, maximaal moet worden ingezet. Dat is na de ramp in januari ook gebeurd. Er zijn

later zelfs afspraken gemaakt over advies en bijstand met de veiligheidsregio Rotterdam Rijnmond en de DCMR Rijnmond, mede naar aanleiding van de aanbevelingen van de Inspectie openbare orde en veiligheid. Dat is een heel goede zaak. Wat ons betreft wordt dat een structurele samenwerking. Kan de gedeputeerde ons vertellen of dat ook daadwerkelijk gebeurt? Het spreekt voor zich dat in deze samenwerking ook de veiligheidsregio's Midden- en West-Brabant, Zuid-Holland-Zuid en Rijnmond nauw betrokken worden. Zij zijn daarover reeds met elkaar in gesprek.

Is de gedeputeerde dit met ons eens en wordt er al actie ondernomen. Wij komen hierop terug bij het bespreken van de vorming van de RUD's of wellicht bij de bespreking van het eindrapport van de Raad voor de Veiligheid dat half december lijkt uit te komen.

3. Wij denken dat er nog meer kan om de veiligheid en de gezondheid te waarborgen. Wij vinden dit hét moment om na te gaan of samenwerking met het Havenbedrijf Rotterdam nog meer mogelijkheden biedt. President-directeur Smit heeft verschillende malen laten weten belangstelling te hebben voor een vorm van samenwerking met Moerdijk. Dat lijkt ons een heel goed idee. Het Havenbedrijf Rotterdam waar heel veel deskundigheid zit op het gebied van risicobeheer kan dan in de toekomst medeverantwoordelijkheid dragen voor de veiligheid op het industrieterrein Moerdijk. Wij weten dat dit gevoelig ligt en dat wij dit niet tussen de soep en aardappels door moeten bespreken, dus niet op dit moment.

Wij hebben het vandaag ook niet over de economische kansen die samenwerking met Rotterdam onze provincie kan geven. Wij komen daarop terug, bijvoorbeeld bij de bespreking van de RUD's.

Ik sluit af. Wij gaan veel geld uitgeven aan de sanering. Dat is ook noodzakelijk. Wij moeten dit moment echter ook gebruiken om verdere stappen te zetten op het gebied van veiligheid en gezondheid. Op deze wijze kunnen wij aan de Brabantse burgers vertellen dat wij alles doen wat in ons vermogen ligt om zo'n calamiteit c.q. ramp

in de toekomst te voorkomen of zo goed mogelijk te beheersen.

De *voorzitter*: Door de leden Leenders, Krol, P. Smeulders, Kerkhoff, Van de Wel, mw. Spierings en Kap wordt de volgende motie ingediend:

"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op 11 november 2011, gelezen hebbende het voorstel Afwikkeling brand Chemie-Pack te Moerdijk;

overwegende dat:

- *de brand bij Chemie-Pack in Moerdijk heeft aangetoond dat de risico's van chemische bedrijven op het industrieterrein Moerdijk onvoldoende worden beheerst;*
- *duidelijk is dat er ruimtelijk planologisch vragen gesteld kunnen worden bij spreiding en clustering van risicovolle bedrijven op het industrieterrein Moerdijk;*

sprekende uit dat:

- *de provincie, op basis van haar bestuursrechtelijke taken en functies en maatschappelijke verantwoordelijkheid, actie dient te nemen waar het gaat om beheersen van risico's en preventie van calamiteiten en rampen op haar grondgebied;*
- *het maximale moet worden gedaan om risico's van het industrieterrein Moerdijk te beheersen;*
- *het maximale moet worden gedaan om de gezondheid en veiligheid van de burger te waarborgen;*
- *het om die reden in de eerste plaats van belang is de risico's te kennen en daar een gericht ruimtelijk plan voor te maken;*

verzoeken het College van GS:

- *in beeld te brengen wat de risico's zijn van het industrieterrein:*
 - *waar risicovolle bedrijven zijn gevestigd;*
 - *wat de risico's zijn;*
 - *hoe risicovolle bedrijven zijn gespreid en/of geclusterd;*
 - *hoe de situatie is m.b.t. de wegeninfrastructuur en de knelpunten daarbij;*
- *op basis daarvan een ruimtelijk veiligheidsplan te maken met het antwoord op de vraag hoe we nu en in de toekomst risico's zo goed mogelijk kunnen beheersen;*
- *deze analyse en dit plan ter bespreking aan te bieden aan de commissie Ecologie en Handhaving en/of Ruimtelijke Ordening en Wonen uiterlijk in maart 2012, en gaan over tot de orde van de dag."*

De *voorzitter*: Deze motie maakt onderwerp van beraadslaging uit en krijgt nr. M5.

Mevrouw *Spierings* (D66): Voorzitter! Laat ik beginnen met te zeggen dat ik het verhaal van de heer Leenders ondersteun. Dan hoef ik op dat punt in ieder geval niet in herhaling te vervallen.

Het voorliggende voorstel is een hele vooruitgang ten opzichte van het voorstel dat wij in de vorige Staten hadden liggen. Maar wij hebben toch wat twijfels. Ooit was de ramp bij Chemie-Pack Moerdijk een nationale ramp. Dat suggereert dat de rijksoverheid zou willen opdraaien voor de kosten. Ik constateer dat Brabant er wederom niet goed uitkomt bij de onderhandelingen met het Rijk. Dit stelt ons niet gerust. Er komen immers nog meer onderhandelingen aan met het Rijk. Onderhandelen wij als Brabant wel sterk genoeg? Laten wij onze oren niet te veel hangen naar de fracties van CDA en VVD in Den Haag.

Ik heb nog een vraag over de meerkosten van de bodemsanering na 2015. Als die uitkomen boven de €35 mln. zouden die betaald worden door het Rijk uit bodemsaneringsbudgetten. Gaat dat dan niet ten koste van andere saneringen die wij in Brabant willen doen na 2015?

Mevrouw Kerkhof heeft al gesproken over het kostenverhaal. Ik hoor graag hoe de gedeputeerde hierin staat. Gaat hij door met het verhalen van de kosten op de vervuiler, ook al is de kans klein dat dit zal slagen?

Ook is voor ons onduidelijk hoe het college omgaat met de bijdrage van de gemeente aan de sanering. Er staat: "Zoals door ons college al op 23 september is toegezegd, zal, als er aanleiding toe is dat ook Moerdijk alsnog moet bijdragen aan de resterende kosten, het verhaal daartoe in werking worden gezet." Wanneer is daar aanleiding toe? Ik hoor dit graag van de gedeputeerde.

Wij zijn erg blij met het verzoek van het college aan het Rijk om het principe "de vervuiler betaalt" weer in de wet op te nemen. De fractie van D66 Brabant heeft daarvoor op het congres van D66 een motie ingediend. Die is aangenomen dus onze fractie in de Tweede Kamer zal zich daarvoor inzetten.

De heer *P. Smeulders* (GroenLinks): Voorzitter! Ik kan kort zijn. In de vorige Statenvergadering waren wij al positief over het doortastende optreden van het Brabantse college van GS om ervoor te zorgen dat de troep bij Chemie-Pack zo snel mogelijk werd opgeruimd. Daarom zijn wij heel blij met de concrete financiële toezegging van het Rijk. Wij hopen dan ook dat zo snel mogelijk wordt gestart met de bodemsanering en de situatie niet verergert.

De heer *Krol* (50PLUS): Voorzitter! De standpunten van mijn fractie zijn het college bekend. Wij hebben die zowel in de commissie als hier kunnen ventileren. Wij worden van dit alles niet vrolijk, maar gezien de omstandigheden zijn wij blij met de afwikkeling door het college. Wij vinden de kosten erg hoog en vrezen dat het daarbij niet blijft. Wij hopen dat er lessen uit kunnen worden getrokken. Wij blijven tegen het gebruik van de landsadvocaat, maar alles afwegende gaan wij akkoord.

De heer *Van der Wel* (PvdD): Voorzitter! De Partij voor de Dieren zal voor dit voorstel stemmen. Wij vinden natuurlijk dat alles netjes moet worden opgeruimd. Wij zijn ook tevreden over de bijdrage van het Rijk, maar hebben wel bedenkingen bij de risico's voor de toekomst. Wij hebben daarvoor tijdens een vorige vergadering een motie ingediend. Wij horen graag van de gedeputeerde wat de stand van zaken daarbij is. In de motie wordt gevraagd om bij het Rijk aan te dringen op een wetswijziging die ertoe strekt dat bedrijven verplicht zich voldoende te verzekeren voor milieuschade, zodat in de toekomst niet dezelfde problematiek optreedt als nu.

Een bedrag van €17,5 mln. komt voor rekening van de provincie. Dat betekent natuurlijk dat wij bepaalde dingen in de toekomst niet kunnen doen. Waaruit wordt dit geld betaald?

De heer *Kap* (OSN): Voorzitter! De Onafhankelijke Statenfractie Noord-Brabant vindt uiteraard dat Chemie-Pack en de gemeente Moerdijk aan de lat moeten staan om de kosten maximaal te vergoeden. Onze fractie vindt het belangrijk dat er

snel duidelijkheid komt hoeveel kosten wel op Chemie-Pack verhaald kunnen worden.

Tevens vindt mijn fractie het van groot belang dat er een maximum van €17,5 mln. is vastgesteld voor de totale kosten. Daardoor blijft het risico voor onze provincie beperkt. Het is dan ook gepast om Gedeputeerde Staten te complimenteren met het behaalde resultaat. Wij zijn het eens met het CDA dat er een wettelijke regeling moet komen om dit soort zaken in de toekomst te voorkomen. Ik heb begrepen dat GS hierop reeds inzetten.

Onder de huidige omstandigheden is deze oplossing vanuit het oogpunt van milieu en volksgezondheid veruit de beste. Onze fractie stemt dan ook in met dit voorstel en hoopt dat er snel gesaneerd wordt.

De *voorzitter*: Ik stel voor direct door te gaan met de beantwoording van de door de Staten gestelde vragen. Het woord is aan gedeputeerde Van den Hout.

De heer *Van den Hout* (GS;SP): Voorzitter! Ik dank de Staten voor de complimenten die zij ons gegeven hebben voor de onderhandelingsresultaten. Ik zal die zeker doorgeven aan het apparaat. Er is hard gewerkt. De provincie heeft behoorlijk onderhandeld met het Rijk en niet haar oren laten hangen naar welke Kamerfractie dan ook. Die spelen in de onderhandelingen met ministeries gelukkig geen enkele rol.

Ik ben zelf ook blij met dit resultaat. In het begin zag het ernaar uit dat de provincie €42 mln. moest opbrengen om de bodem bij Chemie-Pack functiegericht maar wel fatsoenlijk te kunnen saneren. Dat bedrag is inmiddels teruggebracht tot €17,5 mln.

Alle fracties hebben gevraagd of het daarbij blijft. Ja, daar blijft het inderdaad bij. Zo staat het ook in het voorstel. Het onderhandelingsresultaat met het ministerie is dat Brabant niet meer bijdraagt dan maximaal €17,5 mln. Een en ander is gebaseerd op een raming. Er zijn mensen die denken dat het veel duurder gaat worden. Dat kan, maar niet van ons geld. Wij zullen zo strak mogelijk erop sturen dat het wel binnen het budget blijft en liefst daaronder.

In de brief van de staatssecretaris staat dat Brabant €17,5 mln. bijdraagt en dat het Rijk €17,5 mln. bijdraagt en dat eventuele meerkosten verrekend worden met budgetten voor bodemsanering. Dat klopt. Elke vier jaar wordt er op nationaal niveau een programma vastgesteld van de belangrijkste plekken in Nederland die gesaneerd moeten worden. Daarbij komt een budget en vervolgens worden de taken plus het geld toebedeeld aan de provincies. Mochten er na 2014 nog werkzaamheden moeten plaatsvinden die gaan boven het budget van €35 mln. dan worden die opgenomen in het totaalpakket van bodemsaneringen in Nederland. Dat gaat dus niet per se ten koste van nieuwe saneringen in Brabant.

Als zich weer zo'n ramp zou voordoen, kunnen wij er dan zeker van zijn dat niet de provincie en het Rijk worden aangeslagen? U weet dat wij het ministerie een brief hebben gestuurd met de vraag om daar iets voor te regelen is. Tot twee jaar geleden was er een fonds waar bedrijven geld instopten om te kunnen betalen als er iets fout zou gaan. Dat fonds is twee jaar geleden om goede redenen opgeheven. Op de eerste plaats zat er ongelooflijk veel dood geld in, terwijl het bedrijfsleven dat geld zeker in deze tijd hard nodig heeft om te kunnen investeren. Op de tweede plaats was het veel te weinig als er zich werkelijk een calamiteit zou voordoen. Als het fonds nog had bestaan, was het maximale bedrag voor Chemie-Pack ruim €6 mln. geweest en dat schiet niet erg op. Wij hebben het ministerie laten weten dat wij voorstander zijn van een regeling op grond waarvan er niet steeds publiek geld wordt aangesproken om de rotzooi op te ruimen. De vervuiler moet betalen en daartoe in staat zijn. Dat moet op de een of andere manier geregeld worden. Wij zullen erop toezien dat er iets komt. Het kan een verzekering zijn of het kan in de vorm van een fonds. Wij houden het in de gaten. Wij blijven in gesprek met het ministerie en met de verschillende fracties in de Kamer die dit initiatief ondersteunen. Zodra wij iets horen, koppelen wij dat onmiddellijk terug naar de Staten.

Wat gaat er nu met Moerdijk gebeuren? Deze ramp heeft laten zien dat zoals terecht werd geconstateerd, er behoorlijk wat mis was. Meteen

na de ramp in Moerdijk is een werkgroep nazorg en herstel ingesteld. Die is vanaf het begin gaan kijken wat er ruimtelijk en qua veiligheidsvoorzieningen niet in orde is op het industrieterrein. Zij hebben veel onderzoek gedaan en zijn met tal van aanbevelingen gekomen. Een aantal ervan zijn al uitgevoerd of komen binnenkort tot uitvoering. Ik noem zaken als het aanschaffen van blusboten, het aanleggen van reserves aan blusmateriaal, liever schuim dan water, en het verbeteren van de infrastructuur op het terrein, want er waren inderdaad doodlopende weggetjes waar mensen in paniek in liepen en vervolgens niet terugkonden. Dat wordt inmiddels al een half jaar bekeken en er wordt hard aan gewerkt. Het enige wat ik kan toezeggen in antwoord op de motie van de PvdA is dat ik inzage daarin zal geven en een notitie zal laten schrijven wat er door de werkgroep nazorg en herstel allemaal is gedaan, ook aan voorstellen, en hoe wij in samenwerking van provincie en gemeente, het bedrijventerrein, het havenschap en DCMR er in de toekomst beter mee om moeten gaan.

De risico's daar zijn in kaart gebracht. Wij hebben een plattegrond van Moerdijk waarop precies staat waar welke bedrijven liggen en welk risico zij inhouden. Ik kan die bij de notitie voegen als u dat helderheid geeft.

Ik ga ervan uit dat samenwerking met de RUD's verbetering geeft. Daar is nu net die hele ontwikkeling voor bedoeld: het koppelen en bundelen van expertise, vergunningverlening, toezicht en handhaving bij dit soort van gevaarlijke bedrijven. Gegarandeerd gaan wij meer dan nauw samenwerken met de DCMR omdat daar alle expertise aanwezig is voor het soort bedrijven dat op Moerdijk aanwezig is: petrochemisch en havengebonden. We zouden wel gek zijn als we niet zouden profiteren van die expertise.

De samenwerking met het havenbedrijf Rotterdam is een continue zaak. Het havenbedrijf heeft een visie geschreven en de haven Moerdijk heeft daarop inmiddels gereageerd. Het zijn overigens twee min of meer onafhankelijke organisaties die zelf kunnen bekijken in welke mate ze de samenwerking aangaan. Dat is wel toekomstmuziek. Ze gaan nu niet fuseren op één of andere

manier. Het is ook moeilijk de link te leggen met het ongeluk dat nu is gebeurd. Op economische gronden wordt de samenwerking tussen de havens aan alle kanten bevorderd.

Het wordt nu wat moeilijker kosten te verhalen op Chemie-Pack. Als de gemeente het zou doen zou het bestuursrechtelijk kunnen. Nu wij het moeten doen hebben we daar bestuursrechtelijk geen grond voor en moet het civielrechtelijk. Dat maakt het allemaal wat ingewikkelder en mogelijk gaat het langer duren maar wij zullen er wel degelijk ook vol op inzetten, al was het maar om te laten zien dat wij vinden dat de vervuiler, in dit geval Chemie-Pack of alle daaraan verbonden bedrijven, zal moeten meebetalen aan het opruimen van deze rotzooi.

Het kostenverhaal richting gemeente Moerdijk is nu niet aan de orde. Het komt aan de orde als duidelijk zou worden dat de gemeente Moerdijk verwijtbaar heeft gehandeld in de eerste dagen na de ramp waardoor de kosten zijn opgelopen. Dan zullen wij die proberen neer te leggen waar ze thuishoren, namelijk bij de gemeente Moerdijk.

De heer *Kap* (OSN): Voorzitter! Wanneer is hierover duidelijkheid? Het is wel handig om te weten of de gemeente Moerdijk aansprakelijk is.

De heer *Van den Hout* (GS;SP): Voor een deel komen we daar achter in het proces van opruimen wat de gemeente nu aan het doen is, dus het opruimen van de bovengrondse rommel, en verder bij de bodemsanering, want aan de hand van onderzoeken die daarvoor nodig zijn kunnen we zien wat er precies is gebeurd, zeker in de eerste uren na de brand, en wat daarvan heeft geleid tot de vervuiling die nu extra kosten met zich meebrengt.

De heer *Kap* (OSN): Controleert u dat als provincie en kunt u een termijn noemen?

De heer *Van den Hout* (GS;SP): Een termijn kan ik daaraan niet hangen. Een probleem met een bodemsanering is dat je wel weten wanneer je begint maar dat het niet helemaal zeker is wanneer je klaar bent. De provincie is nu de uitvoerende

club en niet meer de gemeente Moerdijk. Wij voeren als provincie zelf deze sanering uit en wij zitten er dus bovenop.

Een andere vraag van de fractie van de Partij voor de Dieren is waar deze €17,5 mln. van wordt betaald. Vooralsnog wordt die niet betaald. Dat is een technische zaak. Het is nu een voorschot en het is een risico dat we het moeten gaan betalen. We weten natuurlijk allemaal dat het gegarandeerd zeker is dat we er miljoenen voor moeten betalen en die zullen dan uit de algemene middelen worden gevoteerd.

De heer *Van der Wel* (PvdD): U gaf in het begin van uw betoog aan dat het voor de provincie niet uitmaakt of het Rijk in de wet regelt dat er een fonds moet komen dan wel dat bedrijven zich moeten verzekeren. Als je een verzekering afsluit gaat de termijn in vanaf het moment dat je de verzekering hebt. Als je een fonds hebt komt daar op een gegeven moment voldoende geld in en dat zou voor Rijk of provincie de mogelijkheid bieden geld terug te krijgen van de bedrijven.

De heer *Van den Hout* (GS;SP): er zijn heel veel overwegingen om te kiezen voor een fonds of voor een verzekering. Ook zijn nog andere manieren denkbaar om kosten te verhalen bij de veroorzakers van een vervuiling. Dat laat ik met een gerust hart aan Den Haag over. Het is een vraag die wij in onze brief aan Den Haag hebben gesteld. We zullen in de gaten houden hoe dat afloopt, maar het doel is duidelijk.

Motie M5 van de PvdA is tot op zekere hoogte overbodig. Als u behoefte hebt aan meer informatie over de risico's op Moerdijk dan kan ik die in kaart brengen. Ook kan ik in kaart te brengen welke activiteiten tot nu toe zijn ontwikkeld om de situatie op Moerdijk te verbeteren.

Motie M4 van de PVV vraagt achter het tweede bolletje wat al in het voorstel staat. Het wordt niet meer dan €17,5 mln. In de motie wordt ook gesproken over de niet gedekte kosten van €3,2 mln. Dat zijn kosten die ik in geval niet door de provincie of door het Rijk worden betaald en dus bij Moerdijk op het bordje liggen. Hiermee is de

motie naar mijn idee overbodig.

De heer *Heijmans* (SP): Voorzitter! Het college vindt beide voorliggende moties overbodig. Van te voren is mij gevraagd of wij de motie mede willen ondersteunen. Ik heb toen geantwoord dat volgens mij al gebeurt wat de motie vraagt. Het zou mij toch wel wat waard zijn als we weer heel ouderwets in eerste termijn iets aan het college vragen en pas als het college nee zegt een motie indienen. Dat is een andere manier van werken dan in de eerste termijn meteen met een motie komen waarin je al van alles vraagt, waarop het college dan antwoordt het al te doen of te zeggen dat het niet kan. Ik heb een beetje de indruk dat wij in deze Staten vooral bij elkaar komen om te kijken hoe we zoveel mogelijk moties kunnen indienen en aangenomen krijgen. Het moet volgens mij er vooral om gaan dat we in eerste termijn vragen aan het college vragen dit of dat te doen en daaraan toe te voegen dat als het dat niet doet, het een motie aan z'n broek krijgt. Dat lijkt mij een veel zuiverder manier van politiek bedrijven.

De heer *Kerkhoff* (PVV): Voorzitter! De toelichting van de gedeputeerde vinden we voldoende en we trekken daarom onze motie M4 in.

De *voorzitter*: Motie M4 is ingetrokken en maakt geen onderwerp van beraadslaging meer uit.

De heer *Leenders* (PvdA): Voorzitter! Het antwoord van het college was zeer helder. Ik wil de gedeputeerde daar ook mee complimenteren; het is wel eens anders, dus heel fijn nu.

Ik wil nog een relativiserende opmerking maken over die €17,5 mln. Het is heel erg veel geld. Als we het een paar maanden terug op 23 september hadden gehad over €10 mln., dan hadden we het gezegd dat het veel geld is maar dat we het wel moeten doen. Als we het dan vandaag over €17,5 mln. hadden gehad dan was die hal waarschijnlijk te klein geweest en waren wij die gaan verbouwen. Dan hadden we toch weer een paar miljoen terugverdiend. Natuurlijk is er nu een heel goed onderhandelingsresultaat maar €17,5 mln. is erg

veel geld voor deze sanering. Daar kunnen we heel veel andere mooie dingen voor doen. Dit alles ter relativering.

In mijn bijdrage in eerste termijn hebben we een paar stapjes willen zetten omdat wij vonden niet alles vandaag te moeten doen daar het niet allemaal samenhangt met die votering. De discussie over de RUD's komt nog, dus wij hebben nog uitgebreid gelegenheid om over het veiligheidsaspect en alles daar omheen van gedachten te wisselen. Over de samenwerking met het havenbedrijf Rotterdam doet u wel erg luchtig. Ik dacht dat het veel te gevoelig zou zijn om daar iets over te zeggen maar ik doe het nu toch. Het is veel gevoeliger dan u suggereert. Zo gemakkelijk als u het zegt is het niet, Maar we komen er nog wel op terug; we zullen er nog wel eens een flinke discussie over voeren.

Wat onze motie betreft, kennelijk verschillen wij met de SP van mening over de manier van politiek bedrijven. Het kan maar duidelijk zijn. Vandaar dat die motie er nu gewoon al ligt.

Ik heb eigenlijk van de gedeputeerde begrepen dat hij de motie overneemt. Nee? Dan handhaaf ik haar toch want ik wil alle elementen uit deze motie helder hebben.

De heer *Kap* (OSN): Voorzitter! In het voorstel staat iets over de gelimiteerde aansprakelijkheid van Chemie-Pack. Ik heb er in eerste termijn al iets over gezegd maar ik heb de heer Van den Hout er niet op horen ingaan.

Op mijn vraag over de termijn voor de bodemsanering antwoordde hij dat er eigenlijk geen termijn voor is vast te stellen. Ik dacht dat al die onderzoeken die zijn gedaan juist ertoe strekken in kaart te brengen wat er precies aan vervuiling ligt. Het lijkt mij toch wel getuigen van goed bestuur als er een planning aan te hangen is.

De heer *Van den Hout* (GS;SP): Voorzitter! Zoals de motie van de PvdA nu is geformuleerd is het voor mij wat lastig haar over te nemen. Ik kan wel naar aanleiding van punt 1 van het dictum toezeggen dat wij een notitie zullen maken om u volledig inzicht te geven in wat de situatie is. Over het tweede punt van de dictum kan ik zeggen dat er

natuurlijk een nieuw plan komt en een gedeeltelijke herinrichting van het bedrijventerrein. Ook daarvan kunnen we u op de hoogte houden.

Ik wil met plezier de analyses en dit plan ter bespreking aanbieden aan de commissie ecologie en handhaving, zoals in het derde punt wordt gevraagd, maar ik wil wel voorkomen dat elke keer als er ergens iets gebeurt we een heel veiligheidsplan in de commissie moeten gaan bespreken. Het is toch echt een beetje een kwestie van uitvoering en kaders die u aan het college meegeeft.

De heer *Leenders* (PvdA): Wat is nu toch het probleem, waarom neemt u haar niet gewoon over? Het zit dus in het derde punt, het bespreken in de commissie.

De heer *Van den Hout* (GS;SP): Ik wil het best in de commissie bespreken maar ik vind het wat lastig al die veiligheidsplannen in de commissie te gaan bespreken, want we maken er tientallen. Dan wordt het wat verwarrend wie de bestuurder is en wie de controleur.

De heer *Leenders* (PvdA): Goed vertaald kan ik dus zelf vragen om dit in de commissie te bespreken.

De heer *Van den Hout* (GS;SP): U gaat over uw eigen agenda, dus dat kunt u prima zo doen.

De heer *Heijmans* (SP): Voorzitter! Ik vind het toch wat vreemd van de heer Leenders. U was toch ook bij de commissiebehandeling en u heeft daar toch letterlijk gehoord dat de punten één en twee van uw motie zijn toegezegd. Waarom gaat u daar nu een motie over indienen? Wat is het nut daarvan? Waarom bespreken we dan nog zaken in de commissie? U krijgt de toezegging en vervolgens komt u met een motie waarin die toezeggingen worden herhaald. Gaan we elkaar op deze manier bezighouden?

De heer *Leenders* (PvdA): Kennelijk heb ik er een reden voor om het te doen. Ik wil graag die bevestiging hebben en ik wil ook in deze Staten helder zijn over waarvoor wij staan. Veiligheid en gezondheid zijn voor ons zeer belangrijke punten

en om die reden alleen al vind ik het van belang het hier helder te stellen. Ik laat mij niet door de SP weerhouden om dat te doen, ook de volgende keer niet.

De heer *Van den Hout* (GS;SP): De termijn van de sanering begint in 2012 zoals het er nu voorstaat en is in 2014 afgerond maar je weet bij bodemsanering niet wat je onderweg tegenkomt dus het kan zeker wel later worden, eerder lijkt mij sterk.

De verantwoordelijkheid van Chemie-Pack zal onderdeel zijn van het kostenverhaal dat we daar gaan neerleggen. Wij zullen er argumenten voor aandragen en de rechter zal uiteindelijk besluiten wat het aandeel is van Chemie-Pack is in het veroorzaken van de ramp en de vervuiling en het daarvoor aansprakelijk stellen. Dat zal mede bepalen in hoeverre wij van Chemie-Pack nog geld tegemoet kunnen zien.

De heer *Leenders* (PvdA): Voorzitter! Niet vanwege de interruptie van de SP maar vanwege het vertrouwen dat we hebben in deze gedeputeerde wil ik de motie toch intrekken.

De *voorzitter*: Ik stel vast dat ook motie M5 die door een aantal fracties is ingediend, is ingetrokken en geen onderdeel van de beraadslaging meer uitmaakt. Zij zal dus ook niet meer in stemming worden gebracht.

De heer *Kerkhoff* (PVV): Voorzitter! Deze motie is door meer partijen ingediend, dus u moet wel even vragen of zij daarmee instemmen.

De *voorzitter*: U wijst mij terecht terecht.

De heer *Leenders* (PvdA): Voorzitter! Ook mijn excuus.

De *voorzitter*: Ik vraag daarom of een van de andere indieners de motie wil handhaven. Nu dat niet het geval is, is de motie dus ingetrokken.

In stemming komt voorstel 53/11 B.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Voor.

Mevrouw *Kerkhof-Mos* (CDA): Voor.

De heer *Heijmans* (SP): Voor.

De heer *Kerkhoff* (PVV): Voor.

De heer *Leenders* (PvdA): Voor.

Mevrouw *Spijers* (D66): Voor.

De heer *P. Smeulders* (GroenLinks): Voor.

De heer *Krol* (50PLUS): Voor.

De heer *Van der Wel* (PvdD): Wij zijn voor, maar wij dringen er sterk op aan, bij het Rijk te pleiten voor een fonds in plaats van verplichte verzekeringen.

De heer *Kap* (OSN): Volmondig voor.

De *voorzitter*: Dit voorstel is unaniem door de Staten aanvaard.

Nummer 47/11

Begroting 2012/Najaarsbrief 2011

De *voorzitter*: Ik kijk even op de klok, ook in de wetenschap dat een aantal uwer niet de hele eerste termijn wil afwachten alvorens te gaan lunchen. Ook vind ik het niet verantwoord de hele eerste termijn van de Staten eerst af te maken. Het betekent dat we in de loop van de eerste termijn van de kant van de Staten zullen schorsen voor de lunch, uiterlijk half twee.

De heer *Heijmans* (SP): Voorzitter! Ik zal toch even wat moeten gaan eten.

De *voorzitter*: Ik zal de keuken een seintje geven. Zodra het er is, zullen we schorsen. Ik kan het ook niet helemaal precies van hieruit plannen; het zijn geen moties.

De heer *Ten Harmsen van der Beek* (VVD): Voorzitter! Er is afgelopen jaar veel veranderd. In Brabant is na de verkiezingen een frisse wind gaan waaien door te kiezen voor een bondig en stevig bestuursakkoord met een nieuwe coalitie. Ook buiten Brabant heeft het afgelopen jaar de wereld niet stilgestaan. Griekenland beheerste de afgelopen maanden de eurozone en ook in Italië, Portugal en Spanje is de financiële situatie verre van gezond. Onzekerheid op de financiële markten en een dreigend faillissement van Griekenland kunnen uiteindelijk ook voor Brabant gevolgen hebben. Terwijl we nog in onzekerheid zijn over de precieze gevolgen van de huidige rijksbezuinigingen lijken nieuwe bezuinigingen nu reeds onafwendbaar en te worden aangekondigd, om maar eens op een andere manier over eerste en tweede tranches te spreken.

Voorzitter. Dagelijks horen we op de radio dat het solide verankeren van vermogens er niet gemakkelijker op is geworden. Dat is nog waar ook. Uitgangspunt voor de fractie van de VVD is dan ook dat deze begroting geen statisch gegeven mag en kan worden. Wanneer zich veranderingen voordoen die gevolgen hebben voor de financiële positie van de provincie moeten PS de kans krijgen zich daarover uit te spreken en zo nodig beleid bij te stellen. Wij hebben in dit kader onze zorg in de commissie financiën expliciet gemaakt en stellen vertrouwen in de treasurycommissie die de vinger zeer nauw aan de pols houdt en, zo heeft onze gedeputeerde verzekerd, PS indien noodzakelijk vroegtijdig in stelling brengt. De fractie van de VVD in Brabant is in grote lijnen enthousiast over de begroting 2012. Er wordt geïnvesteerd in een bereikbaar en aantrekkelijk Brabant met een sterke en innovatieve economie en een uitstekend woon- en vestigingsklimaat. We gaan met een kleinere overheid betere prestaties leveren. Hulde.

Deze lovende woorden nemen echter niet weg dat de VVD in Brabant hier en daar wel iets heeft aan te merken. Voordat ik begin met enkele technische aspecten en vervolgens de financiële en inhoudelijke kanttekeningen plaats met betrekking tot de afzonderlijke portefeuilles, eerst deze algemene bevinding. In de vorige bestuurperiode hebben we twee grote dossiers afgehandeld: de kerntaken

discussie en de discussie rondom Essent. Voor de VVD steunt de huidige exploitatiebegroting nog te veel op de oude systematiek en komen de resultaten van die kerntakendiscussie er nog onvoldoende uit. Neem alleen maar het grote belang dat we als kernpunt hebben gesteld, de regionale economie waar we slechts 38 fte tegenover zetten. Zo ook de bereikbaarheid. Al jaren hebben bedrijven en burgers in Brabant last van onnodige filedruk doordat de rijksoverheid onvoldoende tempo maakt. Wij vinden dat PS zich hierover duidelijker moeten uitspreken om aan te geven dat er haast moet worden gemaakt. Vandaar dat wij vandaag twee moties indienen. Deze mag u rechtstreeks meenemen naar Den Haag om duidelijk te maken dat het voor Brabant en daarmee voor Nederland van groot belang is dat de filedruk wordt aangepakt. Een motie dienen we in namens de coalitie. Het is voor het eerst dat wij daarbij ook in beeld hebben gebracht hoe ernstig de situatie is. De tweede motie dienen we mede in namens de fractie van het CDA en gaat over de A27. De CDA-fractie zal straks uitgebreid ingaan op beide moties.

Daarnaast zien we in de investeringsagenda daar nog te weinig gebeuren. In totaal hebben we nu €28,224 mln. verplicht. Dat is slechts een slordige 10% van de eerste tranche. Investeren in Brabant, of dat nu in natuur of in cultuur is, draagt bij aan de aantrekkelijkheid van onze provincie. Juist in deze periode waarin de economie een duwtje in de rug kan gebruiken is het belangrijk dat wij daaraan ferm blijven werken. De plannen waarmee PS tot integrale afweging kunnen komen laten toch nog teveel op zich wachten. Wij sporen GS aan er meer vaart mee te maken.

Voorzitter. Met betrekking tot de technische begrotingsafspraken is onze fractie bezorgd over het ogenschijnlijke gemak waarmee het college de resultaten van onderuitputting verschuift binnen de verschillende programma's en productgroepen. Zie de bestuursrapportage en de begrotingswijzigingen. Het college schuift naar hartenlust en dat schuiven maakt het voor ons erg lastig de door ons gestelde kaders te controleren. Is er nu te ruimharig begroot, of is er te weinig gepresteerd? Wij kunnen als PS het afgesproken

autorisatieniveau op productgroepen alleen dan hanteren als er ook zicht is op de producten. Dat is nu niet meer het geval. Wij overwegen een motie voor te leggen om hierover met GS betere afspraken te maken. Ook met betrekking tot eventuele rekeningenresultaten, al dan niet door onderuitputtingen, wordt nu in de aanbiedingsbrief bij de Najaarsbrief een route gesteld die, zonder inbreng van PS, flinke financiële verschuivingen, zogenaamde overheveling, kan inhouden. Het college hoeft definitief niet meer bij PS langs voordat het die middelen eventueel voor iets anders kan inzetten. Feitelijk hebben PS het nakijken en dat kan natuurlijk niet. Wij zullen daarom een amendement voorleggen om dat te corrigeren en de resultaten van enige substantiële omvang gewoon te laten terugvloeien naar de algemene middelen. Op die manier blijven PS aan de knoppen op een moment dat er geld moet worden verdeeld.

Laat dit ook een stimulans zijn voor GS, bestuursakkoordmiddelen van €125 mln. snel van een integrale afweging te voorzien. Wij zijn het er tenslotte toch over eens dat we in deze zaal altijd het standpunt hebben gehuldigd dat geld beleid volgt. De monitoring van die bestuursakkoordmiddelen willen we graag separaat aangeboden krijgen en niet zoals nu diep onderin de bijlage verscholen. Wij willen dat graag voor het eerst toegezonden krijgen bij de commissie EZB en MF voor 16 december a.s. en vervolgens bij de integrale afwegingsmomenten van de Voorjaarsnota en de Najaarsbrief gedurende de gehele bestuursperiode. Kunt u ons dat toezeggen?

Overigens, wij willen bij de volgende integrale afwegingsmomenten wel meer tijd hebben tussen de aanbieding van de documenten, behandeling in de commissie en uiteindelijk behandeling in de Staten. Nu hebben we toch het gevoel dat het elkaar te snel opvolgt waardoor we onder te hoge druk deze belangwekkende documenten moeten behandelen.

Een laatste technische punt. PS krijgen stevast van GS te horen dat bij een voorgestelde wijziging of motie ook de bijbehorende dekking moet worden aangedragen. Dat is naar de mening van de VVD in Brabant een ingesloten weeffout die

wij er bij dezen definitief uit willen halen. Het is naar de mening van de VVD Brabant aan GS om PS een dekingsvoorstel te doen in de ruimte van de door PS aangegeven programma's.

De toelichting over de fte-ontwikkeling in de Memorie van Antwoord (MvA) is nu wel helder. Veel dank daarvoor. Wat het wel helder maakt is dat de discussie over de RUD's en de vorm ervan nog van fundamenteel karakter zal zijn. Rijksbeleid, de rol van de provincie en regiovorming komen daarin nadrukkelijk aan de orde. Dat is echter van later orde. Wij willen GS nu vragen hoe zij de fte-gevolgen inschatten van de rijksbezuinigingen op het natuurbeleid. Hoeveel fte komt er niet zonder werk? Zou een deel misschien op andere portefeuilles kunnen worden gezet. Ik denk bijvoorbeeld aan economie.

De VVD is uiteraard gelukkig met het handhaven van het niveau van de motorrijtuigenbelasting (MRB). Wij zijn van mening dat het de kunst is binnen het provinciale takenpakket goede en strakke keuzes te maken.

De heer *P. Smeulders* (GroenLinks): Hoor ik nu goed wat de VVD hier zegt? Er komen inderdaad veel rijksambtenaren op het gebied van natuur zonder werk, maar dat komt doordat het beleid wordt gedecentraliseerd naar provincies. Volgens mij kunnen wij dan niet zomaar zeggen dat wij onze ecologieambtenaren ook niet meer nodig hebben. Die krijgen er juist ontzettend veel taken en werk bij. Graag de reactie van de VVD daarop.

De heer *Ten Harmsen van der Beek* (VVD): Voorzitter! Als de heer Smeulders goed had geluisterd, had hij gehoord dat ik een vraag aan GS heb gesteld, namelijk hoe om te gaan met de vermindering van financiën vanuit het Rijk naar de provincie. Ik heb helemaal niet gezegd dat de provinciale ambtenaren geen werk meer hebben, maar alleen dat we daar voorlopig geen geld voor hebben en dat we ook altijd hebben gesteld dat we daar wel dekking op provinciaal niveau voor moeten vinden. Wij vragen dus aan GS hoe zij de fte-gevolgen van het rijksbeleid inschatten. Ik wacht de beantwoording van GS af.

De heer *P. Smeulders* (GroenLinks): U vroeg ook of we die ambtenaren dan niet kunnen verschuiven naar bijvoorbeeld economie. In uw gedachtegang zou je toch denken dat we sowieso geen geld voor die ambtenaren meer hebben en dat ze dan ook niet naar economie kunnen gaan. Graag uw reactie daarop want ik snap helemaal niets van wat u zegt.

De heer *Ten Harmsen van der Beek* (VVD): Voorzitter! Ik weet niet of ik binnen de 20 minuten blijf als ik alles moet uitleggen waar de heer Smeulders niets van snapt.

De *voorzitter*: U heeft een netto spreektijd en de stopwatch gaat tijdens interrupties even uit. U heeft dus even de tijd maar dit is geen aanmoediging om het heel lang te maken.

De heer *Ten Harmsen van der Beek* (VVD): Dat zal ik ook zeker niet doen. Nogmaals, wij wachten de beantwoording van GS over de inschatting van de fte-gevolgen van rijksbeleid af. Mochten GS tot de conclusie komen dat we geen middelen meer hebben om bepaald werk te doen en we niet ambtenaren het huis uit willen zetten, dan hebben we nog wel een ander plekje waar ze eventueel terecht zouden kunnen.

De heer *Van der Wel* (PvdD): Voorzitter! Ik vind het pijnlijk om te horen dat de fractie van de VVD in Brabant de lijn volgt van die fractie in de Tweede Kamer door niet meer te kiezen voor natuur maar voor wegen.

U zegt dat die ambtenaren maar wat anders moeten gaan doen omdat ze daar niets te doen hebben. Dat kwam bij mij toch meer over als een suggestie voor GS dan als een vraag. Ik was gebleven bij de motorrijtuigenbelasting. Ik heb gezegd dat wij als VVD-Brabant gelukkig zijn met het handhaven van het niveau van de MRB. In de commissie werd hier en daar gesproken over een belastingverhoging. Wij vinden dat een veel te gemakkelijk instrument en zeker in deze tijd van economisch slecht weer meer dan ongewenst.

Wij willen graag een pluim uitdelen voor het besluit van het college om voorlopig de agrarische

bedrijven op 1,5 ha grens te houden. Eerst maar eens de discussie voeren over wat we willen met het landelijk gebied. Er is goed geluisterd naar de maatschappelijke signalen. Wij willen met frisse moed veder met de discussie over het Vitaal Platteland voort; 9 december is daarvoor de eerste datum.

Ons bereiken signalen dat de provincie zich wel erg nadrukkelijk bemoeit met het gemeentelijke beleid op het gebied van de ruimtelijke ordening. Constateren we een afwijking tussen de verordening en de praktijk? We moeten echt meer overlaten aan gemeenten en regio's zelf. Bij de tweede wijziging Verordening Ruimte willen we flexibiliteit zoeken en noodzaak voor regelgeving onder de loop nemen. Hoe kunnen we het eenvoudiger en simpeler maken?

De voorzitter: Wat is uw vraag?

De heer Van der Wel (PvdD): Misschien kan de VVD de gedeputeerde een suggestie doen over wat er met die ambtenaren moet gebeuren die niet meer mogen controleren of zich met ruimtelijke ordening bezighouden?

De heer Ten Harmsen van der Beek (VVD): De heer Van der Wel neemt mij de woorden uit de mond. Mijn volgende zin was: Moeten wij tevens het arbeidspotentieel in huis kleiner te maken? Wilt u daar eens op reageren? Dit is wederom een vraag aan GS. Het is een gedeelde zorg van de PvdD en de VVD.

De heer Van der Wel (PvdD): Het is meer ongerustheid.

De heer Ten Harmsen van der Beek (VVD): In het bestuursakkoord hebben we gesteld dat de transitie jeugdzorg geen eigen provinciale middelen meer zou kosten. Het bevreemdt mijn fractie dan ook dat er bij de jeugdzorg toch flink extra geld besteed lijkt te worden. Wij willen daarover graag duidelijkheid. Voor 2012 gaat het over €24 mln. Ik verwijs naar bladzijde 91.

Hoewel we ons realiseren dat de voorgestelde begrotingswijzigingen voor een groot deel volgens

de huidige spelregels tot stand gekomen zijn, is de nieuwe constructie "het sluitend maken van een programma", in dit geval programma 7, een ongewenste. Wij kunnen daarmee op voorhand nog niet instemmen en verzoeken het college, in aanvulling op het gestelde in de MvA, een goede motivatie te geven waarom we een onderuitputting van €3,1 mln. zo maar toekennen aan een knelpunt, dat we nog niet eerder kenden. Hoe kan dat? Met ons amendement zal deze problematiek niet meer aan de orde zijn, maar hier willen wij ons systeem repareren, sluitend maken zo u wilt. Ik wil hierop graag in eerste termijn een reactie opdat we kunnen bekijken of het noodzakelijk is een extra amendement in te dienen.

Wij maken ons zorgen over de positie van Festival Boulevard. Zo nodig komen wij met een motie om het college een extra steuntje in de rug te geven bij de onderhandelingen in de stuurgroep van Brabant culturele hoofdstad. Wij hebben die motie samen met een aantal fracties voorbereid.

Er is de komende jaren werk aan de winkel voor de provinciale overheid, zowel binnen dit prachtige gebouw als daarbuiten zal hard gewerkt moeten worden om Brabant aantrekkelijk en concurrerend te laten zijn. Wat onze fractie betreft heeft het college een begroting geleverd die weliswaar sober, maar zeker niet somber is.

De VVD Brabant wens het college veel succes bij de uitvoering ervan.

De voorzitter: Door de leden mw. Zwijnenburg-van der Vliet en mw. Keijzers-Verschelling wordt de volgende motie ingediend:

"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op 11 november 2011,

gezien de informatieve notitie van Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant, hierna: GS, van 20 september 2011 betreffende de stand van zaken verbreding N279 Noord, 's-Hertogenbosch-Veghel, hierna: de informatieve notitie N279;

overwegende dat:

- de informatieve notitie N279 ter kennisneming op de agenda van 14 oktober 2011 van de commissie voor Mobiliteit en Financiën van Provinciale Staten van Noord-Brabant is geagendeerd;*

- in de informatieve notitie N279 staat dat bij de verbreding van de N279 het 100 km/u alternatief met ongelijkvloerse aansluitingen van de N279 op de A2 en A50 de meest robuuste oplossing voor de toekomst is, maar nu volgens GS financieel niet haalbaar is omdat het Rijk het subsidieverzoek voor de ongelijkvloerse aansluitingen van de N279 op de A2 en A50 heeft afgewezen;
- GS in de informatieve notitie N279 voorstellen om de aansluitingen van de N279 op de A2 en A50 (vooralsnog) gelijkvloers te laten;
- met name in de gemeente Veghel een groot probleem door opstoppen op de N279 bij de aansluiting op de A50 ontstaat als de aansluiting op de A50 gelijkvloers wordt aangelegd en dat het sluipverkeer in de dorpen gelegen langs de N279 niet zal afnemen;
- in het Bestuursakkoord "Tien voor Brabant" is opgenomen dat binnen het door Provinciale Staten ingestelde spaar- en investeringsfonds infrastructuur voor de komende periode als prioriteiten zijn bepaald: de Noordoost corridor, de N279 en de N69;

gehoord de beraadslagingen in de vergadering van 11 november 2011;

besluiten:

het college van GS opdracht te geven om maximaal inzet te plegen bij het Rijk om subsidie te verkrijgen voor de ongelijkvloerse aansluiting van de N279 op de A50 en de A2 om de aanleg van deze ongelijkvloerse aansluiting tegelijk met de verbreding van de N279 te kunnen realiseren,

en gaan over tot de orde van de dag."

De voorzitter: Deze motie maakt onderwerp van beraadslaging uit. Zij krijgt nr. M6.

Door de leden mw. Zwijnenburg- van der Vliet , Van Vugt en mw. Arts wordt de volgende motie ingediend:

"Provinciale Staten van Noord-Brabant in openbare vergadering bijeen op 11 november 2011,

overwegende dat:

- *de A27 al vele, vele jaren een enorm fileknelpunt is;*
- *dit jaarlijks grote schade toebrengt aan de economie;*
- *de regering in het MIRT geld heeft gereserveerd voor de aanpak van de A27 Utrecht (Lunetten)-Hooipolder;*
- *het beschikbare budget van €740 mln. (€888 mln. incl. kosten RWS) niet voldoende is voor de nu*

uitgewerkte oplossingen;

- *de verbreding van de Merwedebrug bij Gorinchem alleen geen oplossing biedt voor de congestieproblemen op de A27;*
- *er een versoberingonderzoek is uitgevoerd om tot een goedkopere uitvoering te komen, maar dat er desondanks, om binnen het budget te blijven, door de regering mogelijk gekozen zal worden voor een gedeeltelijke aanpak;*

besluiten:

- *het college van Gedeputeerde Staten opdracht te geven om maximaal inzet te plegen bij het Rijk dat er in uiterlijk in 2015 begonnen wordt met de verbreding van de A27;*
- *dat daarvoor het gehele budget wordt ingezet;*
- *dat er in ieder geval prioriteit wordt gegeven aan de knelpunten bij Gorinchem (Merwedebrug) en knooppunt Hooipolder om de doorstroom van het verkeer op de A27 in Noord-Brabant te bevorderen,*

en gaan over tot de orde van de dag."

De voorzitter: Deze motie maakt onderwerp van beraadslaging uit. Zij krijgt nr. M7.

Ik denk dat wij nog twee bijdragen voor de lunch kunnen behandelen. Het woord is aan mevrouw Kerkhof van de fractie van het CDA.

Mevrouw Kerkhof-Mos (CDA): Voorzitter! Ik heb u vanmorgen al persoonlijk gefeliciteerd met uw echtgenote die jarig is, maar ik moet het ook namens de fractie doen met het verzoek om die felicitatie thuis over te brengen. Wij hopen u vanavond een vrije avond te bezorgen.

De CDA-Statenvructie heeft nog geen half jaar geleden bij de behandeling van het Bestuursakkoord (waarin de Agenda van Brabant is herbevestigd) én de Voorjaarsnota haar visie verwoord op provinciaal beleid dat bijdraagt aan een duurzaam Brabant in al zijn facetten. Vandaag beschouwen wij in die context de begroting 2012 en de inhoudelijke voorstellen. Ook de heer Ten Harmsen van der Beek zei het al en het college heeft het opgeschreven: sober maar niet somber. Dat is het motto bij de eerste begroting van deze bestuursperiode. Sober omdat Brabant het met aanzienlijk minder middelen zal moeten doen, maar niet somber omdat wij, ondanks een terugloop aan middelen, ons concentreren op de uitvoering van profiel-

versterkende plannen die voor de toekomst van Brabant van groot belang zijn.

Het college is erin geslaagd deze beide aspecten in balans te brengen in een sluitende begroting. Het zijn goed gestructureerde, zeer leesbare en toegankelijke documenten. Het college verdient daarvoor grote complimenten! En wij rekenen erop dat u de ambtelijke medewerkers die daaraan hebben bijgedragen, in die complimenten laat delen.

Laat ik ook zeggen dat wij hebben kunnen signaleren, en niet alleen aan het zeer voortreffelijke begrotingswerk, dat u collegiaal en met veel ambitie en daadkracht heel hard aan de slag bent voor Brabant en de Brabanders. Dat waarderen wij bijzonder!

Wij hebben in de diverse commissies onze inhoudelijke bijdragen geleverd, maar er zijn, ook nu wij uw Memorie van Antwoord hebben gelezen, nog wel aandachtspunten die wij min of meer beschouwend aan de orde willen stellen.

GS hebben een reactie gegeven op onze vragen over de financiële aspecten van de personeelsformatie. Wij blijven spanning signaleren tussen enerzijds de afbouw van de formatie en het financieren van een flexibele personele schil met o.m. 4% bestuursakkoord- en investeringsmiddelen. Niet belicht is de relatie met de afspraak uit het Bestuursakkoord dat de extern ingehuurde formatie niet zal toenemen ten opzichte van 2012. Wij realiseren ons dat de nu geplande personele omvang in 2015 (1000 fte + 225 fte die op de payroll blijven staan) gaat over een budget dat dan vermoedelijk een derde deel kleiner is. Graag willen we in een van de eerstvolgende vergaderingen van de commissie EZB echt goed inzicht krijgen. Wij hopen dat het college ons daarover een notitie kan verschaffen.

Het college heeft in de begroting 2012 en in de meerjarenraming bij de motorrijtuigenbelasting rekening gehouden met een inflatiecorrectie van 1,75%. Wij nemen aan dat dit percentage jaarlijks opnieuw tegen het licht wordt gehouden.

De herziening van de OV-visie en de voorbereiding van de aanbesteding voor de komende concessieperiode staan op de rol. Het blijft van groot belang om te investeren in kwaliteit, om

aanbod nog beter af te stemmen op de vraag en op het platteland een basisniveau in stand te houden. De gemeenten, de gebruikers én de vervoersbedrijven kunnen ook een belangrijke input leveren.

In de Investeringsagenda is ook opgenomen het spaar- en investeringsfonds met een uiteindelijke omvang van €750 mln.. Dat lijkt een zeer aanzienlijk bedrag.

De N69, de N279 en de Noord-Oost-corridor moeten samen met de omliggende gemeenten en in goed overleg met belanghebbende partijen tot stand worden gebracht. Nieuwe infrastructuur in dichtbevolkt gebied vraagt vaak kostbare voorzieningen, ondanks de gewenste sobere uitvoering. Hier kunnen volgens ons nog forse financiële knelpunten ontstaan. Wij vragen hiervoor bijzondere aandacht van het college.

Met het Rijk hebben GS nog wat appeltjes te schillen over de capaciteitsproblemen op de A27, de N65 en de A58. Voor de A27 is er samen met de VVD een motie voorbereid. Trekt het college voor de A27 samen op met Utrecht en Zuid-Holland?

Mevrouw *Wijnands* (PvdA): Ik wil even terugkomen op de opmerking van mevrouw Kerkhof over het spaar- en infrafonds van €750 mln. Zij vraagt daarvoor aandacht bij GS. Welke ideeën heeft de CDA-fractie hierbij?

Mevrouw *Kerkhof-Mos* (CDA): Ik constateer dat wij dat bedrag van €750 mln. in de komende twaalf jaar sparen. Wij zijn in de regio op werkbezoek geweest. Wij hebben daar gehoord dat het college een bepaald bedrag in het hoofd heeft voor de aanleg van een bepaalde weg, maar dat er minstens voor eenzelfde bedrag aan wensen liggen van de directe omgeving. Als je die bedragen afzet tegen het uiteindelijke bedrag van €750 mln. dat gespaard wordt, kun je in alle ernst afvragen of het reëel is om te verwachten dat je daarvan alle drie wegen kunt bekostigen die wij als prioriteit beschouwen, ondanks de verwachte bijdrage van de regio zelf. Wij hebben daar zorgen over.

Mevrouw *Wijnands* (PvdA): Vraagt mevrouw

Kerkhof eigenlijk aan GS om met voorstellen te komen?

Mevrouw *Kerkhof-Mos* (CDA): Ik begrijp best dat ik dit signaal nu nog niet kan concretiseren want wij hebben nog geen precieze bedragen gehoord. Wij weten ook niet exact hoe de regio reageert op de vraag om bij te dragen. Wij weten wel dat ook de gemeenten het bepaald niet gemakkelijk hebben. Vandaar!

Als de provincie samen met Utrecht en Zuid-Holland optrekt, zijn het drie vuisten die bij de minister op tafel kunnen slaan. Wij hebben de indruk dat dit heel hard nodig is.

Over de A27 en de naar onze mening noodzakelijke ongelijkvloerse aansluitingen van de N279 bij Veghel en Den Bosch, dienen we samen met andere partijen moties in, in de hoop dat uw college de minister van I en M en de Tweede Kamer kan overtuigen van breed Brabants draagvlak voor een goede bereikbaarheid. Die is immers van groot belang voor de Brabantse economie en werkgelegenheid. Wij roepen alle fracties in dit huis op hun collega's op het Binnenhof daarvoor echt goed op te warmen.

De CDA-fractie constateert dat het college ambitieus aan de slag is op economisch gebied en ook interessante relaties legt met de arbeidsmarkt. Wij zijn benieuwd welke accenten het College legt in het Economisch Programma, inclusief de vrijetijdseconomie – voor het CDA een belangrijk thema – dat begin 2012 zal verschijnen.

“Leegstand van winkels is minder problematisch dan die van kantoren” was een van de stellingen op het recent gehouden Brabantse vastgoedcongres in Tilburg. In ons land staat ongeveer zeven miljoen m² kantoorruimte leeg. En de toekomst ziet er niet echt rooskleurig uit. Het kabinet wil ook in Brabant rijksdiensten concentreren, nota bene in nieuwe kantoren. Naar onze mening is dat met het “het nieuwe werken” geen noodzaak meer. Het creëert bovendien leegstand. Heeft het college het kabinet daar al van overtuigd? Wij ondersteunen graag de Zeeuwse commissaris van de Koningin, mevrouw Karla Peijs, die in haar onlangs uitgesproken Johan de Witt-lezing moedig ten strijde trekt tegen het

doorgeslagen Randstad-denken. Hoe gaat het college trouwens in het ruimtelijk beleid aansturen op aanpak van de leegstand van kantoren?

Elektrisch rijden is door ons vorig jaar stevig op de agenda gezet en gefaciliteerd met €10 mln.. Brabant is koploper bij elektrisch rijden betreft en dan kunnen we geen geruchten gebruiken over de beperking van het fiscaal voordeel. Gelukkig is gisteren dat brandje geblust. Wij houden de minister Verhagen en de Kamer in dit opzicht graag aan hun handtekening onder de Green Deal.

“De ambities en kansen van Brabant als innovatieve, technologiegedreven en duurzame regio vragen om een Brabantbreed dekkend, open, veilig en transparant breedbandnetwerk.” Dit is een citaat uit een SER-advies. Heeft het College al een visie op hoe de totstandkoming van zo'n breedbandnetwerk gestimuleerd kan worden? En zo ja, wil het college die met ons delen?

Wij hebben het college al eerder gevraagd om ons meer zicht te bieden op de besteding van gelden uit Europese fondsen en de overheads daarbij. Binnenkort start een nieuw tijdvak. Brabant lijkt kansrijk, maar GS rekenen kennelijk niet op inkomsten. Bent u echt zo somber? Het Brabants beleid sluit toch goed aan bij de Europese ambities?

We zien dat de begroting van EH nog weinig concrete invulling kent. De gevraagde budgetten zijn niet voldoende duidelijk onderbouwd. Vanuit het motto “eerst beleid en dan geld” kunnen we pas instemmen met besteding als ook het beleid nader is uitgewerkt.

Er staat ons binnenkort een interessante gedachtewisseling te wachten over het Natuurakkoord en de consequenties daarvan voor ons natuur- en landschapsbeleid en de EHS (Ecologische Hoofdstructuur). Kan dat ook nog consequenties hebben voor het tweede bestuursakkoord met de waterschappen? Overigens willen wij graag blijven inzetten op een robuuste, kwalitatieve EHS; in papieren tijgers zien we niets.

Begrepen wij nu goed dat het investeringsvoorstel Landschappen van Allure nog wordt aangehouden? Zo ja, kunt u dat uitstel toelichten?

Voorzitter. 2012 moet ook het Jaar van de Omwenteling worden in de intensieve veehouderij. Het rapport Van Doorn biedt o.i. veel perspectief nu grote retailbedrijven zich daaraan gecommitteerd hebben.

Wij rekenen erop dat de staatssecretaris het Verbond van Den Bosch ook omarmt en dat er te zijner tijd passende regelgeving komt. Wij zien uit naar de behandeling van het rapport en naar een regiegroep die met autoriteit op het vervolgproces toeziet!

Eind juni verstrekten GS informatie over het nauwelijks toereikende saldo van de Depositiebank. Zij stelden dat verzoeken voorlopig zouden moeten worden aangehouden. Dit is inclusief de aanvragen die betrekking hebben op de beschermde natuurmonumenten waarvoor reeds ammoniakdepositie is gereserveerd. Wij menen dat gemeenten nog steeds onvoldoende lege vergunningen opsporen, waardoor de bank onvoldoende wordt gevuld. Ons bereikten berichten dat er een achterstand van tien maanden is op de actualisatie van de bank. De depositiedaling stagneert dus, dat is een schadelijke zaak voor ondernemers en milieu. Dit probleem móet worden getackeld. Wij horen graag van het college hoe dat gaat lukken!

Bij doorbraakinnovaties loopt de regelgeving per definitie achter. De CDA-fractie vraagt het college te willen bezien of innovatieve regelgeving en handhaving kan worden beproefd, zodat voor de industrie geen kostbare tijd verloren gaat.

Over de Verordening Ruimte is met PS afgesproken om enige tijd werkenderwijs ervaringen op te doen en te bezien wat waar knelt. De VVD-fractie heeft dit ook al gesignaleerd. Ook wij krijgen volop signalen dat gemeenten nogal wat pijnpunten ervaren. De provinciale regeltjes worden keurig afgevinkt, maar een bredere belangenafweging wordt niet gemaakt. Dat blijkt zowel voor gemeenten als ondernemers frustrerend. De Verordening Ruimte moet naar onze mening in 2012 tegen het licht gehouden worden.

Wij beseffen ook dat de Staten in deze verordening manoeuvreerruimte hebben gelaten. Willen GS stevig en slagvaardig kunnen besturen dan is die ruimte wel nodig, zeker als provinciale en lokale

belangen elkaar versterken. Wij willen GS die ruimte graag in vertrouwen bieden.

In de risicoreserve is €15 mln. gereserveerd voor schadeclaims van intensieve veehouderijen. De CDA-fractie vindt het belangrijk dat GS blijven proberen probleemsituaties milieu- en ruimtelijk-verantwoord op te lossen, dan met zo veel gemeenschapsgeld claims af te kopen. Wij zouden van dat geld liever enkele IV-bedrijven (IV = intensieve veehouderij) in en rond dorpskommen saneren, omdat een aantal niet uitgeplaatst kan worden door de besluiten van 19 maart.

Door de economische malaise en de krimp die gaat optreden (overigens later dan we eerst dachten) is extra van belang dat er niet te veel woningen worden gebouwd, dat de juiste soort wordt gebouwd en op de goede plaatsen. Ook over bedrijventerreinen moet goede afstemming in de regio plaatsvinden om geen overcapaciteit te organiseren. Functioneren de ruimtelijke overleggen wel goed?

Wij zijn buitengewoon content met de ondersteuning van het collectief particulier opdrachtgeverschap, dat vooral starters op de woningmarkt een serieuze kans biedt.

Ik heb begrepen dat de gedeputeerde al met het eerste initiatief van deze bestuursperiode aan de slag is.

Zeker op het platteland zijn kerken met hun torens identiteitsbakens. Steeds meer kerkgebouwen verliezen helaas hun authentieke functie en komen leeg te staan. Is het een idee om eens én met de bisdommen én met de PKN (Protestantse Kerk Nederland) én wellicht ook met andere provincies samen om de tafel te gaan zitten en te kijken of de kerken zelf ook ideeën hebben voor andere functies in hun kerken en zo ja, welke bijdragen daaraan zou kunnen leveren? Dan kan leegstand en wellicht op het laatst ook sloop worden voorkomen.

In het kader van een nieuwe koers voor een vitaal platteland pleiten wij voor het sluiten van Brabantse green deals met de regio's. Het woord "Stadteland" vinden wij een schuttingwoord, met excuses aan SER-Brabant en uw college, voorzitter.

Daag de regio's uit met een integraal actie-

programma te komen, om economie, ecologie en leefbaarheid te bevorderen en ertoe bijdraagt dat elke regio echt een duurzame sprong voorwaarts maakt. Dit sluit o.i. naadloos aan bij de oproep van het college aan de reconstructie- en gebiedscommissies om met een nieuwe aanpak te komen. De kracht, energie en kwaliteiten van elke regio moeten maximaal worden geprikkeld: zoek duurzame win-win's, onverwachte allianties en innovatieve modellen van samenwerking en aanpak, maar wat ons betreft niet vanuit bestuurlijke blauwdrukken! Er zit voldoende energie en creativiteit in de Brabantse samenleving. Het succes van de Idop's (Integrale Dorpsontwikkelingsplannen) bewijst het. Benut de ambities van de regio Noordoost-Brabant. Ook in het Land van Heusden en Altena wordt gewerkt aan nieuwe vormen van samenwerken, gericht op een duurzame kwaliteitsslag in het gebied. Het lijkt het CDA verstandig om van de middelen van het Bestuursakkoord een substantiële bijdrage voor regionale green deals in te zetten.

Wij komen over het Koersdocument Vitaal Platteland nog uitgebreid te spreken. Nu al wil de CDA-fractie kwijt dat zij zorgen heeft over een koers die het Brabantse buitengebied ver- "Efteling". Eén Efteling in Brabant vinden wij mooi genoeg! Dat park in Kaatsheuvel moet vooral uniek blijven. Wij willen graag dat toerisme en andere economische activiteiten worden gefaciliteerd, maar de agri- en foodsector zijn, ondanks het feit dat de echte duurzaamheidsslag nog gemaakt moet worden en hopelijk op korte termijn, nog steeds buitengewoon belangrijk voor Brabant. Rust en ruimte trouwens ook.

Het college van de gemeente Zundert heeft gisteren te kennen gegeven de door de provincie al jaren geleden toegestane pilot permanent wonen op een deel van Recreatiepark Patersven niet door te zetten. Wij worden graag op de hoogte gesteld van de bevindingen aldaar. Op veel meer recreatieparken in Brabant spelen handhavingsproblemen. Dat is in principe een lokale verantwoordelijkheid, dat realiseren wij ons. Soms is handhaving echter niet altijd mogelijk door rechterlijke uitspraken. Dan moet bekeken kunnen worden, hoe daarmee verder kan worden

omgegaan. De gemeente Oirschot bijvoorbeeld ziet kansen voor een geweldige landschappelijke kwaliteitsslag op recreatiepark Stille Wille als een dubbelbestemming wonen/recreatie mogelijk wordt gemaakt. Wellicht kan die gemeente de pilotstatus op het park van Zundert overnemen? Is het college bereid de kansen daar ook eens in beeld te brengen?

De heer Ten Harmsen van der Beek sprak namens de VVD ook al over de transitie jeugdzorg, maar er wordt natuurlijk nog steeds gewacht op de plannen van de staatssecretaris. Die zal moeten aangeven hoe integraal jeugdzorg in de toekomst zijn beslag krijgt op lokaal niveau. Het is voor de provincie van groot belang om de gemeenten zo goed mogelijk voor te bereiden op de taak die hun straks wacht en de overgang – in welk jaar is nog niet duidelijk – zo goed mogelijk voor te bereiden.

De heer *Ten Harmsen van der Beek* (VVD): Wij hebben toch in het Bestuursakkoord iets afgesproken over de jeugdzorg? Dat de staatssecretaris nog geen definitieve plannen heeft, doet niets af aan het feit dat wij een afspraak hebben gemaakt in het Bestuursakkoord. Hoe ziet mevrouw Kerkhof dat?

Mevrouw *Kerkhof-Mos* (CDA): Ik heb de exacte tekst van het Bestuursakkoord niet in mijn hoofd zitten. Een ding is duidelijk, we moeten wel weten op welke wijze dat vorm wordt gegeven. Moet bijvoorbeeld de geestelijke gezondheidszorg voor jeugdigen geïntegreerd worden in die transitie? Moeten de zorg voor licht verstandelijk gehandicapten daarin geïntegreerd worden? Al die aspecten zijn van groot belang. Het is wel handig als je aan het begin van het proces weet hoe een en ander gaat plaatsvinden. De provincie moet daarmee rekening houden in het transitieproces.

De heer *Ten Harmsen van der Beek* (VVD): Dat klinkt heel logisch, maar wij hebben wel degelijk aan het begin van deze bestuursperiode een afspraak gemaakt over de transitie van de jeugdzorg van de provincie naar de gemeenten. In het Bestuursakkoord staat dat wij geen autonome middelen namens de provincie daar tegenaan zetten. Ik

begrijp het dilemma van mevrouw Kerkhof wel, maar er staat ook een afspraak. Als in de begroting voor volgend jaar €24 mln. staat, wijkt dat redelijk af van de gemaakte afspraken.

Mevrouw *Kerkhof-Mos* (CDA): Ik weet dat de heer Ten Harmsen daarover vragen heeft gesteld aan het college. Ik wacht dat antwoord af en daarna trekken wij onze conclusies. De heer Ten Harmsen waarschijnlijk ook.

Voorzitter. U weet dat het CDA een warm pleitbezorger was en is van Brabantstad Culturele Hoofdstad. Eindhoven trekt de kar nu. Verlopen de processen naar verwachting?

Nog recent is in de commissie Cultuur en Samenleving volop aandacht geweest voor belangrijke aspecten uit de portefeuille van gedeputeerde Van Haften: het sportplan en het podiumkunstenplan waarvan binnenkort de subsidieregeling aan de orde komt. Wij zien dat overigens met vertrouwen tegemoet.

De bezuinigingen van het Rijk op de kunstsector zijn in Brabant hard neergeslagen. Wij hopen op voldoende veerkracht van de kunst- en culturele sector. Was het toeval dat gisteren met de post een uitnodiging werd bezorgd voor een Brabantse strijkersdag in Eindhoven met musici van het Brabants Orkest? Wij rekenen erop dat het orkest, mogelijk in samenwerking met het Limburgs Orkest, met schitterende moderne en klassieke muziek in Brabant kan overleven. Wellicht is daarbij een steuntje in de rug van ons nodig?

Ik overhandig u nu graag onze twee moties. De ene motie gaat over duurzame energie en de andere over een majeur project in West-Brabant.

De heer *Van Zeeland* (SP): Kan mevrouw Kerkhof aangeven waaruit dat steuntje in de rug moet bestaan?

Mevrouw *Kerkhof-Mos* (CDA): Daar zijn heel veel methodes voor, mijnheer Ron.

De voorzitter: Ze zeggen mijnheer tegen je!

Mevrouw *Kerkhof-Mos* (CDA): Zo is het! Het lijkt wel alsof ik achter de hamburgerbalie sta. Ik krijg

er trouwens trek van, maar dat is iets anders. Er zijn heel veel manieren om steun aan het Brabants Orkest te geven. Onze grote wens is dat het orkest straks niet zo zwaar wordt gehavend door de bezuinigingen dat het, mogelijk in een samenwerkingsvorm met het Limburgs Orkest, de moderne en klassieke toch muzikaal kan overleven in Brabant. Ik heb er nog onvoldoende zicht op, maar wij weten allemaal hoe groot de bezuinigingen zijn. Ik maak mij daar grote zorgen over.

De heer *Van Zeeland* (SP): Een steuntje in de rug suggereert iets financieels. Daarover doen wij nu toch geen uitspraken?

Mevrouw *Kerkhof-Mos* (CDA): Dat heb ik toch ook niet gedaan?

De voorzitter: Door de leden Van Vugt, Leenders, Van der Wel, Bouwman, mw. Spierings, Van Lopik en Altundal wordt de volgende motie voorgesteld:

"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in openbare vergadering bijeen op 11 november 2011, constaterende dat:

- *de verduurzaming van Brabant op alle terreinen een belangrijk uitgangspunt is in het bestuursakkoord Tien voor Brabant;*
- *energietransitie een speerpunt is binnen de Agenda van Brabant;*
- *er in Brabant steeds meer initiatieven (in collectief/coöperatief verband) ontstaan waarbij lokaal opwekken en gebruiken van duurzame energie aan de orde is;*
- *deze initiatieven belemmerd worden door nationale (fiscale) regels;*
- *de huidige salderingsregeling hier een voorbeeld van is (wanneer men meer duurzame energie produceert dan verbruikt, is over het meer geproduceerde belasting verschuldigd, bovendien is participatie in duurzame energieopwekking buiten het eigen perceel belast);*
- *het Rijk in de Green Deals slechts een verruiming van de salderingsregeling beloofd voor Verenigingen van Eigenaren;*
- *duurzaam gewonnen energie niet met voorrang teruggeleverd kan worden op het net;*

overwegende dat:

- de overheid kansrijke (lokale) duurzame energieprojecten vanuit de samenleving zou moeten stimuleren in plaats van frustreren;
- indien de (fiscale) regels worden verruimd, het voor particulieren en bedrijven aantrekkelijker wordt om zelf (meer) te investeren in duurzame energiewinning;
- deze investeringen bijdragen aan versnelde ontwikkeling van DE producten en dat de terugverdientijd van deze investeringen bekort wordt;
- het subsidie-instrument daarmee overbodig wordt;
- het Rijk in de positie verkeert deze regelgeving aan te passen;

spreken uit dat:

- het college bij de rijksoverheid met kracht bepleit om de regelgeving voor lokale duurzame energiewinning aan te passen (waaronder verruiming van de huidige salderings-regeling en zelflevering op afstand);
- het college dit thema ook in IPO-verband agendeert,

en dragen het college op,

deze motie ter kennis te brengen van het kabinet en de Tweede Kamer,

en gaan over tot de orde van de dag."

De voorzitter: Deze motie maakt onderwerp van beraadslaging uit. Zij krijgt nr. M8.

Door de leden Van Vugt, mw. Geeraedts, Heijmans en Van der Wel wordt de volgende motie ingediend:

"Provinciale Staten van Noord-Brabant in vergadering bijeen op 11 november 2011,

constaterende dat:

- de commissie EZB recent kennis heeft kunnen nemen van de voortgangsrapportage Majeure projecten West-Brabant;
- ook voor dit programma een beheerskader is opgesteld naar voorbeeld van "Samen investeren in Brabantstad";
- afwijken van gemaakte afspraken alleen mogelijk is als er sprake is van een hardheid van overwegende aard en na goedkeuring door Gedeputeerde Staten;
- zowel Roosendaal als Bergen op Zoom bij de aanpak van de fysieke leefomgeving in relatie tot drugsoverlast belemmeringen ondervinden door de te strakke contour van het primair drugsgelateerde gebied;

overwegende dat:

- ook voor het direct aan de primair drugsgelateerde zone

grenzende gebied een fysieke aanpak van de problematiek dringend gewenst is;

verzoeken het college van Gedeputeerde Staten:

- in overleg met beide gemeenten een verruiming van de zone te willen bespreken teneinde zelf de hardheid van overwegende aard te kunnen vaststellen;
- van zijn bevoegdheid gebruik te willen maken een afwijking van eerder gemaakte afspraken goed te keuren, zodat flexibiliteit en maatwerk binnen de gestelde kaders van de fysieke aanpak van drugsoverlast nog beter vorm kunnen krijgen;

en gaan over tot de orde van de dag."

De voorzitter: Deze motie maakt onderwerp van beraadslaging uit. Zij krijgt nr. M9.

Ik stel voor, nu te schorsen voor de lunch. Ik vraag de leden van het presidium even naar voren te komen.

De vergadering wordt van 13.25 uur tot 14.00 uur geschorst.

De heer Vissers (SP): Voorzitter! Vandaag bespreken we de provinciale begroting voor 2012. Dit is mijn eerste provinciale begroting. Ik was in de veronderstelling dat een begroting van 182 pagina's wat aan de dikke kant was, maar mijn fractiegenoten wisten te melden dat die in het verleden nog veel dikker was. Wat dat betreft dus een compliment aan de organisatie. Ga vooral zo door met dunner maken. Ik zal zelf ook een poging doen om compact te blijven met mijn opmerkingen. Mijn fractievoorzitter Nico Heijmans zal de algemene punten bespreken, ik beperk mij tot financiële en technische opmerkingen.

Eerst een opmerking over de manier waarop we in sommige gevallen onze doelstellingen formuleren. Als voorbeeld heb ik het onderdeel 2.5 van het programma bestuurlijke samenwerking genomen, dat als omschrijving heeft: samen met de regio de kwaliteit van wonen, werken en verblijven in West-Brabant op een hoger peil brengen door et in uitvoering brengen van 11 majeure projecten. De prestatie indicator is het aantal ontvangen rapportages. Nu heb ik een zestienjarige dochter die geïnteresseerd genoeg is in de politiek om een blik op onze begroting te werpen en die had een

paar essentiële vragen. Hoe is die kwaliteit van wonen en werken en verblijven nu? Hoe kan het aantal rapportages iets zeggen over de kwaliteit? In beide gevallen geeft de begroting geen antwoord en automatisch gaf ik dus ook geen antwoord op die vragen. Dat zou iets directer, iets strakker kunnen.

Een tweede technisch aspect is het aantal afkortingen dat wij in de begroting gebruiken. Een korte opsomming: GS, PS, BBV, Bibop, de drie O's, VBG, RSD, PMJP, ILG, RRO, PLG, CPO, EHS, PMP, PWP, KRW, ROR, RUD, MRSA, ESB, GES, EV, WV, WAV, MO, BIV, VIV, ISV en WABO. Toen had ik nog 134 pagina's begroting te gaan en ik was van de meeste afkortingen de betekenis alweer vergeten. Misschien is het een goed idee achterin de begroting een afkortingenindex op te nemen. Dit is een suggestie voor de organisatie.

De heer *Van der Wel* (PvdD): Voorzitter! Misschien was door het uitschrijven de vorige begroting zolang.

De heer *Visser* (SP): Dat heb ik even overwogen en daarom pleit ik ook voor een lijst van afkortingen achterin de begroting. Dan zijn twee pagina's voldoende om al de afkortingen nog een keer te duiden en hoeft je niet iedere keer door de begroting heen te bladeren.

Dan de financiële kernvraag, hoe de provincie ervoor staat. De provincie is niet armlastig maar we staan er ook niet bijzonder goed voor. In 2012 komen we dik geld tekort. 28% van onze inkomsten komt uit onze eigen reserves. Van onze uitgaven storten we dan weer 10% terug in onze reserves maar snel rekenen leert dat we per saldo toch aardig wat middelen uit onze spaarpot halen. Nu is er voor de provincie geen reden om als een soort Dagobert Duck in geld te zwemmen. Daar betaalt de burger geen belasting voor. Maar in dit tempo gaan onze reserves wel heel erg hard achteruit. Die reserves staan voor een groot deel uit bij banken en zijn belegd in staatsobligaties. Nu hebben we eigenlijk al vanaf 2008 bij de bankencrisis en nu ook bij de schulden crisis in Europa gezien dat er weinig zekerheden zijn. Ik

herinner het college er graag nog even aan dat de SP ook in het verleden al heeft aangegeven dat een triple A status geen garanties biedt. Ik weet niet of de afwaardering van Frankrijk echt een vergissing was van Standard & Poor's gisteren, maar de rente die Frankrijk moet betalen is meteen enorm gestegen. Dat geeft wel aan hoe nerveus de markt is.

Zelfs al halen we wel een behoorlijk rendement op onze beleggingen, dan nog moeten onze uitgaven de komende jaren fors omlaag. Ik was hoopvol gestemd want we zouden gaan afslanken naar 1000 fte maar als je dan de stukken goed leest blijkt dat we niet afslanken naar 1000 fte want we betalen voor 1225 fte en als in de Memorie van Antwoord goed heb begrepen dan blijft dat voorlopig ook zo. Dat was dus een beetje teleurstellend.

Voor de fractie van de SP is het inhuren van externen een permanent punt van aandacht. Natuurlijk is het soms noodzakelijk externen in te huren maar er zijn te veel voorbeelden van overheidsinstanties die te gemakkelijk teveel geld uitgeven aan te dure managers en directeuren. Ik hoef alleen maar naar het COA (Centraal Orgaan opvang asielzoekers) te verwijzen als meest recente voorbeeld.

Het streven van de provincie om de uitgaven niet te laten stijgen ten opzichte van 2010 is een goed begin maar met het oog op de krimpende organisatie zou het nog veel beter zijn als we de inhuur van externen kunnen afbouwen. Mijn vraag aan GS is dan ook of zij bereid zijn ervoor te zorgen dat het bedrag dat aan externen wordt besteed, de komende jaren zal afnemen in dezelfde mate als de formatie. Dan doel ik natuurlijk op de 1000 fte en niet op de 1225 fte.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Voorzitter! Over het inhuren van externen discussieer ik wel vaker met de SP. Hoe wilt u het nieuwe werken introduceren als u niet uitgaat van werken met zzp'ers en tijdelijke contracten en inhuren van externen? Hoe kunt u dan dat nieuwe werken zoals de provincie dat voor zich ziet introduceren?

De heer *Visser* (SP): Volgens mij hangt dat nieuwe

werken niet per se samen met het werken met zzp'ers of met externen. Bovendien, ik heb op zich niet zoveel moeite met het kiezen voor het inhuren van externen maar wel als het betekent dat het allemaal duurder is dan wanneer we het met ons eigen personeel doen. Mijn insteek is vooral het kostenaspect. Als een zzp'er even duur is als iemand in loondienst heb ik er op zich geen bezwaar tegen.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Bent u het met mij eens dat we dit soort dingen op een langere termijn moeten bezien dan een jaar? Het inhuren van iemand voor een jaar kan best duur zijn maar gezien over een hele periode veel goedkoper.

De heer *Visser* (SP): Ik ben zelf een tijdlang extern geweest en ik heb mij verbaasd over het gemak waarmee overheidsinstellingen geld uitgeven aan mensen zoals ik. Ik heb bij het COA gezeten, een goed voorbeeld in dit geval. Ik ben daar meer dan vier jaar ingehuurd als externe tegen een belachelijk tarief. Dat gebeurt gewoon; er is blijkbaar niemand die zich bij dergelijke organisaties daar druk over maakt. Wat ik graag wil is dat er toch een rem zit op het inhuren van externen. Als onze organisatie 20% krimpt vind ik dat ook het inhuren van externen met 20% moet krimpen.

Mevrouw *Tetteroo* (PvdA): Mij moet toch van het hart dat ik geen logica zie in uw verhaal. We hebben een vaste schil, we hebben een flexibele schil. Ik denk dat u dingen toch door elkaar haalt.

De heer *Visser* (SP): Ik weet niet of dit een vraag was.

Mevrouw *Tetteroo* (PvdA): Mijn concrete vraag is hoe u tot uw redenering komt.

De heer *Visser* (SP): Wij geven er een bedrag aan uit en er is gezegd dat het in 2012 hetzelfde bedrag mag zijn als in 2010. Ik vraag dus aan het college om als onze eigen formatie krimpt, dat bedrag dat we aan externen uitgeven mee te laten krimpen. Anders geef je namelijk per saldo steeds meer uit aan externen.

De *voorzitter*: U heeft ze nu twee keer geïnterrumped; ik verzoek de heer *Visser* verder te gaan met zijn verhaal.

De heer *Visser* (SP): Mijn laatste punt betreft het kleine groene boekje. In eerste instantie ben ik ervan uitgegaan dat het bedoeld is als publiekversie van onze begroting. Na wat bestudering ben ik gaan twijfelen. Ik snap wel dat we de burger niet willen overvoeren met financiële overzichten maar in het kleine groene boekje staat geen enkel overzicht. Dat is wel heel mager. Ook de teksten zijn niet altijd informatief. Als voorbeeld geef ik de tekst bij het programma ruimte: Het programma ruimte richt zich op een efficiënte en kwalitatief volwaardige manier van oppakken van gebiedsopgaven uit de structuurvisie die van provinciaal belang zijn. Nu denk ik dat de gemiddelde Brabander aan die informatie heel weinig heeft. De SP is uitgesproken voorstander van het betrekken van de burger bij de provincie. Dus wat ons betreft mag dit groene boekje nog wel wat worden verbeterd, wat toegankelijker gemaakt worden. Ik zou graag van het college horen dat het hier volgend jaar werk van maakt.

De *voorzitter*: Ik heb begrepen dat de heer *Heijmans* de resterende 6 minuten spreektijd gebruikt.

De heer *Heijmans* (SP): Voorzitter! Ik ga mijn best doen. Ik begin maar met een citaat uit ons verkiezingsprogramma: "De SP is er klaar voor om de mooie provincie Brabant mee te gaan besturen. Maar we zullen dat vooral doen met als uitgangspunt: "Een bescheiden provincie met een bescheiden rol". Bij deze begroting krijgen we waar voor ons geld. We gaan in vier jaar tijd van een begroting van €1.3 mld. naar een begroting van ongeveer €850 mln. Dit nadat we in ongeveer 10 jaar tijd onze begroting hebben verviervoudigd, van ongeveer €300 mln. in 2000 naar ongeveer €1,2 mld. in 2011. Terecht naar mijn mening dat deze begroting en de komende gekenmerkt gaan worden door soberheid. De SP onderschrijft dan ook van harte het motto van deze begroting "wel sober, maar niet somber". Als je realiseert dat

alles wat wij hier in de provincie uitgeven gemeenschapsgeld is, dan mag je er ook best blij mee zijn als je erin slaagt die uitgaven drastisch te beperken. Terug op onze kerntaken, je bewust zijn van onze beperkte rol en je realiseren dat we de wereld als provincie niet kunnen veranderen, wil echter niet zeggen dat je hiermee ook elke ambitie laat varen, of dat wij ons als overheid niks aan zouden moeten trekken van maatschappelijke ontwikkelingen. Het is vanmorgen al aan de orde geweest, de SP is echt trots op een provinciebestuur dat zijn verantwoordelijkheid neemt bij een calamiteit als bij Chemie-Pack. Een paar jaar geleden zouden we de financiële consequenties hiervan nog "los uit de zak" hebben kunnen betalen, maar nu die financiële werkelijkheid er heel anders uit ziet, wordt er niet geaarzeld, maar treden we op.

Het gaat de provincie financieel niet voor de wind, maar ook de mensen in de provincie worden steeds meer geconfronteerd met de gevolgen van de schulden/eurocrisis.

Goed en volledig in lijn daarmee is wat het college voorstelt om te doen rond de motorrijtuigenbelasting. We kiezen voor een inflatiecorrectie waardoor we onze inkomsten op peil houden en we voeren geen grote verhogingen door van de motorrijtuigenbelasting om de lasten voor de burger niet te verhogen.

Er ligt een begroting voor die ook heel wat minder ronkend van taal is dan andere in het verleden. Het gaat wat minder over alleen maar de "top", de beste van de wereld, de grootste en de mooiste zijn. Maar dit betekent niet dat de ambitie minder is geworden. Het is goed dat inmiddels naast de "TOP-sectoren en TOP bedrijven" er ook nu aandacht is voor het MKB, de grootste werkgever. SP wil hierbij specifiek aandacht vragen voor de "detailhandel" de kleine winkelier. Graag een reactie hierop van het college.

Arbeidsmarktbeleid en kenniseconomie zijn belangrijk. Het is naar de mening van SP een te gemakkelijke gedachtegang te denken dat de kenniseconomie wel in voldoende mate de nodige werkgelegenheid zal opleveren voor de lager opgeleiden. Voor een deel worden er natuurlijk laag opgeleiden aangenomen, maar dit is niet

voldoende. Specifieke aandacht en projecten om laag opgeleiden aan werk te helpen is hard nodig. Gedacht kan worden aan schoolverlaters, instroom bevorderende projecten en beroepsopleidingen.

In de begroting is eenmalig een bedrag van €5 ton voor arbeidsmarktbeleid. De SP pleit ervoor in het belang van het arbeidsmarktbeleid bij de kadernota en de voorjaarsbrief van dit college meer middelen vrijgemaakt te zien voor het arbeidsmarktbeleid, uiteraard vanuit het principe eerst beleid en dan eventueel geld. Wij vragen dus niet zonder meer meer geld maar vooral om een stevig en goed doordacht beleid.

De SP is blij met de serieuze aandacht die dit college gaat besteden aan de vrijetijdseconomie, belangrijk voor werkgelegenheid, leefbaarheid platteland, als alternatieve inkomstenbron voor boeren, maar feitelijk ook belangrijk voor het hele project van de Ecologische Hoofdstructuur.

Een provincie die in innovatie investeert, participeert of deze faciliteert zou ook moeten nadenken over een terugverdienmodel. Als wij als provincie investeren in innovatie en het een succes wordt, wat voor afspraken zijn er dan om er ook revolverend geld voor terug te krijgen. Het is ten slotte ook geld van de belastingbetaler.

Voordat nu iedereen denkt dat de SP over alles hartstikke tevreden is, er zitten natuurlijk zaken niet in de begroting waar we dan niet blij mee zijn. In ons bestuursakkoord staan toch behartigenswaardige woorden over het openbaar vervoer (OV). We hebben ons beheersfonds van €750 miljoen, de komomleidingen gaan alle extra middelen voor zich opeisen en zo blijft er dus in deze begroting helemaal niks over voor dat OV. Ik vraag hierbij heel nadrukkelijk aan het college om straks bij de voorjaarsnota, kaderbrief of hoe u het maar wilt noemen, meer aandacht, maar vooral meer geld dus, te reserveren voor het OV, voor het basisvoorzieningenniveau, voor de MBO-scholieren of om de negatieve effecten van de OV-chipkaart tegen te gaan. Er wordt nu alleen geïnvesteerd in wegen en niets in openbaar vervoer. De SP verwacht bij de voorjaarsnota een behoorlijk bedrag en ook een behoorlijk beleid voor het OV, uiteraard het liefst verbeteringen.

Voorzitter, bij deze begroting moeten wij ook een

besluit nemen over het Beheerskader Spaar- en Investeringsfonds Wegeninfrastructuur. De SP maakt zich hier zorgen over. Dit fonds is beschikbaar gesteld voor de aanleg van drie projecten: de NO-corridor, de N69 en de N279 Noord. Het zijn eigenlijk communicerende vaten. Als we nu besluiten voor een van deze drie projecten extra middelen aan te wenden, bijvoorbeeld om de weg beter inpasbaar te maken – denk bijvoorbeeld aan een tunnel of een ongelijkvloerse kruising – dan betekent dat automatisch dat er minder geld beschikbaar is voor een van de andere projecten in dit fonds. Het zal voor iedereen duidelijk zijn dat wij er niet op hoeven te rekenen dat de rijksoverheid ons met extra middelen zal spekken. Iedereen hier weet dat het vaak ook bij gemeenten moeilijk te halen is en dat wij dus geen tientallen miljoenen van gemeenten hoeven te verwachten om bij te springen.

De *voorzitter*: Mijnheer Heijmans, wilt u afronden?

De heer *Heijmans* (SP): Dit houdt in dat ik graag van het college hoor dat het rond dit beheersfonds met voorstellen wil komen om dit probleem op te lossen. Een keuze die wij aan het begin maken heeft gevolgen voor het einde. Het zou anders uiteindelijk kunnen betekenen dat we maar twee van de drie projecten kunnen uitvoeren omdat de financiën op zijn. Dus graag hoor ik hoe het college hierover denkt.

Voorzitter. Ik had nog meer willen zeggen maar ik wil het nu maar laten bij het indienen van een motie over het theaterfestival Boulevard.

De *voorzitter*: Door de leden Van Zeeland, Ten Harmsen van der Beek, Van Liempd, Van der Wel en Krol wordt de volgende motie voorgesteld.

"Provinciale Staten, in vergadering bijeen op 11 november 2011, van mening zijnde:

- *dat theaterfestival Boulevard van gemeente-overstijgend belang is;*
- *dat theaterfestival Boulevard een belangrijke bijdrage kan leveren aan een succesvolle kandidatuur en invulling van 2018Brabant;*
- *dat het van belang is dat theaterfestival Boulevard tot*

aan de bekendmaking van de Nederlandse keuze voor Culturele Hoofdstad van Europa over voldoende financiële zekerheid dient te beschikken om een volwaardige programmering op peil te houden en om zelf voldoende externe financiering aan te kunnen trekken,

constaterende dat:

- *Provinciale Staten d.m.v. motie 13, d.d. 12 november 2010 hiertoe extra zekerheid hebben willen bieden aan voor 2018Brabant beeldbepalende projecten;*
- *de gemeente 's-Hertogenbosch op dit moment theaterfestival Boulevard de financiële zekerheid t.a.v. haar bijdrage aan de kandidatuur van 2018Brabant nog niet heeft geboden,*

dragen het College van GS op:

- *een uiterste inspanning te doen om in de stuurgroep 2018Brabant theaterfestival Boulevard zekerheid te bieden t.a.v. de positie van het festival met het oog op de programmering van 2018Brabant;*
- *PS vóór definitieve besluitvorming, doch uiterlijk 5 december 2011, in stelling te brengen en PS uiterlijk 5 december op de hoogte te stellen van de uitkomst van de besluitvorming in de stuurgroep, en gaan over tot de orde van de dag."*

De *voorzitter*: Deze motie maakt onderdeel uit van de beraadslaging. Zij krijgt nr. M10.

De heer *Dol* (PVV): Voorzitter! De PVV heeft de begroting van het college met veel interesse gelezen. Allereerst willen wij voor de leesbaarheid een compliment geven aan de opstellers van deze begroting.

Dan het financieel beleid. In tijden van crisis moet je nog behoudender met het belastinggeld omgaan, zorgen voor een structureel begrotings-evenwicht en de reserves goed op peil houden. Dat vindt de PVV heel erg belangrijk.

Maar daarmee zijn de complimenten voor vandaag alweer bijna op en gaan we kritisch naar de inhoud kijken. Zoals het college zelf al heeft aangegeven staat deze begroting onder druk vanwege onzekerheden over de verdere uitwerking van het regeerakkoord. Ook onvoorziene risico's zorgen ervoor dat onze financiële positie in toenemende mate onder druk staat. Dat baart ons zorgen. Wij vragen dan ook van dit bestuur dat het bij tegenvallers extra alert blijft om de begroting in

evenwicht te houden, maar wel zonder daarbij de burgers extra te belasten.

De wittebroodsweken ofwel de eerste 100 dagen zijn voor dit college al lang voorbij. Het college mocht van start gaan met een vaag, oppervlakkig en breed interpreteerbaar bestuursakkoord. De €195 mln. die daarin voor nieuw beleid zijn uitgetrokken staan nu, na 7 maanden nog steeds op de plank en er zijn slechts enkele concrete doelstellingen aan gekoppeld.

Voorzitter. Dit is echt de omgekeerde wereld. Van een beetje bestuur verwacht je eerst beleid en dan een verzoek om middelen. Met steun van VVD, CDA en SP gaat het hier precies andersom. Er zijn middelen en het beleid komt dan blijkbaar later wel. Kan de gedeputeerde laten weten wanneer er meer duidelijkheid komt omtrent de inzet van deze middelen?

Het lijkt erop dat het aantal financiële risico's zich opstapelt. De risicoreserve is nu zelfs onvoldoende gevuld ten opzichte van de geformuleerde norm. De PVV vraagt zich af of dat wel verstandig is en ziet liever dat het zekere voor het onzekere wordt genomen.

Een ander punt van zorg als het gaat om het Brabantse kapitaal, het geld van de belastingbetalers, is het feit dat meer van ons geld in het buitenland uitstaat. Dat kan in tijden van economische voorspoed wel leuk en aardig zijn, maar het baart de PVV toch zorgen: wat als de Franse staatsobligaties toch ineens een probleem gaan vormen? Wij dienen daarom samen met de Partij voor de Dieren een motie in waarin wij het college vragen om indien de mogelijkheden zich voordoen zoveel mogelijk van het kapitaal dat nu nog uitstaat in het buitenland, in Nederland onder te brengen dan wel de risico's beter spreiden.

De PVV-fractie is bezig een initiatiefvoorstel voor te bereiden inzake referenda. Als het aan de PVV ligt, moet het binnen afzienbare tijd mogelijk zijn voor de bewoners van Brabant om zich uit te spreken over belangrijke vraagstukken in de provincie; zoals Brabant Culturele Hoofdstad 2018, Sportplan 2016, of de verbouwing van het provinciehuis.

Het komt nog al eens voor dat bestuurders van instellingen die subsidies ontvangen, een inkomen

verdiene boven de balkenendenorm. In april 2009 hebben Gedeputeerde Staten gezegd daaraan gevolg te zullen geven, onder meer door aanpassing van de Algemene Subsidie Verordening zodat instellingen met een beloningsbeleid boven de Balkenende-norm geen subsidie meer kunnen ontvangen. Wij hebben tot op heden geen resultaten gezien, oftewel er worden nog steeds subsidies verstrekt aan instellingen die hun bestuurders of personeel op kosten van de belastingbetaler schaamteloos hoge salarissen betalen. Liever ziet de PVV overigens dat het gedeputeerde-salaris de bovengrens voor de beloningstoets vormt, maar wij erkennen dat de prioriteit momenteel vooral bij eindelijk uitvoeren van geformuleerd beleid ligt.

De PVV wil het college dan ook vragen te rapporteren omtrent subsidies aan semi-publieke instellingen waar bestuurders of personeelsleden zijn met een beloning boven de Balkenende-norm. Tevens dienen wij een motie in met het verzoek aan GS eindelijk hun intentie waar te maken en in de Algemene Subsidie Verordening een subsidie-weigeringsgrond in verband met buitensporig beloningsbeleid op te nemen.

De media staan er bol van: economische recessie, kredietcrisis. En Griekenland wordt veelvuldig genoemd. Het is daarom cynisch dat een Grieks idee uit 1983 van toenmalig cultuurminister Melina Mercouri zelfs in Brabant voor een fiasco kan gaan zorgen. Ja, Brabantstad Culturele Hoofdstad. Dat geld kan echt beter besteed worden. Het leeft totaal niet onder de gewone Brabantse burgers waar het uiteindelijk toch allemaal om draait, en zal dat ook niet doen; er is teveel geld mee gemoeid en er zijn te weinig echte Brabanders bij betrokken. Wij zien daarom de term BCH2018 meer als Brabantstad Criminele Hoofdstad 2018. Op dit ogenblik is Brabant namelijk koploper als het om criminaliteit gaat, met de laatste jaren consequent Eindhoven, Tilburg, Breda en Den Bosch in de landelijke top 10 en Helmond in de top 20.

De heer *Ten Harmsen van der Beek* (VVD): Ik schrok even van het laatste stukje maar daar is het mij nu niet om te doen. De heer Dol stelde dat het

"überhaupt niet bij de Brabantse bevolking leeft. Mag ik vragen waar hij dat op baseert? Er zijn nu juist studies langs officiële kanalen geweest waaruit blijkt dat vooral in deze beginstadia het al veel meer dan verwacht leeft en bekend is onder de Brabantse bevolking.

De heer *Dol* (PVV): Het ligt er natuurlijk aan, hoe je de vragen stelt en wie je ze laat stellen. Als je een kind van 5 vraagt of het een ijsje wil, zal het zeggen: ha, dat is lekker. Maar als je dan ook nog zegt dat het dan je auto moet wassen, wordt het verhaal iets anders. Ook in het kader van Brabant Culturele Hoofdstad is wel de mooie kant van het verhaal verteld maar is niet verteld dat het honderd miljoen gaat kosten. Daar hebben wij dus een probleem mee.

De heer *Ten Harmsen van der Beek* (VVD): Nogmaals, ik vraag een feitelijke onderbouwing van de stelling die de heer Dol hier poneert. Volgens mij is hier sprake van een kernachtig staaltje van factfree politics. Het bedrag van honderd miljoen is zo ondertussen bekend bij heel Brabant. Waarop baseert u uw stelling dat geen enkele Brabander kennis heeft genomen van Culturele Hoofdstad?

De heer *Dol* (PVV): De onderzoeken die al zijn gedaan en die met een 60%-marge naar buiten toekomen, zijn voor ons niet toereikend omdat de vragen niet op de juiste manier zijn gesteld.

De heer *P. Smeulders* (GroenLinks): Ik heb een heel simpele vraag aan de heer Dol. Een van uw commentaren op Brabantstad Culturele Hoofdstad is dat er te weinig echte Brabanders bij betrokken zijn. Wat is uw definitie van een echte Brabander?

De heer *Dol* (PVV): Laten we voorop stellen dat alle inwoners van Brabant echte Brabanders zijn.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): De cijfers zijn bekend. 60% van de Brabanders opteert voor Brabantstad Culturele Hoofdstad. Stel nu dat u met uw referendum komt en er komt uit dat 60% die Brabant Culturele Hoofdstad wil, wat doet u dan?

De heer *Dol* (PVV): Dat is vrij gemakkelijk te beantwoorden. De Brabantse burger is aan zet en op het moment dat het referendum uitwijst dat de Brabantse burger voor is, zullen wij daar helaas mee moeten instemmen.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Dat hebben we dan genoteerd.

De heer *Dol* (PVV): Het zou voor de Brabantse burger beter zijn als er €100 mln. gestopt zou worden in veiligheid en criminaliteitsbestrijding. Diverse wijken in de grote steden hebben overlast van grote groepen Turkse en Marokkaanse jongeren, drugscriminaliteit of georganiseerde misdaad. Het bestrijden van de criminaliteit vinden wij belangrijker dan het potverteren voor cultuur. Stoppen met die culturele luchtfietsrij, en wel onmiddellijk! Met een gedegen veiligheidsplan vindt u de PVV dan ook aan uw zijde.

Met het speerpunt van de provincie dat in 2012 alle vier Brabantse regio's aangesloten moeten zijn op het transitieproces, kan de PVV instemmen. Het gaat om een transitieproces van een provinciale centraal geleide jeugdzorg naar 67 gemeenten. Wij vinden het uitermate belangrijk dat deze overdracht goed georganiseerd wordt. Er liggen grote kansen om de jeugdzorg goed op te pakken en daar waar nodig te verbeteren. Wel vinden we dat de overdracht geen extra kostenposten met zich mee moet brengen, dus geen extra aanstellingen van ambtenaren of inhuur van externen. Kan de gedeputeerde dat ons toezeggen?

De provinciale regiefunctie, en dan vooral het stimuleren en organiseren van samenwerkingsnetwerken zonder nieuwe bestuursstructuren te creëren van met name kleine gemeenten, is van groot belang. De vier grote gemeenten vangen deze overgang wel op maar de kleine gemeenten missen de kennis, ervaring en middelen om dit traject en de vereiste doelstellingen goed in te kunnen vullen.

Sport draagt bij aan een bruisend leef- en vestigingsklimaat, daar is de PVV het helemaal mee eens. Maar waarom zoveel nadruk op de topsport? Sport voor alle Brabanders, daar gaat

het om.

De breedtesport, maar ook de gehandicaptensport en de sport voor ouderen zijn in deze begroting zwaar ondergewaardeerd en krijgen een duidelijk lagere bijdrage dan topsport. Wat wordt er gedaan om bijvoorbeeld de gemeentelijke sportaccommodaties zoals zwembaden open te houden?

Het plan voor Olympische Spelen 2028 gaat nu al een door VWS (Volksgezondheid, Welzijn en Sport) geraamd verlies opleveren van €2 mld. Dit past niet meer in deze tijd van financiële krapte van overheidsfinanciën en voorgenomen bezuinigingen op o.a. de zorg. Wij zouden het daarom zeer waarderen als Brabant niet zou meewerken aan de Olympische ambitie 2028 door middel van de achterdeur die Sportplan Brabant 2016 heet.

Wij kunnen instemmen met de nieuwe rol en met proactieve werkwijze van de provincie bij grootschalige cultuurhistorische projecten, die doorlopend als investerende partner betrokken wil zijn. Wel zijn wij bezorgd over de exploitatie in met name de kleine dorpsgemeenschappen. Wij zullen de ontwikkelingen op dat gebied op de voet volgen en waar nodig aandacht vragen voor deze problematiek.

Er is veel verbeterd in Brabant op het gebied van mobiliteit, met name dankzij de Spoed- en herstelwet zijn grote projecten op de snelwegen aangepakt en ook provinciaal zijn er goede ontwikkelingen, zoals de ring rond Tilburg, proeven met innovatieve technieken in Helmond en verbeterde afstelling van verkeerslichten op de N65 en de noordelijke ring van Breda.

De PVV is ook blij dat de investeringen om de bereikbaarheid van Noord-Brabant te verbeteren redelijk op peil blijven. Vanuit het Rijk zou nog wel wat gedaan kunnen worden, met name een derde rijstrook op de A27 en uitbouw van de A58. Wat ons betreft gaan we ook snel aan de slag met de aanleg van spitsstroken.

Wat wij in dit geheel missen, zijn eenvoudige maatregelen om verkeersoverlast in kernen te voorkomen. De N69, maar ook Haps en St. Hubert zijn hier voorbeelden van. Omleidingen voor vrachtverkeer kunnen deze dorpskernen op heel korte termijn al ontzien en daarmee al een stuk leefbaarder maken. Wij zullen hiervoor een

motie indienen.

Ook willen wij meer inzetten op effectieve en slimme manieren om verkeerlichten af te stellen. Deze groene zones geven een betere doorstroming van het verkeer, besparen brandstof, hebben een positieve bijdrage aan de economie en het is ook nog eens goed voor het milieu, in ieder geval beter dan een € 100.000 kostend project met bomen die fijnstof zouden opnemen bovenop de bibliotheek in Tilburg. Dat is pas echt waanzin!

Wij willen dat eventuele meeropbrengsten vanwege het vervallen van de vrijstelling van de motorrijtuigenbelasting voor schone auto's wordt ingezet om de geplande indexering van de MRB te schrappen. Wij willen absoluut voorkomen dat dit een indirecte lastenverzwaring voor de autorijdende burger wordt. Ook hiervoor zullen wij een motie indienen.

De onoverzichtelijke brij van subsidies, zoals in de bijlage van de begroting opgenomen, stuit ons tegen de borst. Op geen enkele manier wordt duidelijk of de subsidies nog steeds bijdragen aan de kerntaken van de provincie. Ik zal u een voorbeeld geven. De Brabantse multiculturele adviesorganisatie Palet houdt in 2012 op te bestaan. Het bestuur heeft besloten de deuren begin 2012 te sluiten. Dit is een gevolg van het besluit van de provincie in juni 2010 om zich terug te trekken uit het integratiebeleid. Even vrolijk wordt in de begroting 2012 ruim €2,2 mln. subsidie opgenomen voor deze stichting. Verder is de provincie voornemens om de subsidiering ook in 2013 in stand te houden en pas in 2014 te halveren. Er gaan miljoenen aan belastinggeld naar een stichting die per 1 januari 2012 haar werkzaamheden staakt en vervolgens nog jarenlang subsidie krijgt om dit geld te mogen doorsluizen naar andere instellingen, die onder een andere naam gebruik gaan maken van provinciale subsidie voor integratie en diversiteitsbeleid. Waanzin ten top! Hoe gaat het college subsidiegelden die worden doorgesluisd naar een 15-tal andere instanties waaronder Humanitas en zorggroep Elde controleren? Graag een reactie van de gedeputeerde.

Voorzitter. Ik ga afronden. De SP is veranderd van een oppositiepartij met een heldere mening en

een duidelijk programma in een coalitiepartij zonder programma. Tijdens mijn bijdrage over het bestuursakkoord heb ik al gezegd: het schoothondje SP ligt klaar op zijn rug, met de pootjes omhoog en het tongetje uit de bek. De laatste maanden heeft de VVD ook nog de stembanden operatief laten verwijderen, met als resultaat dat het keffertje nu definitief monddood is.

Het CDA Brabant is veranderd in een vergaderpartij die geen beslissingen kan en wil nemen en is ook nog niet over het verlies van de tien zetels heen. De VVD zit daardoor in een uiterst comfortabele positie, maar de PVV vraagt zich af hoe lang nog; want zowel de SP als het CDA zal zich de komende tijd in deze Staten moeten profileren en dan hebben we de poppen aan het dansen.

Al met al is deze situatie verre van ideaal.

De voorzitter: Door het lid Van den Berg worden de volgende moties voorgesteld:

"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op 11 november 2011,

constaterende dat:

- de vrijstelling voor een deel van de "schone" auto's voor de MRB per 1 januari 2014 vervalt;

overwegende dat:

- in economisch mindere tijden zeer kritisch naar lastenverzwaring moet worden gekeken;
- een grotere koopkracht van de consument de economie versterkt;
- het eenzijdig extra belasten van toch al relatief veel betalende automobilisten niet fair is gezien het feit dat er geen extra investeringen in de infrastructuur tegenover staan;

verzoeken het college van Gedeputeerde Staten:

- de middelen (opcenten) die vrijkomen door het vervallen van de vrijstelling van de MRB voor "schone" wagens in te zetten om het opcententarieff vanaf 1 januari 2014 niet meer verder te indexeren,

en gaan over tot de orde van de dag."

"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op 11 november 2011,

constaterende dat:

- de N69 overbelast is en veel overlast en onveiligheid

veroorzaakt in de kernen Valkenswaard en Aalst; overwegende dat:

- een definitieve oplossing van de overlast nog minstens enkele jaren op zich laat wachten;
- het volgen van een omleiding voor doorgaand vrachtverkeer via de N396 en A2 nagenoeg geen extra kosten met zich brengt;
- een proef omtrent (de effecten van) het weren van doorgaand vrachtverkeer tegen geringe kosten door middel van een bebording gerealiseerd kan worden;
- het toestaan van bestemmingsvrachtverkeer extra overlast elders kan beperken;

verzoeken het college van Gedeputeerde Staten:

een proef uit te voeren met het weren van doorgaand vrachtverkeer op de N69 tussen de aansluitingen met de A2 bij Aalst en de N396 bij Valkenswaard, en gaan over tot de orde van de dag."

"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op 11 november 2011,

constaterende dat:

- de tweelingstad Veghel-Uden als enige stedelijke zone met meer dan 75.000 inwoners in Nederland niet (meer) is aangesloten op het spoorwegennet;
- aansluiting op het spoorwegennet mogelijkheden biedt om het openbaar vervoer in Noordoost-Brabant een grote impuls te geven en aansluiting te geven bij de bereikbaarheid van het ziekenhuis;
- aansluiting op het spoorwegennet goed is voor de economische ontwikkeling in de regio;
- het voormalig "Duits lijntje" van grote culturele waarde is;

overwegende dat:

- de spoorinfrastructuur tussen Boxtel en Veghel nog grotendeels intact is;
- er sprake moet zijn van nieuw voor oud-financiering;
- de geplande aanleg van een vrije busbaan bij de N69 een onevenredig duur en kosteninefficiënt project is, gezien de geringe tijdwinst en de daardoor te verwachten geringe toename van het aantal reizigers door de toekomstige aanleg van de Westparallel;

spreken uit dat:

- het HOV-project vrije busbaan N69 aanzienlijk versoberd kan worden en
- de daardoor vrijkomende middelen ingezet kunnen worden om te komen tot het opnieuw in gebruik nemen van de spoorlijn Boxtel tot ten minste de rand van

Veghel;

- een spoorlijn met goederenvervoer de N-wegen kan ontlasten;

verzoeken het college van Gedeputeerde Staten:

- onderzoek te doen naar de mogelijkheden voor versobering van het HOV-project N69 en een hernieuwd gebruik van de spoorlijn Boxtel-Veghel (-Uden) te realiseren, en gaan over tot de orde van de dag."

De voorzitter: Deze moties maken onderwerp van beraadslaging uit. Zij krijgen de nrs, M11, M12 en M13.

Door het lid Dol wordt de volgende motie voorgesteld:

"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op 11 november 2011,

overwegende dat:

- het niet uit te leggen is aan de Brabantse belastingbetaler dat de Provincie Noord-Brabant subsidie verstrekt aan organisaties waar salarissen voor personeel of bestuurders worden betaald boven de Balkenendenorm;
- het Brabantse belastinggeld veel beter kan worden ingezet via organisaties die geen exorbitante salarissen betalen;

constaterende dat:

- Gedeputeerde Staten reeds in april 2009 aan de commissie Bestuur & Middelen aangaf vervolg te geven aan de bevindingen uit het onderzoek over beloningsbeleid;
- Gedeputeerde Staten daarbij de toezegging deed in de Algemene Subsidieverordening een algemene weigeringsgrond op te nemen dat de provincie geen instellingen subsidieert die bestuurders/personeel in dienst hebben waarvan het salaris uitgaat boven de Balkenendenorm;

verzoeken het College van Gedeputeerde Staten:

- per 1 januari 2012 in de algemene subsidieverordening de algemene weigeringsgrond op te nemen dat de provincie geen instellingen subsidieert die bestuurders of personeel in dienst hebben waarvan het salaris uitgaat boven de Balkenendenorm,

en gaan over tot de orde van de dag."

De voorzitter: Deze motie maakt onderwerp van beraadslaging uit. Zij krijgt nr. M14.

Door de leden Dol en Van der Wel wordt de volgende motie ingediend:

"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op 11 november 2011,

constaterende dat:

- er in Europa en zelfs wereldwijd een economische en financiële crisis woedt van ongekende proportie;
- meer dan de helft van het Brabantse kapitaal (weliswaar in staatsobligaties van landen met nu nog een AAA-rating) uitstaat in het buitenland, waaronder ook Frankrijk;

overwegende dat:

- normaliter deze uitzetting van kapitaal in het buitenland geen enkel bezwaar hoeft te zijn;
- de huidige gebeurtenissen in Europa en de steeds groter wordende risico's mogelijk gepaard gaand met langdurige instabiliteit op de buitenlandse kapitaalmarkt een bedreiging kunnen vormen voor het Brabantse kapitaal;
- iets minder rendement altijd nog beter is dan groter risico;

verzoeken het college van Gedeputeerde Staten:

- daar waar de mogelijkheden zich aandienen om vrij over in het buitenland uitstaand kapitaal te beschikken zeer serieus te overwegen en de mogelijkheid te verkennen het geld terug te halen naar Nederland,

en gaat over tot de orde van de dag."

De voorzitter: Deze motie maakt onderwerp van beraadslaging uit. Zij krijgt nr. M15.

Door het lid Van Hattem worden de volgende moties voorgesteld:

"De Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op 11 november 2011,

constaterende dat:

- de provincie samenwerkt met Vlaanderen aan een natuurbrug over de A67 op Belgisch grondgebied;
- dat ondanks de nieuwe N284 de "illegale" doch gedoogde afrit van de A67 bij de nabijgelegen Parking Postel (voormalig douanekantoor) nog altijd de snelste route is om Reusel te bereiken via de snelweg;
- dat de Vlaamse overheid vooralsnog slechts de parking aan de zuidzijde van de snelweg ombouwt tot beveiligde truckparking, zoals blijkt uit de uitstaande aanbesteding;

overwegende dat:

- nabij de door onze provincie medegefinancierde natuurbrug een verrommelde parking ligt met asbestvervuiling en veel overlast en criminaliteit;
- dit de ecologische en ruimtelijke kwaliteit van de natuurbrug niet ten goede komt;

- de huidige gedoogde afrit van groot belang is voor de bereikbaarheid van Reusel;
- het onduidelijk is of de aanpak van de verrommelde parking aan de Noordzijde (richting Antwerpen) ook op korte termijn aangepakt gaat worden;
- vanuit de lokale politiek in Reusel-de Mierden veel steun is voor het legaliseren van de afrit Postel, zeer nadrukkelijk uitgesproken door met name de VVD en het CDA;
- de Reuselse wethouder V.d. Ven (CDA) eerder dit jaar stelde dat de afrit aan de Noordzijde voorlopig open zal blijven;
- het huidige overleg tussen de Brabantse en de Vlaamse overheid omtrent de hierbij gelegen natuurbrug een goede kans is om de problematiek van de afrit Postel op de agenda te zetten, voordat deze mogelijk definitief wordt afgesloten voor de Reuselse automobilisten;

spreken uit dat:

- de Provincie in het kader van de ontwikkelingen rond de natuurbrug tevens met de Vlaamse autoriteiten in overleg treedt over het openhouden van de afrit Postel voor Reuselse automobilisten,

en gaan over tot de orde van de dag."

"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op 11 november 2011,

constaterende dat:

- melkrundveehouderijen subsidies ontvangen voor duurzaamheidsmaatregelen (zoals zonnepanelen op het staldak), ook wanneer zij koeien jaarrond op stal houden, zonder weidegang;
- dit mede mogelijk wordt gemaakt door subsidies in het kader van het Plattelandsontwikkelingsprogramma 2008-2013 POP2);

overwegende dat:

- de commissie Van Doorn voor een 'Vitaal Platteland' adviseert in te zetten op een duurzaam verdienmodel;
- het jaarrond zonder weidegang op stal houden van koeien niet past binnen een dergelijk duurzaam verdienmodel;
- Campina als marktleidend bedrijf in deze sector adverteert met: "Onze verse Campina melk komt gegarandeerd van Nederlandse koeien die van het voorjaar tot in het najaar ten minste 120 dagen per jaar, 6 uur per dag in de Nederlandse wei lopen.";
- weidegang positief is voor belevingswaarde en dierenwelzijn;
- het jaarrond op stal houden van melkveeunderen op geen

enkele wijze door de overheid gestimuleerd zou moeten worden;

- in de POP2-subsidievoorwaarden een dergelijk criterium thans niet is opgenomen;

spreken uit:

- geen duurzaamheidssubsidies meer te vertrekken aan melkrundveehouderijen die koeien zonder weidegang jaarrond op stal laten staan en dit op te nemen in de subsidievoorwaarden,

en gaan over tot de orde van de dag."

De voorzitter: Deze moties maken onderwerp van beraadslaging uit. Zij krijgen de nrs. M16 en M17.

Door het lid Van Hattem wordt het volgende amendement voorgesteld:

"De Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op 11 november 2011,

constaterende dat:

- de Provincie in de begroting heeft opgenomen mee te betalen aan een natuurbrug op Belgisch grondgebied over de A67;
- in deze regio Zuid-Oost Brabant op veel plaatsen veilige fietsverbindingen ontbreken langs (provinciale) wegen, waardoor in de afgelopen jaren (dodelijke) ongevallen met fietsers hebben plaatsgevonden;

overwegende dat:

- de natuurbrug vooral een ecologisch belang dient en niet zozeer een verkeersveiligheidsbelang(hiertoe zijn ook goedkopere maatregelen mogelijk, zoals hekwerk);
- door het aanleggen van fietsverbindingen de verkeersveiligheid, het gebruik van de fiets en de recreatieve mogelijkheden een impuls krijgen;
- de definitieve realisatie van de grenscorridor N69 nog enkele jaren op zich laat wachten, waardoor onder andere op de provinciale weg N612 bij Bergeijk (vracht)autoverkeer raketings langs fietsers afrijdt met een maximumsnelheid van 80 km/h, daar hier een fietspad ontbreekt;
- veel dorpen in de Kempen niet goed met vrij liggende fietspaden onderling verbonden zijn, bijvoorbeeld rond Riethoven;
- het aardig is wanneer hertjes veilig de A67 over kunnen steken om een ander bos te verkennen, maar het belangrijker is dat fietsers veilig over de wegen in deze regio kunnen fietsen;

besluiten:

- *het budget voor de natuurbrug over de A67 voor veilige fietsverbindingen in de Kempen in te zetten in plaats van ecologische verbindingen."*

De *voorzitter*: Dit amendement maakt onderwerp van beraadslaging uit en krijgt nr. A3.

Het woord is nu aan mevrouw Wijnands van de fractie van de Partij van de Arbeid.

Mevrouw *Wijnands* (PvdA): Voorzitter! Het zijn onrustige tijden. De eurocrisis, de landelijke bezuinigingen, de zoektocht naar duurzame energiebronnen hebben allemaal invloed op onze provincie. Het is goed om met elkaar te kijken welke positie Brabant hier inneemt en wat voor provincie we voor ogen hebben. De PvdA wil een Brabant waarin geen sprake van armoede, uitsluiting of eenzaamheid; een Brabant waarin mensen zich thuisvoelen; iedereen, oud, jong, man, vrouw, geboren in welk land of provincie dan ook; een Brabant waarin we met elkaar aan de lat staan. Brabant is groot geworden omdat wij bij elkaar betrokken zijn. Dat moeten we koesteren. Betrokkenheid en samenwerking, dat maakt dat mensen het goed hebben in Brabant. Vanzelfsprekend is Brabant onderdeel van het grotere geheel en met een open houding staan we naar de rest van de wereld toe. De financiële crisis zal ook voor ons betekenen dat we stevige keuzes moeten maken. De gure wind waait ook over Brabant. De inkomsten van de provincie nemen af, dus het geld dient gericht besteed te worden.

Dit college kiest ervoor om de bezuinigingen van het Rijk te accepteren. Daarmee stevenen we af op een provincie waar natuur en cultuur zaken worden waar we later onze kinderen alleen nog maar over kunnen vertellen. Je zou toch mogen verwachten dat het college zich inspant om de beste keuzes voor Brabant te maken, ook als die ingaan tegen het landelijke beleid.

De richting die wij als PvdA kiezen is helder. Wij kiezen onze eigen Brabantse weg. De bezuinigingen van het Rijk betekenen voor ons niet één op één dat we in Brabant dezelfde keuzes maken. Want, voorzitter, dit kabinet kent van alles de prijs, maar van niets de waarde. De PvdA wil investeren in dat wat van waarde is: de natuur, werk voor iedereen – ook voor degenen die wat

verder van de arbeidsmarkt afstaan – , goede zorg voor onze jeugd, goed openbaar vervoer, toegankelijke cultuur en een provincie waarin we samen optrekken. Samen voor Brabant!

De PvdA kiest ervoor om de waardevolle zaken voor Brabant te behouden. En dat kan. Dat kan bijvoorbeeld door minder geld uit te geven aan de aanleg van wegen, of door een deel van het geld uit de verkoop van Essent in te zetten. Dat is nodig omdat we anders zaken die van waarde zijn, verloren zien gaan.

In de duurzaamheidsbalans van Telos staat het zo mooi omschreven. Ik citeer: "Juist een hoogwaardige, hoogdynamische kennis-/maakeconomie als de Brabantse zal het moeten hebben van de kwaliteit van het sociale kapitaal." En eigenlijk weten we dat ook wel, want dat is nu juist wat Brabant Brabant maakt! Brabant waar we de waarde van het samenleven en samenwerken voorop stellen. Of moet ik zeggen vooropstelden? Waarom wordt er enkel nog gesproken over efficiency, effectiviteit en over lean en mean? Natuurlijk, als uitkomst kan niemand daartegen zijn. In een eerdere bijdrage heb ik daar ook wat over gezegd: laten we het grotere plaatje niet uit het oog verliezen. Het is niet juist om als overheid je maatschappelijke taak uit het oog te verliezen omdat je slagvaardig, renderend en revolverend moet zijn. Maatschappelijk renderen is blijkbaar een vies woord is geworden.

Er staat nog meer moois in de duurzaamheidsbalans van Telos, namelijk waar de uitdagingen voor de komende tijd vooral liggen. Ik meen mij te herinneren dat deze balans, de driehoek, in het verleden een belangrijke leidraad was voor de Staten en het college. Bij de begroting van 2008 zei de SP: "De Telos-driehoek houdt in dat je moet kijken naar een geheel dat bestaat uit drie delen: ecologie, economie en sociaal. Daar moet een evenwicht tussen bestaan."

De heer *Van Lopik* (VVD): Ik heb toch wat moeite met het verhaal over de Telos-driehoek. Ik heb dat al eens gezegd. Ook de fractie van de VVD heeft daarover haar mening. Mevrouw Wijnands spreekt over een balans. Natuurlijk moeten wij het maatschappelijk belang zeker niet vergeten. Om

die balans weer in orde te krijgen, denk ik dat wij moeten inzetten op de economische kant. Het zou automatisch zo kunnen zijn dat die maatschappelijke gevoelens die nog bij mevrouw Wijnands leven, zeker een plaats vinden. Ik denk dat er inderdaad gekeken moet worden naar efficiency en economie. Als wij die stimuleren, kan er weer sprake zijn van een balans.

Mevrouw *Wijnands* (PvdA): De heer Van Lopik zegt dus eigenlijk dat het economisch kapitaal dominant is en van invloed is op het sociale en ecologische aspect.

De heer *Van Lopik* (VVD): Ik denk dat dit een goede richting zou zijn.

Mevrouw *Wijnands* (PvdA): Daarover verschillen wij dan van mening. Ik zie ecologie en sociaal-cultureel als autonome taken.

Voorzitter. In 2010 zei het CDA: "In lastige provinciale begrotingsdiscussies willen wij ons laten leiden door een balans in de kernwaarden van de Telos-driehoek".

Waarom laat het college die lijn dan toch los? Uit de duurzaamheidsbalans blijkt dat o.a. de maatschappelijke participatie, de verduurzaming van de energie, de omvang van kwetsbare natuurgebieden en de biodiversiteit achterblijven. Aan de andere kant blijkt uit de duurzaamheidsbalans ook dat de fileproblematiek nauwelijks nog bestaat, terwijl er wel matige resultaten zijn voor het openbaar vervoer. Het lijkt wel alsof dit college vooral inzet op wat al goed gaat in Brabant en juist, wat zo belangrijk is voor het behoud van evenwicht in de driehoek, de echte uitdagingen uit de weg gaat.

De heer *Van den Berg* (PVV): Ik hoor mevrouw Wijnands zeggen dat er geen fileproblemen meer zijn in Brabant? Ik weet niet of zij wel eens op de A58 rijdt 's-ochtends of 's-middags, maar daar is het echt een verschrikkelijke puinhoop.

Mevrouw *Wijnands* (PvdA): Ik heb gezegd dat volgens de Telos-driehoek de fileproblematiek afneemt. Het gaat om zaken waarin wij meer of minder moeten investeren.

De heer *Van den Berg* (PVV): Op de A58 en de A27 neemt de fileproblematiek ernstig toe.

Mevrouw *Wijnands* (PvdA): Dat zijn geen projecten waarin de provincie investeert.

De PvdA kiest ervoor om te behouden wat van waarde is voor Brabant. De PvdA kiest voor provinciaal geld om de landelijke bezuinigingen op natuur en OV op te vangen, voor realisme ten aanzien van de wegenaanleg en een Brabant waarin iedereen mee kan doen.

Daartoe zullen wij een aantal amendementen en moties indienen. Ik zal die hier kort toelichten. Ons eerste amendement en motie gaan over de bezuinigingen op natuur. De dramatische bezuinigingen op natuur door het rijk vragen om een provinciaal bestuur dat zijn verantwoordelijkheid neemt. Natuur is belangrijk voor Brabant en belangrijk voor deze wereld. Ik wil u graag het zeer lezenswaardige boek 'Collapse' van Jared Diamond aanraden. Hij geeft daarin glashelder aan dat culturen die hun natuurlijke leefomgeving niet waarderen, uiteindelijk ten ondergaan. Maar ook los daarvan: natuur is beleving, zorgt voor prettig wonen, werken en leven. Wij willen Brabant goed achterlaten voor toekomstige generaties.

Er moet nog zoveel beleid gemaakt worden, maar GS boeken al bezuinigingen in. In 2011 ging nog €63 mln. uit de algemene middelen naar natuur en landschap, in 2012 is dat nog €7 mln., en GS willen voornamelijk geen voorstellen doen om de bezuinigingen van het Rijk op te vangen. De directeur van Staatsbosbeheer zegt vandaag in de krant: "Hoe de provincies het verlies van tweederde van hun natuurbudget denken op te vangen, is volstrekt onduidelijk." De heer Van Heugten heeft als positief punt van het akkoord met Bleker genoemd dat de provincie meer bevoegdheden krijgt, maar daarbij hoort ook het nemen van verantwoordelijkheid. De precieze cijfers zijn nog niet bekend, maar het is duidelijk dat de Brabantse natuur tekort gaat komen. Daarom dienen wij samen met GroenLinks en de PvdD een amendement en samen met GroenLinks, D66 en de PvdD een motie om geld te reserveren voor onze Brabantse natuur in.

Ons tweede amendement gaat over openbaar vervoer. Dat het CDA en de VVD geen prioriteit geven aan het OV was al duidelijk sinds wij als toenmalige coalitiepartij vorig jaar werden overvallen door onze coalitiepartners die ineens voorstelden het spaar- en infrafonds enkel nog voor wegen aan te wenden. Door nu de rijksbezuinigingen niet te compenseren en zelf ook niet extra te investeren in het OV, kiest het college ook nu niet voor het openbaar vervoer. Sterker nog, in het bestuursakkoord wordt €10 mln. extra geïnvesteerd in wegen; geld dat ook in het OV geïnvesteerd had kunnen worden. Dit college kiest voor megaveel wegen in plaats van voor megagoed openbaar vervoer. Wij willen dat ook jongeren, ouderen en mensen met een laag inkomen van A naar B kunnen reizen en niet alleen mensen die zich een auto kunnen veroorloven. Wij dienen dan ook samen met de fracties van 50PLUS en de PvdD een amendement in om de rijksbezuinigingen te compenseren.

Daarnaast dienen we nog een motie in over het openbaar vervoer. We willen minderjarige mbo-leerlingen die geen recht hebben op een reguliere ov-studentenkaart een vergelijkbare schadeloosstelling aanbieden als studenten die wel een ov-studentenkaart ontvangen. Daarom vragen we via een motie die wij samen indienen met GroenLinks, 50PLUS en PvdD, aan GS om in de meerjarenbegroting met ingang van 2013 tot het einde van deze bestuursperiode middelen vrij te maken.

Er is door anderen ook gesproken over de wegen. Wij willen daarop iets concreter ingaan. Zowel bij het spaar- en infrafonds als bij het reguliere programma provinciale wegen, is er sprake van een fors tekort aan middelen om de opgenomen projecten verantwoord te realiseren. We kiezen liever voor fasering in plaats van het kwalitatief afschalen van projecten. Om de kwaliteit van de Brabantse wegen te waarborgen dienen we een motie in samen met de fracties van 50PLUS en de PvdD.

Dit college kiest voor het aanleggen van een heel dure weg: de Wilhelminavariant, dwars door een prachtig natuurgebied, terwijl nut en noodzaak niet zijn aangetoond en de middelen ontbreken om deze weg op een acceptabele manier aan te leggen.

Wij maken een andere keuze. Wij kiezen ervoor om in plaats van het aanleggen van de overbodige en onhaalbare Wilhelminavariant, de inwoners van Boekel, Dorst, Erp, Gemert en Rucphen te ontlasten van het verkeer dat dagelijks midden door hun dorp rijdt en waarbij de leefbaarheid en gezondheid in het geding zijn. Daarnaast hebben we onze zorgen over de situatie op de N65. Wij vinden dat de provincie bij moet dragen aan de oplossing van deze problemen. Daarom dienen we samen met de fracties van 50PLUS en de OSN een amendement in om een deel van het geld voor de Wilhelminavariant in te zetten voor de prioritaire realisatie van de vijf genoemde komomleidingen en de aanpak van de N65.

De heer *Van Hattem* (PVV): Mevrouw Wijnands sprak over het natuurbeleid. Zij wees op de aanpak van de milieuproblematiek met een verwijzing naar het boek van Jared Diamond. Ik vind het interessant dat de fractievoorzitter van de Partij van de Arbeid naar deze auteur verwijst. Een van zijn conclusies is ook dat niet alleen milieuproblematiek zorgt voor de ondergang van beschavingen maar ook en vooral demografische groei. Deelt mevrouw Wijnands ook zijn opvattingen dat aspecten als massa-emigratie een belangrijke bijdrage leveren aan de ondergang van beschavingen?

Mevrouw *Wijnands* (PvdA): De heer Van Hattem zegt eigenlijk twee dingen in één vraag. Het antwoord op het laatste deel van die vraag is in ieder geval "nee", van wie die conclusie ook zou zijn.

De heer Van Hattem en ik kunnen van mening verschillen over de conclusies van de heer Diamond. Ik heb zijn boek blijkbaar anders geïnterpreteerd. Ik heb er duidelijk uitgehaald dat als je niet goed omgaat met je natuurlijke leefomgeving, dit ten koste gaat van een cultuur en dat die uiteindelijk ten onder gaat. Dit staat volgens mij ook op de achterflap. Je ziet dit bijvoorbeeld bij de Dominicaanse Republiek en Haïti. Het ene eiland heeft zich gehouden aan wat de natuur nodig heeft en het andere eiland heeft alle bomen gekapt.

De heer *Van Hattem* (PVV): Een massale bomenkap is ook het gevolg van overbevolking. Wij kunnen daarover nog interessante discussies voeren.

De *voorzitter*: Mevrouw Wijnands vervolgt haar betoog.

Mevrouw *Wijnands* (PvdA): Ook deze begroting leunt sterk op de cofinanciering van de gemeenten. In deze barre tijden hebben gemeenten moeite om hun begroting sluitend te krijgen. Ook de provincie krijgt daar absoluut nog mee te maken, zeker als de gemeenten keuzes moeten gaan maken. Zij krijgen straks te maken met een toestroom van werknemers uit de sociale werkvoorziening in de bijstand. "Restwaarde arbeidsmarkt" noemt de regering de mensen die vanwege een handicap of andere belemmering zinnig en zinvol werk doen in een sociale werkplaats. Door die restwaarde wordt zo'n 75% richting arbeidsmarkt geduwd, waar, zo laten berekeningen zien, slechts een klein deel in een reguliere baan zal belanden en de rest in de bijstand. Wij verwachten dat de cofinanciering van gemeenten onder druk zal komen te staan, o.a. hierdoor. Daarom dienen wij een motie in voor een aanvalsplan WSW (Wet Sociale Werkvoorziening) vanuit de provincie.

Het moge duidelijk zijn, de PvdA kiest voor een eigen Brabantse lijn voor onze provincie, en stelt daarbij voorop dat het provinciaal bestuur zijn verantwoordelijkheid moet én kan nemen; een lijn waarbij we investeren in wat van waarde is voor Brabant en we niet klakkeloos de bezuinigingen van het Rijk overnemen. De PvdA kiest voor een sterk, mooi en sociaal Brabant.

De *voorzitter*: Door de leden mw. Knoet-Michels, P. Smeulders, Van der Wel en mw. Spierings wordt de volgende motie ingediend:

"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op 11 november 2011, kennis genomen hebbende van de begroting 2012, hoofdstuk Ecologie;

overwegende dat:

- *natuur een belangrijke schakel is in de duur-*

zaamheidddriehoek (Telos);

- *natuur & landschap van belang zijn zowel vanuit economische perspectief (werkgelegenheid, aantrekkingskracht kenniswerkers) als vanuit het perspectief van gezondheid en welzijn;*
- *biodiversiteit in de natuur belangrijk is voor de gezondheid van mens en dier;*
- *diverse relevante partijen de provincie wijzen op het cruciale belang van het realiseren van de ecologische hoofdstructuur, de noodzaak de natuurkwaliteit te verbeteren en de achteruitgang in biodiversiteit te stoppen (o.a. "Het Brabantse buitengebied in metropolitane omgeving" door acht partijen waaronder ZLTO, Natuurmonumenten, Staatsbosbeheer en Noord-Brabantse Waterschapsbond);*
- *de financiële bijdrage van het Rijk de komende jaren dramatisch dreigt terug te lopen;*

spreken uit dat:

- *op de ontwikkeling van de ecologische hoofdstructuur en het behoud van biodiversiteit ook in tijden van bezuiniging zo maximaal mogelijk ingezet dient te worden;*
- *om die reden het niet gewenst is dat de provincie bovenop de bezuinigingen vanuit het Rijk ook zelf minder inzet uit haar algemene middelen en reserves in 2014 en 2015;*

verzoeken het college van GS om:

- *in de voorjaarsnota met een voorstel te komen om in de jaren 2014 en 2015 de inzet van algemene middelen en reserves voor natuur & landschap te waarborgen op niveau 2013,*

en gaan over tot de orde van de dag."

De *voorzitter*: Deze motie maakt onderwerp van beraadslaging uit. Zij krijgt nr. M18.

Door de leden mw. Tetteroo, Van der Wel en Bouwman wordt de volgende motie ingediend:

"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op 11 november 2011,

behandelend de Najaarsbrief 2011 en de begroting 2012;

overwegende dat:

- *mensen met een handicap of andere beperking maatschappelijk en individueel zinnig en zinvol werk verrichten binnen sociale werkplaatsen;*
- *door de invoering van de Wet werken naar vermogen (WWNV) en het centraal stellen van het begrip*

"restwaarde arbeidsmarkt" naar verwachting 75% van de WSW'ers hun baan verliezen en uitgestoten worden richting arbeidsmarkt, als er niet wordt geïnvesteerd in de gereguleerde, begeleide en gesubsidieerde uitstroom naar de reguliere arbeidsmarkt. Besparingen zijn op termijn zeker mogelijk, maar de kost zal hier voor de baat uitgaan;

- dit ongeveer 13.500 Brabanders treft (op een totaal bestand van ruim 18.000 werknemers);
- berekeningen en onderzoeken aantonen dat slechts een zeer klein deel van deze mensen, zonder subsidie en deskundige intensieve begeleiding, een baan zal vinden op de reguliere arbeidsmarkt, met als gevolg dat het overgrote deel uitgestoten WSW'ers in de bijstand terecht zal komen;
- gemeenten rekenen op een nagenoeg niet te behappen groei van de bijstand in de komende jaren;

spreken uit dat:

- de provincie Noord-Brabant mede haar maatschappelijke verantwoordelijkheid moet nemen om de sociale werkplaatsen en de gemeenten te helpen om de gevolgen van het rijksbeleid zodanig op te vangen dat de doelgroep van mensen met geïndiceerde beperkingen toegang houdt tot de arbeidsmarkt;

besluiten om:

1. het college van Gedeputeerde Staten opdracht te geven, een aanvalsplan WSW te ontwikkelen waarin de volgende elementen in elk geval opgenomen moeten worden:
 - a. financiële hulp voor de sociale werkplaatsen om de transitie, veroorzaakt door de WWNV, mogelijk te maken;
 - b. de aanbestedingsregels met betrekking tot social return on investment aan te passen aan de Wet Werken naar Vermogen (waaronder voormalige WSW'ers);
 - c. de afspraak om (voormalige) WSW'ers in te zetten bij werkzaamheden in de provincie gestand te doen;
 - d. het toekennen van provinciale subsidies aan particuliere bedrijven mede afhankelijk te maken van de mate waarin mensen die vallen onder de WWNV door deze bedrijven worden ingezet;
 - e. de wijze waarop gemeenten kunnen worden geholpen om de verwachte massale toeloop richting bijstand in goede banen te leiden;
2. het aanvalsplan uiterlijk in maart 2012 aan de commissie EZB voor te leggen, en gaan over tot de orde van de dag."

De voorzitter: De motie maakt onderwerp van beraadslaging uit. Zij krijgt nr. M19.

Door de leden S. Smeulders, Bouwman, Krol en van der Wel wordt de volgende motie voorgesteld:

"Provinciale Staten van Noord-Brabant in vergadering bijeen op vrijdag 11 november 2011, constaterende dat:

- MBO-studenten van 16 en 17 jaar niet in aanmerking komen voor de reguliere OV- studentenkaart waar minderjarige HBO- of Universiteitsstudenten wel recht op hebben;
- minderjarige MBO-studenten ,ondanks dat ze in Brabant voor €75 per maand onbeperkt met de bus kunnen reizen, nog steeds geconfronteerd worden met hoge reiskosten van minimaal €900 per jaar;
- het belangrijk is dat alle MBO-studenten de opleiding kunnen kiezen die het best bij hen past;
- MBO-studenten na hun opleiding een belangrijke bijdrage leveren aan de diverse onderdelen van de Brabantse economie,

overwegende dat:

- de drempel om een MBO-opleiding te volgen zo laag mogelijk moet zijn;
- hoge reiskosten hiertoe geen drempel mogen zijn;
- MBO-studenten dezelfde rechten dienen te hebben als HBO- of Universiteitsstudenten;
- het kabinet (de staatssecretaris van OCW) op 7 juli jl. aan de Tweede-Kamer heeft laten weten dat het Rijk niet zorg zal dragen voor een reguliere OV-studentenkaart voor minderjarige MBO-leerlingen;
- niet alle Brabantse minderjarige MBO-leerlingen van de bestaande regeling gebruik kunnen maken omdat de Brabantse kortingsactie van €75 per maand enkel geldig is voor het busvervoer binnen Brabant en veel Brabantse MBO-studenten met de trein naar school gaan;
- Limburgse MBO-studenten van 16 en 17 jaar (ook als ze Brabant naar school gaan) ook recht op een reiskostenvergoeding hebben, dit naar aanleiding van een recentelijk besluit van de provincie Limburg;

dragen Gedeputeerde Staten op:

- een aanvullende kostenloosstelling voor de OV-reiskosten voor alle minderjarige Brabantse MBO-leerlingen in te voeren met ingang van 1 januari 2013;
- te onderzoeken hoe een dergelijke kostenloosstelling het beste uitgevoerd kan worden en hierover zo spoedig mogelijk te rapporteren aan Provinciale Staten;

- de voorbereiding van de invoering van de kostenloosstelling voor minderjarige Brabantse MBO-leerlingen voortvarend te starten en over de voortgang te rapporteren aan Provinciale Staten;
- middelen te reserveren in de meerjarenbegroting met ingang van 2013 ten laste van de algemene middelen, en gaan over tot de orde van de dag."

De voorzitter: Deze motie maakt onderwerp van beraadslaging uit en krijgt nr. M20.

Door de leden S. Smeulders, Krol en Van der Wel wordt de volgende motie ingediend:

"Provinciale Staten van Noord-Brabant in vergadering bijeen op vrijdag 11 november 2011, constaterende dat:

- in het Programma Provinciale Wegen 2012-2016 als uitgangspunt (uitgangspunt i) wordt gesteld dat "projecten die in het huidige BMIT in de realisatiefase staan, worden allen gerealiseerd. Wel wordt gezocht naar hogere kosteneffectiviteit (bijvoorbeeld door versoberen) en zo nodig wordt verschuiving in jaren voorgesteld";
- in het Programma Provinciale Wegen 2012-2016 dus wordt gesteld dat er gekozen kan worden voor versobering van de provinciale wegen;
- gedeputeerde Van Heugten zich in de commissievergadering Mobiliteit en Financiën van 14 oktober jl. voorstander toonde van fasering en zich tegen versobering uitsprak met de letterlijke woorden "dat we geen verkeerde keuzes moeten maken als de portemonnee even wat kleiner is. Dan liever het even wat later doen zodat we dan wel het geld hebben om het in een keer goed te doen, dan dat we halverwege met onverantwoord prutswerk aan de slag zouden gaan" (min. 120, audioverslag).

overwegende dat:

- de kwaliteit van de Brabantse provinciale wegen van groot belang is voor de kwaliteit van de leefomgeving en het vestigingsklimaat in Brabant;
- Brabant te waarvol is om een lage kwaliteit van de provinciale wegen toe te staan;
- het van belang is om ook als Provinciale Staten het belang van kwaliteit van de provinciale wegen nadrukkelijk te erkennen en ons hiervoor uit te spreken;
 - het van belang is de intenties van de gedeputeerde met betrekking tot de kwaliteit van de provinciale wegen ook formeel te ondersteunen;

dragen Gedeputeerde Staten op om:

- kwaliteit als uitgangspunt te nemen bij de provinciale wegen;
- indien het nodig is om de provinciale wegen te faseren of te versoberen te kiezen voor fasering in plaats van versobering, en gaan over tot de orde van de dag."

De voorzitter: Deze motie maakt onderwerp van beraadslaging uit en krijgt nr. M21.

Door de leden mw. Knoet-Michels, P. Smeulders en Van der Wel wordt het volgende amendement voorgesteld:

"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op 11 november 2011, kennis genomen hebbende van de begroting 2012 hoofdstuk Ecologie;

overwegende dat:

- natuur een belangrijke schakel is in de duurzaamheidsdriehoek (Telos);
- natuur & landschap van belang zijn zowel vanuit economische perspectief (werkgelegenheid, aantrekkingskracht kenniswerkers) als vanuit het perspectief van gezondheid en welzijn;
- biodiversiteit in de natuur belangrijk is voor de gezondheid van mens en dier;
- diverse relevante partijen de provincie wijzen op het cruciale belang van het realiseren van de ecologische hoofdstructuur, de noodzaak de natuurkwaliteit te verbeteren en de achteruitgang in biodiversiteit te stoppen (o.a. "Het Brabantse buitengebied in metropolitane omgeving" door acht partijen waaronder ZLTO, Natuurmonumenten, Staatsbosbeheer, Noord Brabantse Waterschapsbond);
- de financiële bijdrage van het Rijk de komende jaren dramatisch dreigt terug te lopen;

spreken uit dat:

- op de ontwikkeling van de ecologische hoofdstructuur en het behoud van biodiversiteit ook in tijden van bezuiniging zo maximaal mogelijk ingezet dient te worden;
 - om die reden het niet gewenst is dat er in de begroting 2012 voor natuur & landschap slechts €7 mln. beschikbaar is uit de algemene middelen;
- verzoeken het college van GS om:
- in 2012 €20 mln. extra voor ecologie in te zetten en deze uit de verkoop van Borssele te financieren."

De voorzitter: Dit amendement maakt onderwerp van beraadslaging uit en krijgt nr. A4.

Door de leden S. Smeulders, Krol en Kap wordt het volgende amendement voorgesteld:

"Provinciale Staten van Noord-Brabant in vergadering bijeen op vrijdag 11 november 2011, constaterende dat:

- Provinciale Staten hebben besloten om in de periode 2012-2027 een jaarlijkse reservering van €50 mln. voor wegeninfrastructuur te doen zodat er een spaar- en infrastructuurfonds van €750.000.000 ontstaat;
- uit dit fonds de grote projecten N279-Noord, Noordoost-Corridor en N69 worden gefinancierd;
- er in de periode tot 2021 een tekort van €90 mln. is bij het realiseren van de vijf niet-geprioriteerde komomleidingen in Boekel, Dorst, Erp, Gemert en Rucphen en de 5.N-wegen waarvoor reeds een planstudie loopt;

overwegende dat:

- er grote twijfels bestaan of het spaar- en infrafonds niet te klein is om de geprioriteerde projecten allemaal op een minimaal niveau te realiseren;
- indien er nu een keuze wordt gemaakt om de huidige prioritering van het spaar- en infrafonds te wijzigen, er financiële ruimte ontstaat om de overblijvende projecten op een kwalitatief wenselijk niveau te realiseren en bij te dragen aan het oplossen van andere omvangrijke mobiliteitsproblemen;
- de komomleidingen in Boekel, Dorst, Erp, Gemert en Rucphen van zeer groot belang zijn voor de leefbaarheid en economische potentie in/van deze kernen;
- de problematiek omtrent de N65 dusdanig is dat de inzet van provinciale middelen gerechtvaardigd is om bij te dragen aan het oplossen van de problemen;

besluiten om:

- de ontwikkeling van de Oost-West verbinding (Wilhelminavariant) binnen de Noordoost-Corridor geen prioriteit meer toe te kennen en derhalve niet meer te financieren uit het spaar- en infrafonds;
- de hierdoor vrijvallende middelen in te zetten voor een geprioriteerde realisatie van de 5 komomleidingen in Boekel, Dorst, Erp, Gemert en Rucphen, bij te dragen aan het oplossen van de problematiek inzake de N65 en het waarborgen van de kwaliteit van de overgebleven projecten in het spaar- en infrafonds."

De voorzitter: Dit amendement maakt onderwerp van beraadslaging uit en krijgt nr. A5.

Door de leden S. Smeulders, Krol en Van der Wel wordt het volgende amendement ingediend:

"Provinciale Staten van Noord-Brabant in vergadering bijeen op vrijdag 11 november 2011, constaterende dat:

- het spaar- en infrafonds enkel wordt aangewend voor het realiseren van wegen;
- het Rijk tijdens deze Statenperiode flink bezuinigt op het openbaar vervoer (OV) en de provincie geconfronteerd wordt met de gevolgen van deze bezuinigingen;

overwegende dat:

- openbaar vervoer voor vele Brabantse jongeren, ouderen en mensen die zich geen auto kunnen veroorloven een onmisbare vervoersmogelijkheid is;
- in deze Statenperiode minimaal de huidige kwantiteit en kwaliteit van het Brabantse OV dient te worden gehandhaafd;

besluiten om:

- vanaf 2012 het spaar- en infrafonds aan te wenden om de rijksbezuinigingen op het OV te compenseren."

De voorzitter: Dit amendement maakt onderwerp van beraadslaging uit en krijgt nr. A6.

Mevrouw Lestrade-Brouwer (D66): Voorzitter! De voorliggende begroting is erg globaal. We vinden dat tempo van beleidsplannen nogal teleurstellend. Als je nagaat dat het bestuursakkoord gebaseerd is op de Agenda van Brabant en dat die al in de vorige periode is vastgesteld, hadden wij nu eigenlijk wel wat meer plannen verwacht. Dat is echter niet zo.

Zoals u van ons gewend ga ik nu eerst op de technische aspecten van de begroting in en daarna ga ik in op de inhoudelijke kant. Het blijven echter globale lijnen. Wij onderschrijven de technische kritiek die de VVD had op de begroting. Ik mis de rekeningencommissie waarin wij dat soort zaken altijd wat duidelijker naar voren konden brengen. De begroting kent een andere en soms wat verwarrende indeling. Het is lastig de continuïteit van sommige posten in de gaten te houden. Zowel voor de begroting als voor de bestuursrapportage geldt dat punten niet altijd meer te herleiden zijn.

Wat vroeger programma was, is nu productgroep bijvoorbeeld. Als wij dat voegen bij de manier waarop u n.a.v. de bestuursrapportage indicatoren bijstelt in de loop van het boekjaar, raak je het zicht kwijt op wat oorspronkelijk begroot was. De cijfers vliegen omhoog en omlaag zonder dat wij zien wat nu oorspronkelijk de bedoeling was. Uiteraard mag de bijstelling naar aanleiding van de bestuursrapportage wel vermeld worden, maar het zou fijn zijn als dat naast de oorspronkelijke begroting zou liggen, omdat wij dan kunnen zien wat de oorspronkelijke plannen waren.

Het begrip integraliteit is ingewikkeld ingevuld: in de commissie stopt u mobiliteit en financiën bij elkaar, maar die zijn in de begroting gescheiden. En waar landbouw in de commissie ROW behandeld wordt, valt dit in de begroting onder ecologie wat een eigen commissie kent. Dat heeft onze fractie geprikkeld tot fantasieën over dulle pyjamaparty's van gedeputeerden onderling. Tegen de voorjaarsnota komen wij met een voorstel om dat soort dulle party's te vermijden en de punten duidelijk herkenbaar te maken in de begroting.

De begroting is goed leesbaar, maar dat betekent niet dat alles helder is. Ik noem ook nu maar weer eens ons eeuwig terugkerend punt: de kwaliteit van de indicatoren. Er zit verbetering in maar u bent er bepaald nog niet.

In de commissie gaven wij aan dat wij het niet eens waren met het samenvoegen van beleids- en bedrijfsrisico's. Uw antwoord was niet inhoudelijk maar pragmatisch van aard. Wij vinden het echter een principiële kwestie. De vorige periode is om duidelijke redenen gekozen voor het bewoorden van de risico's. Als politiek horen wij de risico's te weten van wat we besluiten. Ik hoor graag van de andere partijen of en zo ja waarom zij dat niet belangrijk vinden. Wij zullen in ieder geval waar het er toe doet om duiding blijven vragen. Dat betekent dat wij in onze schriftelijke vragen het college toch weer zullen vragen om ons aan te geven wat het beleidsrisico is.

Het ontschotten van middelen kan wat D66 betreft alleen plaatsvinden binnen een productgroep. En die productgroepen mogen niet zo groot zijn als een compleet programma! Tijdens het

inwerkprogramma van onze Staten is geprobeerd PS wijs te maken dat het in andere provincies heel normaal is om slechts op programmaniveau te sturen. Dat is het niet en dat willen wij ook niet. Het college komt er in zijn MvA opnieuw op terug door aan te geven dat de rijksoverheid u de ruimte geeft om PS op programmaniveau te laten autoriseren. Omdat we veel nieuwe Statenleden hebben geef ik het maar weer eens aan: dat niveau kunt u als GS niet aan. Zolang uw eigen evaluatieonderzoeken 217a nog onvoldoende van kwaliteit zijn, kunt u niet verwachten dat PS u die vrijheid geeft.

Een begrotingsbehandeling is bij uitstek de gelegenheid om aan te geven hoe wij de boel in Brabant graag geregeld hadden gezien, maar daarvoor is nu te weinig tijd.

Natuur en economie zijn ongeveer de pijlers waar het om gaat bij de provincie. Natuur mag wat ons betreft best deels als vestigingsfactor gezien worden, maar nooit alleen. De EHS zien wij als middel tot migratie van plant en dier in het kader van bevordering van biodiversiteit, o.a. in relatie tot klimaatadaptatie. Het gebruik van termen als landschap, groen en natuur om economische programma's te verhullen keuren wij af. Het moet duidelijk zijn welk belang waar de boventoon voert. Er is niet mis mee als in sommige gebieden voor economie gekozen wordt, maar geef dat dan ook gewoon aan en verstop het niet achter wollige groene pr-taal.

Wij waren grote voorstander van een college dat economisch sterk zou inzetten, maar wij zijn teleurgesteld door het weinig ambitieuze programma dat nu in de begroting zit. Ik verwacht dat het college dit binnenkort verandert, maar nu zien wij nog niet zo veel. Met name op het gebied van internationalisering hadden wij een veel meer inhoudelijke proactieve benadering verwacht; spannende en op de toekomst gerichte ideeën. Uiteindelijk moeten wij het als klein, internationaal georiënteerd handelslandje van Europa en de rest hebben. We kunnen helemaal niets zonder de buitenwereld en ik zie nog niet eens drie pagina's. Hetzelfde geldt het deel voor cultuur en samenleving. Dat gaat alleen maar over Idops. Zoals ik al zei, wij verwachten van het college

spetterende, ambitieuze en optimistische plannen voor de toekomst. We zitten nu bijna op de bodem wat de economie betreft, dat kan alleen maar omhoog.

Het is ons nog niet duidelijk of u de 67% van de BDU-middelen BDU = Brede Doeluitkering) voor openbaar vervoer in stand houdt in de komende jaren. Ik koppel dit even aan de PvdA die ook over het openbaar vervoer heeft gesproken. Ik neem aan dat de SP daar als een waakhond voor gaat voor het geval het spaarfonds uitgeput raakt door al die grote projecten die betaald moeten worden. Wordt het spaarfonds overigens ook als cofinanciering gebruikt voor investeringen vanuit het €50 miljardenpotje van Europa? Daarin zitten immers miljarden te wachten om besteed te worden aan infrastructuur. Wij hebben dat waarschijnlijk ook nodig als cofinanciering? Wat doet u daarmee?

U hebt al begrepen dat D66 met PvdA en GroenLinks van mening is dat de A27 zo aangelegd moet worden dat er later een spoorlijn naast kan komen te liggen. De aangehouden motie zal opnieuw worden ingediend.

Daarnaast willen we graag een motie indienen om de gezondheid van Brabanders te bevorderen. De GGD heeft ons bij monde van haar directeur op 23 september jl. laten weten dat Brabant er op dat punt echt toe zou doen als we meer snelfietspaden zouden aanleggen; meer woon-werkverkeer op de fiets, minder auto-ongelukken en minder door obesitas getriggerde ziekten. Omdat het om echte asfaltsnelfietspaden gaat, zien wij het infrafonds als goede financieringsbron. Dat noemen wij immers ook het asfaltfonds. Ik herinner me nog hoe ik samen met de fractievoorzitter van de SP mordicus tegen het voorstel van het CDA was om het mobiliteitsfonds om te vormen tot infrafonds, omdat het dan voornamelijk om asfalt zou gaan. Dit is de kans voor de SP om asfalt op een goede manier in te zetten! Ik ga er blindelings van uit dat de SP dit steunt.

Bij energie concentreert het college zich op een paar punten terwijl we alle zeilen bij moeten zetten op alle fronten. Het college laat makkelijk haalbare mogelijkheden liggen. D66 pleit al jaren voor toepassing van waterkrachtcentrales bij het verval van beken en sluizen in kanalen. U laat kansen

liggen. Rijkswaterstaat maakt daar bij Tilburg nu wel gebruik van en verwacht in 5,5 jaar de investering terug te verdienen. Wij zullen in de komende tijd moties aanleveren om de vele mogelijkheden die we in Brabant hebben beter te benutten.

Wij willen geen Landschappen van Allure, dat hebben we al duidelijk kenbaar gemaakt. De naam is verkeerd. Die suggereert een walhalla van groen, maar het gaat gewoon om een economisch programma. Volgens ons weet u zelf niet zo goed wat u ermee wilt, maar in ieder geval weten de organisaties in de landschappen het al helemaal niet. U heeft de opdracht teruggenomen als ik het goed begrijp en een externe regisseur aangesteld. Wij vinden dat de miljoenen die u voor deze landschappen heeft gereserveerd, beter deels kunnen worden ingezet voor het afmaken van de provinciale EHS en voor investeringen in de transitie van landbouw. Daartoe dienen wij een motie in.

Dat ons brengt naar Vitaal Platteland, Ommeland, Tuin van Brabant of Stadteland zoals het allemaal genoemd wordt. Wat ons betreft allemaal verkeerd; D66 geeft de voorkeur aan de term Landstad, zoals die door de reconstructiecommissie Baronie is genoemd. Het plaatst land boven stad, waarmee de positie van het platteland gelijkwaardig wordt aan die van steden. Het bekt goed, het is een mooie tegenhanger van Randstad, geeft geen interpretatieproblemen, het is niet makkelijk fout te schrijven, kortom: als een pr-bureau het had moeten verzinnen, was het hierop uitgekomen.

D66 gaat er gemakshalve maar van uit dat het echte gezondheidsbeleid van de provincie in het verlengde van de uitvoering van de Commissie Van Doorn wordt gedaan, vandaar dat ik het er niet eerder over had. Het college overigens ook niet; het woord valt bijna nergens terug te vinden.

Tot slot, belangrijk voor de leefbaarheid van Brabant en als motor van de economie is het lostrekken van de woningmarkt. Door afnemend consumentenvertrouwen en door de strakke opstelling van banken zit de woningmarkt op slot. Wij hebben daarvoor in het verleden succesvol beleid ontwikkeld. Wij dienen een motie in om de

Brabantse Verkoop Garantie – dat was een succesvolle regeling – weer te activeren. Wij weten dat er in januari een evaluatie komt, maar omdat wij nu de begroting behandelen dienen wij die motie vandaag in. De aangehouden motie samenhangend beleid ondergrond wordt ook opnieuw ingediend. Wij hebben al vaker gepleit voor beleid voor de ondergrond. Deze motie is toentertijd samen met de PvdA, GroenLinks en de PvdD opgesteld. In de motie wordt het college gevraagd om te inventariseren wat er bij de provincie aan beleid is over duurzaam gebruik van de ondergrond, om de provinciale belangen te inventariseren waaronder de kwaliteit van water, het vestigings- en leefklimaat te borgen en de activiteiten van derden te kunnen beoordelen. Dat alles in relatie tot de rijksoverheid die binnenkort met een eigen visie komt. Wij kunnen beter onze eigen belangen en prioriteiten alvast geïnventariseerd hebben.

De voorzitter: Door de leden mw. Spierings, mw. Knoet-Michels, P. Smeulders en Van der Wel wordt de volgende motie ingediend:

"Provinciale Staten van Noord-Brabant in vergadering bijeen op 11 november 2011,

overwegende dat:

- *de ondergrond veel potenties heeft zoals grondstoffenbron, energiebron, transport (kabels en (buis)leidingen), buffer van energie en opslagplaats van stoffen en gasen;*
- *Provinciale Staten Noord-Brabant willen dat het gebruik van de ondergrond duurzaam is;*
- *de Agenda van Brabant een sterke focus legt op het vestigings- en leefklimaat van Brabant;*
- *de ondergrond, onder andere vanwege de levering van hoge kwaliteit grondwater, een belangrijke vestigingsfactor is voor diverse industrieën;*
- *de ondergrond de basis vormt voor het leefklimaat en de kwaliteit van water,*

constaterende dat:

- *de provincie Noord-Brabant geen volledig overzicht heeft van hetgeen momenteel in de ondergrond aanwezig is;*
- *de provincie Noord-Brabant niet altijd een samenhangend beleid of afwegingskader voor activiteiten in de ondergrond in relatie tot de bovengrond kent;*
- *er soms ad hoc gereageerd is op initiatieven van derden*

voor activiteiten in de ondergrond;

- *de Brabantse waterpartners zich op de Werkconferentie Waardevol Water gehouden op 16 september jl. in grote meerderheid hebben uitgesproken voor meer provinciale regie op activiteiten in de ondergrond;*
- *de Provinciale Omgevingscommissie Noord-Brabant in haar 'Advies inzake de Ontwerp Derde wijziging PMV inzake de bescherming industriële winningen voor menselijke consumptie' aan GS adviseert om voor te sorteren op de in voorbereiding zijnde Rijksstructuurvisie voor de ondergrond door het opstellen van een Brabants visiedocument voor de ondergrond;*

verzoeken Gedeputeerde Staten, een inventarisatie te maken van het beleid voor de ondergrond en de verdeling van verantwoordelijkheden teneinde te kunnen vaststellen of het huidige beleid voor de ondergrond voldoende is om:

- *het duurzame gebruik van de ondergrond te waarborgen;*
- *de provinciale belangen, waaronder de kwaliteit van water en het vestigings- en leefklimaat, te borgen;*
- *activiteiten van derden te kunnen beoordelen,*

en gaat over tot de orde van de dag."

De voorzitter: Deze motie maakt onderwerp van beraadslaging uit. Zij krijgt nr. M22.

Door de leden mw. Klitsie en mw. Lestrade-Brouwer wordt de volgende motie ingediend:

"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op 11 november 2011,

overwegende dat:

- *de woningmarkt in Nederland op slot zit;*
- *de banken terughoudend zijn in het verstrekken van hypothecaire leningen;*
- *stimulansen nodig zijn om de woningmarkt in beweging te krijgen;*
- *de provincie Noord-Brabant in de vorige periode proactief en succesvol in deze situatie heeft gehandeld;*

besluiten:

- *de Brabantse Verkoop Garantie opnieuw te activeren voor een periode van twee jaar, voor huizen met een maximale taxatiewaarde van €265.000 (grens Nationale Hypotheek Garantie per 1-1-2012);*
 - *het college van Gedeputeerde Staten op de dragen hiertoe een voorziening te treffen om het restrisico af te dekken,*
- en gaan over tot de orde van de dag."*

De voorzitter: Deze motie maakt onderwerp van

beraadslaging uit. Zij krijgt nr. M23.

Door de leden mw. Lestrade-Brouwer en Van der Wel wordt de volgende motie ingediend:

*"Provinciale Staten van Noord-Brabant in vergadering bijeen op 11 november 2011,
overwegende dat:*

- *gebrek aan beweging een van de grote bedreigingen is voor de volksgezondheid;*
- *de GGD op 23 september jl. heeft aangegeven dat aanleg van snelfietspaden een belangrijke maatregel is die de provincie kan nemen om gezondheid van Brabanders te bevorderen;*
- *een snelfietspadennetwerk het gebruik van de fiets in woon-werkverkeer bevordert;*
- *een regionaal snelfietspadennetwerk een aanvulling betekent op "Fiets in de versnelling" dat zich meer op gemeentelijke netwerken van fietspaden richt;*
- *in de vorige bestuursperiode het mobiliteitsfonds omgedoopt is tot infrastructuurfonds;*
- *de aanleg van snelfietspaden tot infrastructurele maatregelen gerekend kan worden;*

besluiten het college van Gedeputeerde Staten op de dragen:

- a. te inventariseren waar regionale snelfietspaden een rol kunnen spelen in woon- werkverkeer;*
 - b. een voorstel te ontwikkelen waarin het fietspad met de meeste kans op effect van vermindering van autogebruik in woon-werkverkeer wordt gerealiseerd;*
 - c. het infrastructuurfonds daartoe als financieringsbron te gebruiken,*
- en gaan over tot de orde van de dag."*

De voorzitter: Deze motie maakt onderwerp van beraadslaging uit en krijgt nr. M24.

Door de leden mw. Klitsie, mw. Spierings, mw. Lestrade-Brouwer en mw. Knoet-Michels wordt het volgende amendement voorgesteld:

*"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op 11 november 2011,
overwegende dat:*

- *de realisatie van de oorspronkelijke EHS onder druk staat door de rijksbezuinigingen;*
- *het vervolg van de discussie over Vitaal Platteland niet financieel vertaald is en dus geen plaats heeft gekregen in deze begroting 2012 en de meerjarenbegroting;*
- *de uitvoeringsagenda van Tien voor Brabant en de*

Agenda van Brabant onderleggers zijn voor de concept begroting 2012;

- *de realisatie van de Landschappen van Allure, onderdeel van de Agenda van Brabant, nog in een opstartfase verkeert;*
 - *de eerste voorstellen t.a.v. de Landschappen van Allure door het kwaliteitsteam als onvoldoende zijn beoordeeld;*
- besluiten:*
- *een substantieel deel van de Essent gelden, een bedrag in de orde van €20 à €30 miljoen, te reserveren voor de "groene" agenda die voortkomt uit de vervolgdiscussie over Vitaal Platteland (Landstad);*
 - *de ruimte hiervoor te zoeken in de €56,2 mln. die nu gereserveerd zijn voor de Landschappen van Allure."*

De voorzitter: Dit amendement maakt onderwerp van beraadslaging uit en krijgt nr. A7.

De heer P. Smeulders (GroenLinks): Voorzitter! Het klimaat verandert. Daarmee bedoel ik niet alleen het weer. Ook het financiële en economische klimaat is fors aan het veranderen. Terwijl de temperatuur op aarde stijgt, verdwijnen miljarden euro's als sneeuw voor de zon. Dit dwingt overheden tot draconische bezuinigingen, waardoor de financiële posities van het Rijk, provincies en gemeenten steeds benauwder worden. Als Provinciale Staten zien we de uitdagingen waar we voor staan alleen maar toenemen, terwijl er minder geld beschikbaar is om ze te lijf te gaan.

Ga ik nu wanhopen? Geenszins, het motto van GroenLinks is niet voor niets 'Zin in de Toekomst'. We zijn niet aan de goden overgeleverd, politiek is een kwestie van keuzes maken. Wij hebben de verantwoordelijkheid om op de klimaatveranderingen goed te reageren en de juiste keuzes te maken.

GroenLinks presenteert daarom tien reddingsboeien, die Brabant van de smeltende ijskap kunnen redden. We doen u tien concrete voorstellen die ook in tijden van crisis leiden tot een ontspannen samenleving die verbindt en die mensen perspectief biedt. Ook nu, nee juist nu.

Laat ik beginnen met het Vitaal Platteland, waar we de komende tijd verder over praten. In de discussies over het buitengebied hanteert het Rijk nieuwe basisprincipes die funest kunnen uitpakken

voor de toekomst van onze mooie provincie. Staatssecretaris Bleker wil namelijk de economie beschermen tegen de ecologie en niet andersom. Als hij in dit tempo doorgaat met het afbreken van natuurbeleid en regelgeving, is natuur over een paar jaar weer gewoon bedoeld om te overwinnen, te ontginnen en te verdwijnen, zoals Caspar Janssen vorige week treffend schreef in De Volkskrant. Nee, meneer Bleker en Gedeputeerde Staten: natuur is een onmisbaar onderdeel van onze leefomgeving en gaat juist hand in hand met economie. Ik wil nog verder gaan: Zonder natuur geen economie!

Gezien de koers van Bleker is het goed dat de provincies verantwoordelijk worden voor natuur. Maar daarmee nemen we wel een zware last op onze schouders. Over twee weken spreken we over het decentralisatieakkoord dat is gesloten met de rijksoverheid. Maar waar stemmen we dan precies mee in? Vrijwel alles in dat akkoord is vaag en behoeft nadere uitwerking, zo blijkt ook uit de reactie van het IPO hierop.

Als we dat in het achterhoofd houden, nemen we dan als provincie onze maatschappelijke verantwoordelijkheid door de programmagelden voor ecologie terug te schroeven van €250 mln. in 2011 naar nog geen €30 mln. in 2015? Daarin zijn de Rijksbezuinigingen nog niet eens meegenomen. GroenLinks vindt van niet.

Waar is de natuur wél mee geholpen? Van gedeputeerde Van den Hout begreep ik verleden week dat Brabant nog steeds de ambitie heeft om de EHS af te maken. Dat is een geweldig ambitie. Maar wanneer we tijdens onze discussies daarover de komende weken de ruimte willen hebben om daadwerkelijk voor deze ambitie te gaan, moeten we vandaag zorgen dat de ingeplande enorme bezuinigingen geen doorgang vinden. Over twee weken is het hiervoor te laat; dan moeten we werken binnen deze vastgestelde begrotingskaders. Daarom presenteert GroenLinks vandaag een drieklapper om de Brabantse natuur te redden.

De daling van €250 mln. naar €30 mln. in 2015 moeten we gewoon voorkomen. Daarvoor heeft de PvdA daarnet ook namens ons een motie ingediend.

In de commissie heb ik gevraagd naar een

overzicht van gronden die de provincie in bezit heeft. Deze ruilgronden moeten worden ingezet ter realisatie van de provinciale EHS. We dienen mede namens flink wat andere partijen een motie in die daartoe oproept.

Dan over de drie Landschappen van Allure. Deze zouden de slagroom op de Brabantse natuurtaart zijn. Maar wat je heb je aan slagroom zonder taart? Kunnen deze gelden niet beter worden gericht op het afmaken van de EHS? Ik ben benieuwd naar de visie van GS hierop. Om de belofte uit het coalitieakkoord toch te kunnen realiseren, moet wel voldoende geld beschikbaar zijn. Daarom dienen we een motie in om in de volgende tranche van de investeringsagenda in ieder geval €50 miljoen te reserveren voor natuur.

Voorzitter, de discussie over het buitengebied gaat over veel meer dan natuur. Sinds het burgerinitiatief 'Megastallen Nee' zijn we op zoek naar een nieuwe balans in het buitengebied. De Commissie Van Doorn heeft haar advies uitgebracht. De breed gedragen boodschap van deze commissie: zo kan het niet langer! We moeten af van veefabrieken die dieren degraderen tot productiemiddelen en toe naar een multifunctionele landbouw die goed is voor iedereen. Maar wat doen GS nu in de praktijk? Ze kiezen ervoor zich te onttrekken aan de doelstelling die wij vanuit de Staten juist oplegden om meer biologische landbouw te realiseren in Brabant. Daarmee frustreert het college een transitie naar gezonde landbouw. We dienen daarom een motie in die oproept om deze doelstelling overeind te houden.

Dan nog even terug naar de Commissie Van Doorn. De crux van Van Doorn is dat megastallen wel degelijk een bepaalde ruimte krijgen, zolang het maar duurzame megastallen worden. Dat is niet wat de Brabantse burgers willen en dat is niet wat GroenLinks verstaat onder duurzame landbouw. Het moet echt einde oefening zijn voor deze megastallen. De roep van je bevolking negeren is je neus ophalen voor wat veel Brabanders werkelijk belangrijk vinden. We willen dan ook dat de ruimtelijke ordeningsregels van megastallen voortaan voor alle sectoren gaan gelden. Dus bijvoorbeeld ook voor glastuinbouw,

boomteelt en melkveehouderij.

Mevrouw *Slegers* (SP): Voorzitter! Ik kan het inhoudelijk niet anders dan eens zijn met de heer Smeulders maar is hij het niet met mij eens dat hij een beetje voor de troepen uitloopt omdat wij, de troepen die de Brabantse burgers vertegenwoordigen, binnen twee weken hierbij uitvoerig gaan stilstaan en samen een heel fijn en goed plan gaan bedenken om juist dat te doen wat de heer Smeulders van plan is?

De heer *P. Smeulders* (GroenLinks): Zeker, maar we behandelen nu de begroting en daarmee stellen we wel belangrijke kaders vast. Ik ga er niet heel uitgebreid op in maar het is zo'n belangrijk onderdeel. Dat was het ook bij de Statenverkiezingen. Veel mensen hebben hierom voor bepaalde partij gekozen. Daarom meen ik dat ik het toch op zo'n belangrijk moment even moet noemen.

Mevrouw *Slegers* (SP): Als de heer Smeulders daarmee wil zeggen dat het heel moeilijk is om het nu al in de begroting te zetten maar dat wij er met z'n allen rekening mee moeten houden dat die inhoudelijke discussie en de uitkomsten daarvan misschien wel consequenties gaan hebben voor volgende begrotingen, dan zijn wij het eens.

De heer *P. Smeulders* (GroenLinks): Dan zijn we het helemaal eens.

Voorzitter. De provincie zou sowieso eens wat zuiniger moeten zijn met ruimte. Niet alleen wat betreft megastallen. De leegstand van bedrijfsterreinen is nog steeds schrikbarend. En kijken we naar de ruimte onder de grond, dan zien we dat daar ons een nieuw gevaar bedreigt. De afgelopen tijd hebben we ons allemaal verzet tegen de opslag van Belgisch kernafval in de grensstreek. Nu is het dan ook tijd voor een volgende stap: voorkomen van opslag van Nederlands kernafval in Brabant. Ook daartoe dienen we een motie in.

Ik ga verder over energie en vooral over energietransitie. Bij de behandeling van het concept Economisch Programma Brabant in de commissie EZB werd duidelijk dat er draagvlak is om de hele

Energieagenda te integreren in dit Economische Programma. GroenLinks wil GS, die daar positief op reageerde, ondersteunen en stimuleren en dient een motie in om de Energieagenda 2010-2020 integraal bij het Economische Programma Brabant onder te brengen. Daarmee doen we recht aan het belang van duurzame energievoorziening en -toepassing voor Brabant maar zetten we ook in op het beperken van energiegebruik. De Brabantse bedrijvigheid, de werkgelegenheid en niet in de laatste plaats het klimaat zijn daarbij gebaat.

Over bedrijvigheid en ondernemers gesproken: die zullen de broekriem moeten aanhalen. Net als bijna alle andere Nederlanders. Toch lijkt een groep buiten schot te blijven in deze tijden waarin de overheid van iedereen een extra bijdrage vraagt. De provincie blijft namelijk fors investeren in asfalt. Automobilisten profiteren hier direct van. Waar vrijwel alle andere beleidsterreinen forse bezuinigingsklappen opvangen, kiest het provinciebestuur ervoor de motorrijtuigenbelasting alleen te indexeren. Een beslissing waarmee de provincie zichzelf in de vingers snijdt, want de onbenutte belastingcapaciteit – als we rekening houden met het maximale tarief van 105 opcenten - bedraagt 96 miljoen euro. Zover willen we als GroenLinks niet gaan. Wel dienen we een amendement in om het opcententarium motorrijtuigenbelasting eenmalig met 20% te verhogen. In onze ogen is dit een verantwoorde stijging. Dit levert de provincie jaarlijks ongeveer 45 miljoen euro op, waarmee we verstandig beleid kunnen voeren in deze economisch turbulente tijden.

De automobilist krijgt in Brabant immers waar voor zijn geld: de provincie spaart de komende jaren maar liefst 750 miljoen euro extra voor nieuwe wegen. Nut en noodzaak van een aantal van die nieuwe wegen is nog steeds niet aangetoond, andere varianten zijn voorhanden en kosten minder geld. We wachten met spanning op de uiteindelijke financieringsvoorstellen, want het uitwerken van deze voorstellen, inclusief compenserende en mitigerende maatregelen, lijkt op voorhand onmogelijk.

De relatie tussen OV en asfalt is gespannen nu de VVD de dienst uitmaakt in dit provinciehuis. Waar het asfalt groeit, gaat het geld voor OV de

komende jaren naar beneden. Dit is een rechtstreekse bedreiging voor het basisvoorzieningsniveau en innovaties in het OV. Dit willen wij voorkomen, voor de Brabantse ouderen, de scholieren en alle anderen die gebruik moeten maken van het openbaar vervoer. Daarom dienen wij een motie in die oproept vanaf 2013 niet verder te bezuinigen op OV.

Waar de VVD de partij voor het asfalt is, mag je ons gerust de partij van het OV noemen. Reizen per trein is namelijk betaalbaar en schoon en tussen steden ook gemakkelijk en snel. Tijdens de behandeling van het bestuursakkoord dienden we dan ook een motie in om de Spoorlijn Utrecht–Breda te realiseren. Die is toen aangehouden. We brengen haar nu graag opnieuw in stemming.

De *voorzitter*: Komt u tot een afronding, mijnheer Smeulders.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Waar baseert u op dat de VVD de partij van het asfalt is?

De heer *P. Smeulders* (GroenLinks): Een concreet voorbeeld is dat de VVD verleden jaar met het CDA ervoor heeft gezorgd dat het spaar- en investeringsfonds infrastructuur alleen voor wegeninfrastructuur is. Het gaat daarbij om €750 mln. die we maar eenmaal kunnen inzetten. Het is een keus geweest om dat geld alleen voor wegen in te zetten.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Vindt u dat een goed voorbeeld? Kent u bijvoorbeeld het standpunt van de VVD over de ecologische hoofdstructuur, over de ecologische verbindingzones en al dat soort onderwerpen? Wilt u ook even een beschouwing geven over wat ons standpunt daarbij is?

De heer *P. Smeulders* (GroenLinks): Volgens mij kunt u beter zelf beschouwingen geven dan dat ik dat doe.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Nee, u moet die beschouwing geven want anders kunt u ook niet beoordelen of wij alleen de partij van het asfalt zijn. U legt nu het bewijs op tafel dat u hier onzin

staat te vertellen. Dat wil ik alleen nog maar even zeggen.

De *voorzitter*: Gaat u afronden.

De heer *P. Smeulders* (GroenLinks): Ik wil wel dolgraag zeggen dat hieruit blijkt dat afgelopen jaar nog €250 mln. in de ecologische hoofdstructuur werd geïnvesteerd en volgens de plannen in 2015 nog maar €30 mln. Als je dan €750 mln. extra in wegen gaat investeren, is het heel erg duidelijk waar het om draait.

Voorzitter. Ik kondig nog één motie aan en dan ga ik afronden. We gaan een motie indienen om het provinciaal fietsbeleid dat we met ons allen hebben vastgesteld, het komende jaar ook te kunnen uitvoeren. We zien in de begroting dat het compleet is wegbezuinigd terwijl het onze ambitie is in 2018 de fietsprovincie van Nederland te zijn. Dat hebben we met ons allen afgesproken. Dan is het wel zo handig daar nog wat middelen voor beschikbaar te houden

De *voorzitter*: U moet nu echt afronden.

De heer *P. Smeulders* (GroenLinks): Ik ga afronden. Over de jeugdzorg gaan we graag de discussie aan met de gedeputeerde, net als over Brabant Culturele Hoofdstad. In ieder geval moet duidelijk zijn dat onze moties en amendementen duidelijk maken dat realisme en visie prima kunnen samengaan. Daarom presenteren wij een alternatieve Tien voor Brabant.

De *voorzitter*: Door de leden P. Smeulders en Van der Wel wordt het volgende amendement voorgesteld.

"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op 11 november 2011, besprekende de begroting 2012 en de Najaarsbrief,

overwegende dat:

- *de opcenten op de motorrijtuigenbelasting de provinciale heffing is die de meeste inkomsten genereert;*
- *de provincie Noord-Brabant met het voornemen om het opcententarief in 2012 vast te stellen op 72,9 in de rangorde van opcentenheffing van hoog naar laag op de*

10^e plaats staat;

- de onbenutte belastingcapaciteit rekeninghoudend met het maximale tarief van 105 opcenten, 96 miljoen euro bedraagt;
- investeringen in wegeninfrastructuur ondanks bezuinigingen op veel andere beleidsterreinen onverminderd doorgaan,

van mening zijnde dat:

- het in voor overheden financieel zware tijden waarin van veel mensen een extra bijdrage wordt gevraagd, redelijk is om autorijden zwaarder te belasten;
- het provinciaal opcententariaf in 2012 naast indexering daarom eenmalig met 20% kan worden verhoogd,

besluiten het ontwerp-besluit 47/11B 1 als volgt aan te passen:

de tekst onder besluitpunt 1d:

Het provinciaal opcententariaf 2012 op de hoofdsom van de motorrijtuigenbelasting vast te stellen op 72,9 opcenten en dit tariefbesluit vast te leggen in een heffingsverordening en aan Gedeputeerde Staten op te dragen de datum van inwerkingtreding van dat tariefbesluit te bepalen afhankelijk van het verloop van wijziging van de Provinciewet,

te vervangen door:

Het provinciaal opcententariaf 2012 op de hoofdsom van de motorrijtuigenbelasting vast te stellen op 87,5 opcenten en dit tariefbesluit vast te leggen in een heffingsverordening en aan Gedeputeerde Staten op te dragen de datum van inwerkingtreding van dat tariefbesluit te bepalen afhankelijk van het verloop van wijziging van de provinciewet,

besluiten het ontwerp-besluit 47/11b 11 als volgt aan te passen:

De tekst onder artikel 1 tarief opcenten:

Het provinciaal opcententariaf op de hoofdsom van de motorrijtuigenbelasting voor 2012 bedraagt 72,9 opcenten,

te vervangen door:

Het provinciaal opcententariaf op de hoofdsom van de motorrijtuigenbelasting voor 2012 bedraagt 87,5 opcenten."

De voorzitter: Dit amendement maakt onderdeel uit van de beraadslaging. Het krijgt nr. A8.

Door de leden P. Smeulders, mw. Knoet-Michiels, Krol, Kap en Van der Wel wordt de volgende motie voorgesteld.

"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op 11 november 2011,

constaterende dat:

- *in het bestuursakkoord 'Tien van Brabant' is opgenomen dat 'De realisatie van de ecologische hoofdstructuur het uitgangspunt blijft;*
- *op 20 september een akkoord is bereikt tussen het kabinet en het IPO over de decentralisatie van de verantwoordelijkheid voor natuur en landelijk gebied naar de provincies;*
- *het onderhandelingsakkoord twee belangrijke componenten kent: het decentraliseren van taken/verantwoordelijkheden op het gebied van natuur, landschap en landelijk gebied richting provincies en een forse bezuinigingstaakstelling van het Rijk (van 72%) op dit takenveld;*
- *in het onderhandelingsakkoord de financiering van verwerving en inrichting van de resterende hectares natuur volledig afhankelijk wordt gemaakt van bestaande aangekochte gronden (grond-voor-grond-principe). In het akkoord wordt gemeld dat hiervoor voor heel Nederland maximaal 14.000 hectare ruilgrond inzetbaar is,*

overwegende dat:

- *het Brabantse deel van deze 14.000 hectare niet voldoende is om de Brabantse EHS te realiseren;*
 - *de provincie Noord-Brabant beschikt over een eigen grondreserve/ruilgronden;*
 - *het positief zou zijn wanneer deze gronden kunnen worden ingezet ter realisatie van de provinciale EHS,*
- verzoeken het college van Gedeputeerde Staten:*
- *inzicht te geven over welke gronden de provincie Noord-Brabant bezit;*
 - *te bespreken met de Statencommissie voor Ecologie en Handhaving welke van deze gronden kunnen worden ingezet ter realisatie van de provinciale EHS,*
- en gaan over tot de orde van de dag."*

De voorzitter: Deze motie maakt onderdeel uit van de beraadslaging. Zij krijgt nr. M25.

Door de leden P. Smeulders, Kap, mw. Knoet-Michiels en Van der Wel wordt de volgende motie voorgesteld.

"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op 11 november 2011,

constaterende dat:

- *in het bestuursakkoord 'Tien van Brabant' is opgenomen*

dat 'De realisatie van de ecologische hoofdstructuur het uitgangspunt blijft;

- *op 20 september een akkoord is bereikt tussen het kabinet en het IPO over de decentralisatie van de verantwoordelijkheid voor natuur en landelijk gebied naar de provincies;*
- *het onderhandelingsakkoord twee belangrijke componenten kent: het decentraliseren van taken/verantwoordelijkheden op het gebied van natuur, landschap en landelijk gebied richting provincies en een forse bezuinigingstaakstelling van het Rijk (van 72%) op dit takenveld.*
- *In het onderhandelingsakkoord de financiering van verwerving en inrichting van de resterende hectares natuur volledig afhankelijk wordt gemaakt van bestaande aangekochte gronden (grond-voor-grond-principe). In het akkoord wordt gemeld dat hiervoor voor heel Nederland maximaal 14.000 hectare ruilgrond inzetbaar is,*

overwegende dat:

- *het Brabantse deel van deze 14.000 hectare niet voldoende is om de Brabantse EHS te realiseren (verwerven en inrichten);*
- *in de eerste tranche van de investeringsagenda van de Essent-gelden €56,2 mln. is opgenomen voor drie 'Landschappen van Allure';*
- *het gezien de nieuwe verantwoordelijkheid van de provincie ten opzichte van natuur en landschap goed is om ook in de tweede tranche van de investeringsagenda middelen vrij te maken voor dit beleidsterrein,*

dragen het College van Gedeputeerde Staten op:

- *in de tweede tranche van de investeringsagenda van de Essent-gelden €50 miljoen euro op te nemen voor natuur en landschap;*
 - *te zijner tijd in samenspraak met de Statencommissie voor Ecologie en Handhaving te komen met een voorstel voor de besteding van deze middelen,*
- en gaan over tot de orde van de dag."*

De voorzitter: Deze motie maakt onderdeel uit van de beraadslaging. Zij krijgt nr. M26.

Door de leden mw. Brunklaus en Van der Wel wordt de volgende motie voorgesteld.

"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op 11 november 2011, besprekende de begroting 2012 en de Najaarsbrief,
overwegende dat:

- *dat de doelstelling van het biologisch Landbouwareaal in 2011 maar voor 50% gerealiseerd gaat worden volgens de BURAP (09.a.03),*

van mening zijnde dat:

- *de biologische landbouw een belangrijke bijdrage levert aan de vitaliteit van het platteland;*
- *dat Brabantse ondernemers moeten kunnen profiteren van de groeiende vraag naar biologische landbouwproducten;*
- *dat verminderde stimulering en inzet op de streefdoelen contraproductief werkt en dat juist extra inzet het antwoord op de achterblijvende resultaten zou moeten zijn,*

verzoeken het college:

de doelstellingen inzake realiseren van biologische landbouw (najaarsbrief 2011 blz. 12 0.9A3), niet naar beneden bij te stellen en het restant van het in 2011 niet gerealiseerde aantal hectares alsnog te realiseren vóór 2014, en gaan over tot de orde van de dag."

De voorzitter: Deze motie maakt onderdeel uit van de beraadslaging. Zij krijgt nr. M27.

Door de leden P. Smeulders en Van der Wel wordt de volgende motie voorgesteld.

"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op 11 november 2011 constaterende dat:

- *op 19 juli 2011 in een Europese richtlijn is vastgesteld dat alle lidstaten van de Europese Unie in 2015 een plan klaar moeten hebben voor de verwerking en opslag van hun radioactieve afval (inclusief definitieve eindbestemming van het afval);*
- *de rijksoverheid bezig is met een onderzoek naar de mogelijkheid kernafval, afkomstig van kernenergiecentrales, in de diepe ondergrond op te slaan als geologische eindberging;*
- *Brabant een van de gebieden in Nederland is waar kernafval onder de grond kan worden opgeborgen;*
- *de provincie Noord-Brabant zich verzet tegen eventueel toekomstige opslag van Belgische kernafval in de grensstreek met Noord-Brabant,*

overwegende dat:

- *er nog veel onduidelijkheid bestaat over de risico's - op korte en lange termijn - wat betreft de eindberging van kernafval, afkomstig van kernenergiecentrales, in de diepe ondergrond;*
- *kernafval voor meerdere eeuwen tot millennia radioactief is;*

- *de provincie Noord-Brabant op dit moment geen standpunt heeft over eindberging van kernafval, spreken uit dat de provincie Noord-Brabant het onwenselijk acht dat kernafval, afkomstig van kernenergiecentrales, op of onder haar grondgebied wordt opgeborgen, en gaan over tot de orde van de dag."*

De voorzitter: Deze motie maakt onderdeel uit van de beraadslaging. Zij krijgt nr. M28.

Door de leden Bouwman, mw. Lestrade-Brouwer, Leenders, Van der Wel en Krol wordt de volgende motie voorgesteld.

"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op 11 november 2011, gelezen hebbend de concept-begroting 2012 en de Najaarsbrief 2011, alsook de Startnotitie Economisch Programma Brabant, die recent besproken is in de commissie EZB, overwegende dat:

- *'Energie' één van de landelijke topsectoren van innovatie is;*
- *Brabant meerdere sectoren kent met potentieel voor duurzame energieopwekking (warmte, wind, zon, biomassa, vergisting, etc), alsook toepassing van deze technieken in bedrijven, op bedrijfsterreinen en in woningen;*
- *in de investeringsagenda m.b.t. Energietransitie alleen wordt gefocused op solar, biobased economy en electrisch rijden/slimmer rijden (i.t.t. beperkte aandacht voor andere programma's van de begroting m.b.t. andere vormen van energieopwekking, decentrale netwerken, energiebeperking, etc.),*

spreken uit dat:

het belang van een Energietransitie in de brede zin van het woord onmogelijk onderschat kan worden, de hoogste urgentie verdient en van groot belang is voor toekomstige energievoorziening (geopolitiek onafhankelijk), regionale bedrijvigheid en werkgelegenheid,

verzoeken GS

de Energieagenda Brabant 2010-2020 (van najaar 2010) integraal op te nemen in het Economisch Programma Brabant onder de kop 'innovatie met topsectoren voor maatschappelijke opgaven' (en niet slechts als 'meekoppeland belang'), en gaan over tot de orde van de dag."

De voorzitter: Deze motie maakt onderdeel uit van

de beraadslaging. Zij krijgt nr. M29.

Door de leden Bouwman, Van der Wel en Krol wordt de volgende motie voorgesteld.

"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op 11 november 2011, gelezen hebbend de begroting 2012 en de Najaarsbrief 2011,

constaterend dat:

- *door de rijksbezuinigingen en beperkingen van de BDU niet alleen het huidige basisvoorzieningsniveau OV onder druk staat, maar vooral het toekomstige OV beleid (zie de meerjarenraming 05.02 OV: voor OV-exploitatie € 17 miljoen minder m.i.v. 2013 en voor OV-strategische projecten en -beleid gemiddeld € 30 miljoen minder m.i.v. 2014),*

overwegende dat:

- *openbaar vervoer (OV) nog immer een belangrijke pijler is van het mobiliteitsbeleid van de provincie, zowel voor het platteland als de verbinding tussen steden;*
- *extra geld uit het bestuursakkoord voor komomleidingen én OV ter grootte van €10 mln. geheel gebruikt wordt voor komomleidingen;*
- *daarentegen het stimuleren van gebruikmaking van OV urgent blijft en onderdeel van de actualisering van de OV-visie (nieuwe aanbesteding) dient te zijn,*

spreken uit dat:

aan het basisvoorzieningsniveau OV niet getornd mag worden, alsook OV kwalitatief verbeterd moet worden (innovaties, slimme dienstroosters, voertuigtechnologie, etc.) om klanten te behouden en aan te trekken en dientengevolge extra middelen beschikbaar te stellen voor de realisatie van de geactualiseerde OV-visie,

verzoeken GS:

dienovereenkomstig te handelen, het beleid uit te werken en extra middelen te reserveren in de meerjarenbegroting met ingang van 2013 (meerjaren OV-beleid en strategische projecten, alsook OV-exploitatie) ten bedrage van minimaal € 20 miljoen, ten laste van de algemene middelen, en gaan over tot de orde van de dag."

De voorzitter: Deze motie maakt onderdeel uit van de beraadslaging. Zij krijgt nr. M30.

Door de leden Bouwman, S. Smeulders en mw. Lestrade-Brouwer wordt de volgende motie voorgesteld.

"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op 11 november 2011,
constaterende dat:

- een spoorlijn tussen Utrecht en Breda de ontbrekende schakel is in het Nederlandse spoorboekje;
- in het Bestuursakkoord 'Tien voor Brabant' is opgenomen dat 'Het provinciebestuur bij het Rijk extra aandacht zal vragen voor de spoorwegverbinding Breda-Utrecht. Ruimtelijk blijven wij rekening houden met de aanleg van deze spoorlijn,

overwegende dat:

- in de Brabantse politiek breed draagvlak is voor de realisatie van de spoorlijn;
- alleen een ruimtelijke reservering waarschijnlijk niet genoeg is voor realisatie van de spoorlijn;
- door de Rijksoverheid wordt verwacht dat ook de provincie Noord-Brabant een financiële bijdrage levert voor het aanleggen van de spoorlijn,

verzoeken het College van Gedeputeerde Staten:

- een inschatting te maken van de kosten voor de aanleg van de spoorlijn;
- te bezien welk deel daarvan mogelijkerwijs door de provincie zal moeten worden gedragen;
- in de komende begrotingsbehandeling met voorstellen te komen waarin waardoor de provincie Noord-Brabant op termijn een financiële bijdrage kan leveren aan het aanleggen van de spoorlijn tussen Utrecht en Breda, en gaan over tot de orde van de dag."

De voorzitter: Deze motie maakt onderdeel uit van de beraadslaging. Zij krijgt nr. M31.

Door de leden Bouwman en S. Smeulders wordt de volgende motie voorgesteld.

"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op 11 november 2011,
gelezen hebbend de begroting 2012 en de najaarsbrief 2011,

constaterende dat:

- in de meerjarenraming van het Programma Mobiliteit nog slechts €700.000 beschikbaar is voor het onderdeel 'Fiets in de Versnelling' in 2013 en er voor de jaren daarna helemaal geen budget meer is;
- het programma-onderdeel 'Fiets in de Versnelling' in 2012 nog met €2,8 mln. ondersteund wordt;

overwegende dat:

- het actieprogramma niet voor niets doorloopt tot 2020

en als hoogste ambitie heeft om dé fietsprovincie te worden;

- er o.a. nog belangrijke snelfietsroutes aangelegd moeten worden voor 2018, waaronder Eindhoven-Waalre-Valkenswaard en Eindhoven-Nuenen-Helmond;
- het begin van veel te verbeteren bereikbaarheid de nul-plus variant is,

verzoeken GS:

om het beleid zoals geformuleerd conform de planning 'In de hoogste Versnelling' uit te voeren en daar middelen in de meerjarenbegroting m.i.v. 2013 voor op te nemen, en gaan over tot de orde van de dag."

De voorzitter: Deze motie maakt onderdeel uit van de beraadslaging. Zij krijgt nr. M32.

De heer Krol (50PLUS): Voorzitter! Wij hadden afgelopen zaterdag ons landelijk oprichtingscongres en zijn daardoor de jongste partij in dit huis. Daarom past ons enige bescheidenheid. Wij spreken vandaag over de begroting, erg belangrijk, maar voor ons wel de eerste en dat is wennen. Vroeger wist je dat hier de belangen van Brabant en van de Brabanders werden behartigd en daarbij werd met een half oog naar Den Haag gekeken. Uiteindelijk zijn wij ook hier afhankelijk van wat daar wordt besloten. Tegenwoordig kijken we met angst naar het nieuws uit Europa. Wat kan in deze tijd dan nog de invloed van Brabant zijn. Daar is 50PLUS niet zo pessimistisch over. Wij denken: redelijk wat, maar dan moeten we wel slim opereren. Deze begroting en reikt daarvoor bruikbare bouwstenen aan. De fractie van 50PLUS zou echter nog wat meer aandacht willen hebben voor duurzaamheid – ik zie daar gelukkig heel veel fantastische moties over liggen – goede infrastructuur en meer oog voor de natuur. Veel Europese landen maar ook enkele Amerikaanse staten hebben gezorgd voor een prettiger investeringsklimaat door in parken gratis wifi-verbindingen aan te bieden. Kan de provincie in samenspraak met de gemeenten daar ook eens naar kijken? Ook vragen we net als veel van onze collega's speciale aandacht voor goed openbaar vervoer binnen de provincie maar ook met de Randstad. Als je als Brabander voor vergaderingen, werk, ontspanning, cultuur of wat

dan ook een avondje naar de Randstad wilt en je gebruik maakt van het openbaar vervoer dan moet je op werkdagen vanuit Amsterdam al om tien over elf de laatste trein halen. Dan moet je al om half elf de voorstelling of bijeenkomst verlaten. Toch betalen onze burgers via hun belastingen mee aan instellingen als de Nederlandse Opera en andere voorzieningen die hun voorstellingen en diensten alleen in de Randstad aanbieden. Dat jaagt de Brabanders op extra kosten voor hotel, eigen vervoer en hoge parkeerkosten. Als wij moeilijk naar de hoofdstad kunnen, dan kunnen Amsterdammers omgekeerd heel moeilijk deze kant opkomen. Hoe gaan we dat doen als Brabant ooit culturele hoofdstad wordt?

Snel vanwege de tijd wil ik nog een aantal punten kort behandelen. Ook 50PLUS wil graag zien dat het college meer lobbyt voor Europese programma's – Brabant heeft immers sterke troeven in handen – maar ook iets meer uit het Provinciefonds weet te bemachtigen. Dat moet toch niet ondenkbaar zijn.

50PLUS wil nog even zeggen dat wij ons zorgen maken over wat er allemaal met die jeugdzorg aan het gebeuren is. Wij vragen zo weinig mogelijk te investeren in nieuwe industrieterreinen en vooral te kijken of de oude kunnen worden opgewaardeerd en vooral vergroend kunnen worden.

Voor de rest hebben we heel veel boeiende plannen gehoord. Wij zullen gespannen luisteren naar de antwoorden die door het college zullen worden gegeven. Daarna komen we er graag op terug.

De heer *Van der Wel* (PvdD): Voorzitter! Op basis van het bestuursakkoord geeft de provincie met de beste intenties miljoenen euro's uit. Wij zijn van mening dat het gelet op de crisis waarin wij ons bevinden, biodiversiteit, water, voedsel, energie en financiën, die plannen niet mogen bijdragen aan verslechtering van die situatie. Daarom zouden we graag zien dat de begroting voor 2012 wordt getoetst aan de voorwaarden voor duurzame ontwikkeling en duurzame investeringen. Daarvoor dienen we een motie in. Verder hebben we gemerkt dat de provincie meer en meer als ondernemer optreedt: grondaankopen voor log's

(landbouwontwikkelingsgebieden), kassen en Aviolanda. Niet alleen loopt de provincie risico's – denk aan de verliezen bij de log's – maar ze leent ook vergunningen en ontheffingen voor deze projecten. Wij vinden het niet kunnen dat de provincie twee petten op heeft. Daarom zouden we dat graag uit elkaar trekken zodat de provincie in dezen geen ondernemer meer is. Ook daarvoor dienen wij een motie in.

Wij willen als provincie een duurzaam platteland zonder megastallen in ons geval. Echter, ondanks dat de markt voor biologische producten met 15% is gegroeid, blijken de projecten in Brabant achter te lopen en zijn doelstellingen voor biologische landbouw niet gehaald. Dat moet en kan anders. Ook daarvoor dienen we een motie in.

Bij een duurzaam platteland hoort ook voldoende natuur. Het natuurakkoord brengt risico's met zich mee. Wij zullen volgens de gedeputeerde de EHS gaan realiseren maar pas veel later en dat brengt de nodige risico's met zich mee. Wij herinneren ons allemaal de brief van Das en Boom die ons daarop wijst. Deze risico's zouden gedekt moeten worden. Wij dienen een motie in om in ieder geval gelden te reserveren om die risico's indien wij de EHS in 2018 niet gerealiseerd kunnen hebben, af te dekken. Beter zou het zijn om die gelden bij voorbaat in te zetten voor EHS.

Als wij moeten kiezen voor natuur, kiezen wij voor aankoop van natuur en realisatie van EHS in 2018. Daarbij hebben wij een kritische blik op beheer. Is alle beheer strikt noodzakelijk en levert het voldoende biodiversiteit op? Dat zou het criterium moeten zijn. Wat zijn de keuzes die voor ons liggen?

Ook is een kritische blik nodig met betrekking tot de natte natuurparels. Aan de ene kant investeert de provincie in de natte natuur, aan de andere kant kunnen de veroorzakers van verdroging gewoon hun gang gaan en wordt er te weinig aan gedaan. Daarom dienen wij daar ook een motie voor in.

Trouwens, wanneer gaan we sparen voor ecologie? In wegen wordt voorzien. We hebben er al veel discussie over gehad. Ecologie blijft echter achter. Het beloofde fonds is nog steeds leeg. Wij vragen opnieuw daarmee nu te starten. Vandaar ook een

motie.

Cultuur moet een feestje zijn. Helaas krijgen we de indruk dat het vooral een feestje is voor organisatoren. Daarbij is het ons niet duidelijk of de Brabantse gemeentes er geld voor over hebben: die andere €50 mln. Als dat nu niet kan worden aangetoond dan kunnen we er net zo goed meteen mee stoppen. Ik kan mij niet voorstellen dat wij als provincie het hele project gaan dragen. Daarom dienen we een motie in om dat nu uit te zoeken en aan de hand van de uitkomsten meteen te concluderen of we er mee moeten doorgaan of niet. Verder zouden we graag zien dat alle overhead – websites, dure consultants en dat soort dingen – uit het project worden geschrapt of we dat we er in ieder geval geen geld aan besteden. Het moet gaan om de cultuur zelf.

Duurzaam is ook investeren in energiebesparende maatregelen. De doelen in 2011 zijn niet gehaald en in de desbetreffende pot is nog €700.000 over. Wij vinden dat deze middelen alleen daaraan besteed moeten worden, dus aan energiebesparende maatregelen. Wij dienen een motie in om die €700.000 veilig te stellen voor die doelen waarvoor het bedoeld is.

De *voorzitter*: Mijnheer Van der Wel, komt u tot een afronding.

De heer *Van der Wel* (PvdD): Voorzitter! In de commissie hebben we gesproken over een duurzame toekomst voor de apen in Oss. Wij vragen ons af of de provincie niet meer kan ondernemen. Daarom dienen we opnieuw een motie in waarin we de gedeputeerde vragen zich er nogmaals voor in te zetten. Wij vinden het verder ongewenst dat er bij de start van het Life Sciences Park in 2012 de apen daar nog zitten en dat de faciliteiten voor dierproeven daar nog steeds worden gehandhaafd zodat in de toekomst bedrijven zich daar nog eventueel kunnen vestigen. Het zou juist toekomstgericht zijn als daar bedrijven komen die zich concentreren op alternatieven voor dierproeven. Vandaar ook een motie.

Als laatste willen we een oude motie in stemming brengen met betrekking tot het groenfonds

Aviolanda. Daartoe hebben we de oude motie aangepast.

De *voorzitter*: Door het lid Van der Wel wordt het volgende amendement ingediend:

"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op 11 november 2011,

constaterende dat:

- *de werkdruk voor kleine fracties hoog is;*
- *voor 2012 een aantal omvangrijke en belangrijke dossiers op de agenda staan;*
- *digitalisering niet is doorgetrokken naar de fractie-ondersteuning;*
- *er fracties zijn die hun budget voor fractieondersteuning niet volledig besteden;*

overwegende dat:

- *kleine fracties dezelfde hoeveelheid dossiers en statenwerk moeten voorbereiden;*
- *dat daarbij een aanzienlijke hoeveelheid ondersteunend werk nodig is;*
- *digitalisering van de fractieondersteuning ook bijdraagt aan minder papiergebruik;*
- *aanpassingen in fractiebijdrages budgetneutraal kunnen worden herbestemd;*

besluiten:

- *een toelage van maximaal 20% op de fractiebijlagen toe te kennen aan die fracties die aangeven over niet voldoende fractiebudget voor de benodigde fractie-ondersteuning te beschikken."*

De *voorzitter*: Dit amendement maakt onderwerp van beraadslaging uit en krijgt nr. A9.

Door de leden Van der Wel en P. Smeulders wordt het volgende amendement voorgesteld:

"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op 11 november 2011,

constaterende dat:

- *in de bestuursrapportage II (p.5) voorgesteld wordt om binnen het programma sociaal economische zaken €700.000 aan energiebesparende maatregelen te verschuiven naar besteding aan andere dossiers;*
- *energiebesparende maatregelen een zichzelf terugbetalende investering zijn en bijdragen aan een duurzamere samenleving;*
- *energiebesparing als provinciaal speerpunt is geformu-*

leerd;

besluiten:

- *de post energiebesparende maatregelen te handhaven en daadwerkelijk te besteden aan energiebesparende maatregelen."*

De voorzitter: Dit amendement maakt onderwerp van beraadslaging uit en krijgt nr. A10.

Door de leden Van der Wel en P. Smeulders worden de volgende moties voorgesteld.

"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op 11 november 2011,

constaterende:

- *dat er volgens het bestuursakkoord met de beste intenties miljoenen aan provinciale gelden worden uitgegeven in 2012;*
- *dat deze gelden worden uitgegeven zonder dat daar een duurzaamheidstoets (volgens de criteria van Brundtland) aan vooraf is gegaan,*

overwegende:

- *dat gezien de vele crises (biodiversiteit, klimaat, water, voedsel, inkomensverdeling, energievoorziening, financiën) waarin onze samenleving zich bevindt duurzaamheid de hoogste prioriteit dient te krijgen;*
- *dat provinciale bestedingen direct een verbeterend effect zouden moeten hebben op bovengenoemde aandachtsgebieden,*

verzoeken het College van Gedeputeerde Staten:

- *de begroting met bijbehorende stukken van 2012, en de daaropvolgende jaren, te (laten) toetsen aan voorwaarden van duurzame ontwikkeling en investering;*
- *de resultaten hiervan aan Provinciale Staten voor te leggen voor verdere bespreking,*

en gaan over tot de orde van de dag."

"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op 11 november 2011,

constaterende dat er momenteel onvoldoende middelen zijn om de EHS in 2018 te realiseren;

overwegende:

- *dat er aanzienlijke financiële risico's verbonden kunnen zijn aan het niet realiseren van de EHS;*
- *dat bij onvoldoende middelen voor natuur er keuzes gemaakt moeten worden tussen aankoop van natuur of verschillende vormen van onderhoud van natuur;*
- *dat bij die afweging tussen uitgaven het duidelijk moet*

zijn wat de effecten zijn van die keuzes op een blijvende toename van de biodiversiteit,

verzoeken het college van Gedeputeerde Staten:

- *inzichtelijk te maken welk soort investering in natuur, te weten aankoop of verschillende vormen van onderhoud, de grootste bijdrage levert aan de toename van biodiversiteit;*
- *inzichtelijk te maken welke wijze van investeren de meeste kansen biedt voor het halen van de (Europese) natuurdoelstellingen;*
- *op basis van die informatie een advies te geven aan de Staten,*

en gaan over tot de orde van de dag."

"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op 11 november 2011,

constaterende dat:

er nog geen vorderingen gemaakt zijn met betrekking tot een spaar- en financieringsfonds voor ecologische investeringen;

overwegende dat:

gezien de toekomstige ontwikkelingen in natuurbeleid de provincie gebaat zou zijn bij een buffercapaciteit voor ecologische investeringen,

verzoeken het college van Gedeputeerde Staten:

op korte termijn te komen met een voorstel voor een spaar- en investeringsfonds ecologische investeringen, zodat ten laatste bij de behandeling van de Voorjaarsnota hier financieel invulling aan gegeven kan worden,

en gaan over tot de orde van de dag."

De voorzitter: Deze moties maken onderdeel uit van de beraadslaging. Zij krijgen de nrs. M33, M37 en M39.

Door het lid Van der Wel worden de volgende moties voorgesteld.

"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op 11 november 2011,

constaterende:

- *dat de provincie veel risicodragende investeringen doet met grondaankopen voor de agrarische sector (LOG's, TOM) en projecten zoals Aviolanda;*
- *dat de provincie zich daarmee opstelt als private partij en medeondernemer;*
- *dat de provincie daarmee financieel risico loopt met geld van de Brabantse burgers;*

overwegende:

- dat de provincie daarmee specifieke sectoren bevoordeelt door een deel van het ondernemersrisico over te nemen;
- dat de provincie tegelijkertijd bevoegd gezag is voor het verlenen, controleren en handhaven van vergunningen en/of ontheffingen,

verzoeken het college van Gedeputeerde Staten:

- een eind te maken aan haar grondzakelijke investeringen die behoren tot de private sector of specifieke bedrijven of sectoren via haar investeringen selectief bevoordelen;
- zich uitsluitend te richten op het bevorderen van het algemene belang ten einde elke schijn van belangenverstrengeling te vermijden;
- het verlenen van en controleren op vergunningen en ontheffingen uitsluitend vanuit algemeen belang te beoordelen,

en gaan over tot de orde van de dag."

"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op 11 november 2011,

constaterende:

- dat het gebruikelijk is bij risicovolle projecten om risico's af te dekken door middel van een risicofonds;
- dat indien het natuurakkoord wordt aangenomen er risico's zijn voor het niet (tijdig) nakomen van de Europese natuurdoelstellingen,

overwegende:

- dat het zeer aannemelijk is dat de natuurdoelstellingen in 2018 niet gehaald worden gezien de deplorabele toestand van bodem, water, lucht, natuurkwaliteit en biodiversiteit in Brabant;
- dat het zeer aannemelijk is dat de natuurdoelstellingen in 2018 niet gehaald worden gezien de korting van het Rijk op natuur zoals verwoord in het natuurakkoord;
- dat ten gevolge van opgelegde boetes van de EU een kostenpost van tientallen miljoenen kan ontstaan,

verzoeken het college van Gedeputeerde Staten:

- een financiële risico-inschatting te maken met betrekking tot het niet behalen van de Europese natuurdoelstellingen in Brabant in 2018;
- over de verdeling van de financiële risico's afspraken te maken met het Rijk;
- indien er risico's voor de provincie zijn om jaarlijks een bedrag in een risicofonds te storten om mogelijke financiële risico's te kunnen ondervangen,

en gaan over tot de orde van de dag."

"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering

bijeen op 11 november 2011,

constaterende:

- dat herstel, onderhoud en beheer van natte natuurparels een aanzienlijke investering vraagt van de provincie;
- dat grondwateronttrekking mede dan wel voor belangrijke mate de oorzaak is van verdroging van natte natuurparels,

overwegende:

- dat de provincie in de toekomst minder middelen heeft voor herstel van natte natuurparels;
- dat de provincie samen met de waterschappen verantwoordelijk is voor herstel van natte natuurparels,

verzoeken het college van Gedeputeerde Staten:

- nu niet te bezuinigen op de natte natuurparels;
- in te zetten op bronaanpak van de verdroging van natte natuurparels;
- en te streven naar een stabiele situatie waar vraag en aanbod van water met elkaar in evenwicht zijn,

en gaan over tot de orde van de dag."

"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op 11 november 2011,

constaterende:

- dat in de investeringsagenda € 50 miljoen is gereserveerd voor Brabantstad Culturele Hoofdstad;
- dat de deelnemende gemeenten gevraagd is om gezamenlijk € 50 miljoen bij te dragen aan Brabantstad Culturele Hoofdstad,

overwegende:

- dat tot op heden niet duidelijk is welke intenties de deelnemende gemeenten hebben met het project Brabantstad Culturele hoofdstad;
- dat wanneer de deelnemende gemeenten niet bereid zijn € 50 miljoen bij te dragen dit een reden is om met het project te stoppen;
- dat net als bij elk project een deel van het budget besteedt wordt aan indirecte kosten die geen verband houden met de geplande activiteiten (overhead, planning, promotie);
- dat bestedingen aan cultuur terecht dienen te komen bij de beoefenaars (op professioneel dan wel amateurniveau) en consumenten van culturele activiteiten,

verzoeken het college van Gedeputeerde Staten:

- op zo kort mogelijke termijn uitsluitel te geven over de intenties van de deelnemende steden en de staten hierover in te lichten;
- na te gaan of de deelnemende gemeenten daadwerkelijk bereid en in staat zijn om gezamenlijk € 50 miljoen vrij

te maken;

- om een begroting te maken voor het project Brabantstad Culturele Hoofdstad en duidelijk te vermelden wat de kostenposten zullen zijn, in het bijzonder alle posten die betrekking hebben op de overhead van het project, en gaan over tot de orde van de dag."

"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op 11 november 2011, constaterende:

- dat het lot van tientallen voormalige proefdierapen van MSD in Oss vooralsnog onzeker is;
- dat de provincie Noord-Brabant een partner is in de onderhandelingen over het Life Science Park;
- dat MSD in Oss ook partner is in de onderhandelingen, overwegende:
- dat het risico bestaat dat deze apen worden doorverkocht aan andere proefdierlaboratoria;
- dat deze dieren na hun staat van dienst bij MSD een dierwaardige en dierriendelijke toekomst verdienen;
- dat vanuit het oogpunt van dierenwelzijn het gewenst is dat de dieren zo snel mogelijk worden overgebracht naar geschikte huisvesting in opvangcentra;
- dat het een smet op de start van het Life Sciences Park is als er op 1 januari 2012 nog proefdieren verblijven,

verzoeken het college van Gedeputeerde Staten:

- bij de verdere onderhandelingen over de realisatie van het Life Sciences Park de toekomst voor apen van MSD in Oss nadrukkelijk op de overlegagenda te houden, met als uitdrukkelijk streven om deze dieren een dierriendelijke huisvesting in een opvangcentrum te gunnen;
- bij MSD in Oss aan te dringen op een dierriendelijke oplossing in een opvangcentrum voor de daar verblijvende apen, op een zo kort mogelijke termijn maar uiterlijk voor de geplande start van het Life Sciences Park op 1 januari 2012,

en gaan over tot de orde van de dag."

"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op 11 november 2011, constaterende dat:

de voormalige proefdierfaciliteiten van MSD Organon mogelijk opnieuw gebruikt gaan worden voor de huisvesting van proefdieren;

overwegende:

- dat het Life Sciences Park vooruitstrevend zou moeten zijn op alle fronten;

- dat het Life Sciences Park daarom een voorbeeld zou moeten zijn voor het gebruik van alternatieven voor dierproeven,

verzoeken het College van Gedeputeerde Staten:

- in gesprek te gaan met de huidige partners van het Life Science Park over nut en noodzaak van de huidige proefdierfaciliteiten, met de uitdrukkelijke wens om de dierproeffaciliteiten af te laten breken;
- ervoor te zorgen dat de provincie zich ervoor inzet dat er nu en in de toekomst geen bedrijven op het Life Science Park worden toegelaten die gebruik maken van proefdieren;
- ervoor te zorgen dat de provincie zich inzet voor het aantrekken van bedrijven die gebruik maken van alternatieven voor dierproeven, en gaan over tot de orde van de dag."

"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op 11 november 2011, constaterende:

- dat binnen het project Aviolanda er na iedere Profit fase een Planet fase is gepland;
- dat het eerste deelproject de herontwikkeling van het Stork/Fokkerterrein omvat;
- dat het eerste Planet deelproject de aanleg van een Groene Noord-Zuid corridor omvat;
- dat is overeengekomen om Profit en Planet fasen parallel uit te voeren,

overwegende:

- dat het huidige voorstel een zeer beperkte financiële opbrengst rapporteert van slechts € 520.000, wat overeenkomt met € 10 per m² uitgeefbaar gebied;
- dat in de eerste groene fase de kosten van de Noord-Zuid corridor niet gedekt kunnen worden door bovenstaand bedrag;
- dat een groenfonds als buffer noodzakelijk is om het financiële gat te overbruggen,

verzoeken het college van Gedeputeerde Staten:

een 'Groenfonds Aviolanda te starten binnen het Joint Venture Stork/Fokkerterrein Woensdrecht om de eerste Planet fase voor te financieren, en gaan over tot de orde van de dag."

De voorzitter: Deze moties maken onderdeel uit van de beraadslaging. Zij krijgen de nrs. M34, M36, M38, M40, M41, M42 en M43.

Door de leden lid Van der Wel en mw. Brunklaus

wordt de volgende motie voorgesteld.

*"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering
bijeën op 11 november 2011,*

constaterende:

- *dat de markt voor biologische producten met 15% is gegroeid;*
- *dat in 2011 de doelstelling voor wat betreft het aantal biologische landbouwbedrijven alsook het areaal biologisch landbouw niet gehaald is,*

overwegende:

- *dat biologische, grondgebonden landbouw een belangrijke bijdrage levert aan een vitaler platteland;*
- *dat Brabantse ondernemers moeten kunnen profiteren van de groeiende vraag naar biologische landbouwproducten;*
- *dat verminderde stimulering en inzet op de streefdoelen contraproductief werkt en dat juist extra inzet het antwoord op de achterblijvende resultaten zou moeten zijn,*

verzoeken het college van Gedeputeerde Staten:

*onverminderd in te zetten op de ontwikkeling van de biologische, grondgebonden landbouw en daar waar mogelijk meer middelen voor vrij te maken,
en gaan over tot de orde van de dag."*

De *voorzitter*: Deze motie maakt onderdeel uit van de beraadslaging. Zij krijgt nr. M35.

De heer *Kap* (OSN): Voorzitter! Ik heb helaas niet de gelegenheid gehad mij zo goed voor te bereiden als andere fracties maar ik ga toch een poging wagen. Allereerst wil ik een compliment uitspreken voor de opstelling van het stuk. Ik vond het ondanks dat ik geen financieel expert ben, bijzonder helder. Dat mag ook zeker gezegd worden. Wel vind ik dat er weinig aandacht is voor duurzaamheid, voor dierenwelzijn en voor natuur. Wat de natuur betreft kan ik mij aansluiten bij GroenLinks die het zeer goed verwoordt heeft en ook bij de Partij voor de Dieren die op de natte natuurpareltjes is ingegaan en op de achterstand met betrekking tot het onderhoud van vennen en op de biodiversiteit.

Bezorgdheid heb ik ook ten aanzien van de leegstand van kantoren. Het zou heel goed zijn als die werden omgebouwd tot woningen voor jongeren en ouderen. Ik denk dat het ook goed is

daarbij nadrukkelijk aandacht te besteden aan de vrijkomende agrarische gebouwen, iets waarmee we de komende tijd worden geconfronteerd. Ik ben benieuwd hoe de provincie daarop gaat anticiperen.

Ik deel de goed door de SP verwoorde bezorgdheid over het basisoniveau van het openbaar vervoer. Het mag niet slechter worden dan het vandaag de dag is.

Dan komen we bij de taskforce voor criminaliteitsbestrijding. De PVV is al ingegaan op de criminaliteit. Gedeeltelijk ondersteun ik dat. Ik vind die € 75.000 die aan die taskforce zal worden besteed, aan de magere kant gezien de problemen waarmee we te maken hebben. Ik zou het college willen vragen daarvoor een hoger bedrag ter beschikking te stellen.

Tot slot wil ik nog even ingaan op de actieve grondpolitiek die is gevoerd door onze provincie. Ik vind het buitengewoon onverstandig gezien ook de belangenverstremming die al door de heer Van der Wel is aangekaart en de enorme verliezen in het kader van de LOG's. Wat betreft toezicht en handhaving vind ik dat het geen stelpost mag zijn. Daar moeten we actief op blijven inzetten. Na de ramp bij Moerdijk heeft dat inmiddels aangetoond maar ook in het kader van de flora en faunawet en de jacht moet er blijvend aandacht voor zijn.

De *voorzitter*: Ik stel voor de vergadering voor een minuut of 20 te schorsen voor beraad en een kopje koffie. Als langer nodig is dan hoor ik dat graag maar in beginsel ga ik ervan uit dat we elkaar om tien voor vier in deze zaal weer zien.

De vergadering wordt van 15.27 uur tot 15.50 uur geschorst.

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): Voorzitter! Ik dank de leden voor hun inbreng in de eerste termijn. Ik breng graag de complimenten voor het begrotingsboekwerk door aan de betreffende ambtenaren. Zij hebben hier inderdaad hard maar ook met grote overgave aan gewerkt.

Ik loop eerst een paar punten na die niet terugkomen in de moties en de amendementen. Daarna zal ik ingaan op de vragen die

daaromheen gesteld zijn. Vervolgens zullen wij per portefeuillehouder de moties en amendementen behandelen.

Het inmiddels bijna beroemde motto “sober maar niet somber” is inderdaad van toepassing in deze periode. Ik houd daarover geen lange beschouwingen. De heer Ten Harmsen van der Beek zei dat wanneer de Staten bepaalde dingen willen, zij het college opdragen om dat maar te organiseren. In het bestuursakkoord is duidelijk afgesproken dat dit alleen kan als daarvoor ook ruimte is. Als die ruimte er niet is, moet die gevonden worden in het kader van oud voor nieuw. Dat blijft natuurlijk een belangrijk criterium. De begroting moet sluitend zijn.

De heer *Ten Harmsen van der Beek* (VVD): Uiteraard staat de VVD voor wat er in het bestuursakkoord is afgesproken. De portee van onze opmerking was dat als wij per motie of amendement een verzoek doen aan GS en aangeven uit welk programma de middelen gehaald zouden moeten worden, GS die middelen zoekt binnen dat programma en ons verschillende opties voorlegt waaraan de wensen gekoppeld kunnen worden.

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): Ik ben blij met deze opmerking. Dat bevestigt dat ook de heer Ten Harmsen van mening is dat de begroting op programmaniveau moet worden vastgesteld. Daar zullen wij dan inderdaad de dekking zoeken. Het budgetrecht van de Staten reikt tot het productgroepniveau, het budgetrecht van GS begint bij het productgroepniveau.

De heer *Ten Harmsen van der Beek* (VVD): De gedeputeerde fietst er nu heel handig een ander onderwerp in, maar dat was natuurlijk niet de bedoeling. Gelukkig hebben wij hiervoor een amendement ingediend. Wij willen dat GS ons van voorstellen voorziet, die wij als PS uiteindelijk goedkeuren.

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): Als een motie wordt aangenomen, voeren wij de opdracht van die motie uit. Zo simpel is het.

De heer Ten Harmsen merkte op dat zijn fractie

kritisch kijkt naar die onderdelen van de begroting, de voorjaarsnota en de najaarsbrief waar sprake is van onderuitputting op bepaalde productgroepen. Dat is terecht, maar de heer Ten Harmsen zegt daarbij dat er naar hartenlust wordt geschoven. Dat doet niet helemaal recht aan de situatie. Zoals mevrouw Lestrade al aangaf, wij spreken hier over een gedeeltelijke ontschotting van de begroting. Nogmaals, de programmabegroting is wettelijk vastgelegd door PS. Dat is ook de taak van PS. In Brabant hebben wij afgesproken dat wij het niveau daaronder te weten het productgroepniveau als begrotingsniveau vaststellen. Dat ligt vandaag voor. Binnen een productgroepniveau hebben GS de ruimte om met PS afgesproken doelen van die productgroep binnen de door de Staten aangegeven budgetkaders te realiseren. Dat kan betekenen dat een meevaller bij het ene product een knelpunt bij een ander product kan oplossen. Dat is in de begroting vastgelegd.

De heer *Ten Harmsen van der Beek* (VVD): Het is goed dat de heer Van Heugten dit nog eens expliciet maakt. Wij dienen een amendement in om dat te wijzigen.

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): Dat betekent dat u deze begroting niet kunt goedkeuren. In deze begroting staat namelijk dat PS budgetrecht hebben tot het productgroepniveau en GS op het productniveau. Daarmee zijn de productgelden ontschot. Wij geven bij elke productgroep aan welke prestaties wij leveren en welke middelen daarvoor worden ingezet. Binnen de budgetkaders die PS gesteld hebben, moeten GS opereren. Alle overhevelingen binnen producten worden aan PS kenbaar gemaakt. PS krijgen alle rapportages binnen productgroepen te zien en alle overhevelingen tussen productgroepen moeten expliciet met een begrotingswijziging aan hen worden voorgesteld.

De heer *Ten Harmsen van der Beek* (VVD): Het betoog van de heer Van Heugten geeft precies de basis aan waarom wij zowel een amendement als een motie zullen indienen. Het amendement gaat over het terugkeren van die middelen naar PS

zonder het automatisme dat GS daarmee naar believen kunnen schuiven volgens de gestelde spelregels. Wij realiseren ons dat de afspraken waarover de heer Van Heugten spreekt maar die niet op papier staan en nu in deze begroting zwart op wit hard zijn gemaakt, voor deze begroting van toepassing zijn want dat zijn wij overeengekomen, maar de motie strekt ertoe dat wij voor de volgende integrale afweging, te weten de voorjaarsnota, met elkaar van gedachten wisselen of dat wel de optimale werkwijze is en hoe PS daar meer aan het stuur kunnen zitten. Wij danken de heer Van Heugten voor deze bondige samenvatting, maar die geeft ons des te meer reden om zowel de motie als het amendement te handhaven.

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): Het is het college niet duidelijk waarom de Staten vinden dat daarin een verandering moet komen. Zolang als er Gedeputeerde Staten en Provinciale Staten zijn, zijn de begrotingen op deze manier gepresenteerd. Het gaat goed. Het is duidelijk en transparant wat het college doet. Er is ook een duidelijk mandaat voor het college. Ik vraag mij af met welke bedoeling PS het willen wijzigen. Willen zij met meer bureaucratie onze ruimte inperken om in de begroting te werken? Het duale stelsel is er juist op gericht dat PS budgetrecht hebben, beleid en prestaties met het college afspreken en dat daarbinnen het college aan het werk gaat. Dat is het duale stelsel. De heer Ten Harmsen zet eigenlijk de verbouwing van deze zaal een beetje op zijn kop, want nog even en u gaat met 55 Statenleden aan deze kant van de tafel zitten. Daarom probeer ik duidelijkheid te krijgen. Wij hebben spelregels afgesproken over producten, productgroepen en programma's en wij hebben spelregels vastgesteld over overhevelingen per jaar.

De heer *Ten Harmsen van der Beek* (VVD): Ik had de indruk dat de heer Van Heugten mij vroeg waarom wij dit zo willen. Ik heb in eerste termijn aangegeven dat wij de huidige economisch situatie en de dynamische omgeving waarin wij ons bevinden, zodanig ernstig inschatten dat wij verwachten dat PS gedurende de komende

bestuursperiode de flexibiliteit moeten hebben om beleid aan te passen aan de gewijzigde omstandigheden.

Wij vinden het wel verstandig dat PS iets meer dan nu gebruikelijk is aan de knoppen kunnen zitten. Zij willen de mogelijkheid om tegen GS te kunnen zeggen: Beste GS, wij hebben bepaalde afspraken met elkaar gemaakt over productgroepen. Binnen die productgroepen gaat u over de producten. Dat is prima. Wij willen daar echter wel zicht op houden. Wij kunnen pas op productgroepniveau autoriseren als wij zicht houden op die producten. Als blijkt dat bij de tweejaarlijkse begrotingswijziging zodanig geschoven wordt – nu voor €124 mln. – dat wij daarbij vraagtekens hebben, vinden wij dat wij sneller aan de knoppen moeten kunnen draaien. Dat is de achtergrond van deze motie en dit amendement.

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): Ik kom straks terug op de motie. Het amendement heb ik nog niet gezien. Dat wachten wij nog even af. Als er binnen een productgroep producten zijn waarbij sprake is van tegenvallers, is de portefeuillehouder te allen tijde gehouden om de tegenvallers eerst binnen zijn eigen portefeuille en binnen de eigen productgroep te houden. Als je strak en kort raamt, is het straks nodig elke mee- of tegenvaller eerst in de commissie en later bij voorjaars- en najaarsnota af te werken. Ik denk niet dat daarmee de flexibiliteit en de snelheid van deze organisatie verbeterd wordt. Bovendien zal het leiden tot een enorme bureaucratie. Er zijn strakke spelregels voor de overheveling van de rekeningresultaten. Ik begreep uit het betoog van de heer Ten Harmsen dat GS niet bij PS langs hoeven om overhevelingen te laten goedkeuren. Dat klopt niet. GS moeten altijd bij PS langs om die goedkeuring te krijgen. Wij hebben met elkaar afgesproken dat wij dat doen bij het eerstvolgend integrale afwegingsmoment: de jaarrekening dan wel de voorjaarsnota. Waarom hebben wij dat zo afgesproken? Het komt veelvuldig voor dat er aan het einde van het jaar overhevelingen moeten plaatsvinden. Als wij het niet op de afgesproken manier doen, betekent dit dat een project noodgedwongen stilligt. Ik verwijs bij voorbeeld naar investeringen in Solar,

ECN (Energieonderzoek Centrum Nederland). Wij ramen daarvoor een bepaald bedrag per jaar. Als er bij ECN een vertraging optreedt, gaan wij er nu van uit dat het een aangegane verplichting is die doorloopt. Als de Staten zeggen dat die verplichting niet kan doorlopen voordat er een integrale afweging met PS heeft plaatsgevonden, staat dit project een halfjaar stil en kan het pas bij de Voorjaarsnota weer verdergaan. Wij proberen een balans te zoeken. PS krijgen alles te zien om te autoriseren. Wij hebben spelregels om te voorkomen dat meerjarige zaken niet aan het einde van een kalenderjaar stil komen te liggen en dat pas bij de voorjaarsnota bekeken wordt of er nog middelen voor zijn.

De heer *Ten Harmsen van der Beek* (VVD): Voor die laatste opmerking van de heer Van Heugten zijn wij uiteraard gevoelig. Daarom hebben wij een motie ingediend waarin wij aan GS vragen om PS daarvoor nader uitgewerkte voorstellen te doen. Ik wil wel opmerken dat wij natuurlijk niet blindelings alle onderuitputtingen en overhevelingen in twijfel trekken. Wij hebben een maximum ondergrens gesteld van €50.000. Wij hebben kunnen vaststellen dat ook bij de huidige begroting tussen productgroepen geschoven wordt. Het betoog van de gedeputeerde klopt toch niet helemaal. Met name bij hoofdstuk 7 wordt van de ene productgroep naar de andere productgroep geschoven. Wij hebben in eerste termijn gezegd dat wij hierover graag een nadere uitleg krijgen voordat wij ermee instemmen.

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): Dat zal ik nu doen. PS krijgen dit allemaal via begrotingswijzigingen voorgelegd, dus ook deze. Bij hoofdstuk 7 is in de vorige periode afgesproken dat het toegestaan is om €2,5 mln. per jaar te overprogrammeren om een aantal doelen op het gebied van met name cultuur en sport te realiseren. Het is gelukt om die overprogramming te realiseren door de onderbesteding binnen hoofdstuk 7 te benutten. Dat betekent dat er geen extra middelen voor dat programma-onderdeel nodig zijn en dat het gebeurt conform de afspraken die met deze Staten zijn gemaakt.

Wij handelen zeer correct, wij houden rekening met de rechten van PS en met wat wij samen hebben afgesproken.

De heer *Ten Harmsen van der Beek* (VVD): Excuses, voorzitter, het lijkt wel een commissievergadering te worden. Bij de vaststelling van het bestuursakkoord en het vaststellen van de voorjaarsnota heeft u ons betoog gehoord over de onderprogrammering, de overprogramming en de onderuitputting. Toen spraken wij zelfs over vier o's. Dat is nu precies waarom niemand meer snapt hoe de begroting in elkaar zit. Daarom vragen wij GS om daarover nadere afspraken met elkaar te maken. Zo moet het niet. GS geven zelf al aan dat zij een streep zetten door overprogramming. Wij stemmen daar uiteraard mee in. Dat hebben wij al een aantal keren betoogd. Wij willen graag die verdere discussie voeren en daarom dienen wij die motie in. Wij zien de voorstellen met vertrouwen tegemoet.

De heer *Van Heugten* (CDA): Wij moeten even kijken welk voorstel PS van het college verwachten. Ik wil ervoor waken hier eenzelfde situatie te creëren als de banken hebben gedaan toen het crisis werd. Zij scherpten hun regels aan, verscherpten hun controletaak en werden terughoudender, terwijl het bedrijfsleven op dat moment juist meer souplesse van de banken nodig had. Ik heb het idee dat naarmate de begroting krappere wordt, PS zich gaan opstellen als de bank met een contraproductief effect op het streven van de provincie om met beperkte middelen toch veel te bereiken.

Er is gevraagd om een toezegging de middelen uit het bestuursakkoord die besteed worden, apart inzichtelijk te maken zodat duidelijk wordt hoever het staat met de besteding van die middelen. Wij zeggen toe om dat bij de volgende rapportage netjes in een aparte kolom inzichtelijk te maken.

De heer *Ten Harmsen van der Beek* (VVD): Ik dank de gedeputeerde voor de toezegging. Het gaat ons niet zozeer om een overzichtje maar om een serieus document waarin de middelen uit het bestuursakkoord – ruim €190 mln. – qua planning

en uitvoering goed verantwoord worden.

Mijn tweede vraag was of wij de eerste versie daarvan kunnen ontvangen bij de eerstvolgende commissievergadering die in december plaatsvindt.

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): Ik moet even reageren op de opmerking dat het niet zomaar een overzichtje moet zijn. In het begrotingsboekwerk staat elke euro vermeld die met de middelen van het bestuursakkoord wordt besteed. De heer Ten Harmsen heeft gezegd behoefte te hebben aan een tabel waarin overzichtelijk staat hoe het per onderdeel met de bestedingen is gesteld. Ik heb toegezegd dat wij dat aanvullend zullen doen. Wij maken echter geen nieuw verantwoordingsdocument over de bestuursakkoordmiddelen. Dat zit netjes in de begroting en loopt gewoon mee in de planning- en controlcyclus in de jaarrekening. Wij zullen wel in de jaarrekening en de begroting een overzicht maken waarop die middelen netjes gegroepeerd worden en inzichtelijk zijn. Wij doen ons best om dat overzicht bij de eerstvolgende commissievergadering te kunnen aanbieden. In feite is het duidelijk. De heer Ten Harmsen wist immers haarfijn te vertellen dat inmiddels €28,2 mln. besteed is.

De heer *Ten Harmsen van der Beek* (VVD): Precies, voorzitter, daarom vraag ik om een wat nadere specificatie dan alleen de vermelding dat het €28 mln. is. Wij willen weten waarom de rest nog niet is aanbesteed, uitgezocht, wat de plannen zijn, enz.

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): Dat krijgt PS niet bij de volgende commissievergadering. Dat staat allemaal netjes in de begroting en in de verantwoording van de planning- en controlcyclus. Wij hebben afgesproken één cyclus te doen en niet allerlei afzonderlijke voortgangsrapportages of andere documenten te maken.

De heer *Ten Harmsen van der Beek* (VVD): Ik ben helemaal akkoord met één cyclus. Die hadden wij nu eigenlijk verwacht. Om het college een herkansing te geven, hebben wij gezegd dan doen

wij dat in de volgende commissievergadering en vervolgens bij de afwegingsmomenten. Daarover is geen verschil van mening. Natuurlijk geen separate begrotingscycli voor die begrotingsmiddelen; helemaal geen probleem. Misschien kan het separaat bij hoofdstuk 7 opgenomen worden bij de investeringsagenda; in ieder geval meer dan nu onder in de bijlage bij de brief aan PS staat.

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): Wij zullen in hoofdstuk 7 van de begroting een keurig overzicht geven van de investeringsvoorstellen in de onderliggende productgroepen.

Mevrouw Kerkhof heeft gesproken over de indexeringspercentage met 1,75% van motorrijtuigenbelasting en gevraagd of die jaarlijks wordt herzien. Inderdaad wordt jaarlijks bekeken of het indexeringspercentage adequaat is.

De fractie van de SP vraagt om een lijst van afkortingen bij de begroting. Wij zullen dat doen want dat komt inderdaad de leesbaarheid ten goede. De heer Heijmans heeft ook opgemerkt dat uit de hoofdlijnen van de begroting blijkt dat er 28% uit de reserves komt maar dat die reserves weer gevoed worden met 10% van onze inkomsten. Dat is een beetje inherent aan het feit dat gemeenten en provincies moeten sparen voordat zij grote investeringen kunnen doen en wanneer die investeringen dan gedaan worden, komen deze ten laste van het daarvoor gespaarde en de reserves. Het is niet vreemd, maar de heer Heijmans heeft wel een punt. Het is een van de relevante indicatoren hoe het er financieel voorstaat bij de provincie.

Ik zeg graag toe dat wij volgend jaar zullen kijken of het groene boekje qua taalgebruik en overzichtelijkheid wellicht verbeterd kan worden. Ik dank de heer Heijmans voor zijn suggestie in dezen.

Ik blijf even bij de fractie van de SP en haar opmerkingen over het openbaar vervoer. Ik kom daarop ook terug als ik de moties behandel. Is er niet te weinig aandacht voor het openbaar vervoer? Wordt het ov niet een beetje het kind van de rekening, zo vroeg de heer Heijmans. Andere partijen vragen of het ov niet het kind van het asfalt wordt.

Dit college kiest er bewust voor om in het

openbaar vervoer geen enkele concessie te doen aan de kwaliteit, ondanks de moeilijke tijden van bezuinigingen, de Agenda van Brabant en profielversterkend teruggaan. Zoals wij hebben aangegeven in het meerjarenplan over de bestedingen in de BDU, is ons beleid erop gericht om tot de nieuwe aanbesteding, dus tot en met 2014, wat de financiële middelen en de uitvoering betreft geen enkele concessie te doen aan de kwaliteit van het openbaar vervoer. Die garantie staat. Wij hebben een en ander financieel ook zo ingedeekt. Wij blijven wel doorwerken aan optimalisatie. Wij maken daarbij gebruik van de nieuwe ideeën van de vervoerders. Er wordt nagedacht over de ontwikkeling van de lijnen en wij werken ook samen met de gemeenten. Het openbaar vervoer blijft hoog in ons vaandel staan en wordt krachtig geoptimaliseerd.

De heer *Heijmans* (SP): Dit is stabilisatie. Ik wil eraan herinneren en dat zal de gedeputeerde niet vreemd in de oren klinken, dat in het bestuursakkoord in het kader van het openbaar vervoer gesproken wordt over de mbo-scholieren en over verbetering van het basisvoorzieningsniveau. Ik heb nadrukkelijk gevraagd of het college bereid is om bij de voorjaarsnota met extra middelen te komen. Ik begrijp van de gedeputeerde dat dit niet het geval is, maar dat er sprake is van een stabilisatie.

De heer *Van Heugten* (CDA): In de begroting ziet u welke beleidsafspraken wij voor 2012, 2013 en 2014 met de Staten afspreken in het kader van het openbaar vervoer. Er is een groei in kwaliteit en in het aantal reizigers en het openbaar vervoer wordt versterkt. Wij doen dit met een gelijkblijvend budget. Het is onze taak om een kwaliteitsverbetering en een groei in het reizigersaantal te realiseren binnen het financiële kader zoals wij dat nu kennen. Dat is de beleidsprestatie die wij met PS afspreken.

Wij hebben aangegeven dat in het Brabantse tarievenhuis de mbo-student een vriendelijk tarief krijgt. Dat is nu verchipt.

De heer *Van der Wel* (PvdD): De gedeputeerde zegt

dat het aantal reizigers toeneemt maar dat er niet meer geld wordt uitgegeven. Waarom hebben wij dat niet eerder gedaan? En worden alleen de rendabele lijnen gehandhaafd?

De heer *Van Heugten* (CDA): Op het gevaar af dat dit een veredelde commissie Mobiliteit wordt! Het is heel simpel. Sinds de aanbesteding van de vorige concessie is er sprake van een groeiend reizigersaantal. Wij slagen erin om de kwaliteit en de positie van het openbaar vervoer in Brabant zodanig vorm te geven dat het qua klanttevredenheid hoog scoort. Dat geldt ook voor het voorzieningsniveau. Daar zitten wij boven de 90%. Er is ook nog steeds sprake van een groeiend aantal reizigers. Onze uitdaging is om dit in de komende jaren door te zetten.

De heer *Van der Wel* (PvdD): De provincie hoeft daar niets aan te doen. De reizigersaantallen nemen vanzelf toe. Daarvoor hoeven wij ons toch niet op borst te kloppen?

De heer *Van Heugten* (CDA): De ontwikkel- en de marketingfunctie zitten bij de provincie. Onze mensen zorgen ervoor dat zij met gerichte marketingacties, met goede ontwikkelingsactiviteiten met vervoerders en gemeenten proberen het openbaar vervoer te optimaliseren.

De heer *S. Smeulders* (PvdA): Ik wil nog even terugkomen op de minderjarige mbo-scholieren waarover ook de heer Heijmans sprak. Er wordt inderdaad voorgesteld om op de ov-chipkaart een product te laden voor alle minderjarige scholieren. Zij kunnen voor €75 per maand reizen. Dat is een goede stap maar niet dé oplossing voor die scholieren. Volgens mij geldt die regeling namelijk alleen in de bus en niet in de trein en alleen in Brabant en niet als deze jongeren naar een school gaan die niet in Brabant ligt. Ik vind het geen universele oplossing. Er blijft dus sprake van een ongelijkheid met een 16-jarige hbo-student die van het Rijk een volledige vergoeding krijgt in de vorm van een ov-studentenkaart.

De voorzitter: Het punt is duidelijk. Wij moeten

geen betogen gaan houden in plaats van interrupties.

De heer *Van Heugten* (CDA): In een van de moties wordt gevraagd het openbaar vervoer voor deze studenten kosteloos te maken. In feite wordt er gevraagd om deze studenten op kosten van de provincie Noord-Brabant een ov-studentenkaart te geven, waarmee zij zowel in de bus als in de trein kosteloos kunnen reizen. Dat is helemaal nieuw en betekent dat wij een fors deel van dit soort subsidiëring op onze provinciale kap halen. Ik zie dat in de motie hiervoor geen dekking wordt aangegeven. Het wordt lastig om dat te organiseren. Ons college heeft daarvoor niet gekozen. Wij hebben uitvoerig gediscussieerd over de Brabantse tarieven voor de bus. Er is een vriendelijk tarief uitgekomen voor de mbo-student. Uit een oogpunt van gezondheid is het ook goed als zij een beetje blijven fietsen en niet steeds met de bus reizen.

Ik heb nog twee opmerkingen over het spaar- en infrafonds. De heer Heijmans zegt terecht dat het communicerende vaten zijn. Wij zien dat de drie projecten in de basis gerealiseerd kunnen worden. Als je bij het ene project een zeven in plaats van een negen wilt realiseren en die negen kost extra geld, gaat dit ten koste van een ander project. Wij moeten dus inderdaad met elkaar afwegen in hoeverre wij de middelen kunnen vinden om die kwaliteitssprongen te maken.

Mevrouw *Arts* (SP): Hoe komt het nu geformuleerde beheerkader tegemoet aan onze wens om ook kwaliteit te realiseren?

De heer *Van Heugten* (CDA): Het zijn nu gereserveerde bedragen binnen het spelregelkader. Dat spelregelkader bepaalt heel nadrukkelijk dat op het moment dat er een provinciaal inpassingsplan of een vergelijkbaar proces komt, de Staten het project op inhoud kunnen afwegen. Komt er wel of geen brug? Komt er wel of geen tunnel? Komt er links een weg te liggen of rechts? Het spelregelkader bepaalt dat wij op dat moment de Staten de afweging met andere projecten laten zien met de financiële consequenties van een en

ander. Wij proberen te schipperen tussen het bereiken van de maximale balans en het blijven binnen dat strakke financiële kader.

Mevrouw *Arts* (SP): Voorzitter! Ik moet tot mijn spijt constateren dat in het beheerskader het woord kwaliteit nergens voorkomt en wij als SP om die reden overwegen een amendement in te dienen.

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): Het spelregelkader is niet bedoeld om de inhoud van de projecten te bepalen. Er staat alleen in: gedurende de besluiten over de inhoud moet u steeds een financieel kader in de gaten houden. Daarvoor hebben we die spelregels gemaakt. De inhoud van de projecten, met onder andere het kwaliteitsaspect, hebben we onder andere bij de noord-oost-corridor vastgesteld via de structuurvisie. Daarin is nadrukkelijk het kwaliteitsaspect vastgelegd.

Ik kom nog even terug op een paar algemene opmerkingen van D66 over de begroting. Gesproken werd over een verwarrende indeling en verandering. In de begroting is steeds aangegeven ondanks dat er misschien een hergroepering heeft plaatsgevonden welke de bestedingen en begrotingen van afgelopen jaren zijn geweest. U hoeft dus niet te puzzelen; het is netjes voor u aangegeven. In de Burap, zo zegt u, kunt u niet zien wat de oorspronkelijke begroting is. Ik wil graag toezeggen dat we bij de volgende Burap die kolom daaraan toevoegen, zodat u dat met een inzichtelijk heeft.

Bij de beleids- en bedrijfsrisico's heeft u gevraagd of er onderscheid kan worden gemaakt. Op pagina 136 van de begroting, waar alle risico's zijn uitgesplitst, ziet u ook dat er onderscheid is gemaakt tussen beleidsrisico's en bedrijfsrisico's. Ze zijn dus wel bij elkaar opgeteld en in één tabel vervat.

Voor zover het mijn portefeuille betreft begin ik bij de behandeling van de amendementen met nummer A5, spaar- en infrafonds aanwenden voor realisatie komomleidingen en aanpak N65. Dit is een amendement van PvdA en OSN. Het college ontraadt dit amendement. Door in de plannen voor de noord-oost-corridor de oost-west verbinding te schrappen, schrappen we ook de

bijdrage vanuit het rijk van €259 mln. want die is gekoppeld aan het realiseren van de T-structuur, dus inclusief de oost-west verbinding. De dekking die u aangeeft leidt ertoe dat het gat voor de noord-oost-corridor volstrekt onaanvaardbaar groot wordt. Bovendien, door het weglaten van die oost-west verbinding houden we geen effectieve oplossing over. Dat hebben we geconstateerd toen we de keuze maakten. Het college moet dit amendement dan ook ten stelligste ontraden.

Amendement A6 gaat over compenserende landelijke OV-bezuinigingen op het spaar- en infafonds. Twee reacties daarop. Ik heb net aangegeven dat de landelijke OV-bezuinigingen, die overigens alleen te maken hebben met het NS-hoofdnet, want over de rest van het OV gaat het rijk niet, anders dan via de BDU, geen weerslag hebben op de provinciale exploitatiebudgetten. Dat betekent dat wij geen andere dekking hoeven te zoeken om die landelijke OV-bezuiniging te compenseren. Wij zouden het al helemaal niet doen uit het spaar- en infafonds omdat het daarvoor niet geoormerkt is. Dit amendement moeten wij u daarom ten stelligste ontraden.

Amendement A8 van de PvdD en GroenLinks gaat over de opcenten op de motorrijtuigenbelasting. Dit amendement strekt ertoe dat er veel meer provinciale begrotingsruimte wordt gezocht door de opcenten aanmerkelijk te verhogen. Dat is een lastenverzwaring. In het bestuursakkoord hebben wij afgesproken de bezuinigingen van de provincie dan wel de noodzakelijke begrotingsruimte niet te zoeken in een lastenverzwaring. Ook dit amendement zouden wij u willen ontraden.

Dan zeg ik kort iets over amendement A9 over fractiebijdragen. Daar heeft het college geen mening over. Het is geheel aan de Staten ter beoordeling.

Ik sluit hiermee de behandeling van de amendementen af en ga over naar de moties.

De voorzitter: Door de leden Ten Harmsen van der Beek, Heijmans, mw. Lestrade-Brouwer, mw. Tetteroo, Dol en Krol wordt het volgende amendement ingediend:

"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering

*bijeen op 11 november 2011,
beraadslagend over Statenvoorstel 47/1 inzake begroting
2012 en Najaarsbrief 2011;*

overwegende dat:

- *PS steeds in staat moeten worden gesteld hun budgetrecht te kunnen uitoefenen;*
- *PS meer dan ooit behoefte hebben om zo nodig snel en flexibel te kunnen reageren op de dynamische financiële omgeving;*

besluiten:

- *ontwerpbesluit 47/11B 1 beslispunt 1a en 6 zodanig te wijzigen door eraan toe te voegen dat onderuitputtingen tussen en binnen een produktgroep, alvorens voor herbesteding in aanmerking te komen, aan de algemene middelen worden toegevoegd;*
- *deze middelen her te besteden middels een afzonderlijk, goed onderhouden GS-voorstel dat aan PS wordt voorgelegd;*
- *conform de voorgestelde spelregels overhevelingen bijlage V een grens van €50.000 te hanteren waarboven deze afzonderlijke voorstellen worden voorgelegd bij het eerstvolgende integrale afwegingsmoment."*

De voorzitter: Dit amendement maakt onderwerp van beraadslaging uit en krijgt nr. A11.

Mag ik u vragen om straks nadat uw collegae het woord hebben gevoerd, het inmiddels ingediende amendement A11 nog in eerste termijn van een kort antwoord te voorzien? Ik kan mij voorstellen dat u het eerst even rustig wilt lezen.

De heer Van Heugten (GS;CDA): Ik begin met motie M6, ingediend door VVD en CDA, waarin het college wordt opgedragen maximale inzet te plegen om rijkssubsidie te verkrijgen voor een ongelijkvloerse aansluiting van de N279 op de A50 bij Veghel en de A2 bij Den Bosch. Wij zien deze motie als ondersteuning van het beleid. Er ligt een subsidieaanvraag van de provincie Noord-Brabant bij de minister. Tot dusverre heeft het tot een negatief oordeel van de minister geleid. Wij hebben ook weinig hoop dat het nog een positief oordeel zal worden. Deze motie ondersteunt echter in ieder geval het college bij zijn pogingen, de rijksinzet bij dit project te krijgen.

Een soortgelijk oordeel kunnen we geven over motie M7, ingediend door VVD, CDA en SP,

over de A27. Gevraagd wordt daarin het college opdracht te geven om maximaal inzet te plegen bij het rijk opdat uiterlijk in 2015 wordt begonnen met verbreding van de A27, dat het hele budget daarvoor wordt ingezet en dat in ieder geval prioriteit wordt gegeven aan de knelpunten bij Gorinchem (Merwedebrug) en knooppunt Hooipolder om de doorstroming op de A27 en de A59 te bevorderen. Ook hierbij vragen wij met klem aan de minister op deze manier het project A27 te behandelen. Dit is dan ook een ondersteuning van het collegebeleid.

Motie M11 gaat over het verrekenen van het vervallen van de vrijstelling motorrijtuigenbelasting met het opcententariaf. De PVV-fractie vraagt om de middelen die vrijkomen door het vervallen van de vrijstelling motorrijtuigenbelasting voor schone wagens in te zetten om het opcententariaf niet lager te indexeren. Deze motie draait de wereld een beetje om. Toen de vrijstelling voor schone voertuigen werd ingevoerd, hebben wij niet de opcenten verhoogd om dat te compenseren. We hebben als Brabant dat financiële verlies voor onze rekening genomen. Als die regeling gedeeltelijk wordt teruggedraaid betekent dat wij het oude verlies voor een deel weer gecompenseerd krijgen. Het is dus niet zo dat wij daarmee de lasten verzwaren. Een eerder opgetreden verlies wordt dus kleiner doordat een deel van die vrijstelling weer verdwijnt. Wij willen dan ook om die reden deze motie ontraden.

De heer *Van den Berg* (PVV): U verhoogt de lasten wel. Er staat duidelijk dat er een inflatiecorrectie is en dat verzwart de lasten. Dit is een mooie mogelijkheid om de burger een beetje meer centjes in de portemonnee te laten houden. Ik heb het idee dat de automobilist in dit land al genoeg uitgekleeft wordt.

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): Ik bestrijd dat dat in Brabant het geval is. Het tarief dat de provincie Noord- Brabant hanteert, is een van de laagste tarieven van Nederland. Het is dus niet zo dat nu onze automobilist door de provincie wordt uitgekleeft, integendeel. De indexering die wij toepassen dient er alleen toe om de geld-

ontwaarding van de inkomsten te compenseren. Het bedrag dat de provincie Noord-Brabant effectief aan motorrijtuigenbelasting ophaalt, blijft gelijk. Motie M11 wordt dus door het college ontraden.

Motie M12 van de PVV vraagt om een proef met transitverbod voor vrachtwagens op de N69 tussen de A2 en de N396. U vraagt het college een proef uit te voeren met het weren van doorgaand vrachtverkeer op de N69. Wij ontraden deze motie, zeker totdat er een akkoord is met alle gemeenten in dit gebied over een oplossing voor de N69 in dit gebied. Ik kan op voorhand aangeven dat als wij deze proef doen, met name de gemeenten Bergeijk en Eersel hier dwars tegenin zullen gaan, want zij zullen niet accepteren dat het afwentelen van het vrachtverkeer op andere wegen, met name in hun gemeenten, zomaar een maatregel is waarmee zij zullen instemmen, als het ten minste geen onderdeel uitmaakt van het totale pakket waar we het allen over eens zijn.

De heer *Van den Berg* (PVV): In 2007 is het al een keer onderzocht. Ik moet even duidelijk maken dat het een ander idee is dan een vrachtwagenverbod waar het toen om ging tussen Valkenswaard en Waalre. Het gaat nu om een proef die er voor zorgt dat doorgaand verkeer gedwongen wordt om Valkenswaard heen te rijden maar waardoor verkeer dat uit België komt, wel naar Waalre en Aalst kan rijden. Dat is een heel verschil met wat eerder is geopperd. Het gaat nu niet zozeer om te toekomst maar om een directe verlichting van de overlast in Valkenswaard en Waalre. Ik denk dat een betere spreiding van met name vrachtverkeer eraan kan bijdragen dat de overlast in Bergeijk en Eersel heel erg mee gaat vallen.

De heer *Kuijken* (CDA): Weet u ook wat de lokale overheden daar ervan zeggen? Ik heb het idee dat u daar een beetje aan voorbijgaat. De lokale overheid in Valkenswaard zegt dat hun infrastructuur er helemaal niet op is berekend al het vrachtverkeer van de N396 te ontvangen. Heeft u daar contact mee gehad?

De heer *Van den Berg* (PVV): Daar heb ik geen

contact mee gehad. Ik heb wel in oude onderzoeken gelezen dat met name het probleem bij een vrachtwagenverbod is dat zaken overbelast gaan worden. Bij spreiding echter is het heel anders.

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): Het college ontraadt de motie en verwijst naar een totaalpakket aan maatregelen in dit gebied dat voor dit grensgebied van de N69 aan de orde zal komen.

Dan motie M13, heropenen spoorwegverbinding Boxtel-Veghel. Dat is het zogenaamde Duitse lijntje. Gevraagd wordt onderzoek te doen naar de mogelijkheden voor versobering van het HOV-project N69 en een hernieuwd gebruik van de spoorlijn Boxtel-Veghel te kunnen realiseren. Hiermee geeft u twee dingen aan die volgens mij sterk van elkaar verschillen. Over versobering van het HOV-project N69 gaan we niet. Dat is een SRE-kwestie (SRE = Samenwerkingsverband Regio Eindhoven). Het SRE betaalt het en legt het ook aan. Ik zou er moeite mee hebben dat als provincie te gaan onderzoeken om daarmee middelen vrij te krijgen ter reactivering van het Duitse lijntje. Überhaupt is reactivering van het Duitse lijntje iets dat op ons netvlies in het kader van onze visie op multimodaal goederenvervoer staat. De spooragenda komt binnenkort bij uw commissie. Ik zou willen vragen om het onderwerp reactivering Duitse lijntje bij die spooragenda te behandelen in de totale context van het spoor. Derhalve ontraden wij deze motie.

In motie M14, ook van de PVV-fractie, wordt gevraagd in de algemene subsidieverordening de algemene weigeringsgrond op te nemen van het beloningsbeleid. Bij dit onderwerp speelt het juridisch probleem dat op basis van jurisprudentie, een uitspraak van de rechtbank van Rotterdam in juli jl., inhoudende dat het koppelen van beloningsbeleid als weigeringsgrond aan subsidie voor een bepaald doel, niet te maken heeft met het bereiken van het doel. De weigeringsgrond berust namelijk enkel op het feit dat publieke middelen worden ingezet. In die rechtszaak is dat niet toegekend. Dat betekent dat als wij het nu in onze subsidieverordening toepassen, het een juridisch

niet houdbare constructie wordt. Er zal dus eerst rijksbeleid moeten zijn, waarin dit juridisch beter wordt verankerd. Op dat moment kunnen wij het ook in onze algemene subsidieverordening opnemen. Graag houden wij u op de hoogte van de vorderingen in het rijksbeleid. Op het moment dat het kan, willen wij graag uitvoering geven aan de motie. Op dit moment willen wij de motie ontraden.

In motie M15 wordt gevraagd om wanneer in het buitenland uitstaande beleggingen van de provincie Noord-Brabant vrijkomen, te overwegen of ze wel in het buitenland moeten blijven uitstaan dan wel in Nederland moeten worden belegd. Het is in feite staand beleid in ons treasury-beleid dat wij telkenmale als er middelen vrijkomen, afwegen, waar op dat moment rendement en risico een optimale situatie geven. Dat kan in Nederland zijn en dat kan opnieuw in het buitenland zijn. Als ik het zo kan duiden, kunnen wij deze motie beschouwen als bestaand beleid.

Dan kom ik bij motie M16, natuurbrug en permanente afrit A67 Reusel-Postel. Het is een lastig fenomeen omdat er twee zaken bij zitten. De afrit Reusel-Postel is een illegale afrit en ligt op grondgebied en in wegenstructuur van de gemeente Reusel, niet van de provincie. We hebben afspraken met de Belgen over het realiseren van de natuurbrug. Dit zou in twee opzichten een moeilijk uitvoerbare motie zijn. Daarom ontraden wij haar ook.

De heer *Van Hattem* (PVV): Voorzitter! De strekking van de motie is juist vanwege de complexiteit en omdat overleg met België moet plaatsvinden, dat overleg aan te gaan en te kijken wat er mogelijk is. Ik denk dat dit de laatste kans op dit moment is om daar iets te kunnen realiseren, voordat straks de definitieve truckparkings daar worden gerealiseerd en er helemaal geen afrit meer mogelijk is. Ik denk dat we als provincie iets meer slagkracht en overtuigingskracht ten opzichte van de Vlaamse overheid hebben dan een enkele gemeente als Reusel.

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): Het kan geen kwaad om in de uitvoering van het project

natuurbrug samen met de Belgen dit onderdeel in het overleg mee te nemen. Ik wil er wel voor waken dat ik een te grote toezegging doe want op het moment dat de provincie zich als regievoerder gaat mengen in dit soort processen kom je vaak in een sfeer van verwachtingen, ook financiële. Daar willen we in ieder geval voor wegblijven. Ik zal ook aan collega Van den Hout meegeven om in het natuurproject te kijken of dit onderdeel van overleg met de zuiderburen kan zijn. Als u het zo duidt is de motie overbodig.

Dan kom ik bij motie M20, kostenloosstelling OV-reiskosten voor alle minderjarige Brabantse MBO-leerlingen. Ik heb daarstraks al duidelijk onderbouwd, waarom het college deze motie wil ontraden.

Om des tijds wille ga ik verder met motie M21, over kwaliteit provinciale wegen. De motie roept het college op, kwaliteit als uitgangspunt te nemen bij provinciale wegen, indien het nodig is om provinciale wegen te faseren en te versoberen, te kiezen voor fasering in plaats van versobering. De motie lijkt als eng uitgangspunt te hebben dat de kwaliteit altijd het eerste en hoogste criterium is bij provinciale wegenprojecten en vervolgens te faseren in plaats van te versoberen. We hebben nu een andere lijn ingezet. We hebben gekeken of een aanvaardbare kwaliteit in plaats van een optimale kwaliteit kan, dus het verschil tussen een 10 en een 7. Als het met een 7 kan en dat veilig en aanvaardbaar is en geen onverantwoorde situaties doet ontstaan, kiezen wij voor versoberen tot niveau 7 of zelfs in een aantal gevallen 6,5 en kiezen wij dus kwaliteit wel degelijk als eerste middel om projecten te realiseren en niet fasering.

Mevrouw *Wijnands* (PvdA): Zegt u nu eigenlijk ook dat de tunnels van de Wilhelminavariant niet per se noodzakelijk zijn? Ik zoek even naar de criteria voor een voldoende.

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): Dat zal onder andere met u besloten moeten worden, bijvoorbeeld bij zo'n project als de noord-oost-corridor. Als die straks invulling krijgt, zal aan de wettelijke zaken die spelen rondom compensatie, mitigatie, ontwerp en ruimtelijke kwaliteit op zijn minst

tegemoet moeten worden gekomen. Als u zegt dat de 6 of de 6,5 variant, het minimumniveau, voldoende kan zijn en daarna het kwaliteitsverbeteringstraject vraagt om een hogere kwaliteit en een grotere investering, zullen wij hier moeten afwegen of in het kader van onze spelregels daarvoor genoeg financiële ruimte is.

Motie M21 wordt dus door ons college van een negatief advies voorzien.

Dan ga ik door naar motie M24 over het snelfietspad. Die motie is ten dele al onderdeel van bestaand beleid. In ons beleid Fiets in de Versnelling hebben wij ingezet op het realiseren van snelfietspaden. Daar zijn ook middelen voor gereserveerd, ten dele uit de investeringsgelden voor Fiets in de Versnelling en ten dele uit GGA-middelen (GGA = Gebiedsgerichte aanpak) en uit andere middelen. U vraagt nu om nog wat extra te doen en dat ten laste te brengen van het infrastructuurfonds. Daar zouden wij een negatief advies over willen geven omdat de spanning van het infrastructuurfonds al groot genoeg is. Het eindoordeel van het college over deze motie is dan ook negatief.

Motie M30 gaat over het OV. Ik heb al aangegeven dat wij op de OV-middelen niet bezuinigen en binnen dat financieel kader wel doen wat hier in de motie wordt aangegeven, namelijk zoeken naar optimalisaties en kwaliteitsverbetering. Het laatste deel van de motie krijgt van het college een negatief oordeel. €20 mln. ten laste van de algemene middelen daarvoor in te zetten zal wat ons betreft niet kunnen.

De heer *Bouwman* (GroenLinks): In de meerjarenbegroting zie ik vanaf 2014 een gat ontstaan van bijna €30 mln. gemiddeld ten opzichte van de vorige jaren voor OV-beleid en strategische projecten. We zien ook dat vanaf 2012 bij de OV-exploitatie er sprake is van een teruggang. U houdt staande dat je met minder geld dezelfde kwaliteit kunt leveren. Wij denken dat investeringen nodig zijn om kwaliteit in ieder geval te garanderen en eventueel innovaties te verrichten, andere systemen te ontwikkelen etc. Daarvoor wordt nu uit de algemene middelen een toevoeging verwacht.

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): Ons beleid is de OV-middelen uit de BDU te halen en niet aan te vullen met de eigen autonome middelen van de provincie.

Ook hebben we in het verleden uit de BDU-middelen gespaard voor een OV-reserve. Wij hebben u in het bestedingsplan openbaar vervoer laten zien dat we de reserve inzetten om het niveau tot 2014 op peil te houden. We hebben u ook in de startnotitie openbaar vervoervisie aangegeven dat we verwachten dat het moeilijk zal zijn in 2015 bij een nieuwe aanbesteding tegen dezelfde prijzen als waarvoor we nu werken het bestaande openbaar vervoer intact te laten en dat het wel eens aanmerkelijk duurder kan worden. We proberen ook dat deels te ondervangen door een opgebouwde reserve. Zo proberen we een continue basis in de exploitatiemiddelen voor openbaar vervoer te houden. Dat laat onverlet dat we voor extra middelen om verder te investeren vanuit autonome middelen geen inzet plegen. Dat hebben we in het verleden wel gedaan. Dat waren middelen die in het vorige bestuursakkoord stonden om van daaruit extra te investeren in fietsen en openbaar vervoer. In het huidige bestuursakkoord is dat niet het geval.

De heer *Bouwman* (GroenLinks): Om die reden vragen we dus om extra middelen.

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): Het staat u vrij om dat te doen maar het college voorziet het van een negatief advies.

Dan kom ik bij motie M31, reservering spoorlijn Utrecht-Breda. In de motie wordt het college verzocht inzage te geven in de kosten van de aanleg. Die hebben we al een keer gerapporteerd; ze liggen tussen de €3 en €4 mld. Verder wordt gevraagd te bezien welk deel daarvan mogelijkerwijs voor rekening van de provincie kan komen. Wij hebben in het bestuursakkoord afgesproken dat we wel planologische reservering mogelijk houden maar in deze bestuursperiode geen financiële reservering doen omdat wij weten dat sowieso tot 2024 het rijk ook de middelen niet tot zijn beschikking heeft. Het laatste deel van de motie om met voorstellen te komen is daarom niet

opportuun. Bovendien wijs ik erop dat er ook nog wel eens concurrentie zou kunnen ontstaan met een ander belangrijk spoorwegproject voor Brabant, namelijk de RoBellijn. Het kan best wel eens zo zijn dat we straks moeten kiezen tussen de hoogste prioriteit voor de spoorlijn naar Utrecht of de RoBellijn.

De heer *P. Smeulders* (GroenLinks): Voorzitter! Deze motie richt zich vooral op het niet onmogelijk maken in de toekomst van een spoorlijn. We weten dat er tot 2020 geen geld van de rijksoverheid voor is maar we hopen dat die weg voor die tijd wordt aangepakt. Als je viaducten e.d. gaat verbreden is het een stuk gemakkelijker het meteen zo te doen dat er ook nog een spoorlijn overheen kan. Daarop richten wij ons vooral.

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): Dan moet ik iets vertellen over het project A27. Er lag een verbeteringsvoorstel om die weg te verbreden en alle bruggen en viaducten te vervangen. Dat is nu ernstig teruggeschroefd. Dat betekent dat heel veel bestaande bruggen worden gehandhaafd en dat er een nieuwe brug naast wordt gelegd. De minister heeft aangegeven geen cent uit te geven aan het voorinvesteren voor de spoorlijn en dat zij er alleen voor zorgt dat de zijligging van de spoorlijn niet onmogelijk wordt gemaakt. Dat is exact de toezegging die zij aan de Tweede Kamer heeft gedaan. Wij zorgen ervoor dat de minister zich daaraan houdt en dat alles wat wij moeten doen om het niet onmogelijk te maken, ook doen.

Motie M32, Fiets in de Versnelling, vraagt om middelen vrij te maken voor snelfietsroutes, waaronder Eindhoven-Waalre-Valkenswaard en Eindhoven-Nuenen-Helmond. Ik wijs erop dat dat snelfietsroutes zijn in het SRE-gebied waarvoor het SRE middelen heeft gereserveerd en wil inzetten. Er wordt gewerkt aan een gezamenlijke subsidieaanvraag bij het rijk. Het rijk betaalt inmiddels ook mee aan een aantal snelfietsroutes. Wij adviseren daarom negatief over deze motie.

De heer *P. Smeulders* (GroenLinks): Voorzitter! Ik vind dat de gedeputeerde daarmee deze motie wel

wat simpeler wegzet dan ze werkelijk is. We hebben hier in Provinciale Staten vastgesteld dat wij in 2018 dé fietsprovincie van Nederland willen zijn. Daar hebben we een beleid voor: Fiets in de Versnelling genaamd. We hebben voor de hoogste ambitie gekozen. We zien gewoon dat vanaf 2014 daar geen cent meer voor beschikbaar is terwijl het programma tot 2018 loopt. We noemen in de motie een paar concrete voorbeelden waaraan het geld besteed zou kunnen worden, maar het is een actieplan met vijftig concrete initiatieven en daar is gewoon geen geld meer voor. Het enige wat wij hiermee voorstellen is dat de €2,8 mln. die voor 2013 voor Fiets in de Versnelling staat, ook voor de jaren daarna in te zetten. U heeft er nog tijd genoeg voor om die middelen in de begroting te zoeken.

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): Ik wil niet vooruit lopen op de begroting 2014, want daar praat u dan over. Wij zien dat het beleid Fiets in de Versnelling succesvol is, dat er fietsroutes worden aangelegd en dat er in de GGA's volop wordt geïnvesteerd. Den Bosch is kandidaat voor velocity 2013. Hopelijk worden ze dit jaar ook nog fietsstad van Nederland. Er is dus veel zichtbaar en met resultaat geïnvesteerd in de fietskwaliteit in Brabant. We hebben succesvolle projecten voor de elektrische fiets. Onze commissaris heeft zelfs nog een keer een demo mogen geven. We promoten ook heel vaak de fiets. De middelen worden goed ingezet en zijn tot 2013 beschikbaar. Ik zou er niet op vooruit willen lopen door nu al toe te zeggen dat we in 2014 en verder daarvoor middelen voteren, anders dan dat we nog eens een keer bij de evaluatie van het huidige programma vaststellen.

De *voorzitter*: Nee, mijnheer Smeulders, u heeft twee keer geïnterrupteerd. Oh, het was uw broer. Gaat uw gang.

De heer *P. Smeulders* (GroenLinks): Ik snap dat u verwijst naar de evaluatie maar die evaluatie is in 2018. Tot dan loopt het programma. Als er vanaf 2014 geen geld meer beschikbaar is, dan is dat ontzettend jammer. U kunt er wel degelijk nu al

wat aan doen door vanaf 2014 weer geld in de begroting op te nemen. Neem die wens alstublieft over.

De *voorzitter*: Nu herhaalt u gewoon uw punt en dat is ook niet de bedoeling.

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): Ik begrijp het punt dat GroenLinks wil maken. Het is ook niet zo dat de Fiets dan helemaal uit de Versnelling is en stilstaat, maar ik vind het iets te prematuur om nu al een toezegging te doen. Het is een sympathieke motie en wij zullen voor die tijd nog zeker wel met elkaar praten over een goede voortzetting van dit programma.

De *voorzitter*: Mij is gemeld dat motie M12 wordt gewijzigd en zo wordt rondgedeeld.

Er ligt een groot aantal amendementen en moties, motie M44 is onderweg. Op een groot aantal amendementen en moties heeft u nog geen reactie van het college gehad. Daartoe geef ik nu allereerst het woord aan gedeputeerde De Boer.

Motie M12 is in die zin gewijzigd dat het dictum thans luidt:

"na overleg met de betrokken gemeenten en bedrijven een proef uit te voeren met het weren van doorgaand vrachtverkeer op de N69 tussen de aansluitingen met de A2 bij Aalst en de N396 bij Valkenswaard."

De *voorzitter*: Deze gewijzigde motie krijgt nr. M12a.

Door de leden Ten Harmsen van der Beek, Vissers, Lestrade-Brouwer, Dol, mw. Tetteroo en Krol wordt de volgende motie voorgesteld:

"Provinciale Staten van Noord-Brabant in vergadering bijeen op 11 november 2011, beraadslagend over Statenvoorstel 47/11 inzake begroting 2012 en Najaarsbrief 2011, overwegende dat:

- *PS hun budgetrecht uitoefenen op het productgroepniveau en dat GS binnen de productgroep mogen schuiven tussen producten, en dat de directeur mag schuiven binnen een product;*
- *PS hun budgetrecht op productgroepniveau pas kunnen uitoefenen, mits zij het inzicht hebben in wat zich op het*

niveau van het product afspeelt;

- *PS zowel begrotingstechnisch (kaderstellend) als verslagtechnisch (controleerend) inzicht moeten hebben in het niveau dat zich onder de productgroep afspeelt om hun budgetrecht echt goed uit te kunnen oefenen,*

constaterende dat:

- *het inzicht op productniveau bij de begroting 2012 niet meer aan PS is gegeven;*
- *GS dit nu expliciet maken en PS daarmee fundamenteel inboeten op hun budgetrecht;*
- *dit ongewenst is;*
- *derhalve een fundamentele discussie over Budgetrecht PS, en autorisatie op product-, productgroep- dan wel programmaniveau noodzakelijk is, mede gezien de in de begroting 2012 opgenomen impliciete financiële besluiten en overhevelingen zonder expliciete besluitvorming van PS;*
- *deze noodzakelijke discussie bij de behandeling van de begroting 2012 echter te ver voert,*

besluiten:

GS op te dragen:

- *PS voorstellen te doen met verschillende scenario's hoe met Budgetrecht en Autorisatieniveau om te gaan;*
- *PS deze voorstellen z.s.m., doch ruim voor de definitieve totstandkoming van de Voorjaarsnota te bezorgen, en gaan over tot de orde van de vergadering."*

De voorzitter: Deze motie maakt onderdeel uit van de beraadslaging. Zij krijgt nr. M44.

De heer De Boer (GS;VVD): Voorzitter! Ik wil mij graag aansluiten bij de opmerkingen van collega Van Heugten over de complimenten die de Staten hebben uitgesproken voor het beleid van het college tot op dit moment. Wij hebben ook de teleurstelling van de Staten gehoord. Van de extra €195 mln. die in het bestuursakkoord zijn opgenomen, heeft u nog niet alles kunnen zien. Het lijkt mij goed om dit in ogenschouw te nemen in het voorjaar als dit college er een jaar zit. Er lagen veel lopende zaken op ons bordje. Daaraan hebben wij eerst invulling willen geven, terwijl ondertussen heel hard gewerkt wordt aan wat in het bestuursakkoord Tien voor Brabant is verwoord.

Ik ga nu in op de opmerkingen van de diverse fracties over onderdelen van mijn portefeuille en

begin bij de fracties van de VVD en het CDA die gesproken hebben over de Verordening Ruimte. Niet alleen de Staten constateren dat er best wat knelpunten zijn aan te wijzen in de relatie tussen de gemeenten en het provinciaal bestuur over de Verordening Ruimte. Als ik mevrouw Kerkhof mag citeren, er zitten inderdaad knellende gevallen bij. Het bevat een aantal knellende verordeningen. Dat is ook precies de reden waarom ik al eerder in de commissie heb gezegd dat wij begin 2012 met elkaar eens goed moeten kijken hoe die verordening simpeler en flexibeler kan zijn, zowel voor de Staten om beter te kunnen controleren als om de gemeenten meer ruimte te geven. Ik meld hier ook dat gemeenten niet altijd goed op de hoogte zijn van de Verordening Ruimte. Wij moeten een slag maken in onze communicatie naar de gemeenten en de gemeenten moeten goed kijken naar de verordening want sinds 2008 is de situatie immers veranderd. Wij moeten daarin gezamenlijk optrekken. Wij zien echter ook dat gemeenteraden het zich erg lastig kunnen maken. Als er in een gemeenteraad amendementen worden aangenomen die haaks staan op de verordening, betekent dat heel veel energieverspilling, zowel voor de gemeenten als voor ons, en moeten wij soms samen naar de Raad van State. Ik verwijs naar West-Brabant. De Raad van State zal een uitspraak doen waarmee iedereen tevreden of ontevreden zal zijn. Ik vind dat wij de gang naar de Raad van State dienen te voorkomen. Wij zullen in ieder geval ons best doen om te vereenvoudigen, flexibiliseren en maatwerk te leveren. Als de heer Ten Harmsen van der Beek suggereert dat wij daardoor dan ook minder ambtenaren nodig hebben, moeten wij wel een en ander optellen. Als wij de verordening volgens een nieuwe lijn hebben vastgesteld, moeten wij ook bekijken hoeveel ambtenaren wij hier nodig hebben. Ik vind de betreffende vraag van de heer Ten Harmsen wel relevant maar te vroeg gesteld. Mevrouw Kerkhof van de fractie van het CDA heeft een aantal onderwerpen ter discussie gesteld bijvoorbeeld kantoren. Daarover zijn verschillende vragen gesteld ook door de fractie van de OSN. Er is sprake van een concentratie van rijksdiensten, maar minister Donner heeft ons onlangs een brief

geschreven, waarin hij ons heeft uitgenodigd eens met hem aan tafel te gaan zitten om inhoud en vorm te geven aan de decentralisatie dan wel concentratie van rijksdiensten in de kantoren die dan ook van het Rijk dienen te zijn. Dat geeft ons en de B5 een opening om die discussie met het Rijk te kunnen voeren.

Op de vraag van de fractie van de OSN wat wij doen met de leegstand van kantoren, zou ik het volgende willen antwoorden. Ik heb in de regionale ruimtelijke overleggen met de gemeenten afspraken gemaakt om niet meer bij te bouwen dan noodzakelijk is en vraag en aanbod op elkaar af te stemmen. Ik denk echter ook dat de herbestemmende ontwikkelaars eerder aan de deur mogen en zullen kloppen dan de ontwikkelaars die nog steeds rekenen op nieuwbouw.

Mevrouw *Kerkhof-Mos* (CDA): De gedeputeerde zegt dat hij samen met de B5 met het Rijk in overleg gaat over de centralisatie of decentralisatie van rijksdiensten. Er zijn in Brabant meer gemeenten die daar last van hebben. Ik denk bijvoorbeeld aan Roosendaal waar in een enorm belastingkantoor ooit diensten gecentraliseerd werden en dat nu leeg komt te staan. Daar vervallen honderden arbeidsplaatsen. Het is een enorm kantoor dat heel dominant in het centrum aanwezig is. Ik vraag de gedeputeerde ook die gemeenten bij dat overleg te betrekken die dit rechtstreeks zou kunnen treffen.

De heer *De Boer* (GS;VVD): Het antwoord op die vraag zou "ja" kunnen zijn, ware het niet dat het Rijk specifiek aangeeft in discussie te willen gaan met door de het Rijk specifiek genoemde centralisatiegemeenten. Ik denk dat wij met de andere gemeenten het gesprek moeten aangaan over de vraag hoe wij zo'n gebouw een nieuwe functie of bestemming kunnen geven. o.a. over dat kantoor in Roosendaal, maar er zijn natuurlijk meer gebouwen in Brabant waarover wij met de gemeente moeten spreken. Het ministerie is heel duidelijk. Het aantal rijksambtenaren wordt verminderd. Het heeft een aantal steden en gebouwen aangewezen, maar wil daarover wel met de provincies gaan praten. Die beperking zit

nadrukkelijk in de brieven van minister Donner.

Mevrouw *Kerkhof-Mos* (CDA): Ik hoop dat de gedeputeerde ons wil informeren over de uitkomst van dat gesprek.

De heer *Kap* (OSN): Ziet de gedeputeerde een actieve rol voor de provincie bij de omvorming van die kantoren naar woningen voor bijvoorbeeld ouderen of starters? Daaraan is immers een grote behoefte.

De heer *De Boer* (GS;VVD): De provincie moet doen waarvoor zij bedoeld is. Dat vragen wij ook van de gemeenten en van het Rijk. De heer Kap spreekt over het omzetten van kantoren naar woningen. Dat zou kunnen. Dat betekent echter dat wij dat samen met een gemeente moeten bekijken. Datzelfde antwoord is ook van toepassing op de vraag van het CDA over het omzetten van recreatiewoningen naar permanent bewoonde woningen. Als dat gebeurt, betekent het dat zo'n woning wettelijk is toegestaan en valt onder de Woningwet. Gemeenten zijn dan verantwoordelijk om te voldoen aan de daarin geldende eisen, o.a. over veiligheid. Wij willen graag met gemeenten meedenken over nieuwe bestemmingen op een manier dat iedereen er plezier aan kan beleven. Tijdens het woondebat heeft u de heer Noordanus horen zeggen dat de ontwikkelaars die met een aantal gebouwen zitten, hun verlies maar eens moeten nemen. Zij moeten de gebouwen afbreken en nieuwe ontwikkelingen initiëren. Dat kan ook tijdelijk gras zaaien zijn.

Wij willen graag meedenken over de herbestemming van kantoren en recreatiewoningen. Wij moeten echter niet op de stoel van de gemeente gaan zitten en de gemeente niet op de onze.

De heer *Kap* (OSN): Uiteraard moeten woningen voldoen aan de eisen van de Woningwet en van het Bouwbesluit. Met het oog op de demografische ontwikkelingen in Brabant hecht ik grote waarde aan een semi-actieve rol van de provincie in dezen.

De heer *De Boer* (GS;VVD): De heer Kap heeft mijn opmerkingen gehoord. Natuurlijk moeten wij

rekening houden met demografische ontwikkelingen, maar wij hebben daarstraks ook gesproken over krimp. Het is een complexe situatie. Rijk, provincie en gemeenten moeten samen optrekken. Zij moeten daarbij rekening houden met leegstaande gebouwen, de ontwikkelingspotentie in de verschillende gebieden en daarbij ook de demografie betrekken. Het zijn drie knoppen waaraan je kunt draaien. Het is een redelijk ingewikkeld driedimensionale puzzel. Ik zeg tegen mevrouw Kerkhof dat het goed gaat met het overleg met de RRO's (Regionaal Ruimtelijke Overleggen). Ik ben uitermate blij met het feit dat er nu een situatie ontstaat waarin gemeenten verzameld of in kleinere groepen als gelegenheidsalliantie met de provincie voortdurend in overleg treden en elkaar serieus nemen. Ik heb dat onlangs nog gezien in het kader van windenergie. Ik heb de betreffende regio gevraagd mij een voorstel te doen waarmee men kon leven, opdat wij dan samen kunnen bekijken of het realiteitswaarde heeft. Dat is een direct positief gevolg van de regionale ruimtelijke overleggen. In dat licht wil ik ook de green deals zien. Wat ik aan de windregio gevraagd heb, heb ik ook gevraagd aan de reconstructiecommissies en de gebiedscommissies. Ook zij zijn met heel goede voorstellen gekomen waarin het idee van de green deals makkelijk kan worden toegevoegd. Ik stel voor, dit onderwerp te bespreken tijdens de gecombineerde commissievergadering van 25 november te bespreken en dan later in de Staten af te hechten in welke richting het uitgewerkt kan c.q. moet worden. De Staten geven daarvoor immers de kaders aan.

Het gesprek met de staatssecretaris is zeer effectief. Collega Van den Hout en ik hebben zeer regelmatig contact met de directeur-generaal of met de staatssecretaris zelf om te zien hoe Van Doorn en Alders een-op-een met elkaar verweven kunnen worden.

Ik heb al een aantal opmerkingen gemaakt over de Verordening Ruimte. Wij gaan graag de uitdaging aan om de Verordening Ruimte zodanig in te kleden dat wij daarmee slagvaardig aan de gang kunnen gaan.

Mevrouw Lestrade stelt voor het woord Stadteland

te wijzigen en het Landstad te noemen. Ik vraag mij bij dat laatste woord af, of elke buitenlander dan weet wat er precies wordt bedoeld. Ik denk dat wij allemaal precies weten wat hier wordt bedoeld, namelijk dat de stad en het omringende landelijk gebied nevenschikkend zijn. Ik vind het uitstekend als daarvoor een mooi woord gevonden wordt. Misschien schrijven wij daar straks nog een prijsvraag voor uit.

Ik ben benieuwd wat mevrouw Kerkhof bedoelt met haar opmerking: als het platteland maar niet ver-“Eftelingt”. Dat zal wel blijken in de discussie op 25 november. De heer Kap wees al op de vrijkomende agrarische bedrijfsgebouwen. Als wij niet willen dat die allemaal omgezet worden in een boerderette, moeten wij goede afspraken maken over wat wij in ons landelijk gebied willen. Enerzijds is het een gebied waarin de stedeling graag recreëert, anderzijds is het een productiegebied. Wij zullen beide heren dienen. Het lijkt mij alleszins de moeite waard om die discussie met elkaar te voeren.

Ik heb in het kader van mijn opmerkingen over leegstaande kantoren ook al iets gezegd over het eventueel omzetten van vakantiewoningen naar woningen met een permanente woonbestemming. Zeker als er sprake is van een dubbele bestemming, is het lastig.

De heer Smeulders en ook anderen hebben opgemerkt dat de Commissie Van Doorn nergens genoemd wordt. Zoals u weet, hebben wij vorige week een bijzonder helder besluit genomen over die ontwikkeling. Er is een standstill-principe van 1,5 ha. Vandaaruit kunnen wij samen nieuwe criteria formuleren. Er horen inderdaad meer takken van sport binnen de agrarische sector dan alleen de intensieve veehouderij, maar daar was de discussie het meest prangend.

Volgens de principes van de SER-ladder wordt er al geruime tijd zo weinig mogelijk geïnvesteerd in nieuwe industrieterreinen. Daarnaast passen wij met heel veel succes herstructureren en revitaliseren toe.

Voorzitter. Ik ga nu in op de verschillende moties. Er zijn geen amendementen ingediend op mijn beleidsterreinen.

Motie M17 is ingediend door de fractie van de

PVV. In deze motie wordt uitgesproken dat er geen duurzaamheidssubsidies meer worden verstrekt aan melkveehouderijen die koeien zonder weidegang jaarrond op stal laten staan. Het college wil deze motie ontraden. Zij is ontijdig. Zij past heel goed in de discussie die wij op 25 november en 9 december zullen voeren.

Motie M22 van de fracties van D66, PvdA, GroenLinks en de Partij voor de Dieren en heeft betrekking op samenhangend beleid ondergrond. Deze motie was aangehouden en ligt nu weer voor. Het college ondersteunt deze motie. Zij past bij het beleid om goed geëquipeerd te zijn op het moment dat de Rijksoverheid met visies hierover komt.

Motie M23 van de fractie van D66 gaat over de Brabantse verkoopgarantie. Er wordt geen dekking aangegeven bij deze motie. In het licht van wat wij met elkaar hebben afgesproken over de toekomst, zou ik deze motie willen ontraden. Wij willen graag met de Staten de discussie over de Brabantse verkoopgarantie voeren aan de hand van de evaluatie die op dit moment wordt gemaakt. Dat is ook toegezegd in de commissie. De motie is dus op dit moment ontijdig.

Mevrouw *Klitsie* (D66): Ik snap de redenering van de gedeputeerde. Ik weet ook dat de evaluatie in januari komt, maar ik weet ook dat de huidige regeling voorziet in een enorme behoefte en het consumentenvertrouwen versterkt. Als de evaluatie goed uitpakt en wij ook zien dat de financiële consequenties voor de provincie meevallen omdat veel huizen worden verkocht voordat de termijn van twee jaar voorbij is, ontstaat er ruimte voor een nieuwe garantieregeling. Wij willen graag een positieve grondhouding van het college.

De heer *De Boer* (GS;VVD): Ik verwijs naar het bestuursakkoord waaruit blijkt dat het college een positieve grondhouding heeft ingenomen bij de CPO's (Collectief particuliere opdrachtgeverschappen). Het was duidelijk dat maatschappelijk geld hier zijn rendement behaalde. Over de andere ontwerpen hebben wij op dit moment bewust niets vermeld omdat de evaluatie nog niet liet zien hoe het gemeenschapsgeld het meest positieve effect

sorteerde. Ik kan nog geen positieve grondhouding toezeggen maar wel een evaluatie over dit onderwerp.

Mevrouw *Klitsie* (D66): Ik kom er graag op terug na de evaluatie.

De heer *De Boer* (GS;VVD): Motie M27 van de fracties van GroenLinks en de PvdD gaat over de doelstelling biologische landbouwareaal. Het college wil deze motie ontraden. Er is in het kader van de bezuinigingen besloten om vanaf 1 januari 2012 hieraan geen geld meer te besteden. Het staat in de Agenda van Brabant. Ik heb ook in de commissie gezegd dat het in de praktijk voor agrarische ondernemers uitermate lastig blijkt om over te schakelen op biologische landbouw. Voordat zij het certificaat mogen voeren, moeten zij drie jaar onrendabel draaien om de grond zodanig schoon te krijgen dat die omslag gemaakt kan worden.

Ook motie M34 van de PvdD wil het college ontraden. Het is niet ongebruikelijk dat overheden zich op het privaatrecht storten. Er zijn meer voorbeelden van in de provincie. Bovendien is het geen subsidieregeling, het geld komt uit het ontwikkelbedrijf. Bij een subsidieregeling geef je geld en weet je dat dit niet terugkomt. Het ontwikkelbedrijf geeft geld uit in de verwachting dat het terug kan komen. Dat is het grote verschil.

De heer *Van der Wel* (PvdD): Het is inderdaad geen subsidie, het is bezit. Wij hebben gemerkt dat wij risico's lopen met dat bezit. Ik verwijs naar de LOG's. Wij zetten dus ook de pet op van ondernemer.

Als wij die gronden hebben en willen ontwikkelen voor welk project dan ook, moeten wij vergunningen of ontheffingen verlenen. Wij vinden dat de provincie dan twee petten op heeft. Waarom zou de provincie zich op dat moment in de vingers gaan snijden en er niet ruimhartig mee omgaan omdat er sprake is van een economisch belang?

De heer *De Boer* (GS;VVD): De heer Van der Wel vergeet dat deze provincie de afgelopen decennia

heel veel heeft geïnvesteerd in de samenleving, in het Brabantse land en in het Brabantse landschap. In die situaties had de provincie altijd verschillende petten op om dat vliegwielt in Brabant aan de gang te krijgen. Hetzelfde geldt hier. De risico's zoals die hier worden verwoord, betreffen risico's waarmee de Staten hebben ingestemd. Het zijn verantwoorde risico's. Er is ook een reserve voor aangelegd. Als wij dat vliegwielt draaiend willen houden, moet er af en toe een extra duwtje gegeven of een boost. Daarom hebben het college en de Staten steeds binnen een bepaalde bandbreedte die risico's genomen.

Motie M35 van de PvdD en GroenLinks gaat over de inzet stimulering biologische landbouw.

De heer *Van der Wel* (PvdD): Ik moet een beetje flauw zijn, maar wij kunnen niet erg trots zijn op wat wij in het landelijk gebied met de LOG's hebben gerealiseerd. Het heeft ons echter wel een hoop geld gekost. Het klopt dat de provincie zich soms als ondernemer opstelt om dingen te versnellen, maar dat komt niet altijd alle burgers ten goede. Er is een doelgroep – de agrariërs – bevoordeeld met een investering. Die verliezen hebben wij genomen en nu zitten we met iets wat wij eigenlijk niet willen. Ik vind dat wij dat soort investeringen aan anderen moeten overlaten. Het is goed als de provincie dergelijke projecten op een andere manier wil bevorderen maar niet met geld. Zij moet zich niet als projectpartner opstellen.

De heer *De Boer* (GS;VVD): De Staten zijn duidelijk geweest over de LOG's. Er is destijds een aantal ferme besluiten genomen inclusief de risicoparagraaf. Over de andere zaken verschillen de heer Van der Wel en ik blijkbaar sterk van mening. Ik blijf bij hetgeen ik zojuist heb gezegd over initiatief tonen, heldere afspraken maken en overzienbare risico's nemen. Dat geldt voor het bedrijfsleven, voor de economische ontwikkelingen, voor de agrarische ontwikkelingen, voor het cultureel erfgoed etc. Het is bijna anticyclus investeren in economisch slechte tijden. De overheid moet haar verantwoordelijkheid nemen om dat vliegwielt aan te draaien.

Mevrouw *Brunklaus* (GroenLinks): Mijn interruptie gaat over de motie over de biologische landbouw. Wij vinden het in het kader van de discussie over Vitaal Platteland onbegrijpelijk dat de gedeputeerde deze motie ontraadt. Wij vragen ons af of hij de motie bij die discussie wil laten terugkomen. Het is logisch dat er sprake is van een langdurige en duurzame investering en dat dit een lange adem vergt. Maar het past prima in de visie van de Commissie Van Doorn en in de nieuwe ontwikkelingen. Wij begrijpen werkelijk niet waarom het college motie M35 niet wil overnemen. Zij is veel lichter dan de vorige motie over biologische landbouw.

De heer *De Boer* (GS;VVD): Daarvoor zijn twee redenen. Er is in het kader van de Agenda van Brabant hier besloten om deze bezuiniging in te boeken. Ik houd mij daaraan. Vervolgens is het aan de Staten of zij de biologische landbouw willen betrekken bij de discussie over Vitaal Platteland. Zij kunnen daarbij alles agenderen om de vitaliteit van het platteland te waarborgen en duurzaam toekomstbestendig te maken.

Mevrouw *Brunklaus* (GroenLinks): Wij hebben deze motie niet voor niets op deze manier ingediend. Wij horen graag of GS in de toekomst hierin willen investeren. Daartoe roept deze motie op.

De heer *De Boer* (GS;VVD): Deze motie roept daartoe inderdaad op. Ik heb reeds gezegd dat wij op 25 november de discussie in de breedte gaan voeren. Ik loop daarop niet vooruit.

De heer *Kap* (OSN): Ik wil de heer Van der Wel bijvallen in zijn verhaal over de LOG's en de belangenverstrengeling. Wij moeten leren van het verleden. Er was sprake van privaat eigendom waarbij wij publiekrechtelijk een ontheffing wilde verlenen. Grenst dat niet aan onbehoorlijk bestuur? Kan de gedeputeerde dat toelichten.

De heer *De Boer* (GS;VVD): Dat grenst niet aan onbehoorlijk bestuur. Ik heb al een deel van de argumentatie gegeven in mijn antwoord aan de fractie van de PvdD. Het is beleid dat de provincie

al lang voert. Er is geen sprake van onbehoorlijk bestuur om de doodeenvoudige reden dat er tevoren heldere afspraken zijn gemaakt. Als de Staten de verantwoordelijkheid nemen voor hun besluiten, is dat geen onbehoorlijk bestuur. Zo werkt democratie.

Motie M43 van de PvdA gaat over het Groenfonds Aviolanda. Ook deze motie willen wij ontraden omdat wij met elkaar een afspraak hebben gemaakt over de compensatie van €10 per m³ uitgeefbaar gebied. Dat gaat perfect samen met de Landschappen van Allure. Gedeputeerde Van den Hout gaat hierop ongetwijfeld nog in.

De heer *Van den Hout* (GS;SP): Voorzitter! Ik moet beginnen met een rectificatie over Chemie-Pack. Ik heb gezegd dat het bedrag van €3,2 mln. voor rekening van Moerdijk kwamen, maar die komen natuurlijk voor rekening van het Rijk omdat het een overschrijding is van die twee keer €17,5 mln., vandaar.

De heer Ten Harmsen vroeg of al bekend is welke gevolgen de bezuinigingen op natuurbeleid zullen hebben voor het personeel. Dat is nog niet helemaal duidelijk. Het hangt ook af van de manier waarop het programma wordt ingericht. Bepaalde beleidsonderdelen vergen meer personeel. Het hangt ook af van de manier hoe de gelden en de gronden van het deelakkoord worden verdeeld tussen de provincies en van hoe de Staten het beleid voor natuur en landschap vorm gaan geven. Bovendien krijgen wij niet alleen te maken met bezuinigingen maar ook met taken die door het Rijk bij de provincie worden neergelegd en waarvoor wij mensen nodig hebben.

Mevrouw Kerkhof vroeg naar mogelijke gevolgen voor de tweede bestuursovereenkomst met de waterschappen en of die overeenkomst opengerekend moet worden. Bij openbreken denk je meteen aan juristen en aan mensen die elkaar in de haren vliegen over oude rechten. De PAS-akkoorden (PAS = Programmatische Aanpak Stikstof) over ammoniakdepositie zijn daarbij belangrijk. Die worden pas eind dit jaar vastgesteld. Omdat zowel de waterschappen als de provincie dezelfde doelen hebben en allebei met publiek geld werken, heb ik met de waterschappen afgesproken

dat wij als echt grote mensen aan tafel gaan zitten en gaan kijken hoe wij het beschikbare geld – rijksmiddelen, provinciale middelen en middelen van de waterschappen – het beste kunnen inzetten om al onze gezamenlijke doelen te bereiken. Het resultaat daarvan zou een nieuwe bestuursovereenkomst kunnen zijn, maar dat staat niet voorop. Het gaat erom overeenstemming te bereiken over de gezamenlijke doelen met de daarvoor beschikbare middelen.

Het komt inderdaad voor dat gemeenten te weinig of te laat handhaven. Ik verwacht dat dit met de invoering van de RUD's verbetert. Dat is ook een van doelen. Het gaat niet alleen om bundeling van kennis en expertise over ingewikkelde bedrijven maar ook om het verbeteren van toezicht op alle vergunningen; ook vergunningen die worden afgegeven voor gemeenten die misschien maar één persoon in dienst hebben, en misschien niet eens fulltime, om daarop toe te zien. Ik neem aan dat de RUD's hierin verbetering zullen vragen.

Er is gevraagd hoe het staat met de Landschappen van Allure. Zijn die afgeschoten of uitgesteld?

Wij hebben de voorstellen rond Landschappen van Allure aangehouden omdat wij voorzien dat zij niet voldoen aan de verwachtingen die de Staten destijds bij het voteren van het bedrag van €56 mln. hadden. Het dreigde te veel een projectenverzameling te worden; te los van elkaar en te los van het nieuwe beleid op het gebied van natuur en landschap dat wij eind van deze maand gaan inzetten.

De heer *Kuijken* (CDA): Ik haak nog even in op de opmerking over de depositiebanken. Klopt het inderdaad dat er sprake is van een achterstand? Hoeveel gemeenten lopen er achter bij het intrekken van lege vergunningen?

De heer *Van den Hout* (GS;SP): Daar was ik nog niet aan toe. Dat komt nog.

De Landschappen van Allure zijn niet afgeschoten, integendeel. Juist omdat wij willen dat dit project wordt uitgevoerd zoals wij dat hier bedoeld hebben, hebben wij een stap op de plaats gemaakt. Vandaag ontmoeten de mensen van het kwaliteitsteam de mensen van de streekleden om

hierover te spreken. Het voorstel is om een pas op te plaats te maken en te kijken hoe deze Staten het nieuwe beleid voor natuur en landschap vaststellen. Daarna zullen wij bekijken wat nu precies de bedoeling is.

Mevrouw *Prins-Afman* (VVD): Voorzitter! Mij hebben geluiden bereikt dat toch in verschillende streken al strekenraden en mensen die met projecten bezig zijn, bericht hebben gehad vanuit dit huis dat uiteraard onder voorbehoud van goedkeuring door PS, groen licht is gegeven voor hun projecten. Hoe gaat u daar nu mee om?

De heer *Van den Hout* (GS;SP): Die signalen ken ik niet. Het is ook niet het geval. Er is binnen de regeling landschappen van allure op dit moment sprake van een pauze en niet van een goedkeuring, zeker niet van losse projecten want dat is zeker niet de bedoeling van de landschappen van allure.

Mevrouw *Klitsie* (D66): Voorzitter! De motie die wij naar aanleiding van de landschappen van allure hebben ingediend en ons voorstel daarbij om de gelden te reserveren voor de effecten van de discussie die we 25 november gaan voortzetten, geeft precies die strekking weer. Een projectenverzameling voor drie onderdelen vinden wij namelijk totaal niet geschikt. Als u dan spreekt over een projectenverzameling vraag ik mij af of het misschien verstandig zou zijn het hele bedrag, waarvan ik nu een deel heb genoemd, voor de toekomst veilig te stellen door te zeggen dat de landschappen gewoon onderdeel zijn van de agenda vitaal platteland en dat begrip af te schaffen. Ik zie er gewoon niet veel van komen.

De heer *Van den Hout* (GS;SP): Ik heb er wel vertrouwen in. De landschappen van allure zijn zeker onderdeel van het grote programma vitaal platteland. Ik wacht eerst maar eens de discussie af tussen streekraden en kwaliteitsteam over een duidelijker opdracht.

Mevrouw *Klitsie* (D66): Wat ik dan toch jammer vind is dat wij kiezen voor drie gebieden, terwijl in andere gebieden van Brabant hele goede

initiatieven kunnen ontstaan die passen bij een vitaal platteland. Dan doen wij een deel van Brabant gewoon tekort. Ik vind het echt een verkeerd besluit van de Agenda van Brabant. Ik vraag daar voor het vervolg dus toch aandacht voor.

De heer *Van den Hout* (GS;SP): Het is wel een besluit dat door deze Staten is genomen in het kader van de Agenda van Brabant. In die zin blijft het gewoon staan.

Er is wat spraakverwarring over de depositiebank voor stikstof. Die is zeker niet leeg. Er zijn wel nogal wat zorgen over het saldo. Dat heeft vooral te maken met de problemen die sommige gemeenten hebben om hun projecten tijdig aan te melden, zodat ze in die depositiebank kunnen worden opgenomen. Tussen februari en mei is de bank even als het ware op slot geweest omdat toen niet duidelijk was of het hele saldo dat op de depositiebank stond, niet al eens een keer eerder gebruikt was. Daar is toen uitvoerig onderzoek naar gedaan en vervolgens is de bank weer opengesteld. Dat betekent wel dat we een hele achterstand moeten inhalen. Dat gaat om technische redenen niet sneller. Wij hebben dus nog steeds een achterstand bij het actualiseren van die bank. Er zijn wat zorgen over het saldo en dat heeft vooral te maken met de capaciteit bij gemeenten, maar vooralsnog zit er voldoende in om alle projecten ingediend tot mei 2011 te honoreren. Als de bank niet meer voldoende saldo heeft om projecten te honoreren dan is dat de grens waarvoor zo'n bank is ingesteld. We willen namelijk niet meer stikstofdepositie in Brabant hebben. Als het saldo in de bank op is, betekent dat noodzakelijkerwijze een rem op andere ontwikkelingen. Zo ver is het echter nog niet.

De PvdA en D66 hebben gevraagd hoe het zit met de enorme terugloop van financiering van het natuur en landschapsbeleid. De een ziet een bedrag van €67 mln. teruglopen naar €7 mln. en van €250 mln. naar €30 mln. en noemt dat heel dramatisch. Als je dat zo ziet is het inderdaad dramatisch maar het is een wat vertekend beeld. Dat bedrag van €250 mln. is te hoog, het is bepaald niet het gemiddelde omdat het aan het

einde zit van het bestuursakkoord van het vorige college waarin – en dat is typisch voor zo'n periode – het meeste gerealiseerd wordt, waardoor dat jaar de lasten hoog zijn. Daarbij komt dat een deel nog niet is verrekend. De honderd miljoen in het kader van het deelakkoord natuur moet nog tussen de provincies worden verdeeld en het is niet duidelijk hoeveel Brabant daarvan krijgt. Dat is dus ook nog niet in deze bedragen opgenomen. Wat u ook in deze bedragen niet ziet is het grond voor grond principe dat nu door Bleker wordt gehanteerd. Die grond heeft wel degelijk waarde maar afhankelijk van de onderhandelingen tussen provincies krijgen wij daar een bepaald deel van. We weten nog niet hoeveel. Ook dat ziet u dus niet in de cijfers. Natuurlijk loopt het bestuursakkoord van de vorige periode gewoon af en daarmee ook de financiering. De BIV- (Beëindigingsregelig Intensieve Veehouderij) en de VIV-regelingen (VIV = Verplaatsing Intensieve Veehouderij rondom de intensieve veehouderij worden of zijn beëindigd. Die ziet u er dus ook niet meer in terug komen. Het is een financiële doorwerking van de Agenda van Brabant en de keuzes die daarbij zijn gemaakt van wat we wel en wat we niet meer doen. Collega De Boer haalde net een klein voorbeeld aan: alle initiatieven rond de biologische Landbouw zijn door de Agenda van Brabant uit de focus van de provincie verdwenen en daarmee verdwijnen natuurlijk ook de middelen. Daarmee wil ik niet zeggen dat we nog steeds genoeg geld hebben. De bezuiniging die het departement doorvoert, is niet mis. Ook dat zie je natuurlijk in de terugval van de financiële middelen.

D66 stelde dat economie en ecologie moeilijk samengaan. Heb ik dat niet goed begrepen? Dan hoor ik in uw volgende termijn wel wat u precies bedoelde.

Dan kom ik bij de moties van GroenLinks over de inventarisatie met betrekking tot de eigendommen van grond in de EHS.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Voorzitter! D66 heeft juist aangegeven dat er twee pijlers zijn maar dat u duidelijke keuzes moet maken en dat u over een gebied zoals een landschap van allure geen groene term moet leggen als u juist voor

economische ontwikkeling kiest. U moet duidelijk zijn in uw taalgebruik. Ik heb niet gezegd dat economie en ecologie niet met elkaar te verenigen zijn.

De heer *Van den Hout* (GS;SP): Die duidelijkheid willen we best geven maar het nieuwe beleid, waar we de 25e uitgebreid over komen te spreken, gaat juist over de verbinding tussen economie en ecologie. Dan wordt het hele plaatje duidelijk minder zwart-wit. Dan kun je niet meer zeggen dat hier alleen maar economie wordt bedreven en daar alleen maar ecologie. Het zal veel meer in elkaar overvloeien en in die zin minder zwart-wit.

De heer *Kap* (OSN): Aan het begin van uw betoog ging u in op handhaving en op het feit dat sommige gemeenten dat maar met een korreltje zout nemen. Mijn vraag is, als ze blijven volharden in het niet handhaven en een provinciaal belang in het geding is, wat u dan als portefeuillehouder richting gemeenten gaat doen.

De heer *Van den Hout* (GS;SP): Handhaven. Voor een deel kunnen we vaak wel handhaven omdat de provincie bij een aantal vergunningen zelf bevoegd gezag is. Bij een bedrijf is vaak de provincie voor een deel van de vergunningen verantwoordelijk en de gemeente voor een ander deel. We kunnen dus altijd wel aan zet komen. Daarnaast is er nog zoiets als een bestuurlijk toezicht. Wij kunnen gemeenten aanspreken op hun plicht tot handhaving van de vergunningen die zij afgeven.

De heer *Kap* (OSN): Betekent dat ook als het gaat om recreatieparken waar permanent wordt gewoond, u ook van die bevoegdheid gebruik gaat maken?

De heer *Van den Hout* (GS;SP): Dat is een bevoegdheid die echt bij de gemeenten ligt en waar wij echt niet in kunnen treden omdat er geen milieuvergunningen worden afgegeven.

De heer *Van Hattem* (PVV): Aansluitend op die toezichthoudende taak op de gemeenten wil ik vragen in hoeverre dat al wordt toegepast bij

dergelijke situaties. Er komen mij steeds meer situaties in verschillende gemeentes ter ore waarin eigenlijk niets gebeurt terwijl er handhavingsverzoeken bij de provincie liggen.

De heer *Van den Hout* (GS;SP): Als er handhavingsverzoeken bij de provincie liggen zou het aan ons liggen dat er niets gebeurt. Ik ken geen handhavingsverzoeken die bij de provincie liggen en niet worden opgevolgd. We gaan wel af en toe met de gemeenten in gesprek over handhavings-situaties die zich in de gemeenten voordoen. Ik wil niet vier jaar lang al die incidenten achternalopen en als een soort rijdende rechter daar besluiten over nemen. Daarom ben ik ook blij met die RUD-vorming waardoor het straks beter geconcentreerd wordt en de handhaving beter wordt opgenomen, iets waarvan ik uitga.

De heer *Van Hattem* (PVV): Wat is op dit moment uw criterium om te gaan optreden als een gemeente echt tekortschiet, ook als er geen directe vergunning van de provincie is maar er wel sprake is van een algemeen belang of een toezichtsbelang?

De heer *Van den Hout* (GS;SP): Het hangt er vanaf of het gevaarlijk is of niet. Als het gevaarlijk is, ligt het voor de hand dat we optreden. Ook als er veel klachten binnenkomen over hinder doordat burgers de indruk hebben dat de gemeente niets doet, zou dat een criterium kunnen zijn.

De *voorzitter*: Mag ik u vragen toe te komen aan de behandeling van de moties en amendementen.

De heer *Van den Hout* (GS;SP): Dan begin ik met amendement A4 waarin wordt voorgesteld meer middelen voor ecologie in te zetten, ingediend door PvdA GroenLinks en PvdD. Al kan ik het persoonlijk appreciëren dat u de waarde van natuur inziet, het is een prematuur amendement. We gaan eerst beleid vaststellen en daarna pas het geld. Op 25 november gaan we discussiëren over het beleid. Zeker waar het middelen betreft die nu nog niet in de begroting staan, is een amendement te vroeg.

De heer *P. Smeulders* (GroenLinks): Voorzitter! In het bestuursakkoord staat dat het de ambitie van de provincie Noord-Brabant is de EHS af te maken. Heeft de gedeputeerde het idee dat dat kan met de middelen die nu in de begroting staan opgenomen?

De heer *Van den Hout* (GS;SP): Daar staat ook in dat wij er langere tijd over gaan doen, ofwel niet meer tot 2018. Het Rijk heeft het in iedere geval over 2021 voor de EHS van het Rijk. Wij hebben voor onszelf een grotere opgave gesteld, namelijk ook nog een provinciale EHS. Het zou zo maar 2025 kunnen worden voordat die af is. Ik kan bij deze begroting niet overzien of dat na zoveel jaar allemaal voldoende is. Uw amendement vraagt €20 miljoen eenmalig. Dat is ook geen structurele bijdrage. De dekking die u erbij aangeeft, namelijk de verkoop van Borssele, is ondeugdelijk omdat het geld daarvan al is geraamd in de begroting.

Mevrouw *Knoet-Michels* (PvdA): U verwijst naar de discussie op 25 november en straks in de Staten op 9 december. Dan kan er wel degelijk ook worden gepraat over extra geld of extra inzet van Essent-gelden. De reden waarom we het nu vragen is dat dan de kans groot dat u dan zegt dat we het bij de begroting hadden moeten vragen.

De heer *Van den Hout* (GS;SP): U gaat over de begroting en niet GS. Wij hebben een begroting gemaakt waarvan we denken dat we er het komende jaar mee rond kunnen komen, met name omdat we niet meer alleen inzetten op het subsidiëren van projecten maar ook een andere manier van werken gaan ontwikkelen waardoor we ergens anders geld kunnen aanboren en dezelfde zaken met minder geld kunnen regelen.

Mevrouw *Knoet-Michels* (PvdA): Het laatste horen we bij alle dossiers. Daar wil ik best voor een deel geloof in hebben maar de omvang waar we het nu voor de komende jaren over hebben, is wel enorm fors. Mijn vraag is dus wel of op 25 november en 9 december die ruimte er nog wel is. U zegt dan dat het altijd wel buiten de begrotingsbespreking van vandaag om kan.

De heer *Van den Hout* (GS;SP): Dit is een begrotingsbespreking van uw Staten en het budgetrecht heeft ook bij uw staten. U kunt dus altijd overal over spreken.

Het college ontraadt amendement A7 omdat het prematuur is. Het verhaal is hetzelfde, wacht eerst de discussie af voordat allerlei wijzigingen worden ingediend.

Dan kom ik bij motie M16, de natuurbrug. Daarvan heeft mijn collega al gezegd dat het op gemeentelijk grondgebied ligt en dat er afspraken met de Belgen zijn gemaakt. Dat is het niet alleen. De voorbereidingen zijn gericht op de uitvoering van het project. Het is dus al veel te ver in het project om nu nog een keuze te maken voor iets anders.

De heer *Van Hattem* (PVV): Bedoelt u de motie over de fietsverbindingen of de afrit Postel in relatie tot de natuurbrug? Er liggen namelijk een amendement en de motie.

De *voorzitter*: We hebben het nu over motie M16.

De heer *Van den Hout* (GS;SP): Wij zullen in de gesprekken met de Vlaamse autoriteiten kijken wat er mogelijk is rond de afrit Postel maar niet veel meer dan dat. Wij hebben er namelijk al afspraken over gemaakt.

De heer *Van Hattem* (PVV): Dan wil ik u om een terugkoppeling naar ons toe vragen en evenzeer naar de gemeente Reusel.

De heer *Van den Hout* (GS;SP): Ik denk niet dat ik die gesprekken ga voeren maar wat met onze Belgische vrienden wordt besproken, wordt teruggekoppeld.

Voor motie M18 geldt eigenlijk hetzelfde. Meer geld voor ecologie is natuurlijk sympathiek maar niet op dit moment.

Motie M25 vraagt een overzicht van de grondbezittingen in de EHS. Dat heb ik al in de commissie toegezegd. In die zin is het een overbodige motie. Wij zullen dat overzicht zeker toesturen.

Motie M26 gaat over natuur in tweede tranche

investeringsagenda. De tweede tranche investeringsagenda staat niet op de agenda. Het gaat nu echt om deze meerjarenbegroting. Op het moment dat de tweede tranche investering agenda op de agenda staat kunnen u en wij een integrale afweging maken. Deze motie is dus ook prematuur.

Motie M28 betreft het opbergen van kernenergie afval in Noord-Brabant. U kent ons standpunt met betrekking tot het opbergen van kernafval in de Belgische bodem. U mag van ons aannemen dat wij in Brabant er niet anders over denken. In die zin vinden wij het een sympathieke motie. Binnenkort komt minister Verhagen hier praten over wat we moeten doen tegen het opslaan van kernafval in de Belgische bodem. Het zou goed zijn als er een breed gesteunde motie van uw Staten ligt waarin u uw standpunt over de opslag van kernafval in de bodem duidelijk maakt. Dus zult u moeten stemmen over deze motie.

In motie M33 wordt een analyse van de begroting op de duurzaamheid gevraagd. Nee, dat gaan we niet doen als dat een extra toets is waarvoor iemand nog speciaal de hele begroting moet doornemen. Op zich zit het denken over duurzaamheid integraal in de organisatie opgesloten. Denken over duurzaamheid is ook onderdeel geweest van alle stukken die in de begroting terechtkomen.

De heer *Van der Wel* (PvdD): Voorzitter! Dat is iets waar het ons om gaat. Er wordt gedacht over duurzaamheid; dat is het probleem. Ik vind dat wij als Staten over verschillende voorstellen ook een afweging moeten kunnen maken wat de duurzaamheid betreft. Als u een bepaald onderdeel van een project wilt uitvoeren dan willen wij daar iets aan koppelen zodat we kunnen zien wat voor effect het op het milieu, onze leefomgeving heeft.

De heer *Van den Hout* (GS;SP): Dat moet ik ontraden. Het wordt een bureaucratisch monster als voor elk voorstel daarnaar moet worden gekeken. Dan moeten we bijna elk voorstel naar het planbureau voor de leefomgeving sturen. Bovendien is het, denk ik, ook de taak van Provinciale Staten zelf die afweging te maken en

niet afhankelijk te zijn van wat het college daarvan vindt.

De heer *Van der Wel* (PvdD): Voorzitter! Dan loop je het risico dat de Staten keuzes gaan maken die niet duurzaam zijn. Volgens mij zijn een heleboel voorstellen van het college niet duurzaam.

De heer *Van den Hout* (GS;SP): Dan is het aan u om ons en uw collega's daarvan te overtuigen.

Mevrouw *Spierings* (D66): Voorzitter! Het is toch niet meer dan normaal dat we duurzaamheid belangrijk vinden en dat als we een goede afweging willen maken op de Telos-driehoek er een ex ante evaluatie plaatsvindt van de begroting? Dit is niet zomaar ieder document; het gaat om onze begroting. Als er een onafhankelijk instituut is dat dit kan doen, dan is dat veel beter dan hier met elkaar er een discussie over aangaan die vooral politiek wordt ingegeven en niet objectief is. Een objectieve ex ante evaluatie zou wat mij betreft zeer welkom zijn.

De heer *Van den Hout* (GS;SP): Ik denk dat die niet objectief is te geven. Als we dat zouden willen doen op het gebied van duurzaamheid, dan denk ik dat er nog wel meer doelstellingen in de provincie zijn. Alle beleid moet ook bijdragen aan de emancipatie van Brabanders, aan cultuur, aan gezondheid, het moet innovatief zijn. Als we op al die punten waarover we in de Agenda van Brabant afspraken hebben gemaakt, de hele begroting moeten doorlezen en een objectieve toets moeten leveren, dan zie ik dat niet gebeuren.

Mevrouw *Spierings* (D66): Voorzitter! Het mooie van de duurzaamheidsdriehoek is juist dat al die aspecten daarin terugkomen. Daar komt zoiets als emancipatie in terug. Dat zit in het people-aspect. Daar komt alles in terug en dat is in feite heel evenwichtig. Daarom zouden we dat wel graag zien.

De heer *Van den Hout* (GS;SP): Het college ontraadt de motie. De Staten kunnen erover stemmen.

Wij ontraden motie M36 over het risicofonds Europese natuurdoelstellingen. U gaat er namelijk vanuit dat als we de EHS laten aanleggen, de provincie verantwoordelijk is voor het eventueel niet halen van Europese natuurdoelstellingen. Dat is echt niet het geval. Als we die doelstellingen niet halen ligt de verantwoordelijkheid daarvoor bij het Rijk. Zo hebben we dat afgesproken in het deelakkoord natuur en in de memorie van toelichting daarop. De provincie investeert wat ze van het Rijk krijgt op prioritaire gebieden. Als we het desondanks niet halen is het omdat het Rijk te weinig geld beschikbaar heeft gesteld. Daar ligt dan het risico. Wij gaan er geen fonds voor inrichten.

Dan kom ik tot motie M37. Natuuraankoop versus natuurbeheer en zeker de prioriteitstelling die u daarin wilt leggen en dan pas gaan beheren is te zwart-wit gedacht. Zeker het afmaken van de EHS betekent niet dat we alle EHS-gronden kopen en ze dan vervolgens maar laten liggen. Het is ook niet zo dat als we EHS-gronden in bezit hebben, er dan geen landbouw meer plaatsvindt. Als we geen geld hebben om de zaak in te richten en te beheren worden die terreinen vaak gewoon verpacht aan boeren en staat er gewoon bijvoorbeeld maïs op. Met het aankopen alleen schieten de natuur dus niet veel op met het aankopen alleen schiet de natuur dus niet veel op. Er zijn natuurlijk gebieden die uit strategisch oogpunt moeten worden gekocht omdat je daarmee plotseling een veel groter gebied hebt dat je kunt gaan inrichten. We zullen dus per onderdeel moeten afwegen of het slim is om aan te kopen en of het slim is op die plek te doen aan inrichting en beheer.

De heer *Van der Wel* (PvdD): Voorzitter! Ik verwijs nu naar het statenweekend waar alle statenleden bij betrokken waren. Het voorstel zoals in deze motie verwoord is toen met veel enthousiasme ontvangen. U zegt dat als we gronden hebben die we niet kunnen inrichten en niet kunnen beheren, dat geen natuur zou kunnen zijn. Dat spreken wij tegen. Dat is juist wel het geval. Wij hebben er nu mee te maken dat we in een periode van crisis zitten. Wij zouden van die periode gebruik kunnen

maken om gronden aan te kopen en pas later te kijken of we ze kunnen inrichten en beheren. Wat we dan nu hebben kan uiteindelijk natuur worden. Dat is een veel zekerder zaak dan nu te zeggen alles te gaan beheren. Dat is precies de vraag van de motie; wat levert het precies op.

De heer *Van den Hout* (GS;SP): Ik zeg juist dat we zo zwart-wit niet kunnen denken. Het is niet aankopen of beheren. We moeten per onderdeel bekijken wat de meeste winst voor de natuur oplevert. Soms is dat een stukje aankopen waardoor je plotseling een groot gebied hebt en kunt gaan inrichten. Soms is de meeste natuurwinst in het kader van biodiversiteit te behalen door een stuk dat je al hebt eindelijk eens in te richten.

De heer *Van der Wel* (PvdD): Dat is niet denken in grote lijnen. Dat moet wel gebeuren. Wat u nu zegt is dat u elk individueel gevalletje gaat bekijken. Dat zou best kunnen en dat kost een hoop tijd en moeite, maar het gaat er uiteindelijk om de EHS te realiseren.

De heer *Van den Hout* (GS;SP): Het realiseren van de EHS is meer dan het aankopen. Het is ook het inrichten en het beheer. Het is niet af voordat die drie zijn gerealiseerd. Dan maakt het niet zo heel veel uit voor het realiseren wat je als eerste doet. Wat wij als eerste doen is wat marginaal de meeste opbrengst voor natuur geeft.

Mevrouw *Slegers* (SP): Ik wil nog een vraag aan de heer *Van der Wel* stellen. Ik werd getriggerd door zijn opmerking dat je in grote lijnen moet denken want ik ben erg voor de grote lijnen, maar ik heb ook meegemaakt hoe de reconstructie de laatste jaren uit de bocht is gevlogen. Dat ging juist over de grote lijnen. De grote lijnen in de reconstructie en ook in het natuurbeleid hebben ons gebracht tot waar we nu zitten en waar we nu dringend uit moeten komen. Bent u het daar niet mee eens?

De heer *Van der Wel* (PvdD): Voorzitter! Wat natuur betreft kan het niet vaak genoeg en veel genoeg uit de bocht vliegen. Hoe meer natuur hoe

beter.

Mevrouw *Slegers* (SP): Als blijkt dat het beleid dat we in grote lijnen uitzetten niet werkt om meer natuur te krijgen of de biodiversiteit te bevorderen, dan moeten we toch iets anders, iets beters bedenken dan alleen grote lijnen om de biodiversiteit te versterken.

De heer *Van der Wel* (PvdD): Voorzitter! In de motie is juist daarom verwoord bijvoorbeeld te kiezen voor meer aankoop en daar de biodiversiteit haar gang te laten gaan zodat het meer biodiversiteit kan opleveren dan bijvoorbeeld een stukje agrarisch natuurbeheer waarvan je op de lange termijn niet weet of het iets oplevert.

Mevrouw *Slegers* (SP): We zullen de 25e daarop verder gaan.

De voorzitter: Het debat hierover is voor dit moment zeker voldoende gevoerd. Ik vraag de heer *Van den Hout* verder te gaan en af te ronden.

De heer *Van den Hout* (GS;SP): Motie M38 gaat over de natte natuurplek. Het streven naar een stabiele situatie waarin vraag en aanbod met elkaar in evenwicht zijn, is het doel om van onze wateropgave. Het liefst zetten we in op bronaanpak van verdroging. Nu niet bezuinigen op natte natuurplek vraagt wel om het aangeven van een dekking. Bovendien zijn we er niet voor nu al meer geld beschikbaar te stellen, waar we nog nadenken over hoe we onze doelen op andere manieren kunnen halen. Hier geldt ook wat ik daarstraks zei over het overleg met de waterschappen. Samen moeten we zien hoe we onze wateropgaven het best kunnen aanpakken. Vooralsnog is er geen sprake van dat we te weinig geld zouden hebben.

De heer *Van der Wel* (PvdD): Voorzitter! Het gaat erom dat die natte natuurplek onder druk staan door de verdroging. Wij denken dat als je juist de bron aanpakt voor eens en altijd, je geld kunt besparen. Dat wil echter niet zeggen dat je die natte natuurplek niet in stand moet houden.

Daar zit een gevaar; dat bedoelen we ermee.

De heer *Van den Hout* (GS;SP): Wij willen de natte natuurplek in stand houden, al is het maar omdat die erg goed zijn tegen ammoniak. De bron van verdroging aanpakken zouden we graag doen maar het is heel erg ingewikkeld. Vaak ligt die bron in het buitenland of in andere gebieden of is de oorzaak een waterleidingbedrijf dat water uit de grond ophaalt. Ook kunnen we vaak het grondwaterpeil niet verhogen omdat er nog geen overeenstemming hebben met boeren die daar zitten en die het hoge grondwaterpeil niet aankunnen. Dat kost allemaal veel tijd.

De heer *Van der Wel* (PvdD): Voorzitter! Ik kan mij niet aan de feiten onttrekken en dat is dat wij als provincie met grondwaterheffingen hebben toegestaan dat bedrijven meer grondwater mogen oppompen. Dat werkt het hele systeem tegen.

De heer *Van den Hout* (GS;SP): U doelt op die 150.000 m³.

De heer *Van der Wel* (PvdD): Precies. Als je het oude getal en het nieuwe getal ziet dan blijkt dat dat wat men mag oppompen bijna verdriedubbeld is. Dat helpt niet echt mee.

De heer *Van den Hout* (GS;SP): Daar is geen sprake van. Veranderd is niet de hoeveelheid die je mag oppompen maar wat en wanneer je daarvoor moet betalen. Het is een wat technische wijziging maar het betekent niet dat er meer grondwater mag worden opgepompt.

De *voorzitter*: Hierover lijkt voldoende van gedachten gewisseld. Ook in het algemeen belang zou ik willen zeggen dat het in deze fase van het debat vooral zou moeten gaan om een heldere argumentatie waarom de gedeputeerde een motie ontraadt of overneemt en dat het debat over de materie zelf nu niet aan de hand van die afwijzing moet worden gevoerd maar op een andere plaats.

De heer *Van den Hout* (GS;SP): Tenslotte kom ik bij motie M39 waarin wordt voorgesteld een spaar-

en investeringsfonds ecologische investeringen in te stellen. Daar zijn we geen voorstander van. We hebben een ecologiefonds. Daarin komt €22 miljoen uit het bestuursakkoord en €20 miljoen van het onderdeel landschappen van allure. Dat moet nog worden ingevuld. Dan hebben we een investeringsfonds van €44 miljoen. Daar kunnen we voorlopig meer dan voldoende uit de voeten.

De heer *Pauli* (GS;VVD): Voorzitter! Het doet mij als gedeputeerde van Economische Zaken goed dat een groot aantal woordvoerders de huidige financieel-economisch onzekere tijden in hun beschouwingen betrokken heeft. Een rondgang tijdens de herfstvakantie langs een groot aantal bedrijven maakte duidelijk dat investeringen lijken stil te komen staan en dat het vertrouwen afkalft. Het is eigenlijk op een raar moment, want u krijgt binnen nu en veertien dagen in uw postbox een evaluatienotitie kredietcrisis. Het zou zomaar kunnen gebeuren dat wij in de loop van volgend jaar weer met elkaar aan tafel zitten om over de situatie te praten en dan is het goed dat die notitie er ligt.

Het beeld is wisselend. In sommige sectoren gaat het uitstekend en sommige zitten op 80% van het niveau van voor de economische crisis. Sommige sectoren hebben zich gewapend tegen een tweede crisis en investeren zwaar in R&D of hebben hun balans kunnen versterken. In sommige sectoren zoals agro en bouw is het nog heel erg moeilijk.

Het is juist een tijd dat wij als overheid een nieuw perspectief moeten bieden: een nieuw élan, nieuwe sectoren, nieuwe verbindingen, topsectoren met maatschappelijke verbindingen. Het is goed dat ook de rijksoverheid daarop anticipeert. In de bedrijfslevenbrief staan zeer veel Brabantse topsectoren vermeld. Samen met het Rijk werken aan dat nieuwe élan, dat wordt de uitdaging. Met minder geld, dat vraagt ook meer creativiteit, en wellicht op termijn harde besluiten met name of de Staten mét het college durven mee te gaan investeren in pps-constructies om te investeren in de economie en daarmee in de welvaart van morgen.

Mevrouw Lestrade sprak haar teleurstelling uit over het ambitieniveau. Dat kan ook niet anders.

Een aantal van u heeft al gezegd: eerst beleid en dan de centen. Het beleid is in ontwikkeling. De Staten hebben de planning ontvangen. Wij verwachten in het voorjaar het economisch actieplan vast te stellen met de uitvoeringsagenda. Daarin zullen alle ambities en de notities die de komende maanden ter behandeling zullen worden aangeboden uitgebreid aanwezig zijn; inclusief internationalisering. In een economie die nu al 75% van haar omzet realiseert buiten de provinciegrenzen, speelt internationalisering een zeer belangrijke rol. Vandaar een forse voorbereiding van het collegebeleid in het kader van de Europese fondsen. Dat doen wij samen met onze strategische en uitvoeringpartners Limburg en Zeeland. Zodra er vanuit het Rijk en Brussel meer duidelijkheid is over de contouren hopen wij daarover met u van gedachten te wisselen.

De startnotitie vrijetijdseconomie krijgt u in december aangeboden met een duidelijke mening van het college. Er is ook een notitie over breedband onderweg. Daarin staat ook wat andere provincies doen en welke mogelijkheden er zijn vanuit de Europese fondsen en hoe wij daarop kunnen anticiperen. Datzelfde geldt voor het arbeidsmarktbeleid, een zeer zware pijler van het economisch actieplan. Daarin wordt nadrukkelijk aan lageropgeleiden veel aandacht besteed. Het is in wording. Het moet er het eerste kwartaal liggen. Wij hebben nu al 40 actiepunten voor de verschillende elementen van het arbeidsmarktbeleid dat wij samen met het bedrijfsleven en al die andere entiteiten zoals de lagere overheden gaan realiseren. Het lijkt een heel mooi plan te worden waarin wij vooral op zoek gaan naar veel creativiteit en niet altijd met subsidies een handreiking proberen te doen, maar door slimme verbindingen tussen bedrijfsleven, overheden en UWV's (Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen) proberen om mensen die het nodig hebben nieuwe kansen te bieden. Vandaar dat in de economie onze investeringen revoluerend zullen zijn. Het subsidieloket is gesloten.

Een aantal woordvoerders hebben gesproken over personeel en organisatie. Dat is formeel een uitvoeringsbevoegdheid van GS, maar die willen de Staten daarbij absoluut betrekken. Ik wil graag

met de voorzitter van de commissie bekijken hoe wij dat zullen doen. Met respect voor de dualistische verhoudingen wil ik graag met de Staten in discussie gaan, hen informeren, bijpraten over hoe wij het personeelsbeleid zien en kijken of wij daar een dialoog kunnen voeren. Het personeelsbeleid zal uiteraard dynamisch zijn. Dat hoort bij een dynamische overheid. Dat betekent ook dat wij niet vanuit starheid moeten denken, maar vooral heel flexibel moeten zijn. Wij moeten de kansen die de markt biedt, benutten. Wij moeten prioriteiten stellen en de formatie leggen bij de beleidsprioriteiten. Hetzelfde geldt voor inhuur van externen. Het is eigenlijk een algemeen begrip want er zit een contradictie in. Wij halen externen als zzp'ers binnen om ons personeelsbestand heel slank te houden. Wij willen alleen maar externen erbij halen als wij die vanwege de fase van beleidsontwikkeling nodig hebben, maar tegelijkertijd moeten wij kijken hoe wij de opdrachten aan externen kunnen verminderen. Een en ander moet zwaar gekoppeld zijn aan de meerjarenopdracht die de Staten ons hebben gegeven en er moet sprake zijn van een ambitie. Ik ga hierover graag met de commissie in discussie.

Ik kom nu bij de moties en amendementen en begin met de moties M41 en M42 over het Life Science Park. Ik heb al gezegd dat u volgende week dinsdag of woensdag het Statenvoorstel in uw digitale postbak kunt vinden. Wat in motie M41 gevraagd wordt, gebeurt al. Wat kan ik nog meer doen? Ik heb het toegezegd in de commissie. Ik heb de Staten een kopie van de brief gestuurd. Ik heb gezegd dat het een permanent onderwerp van gesprek is. De directie van Merck is erg goed op de hoogte van wat wij willen. Het gebeurt. Om te voorkomen dat wij hier een stortvloed krijgen van moties die bevestigen wat al gebeurt, ontraadt het college de motie ook al voeren wij haar uit.

De heer *Van der Wel* (PvdD): Wij willen voor 1 januari wanneer het Life Science Park start, uitsluitel daarover. Daar gaat het om.

De heer *Pauli* (GS;VVD): Ik heb de Staten de bikkelharte zekerheid gegeven dat op het moment dat de exploitatie gestart wordt, er geen apen-

kolonie is. Ik heb ook de brief van de directie gegeven, waarin staat dat zij een uiterst zorgvuldige afweging zullen maken en heel goed voor de dieren zullen zorgen. Ik heb ook toegezegd dat ik er bij de directie op aan blijf dringen dat het de beste oplossing vinden om die apen een goed verblijf te geven in een reservaat. Meer kan ik op dit moment niet doen. Het onderwerp blijft tot 1 januari op de agenda staan. Het heeft weinig zin om dat nog een keer in een motie bevestigd te krijgen.

De heer *Van der Wel* (PvdD): Ik haak meteen in op de tweede motie. Wij moeten in de toekomst streven naar een ambitieus en innovatief Life Science Park. Wij vinden dat een dierproefcentrum daar niet bijhoort.

De heer *Pauli* (GS;VVD): Nu gaat de heer Van der Wel een stapje te ver. Als ik een vergelijking maak met mobiliteit, zegt hij eigenlijk hetzelfde als: laten wij vandaag maar alle auto's afschaffen. Dat gaat natuurlijk niet. Het is volstrekt ondenkbaar dat er een farma ontwikkeld wordt zonder dat daarbij in bepaalde wettelijk voorgeschreven fases bijvoorbeeld knaagdieren betrokken zijn. Was het maar zo, maar dat is niet het geval. Wij staan daar voor de ongelooflijk zware opgave om heel veel bedrijvigheid in stand te houden. Wij staan voor de zeer zware opgave om daar voor Nederland heel veel kenniswerkers en heel veel werkgelegenheid te behouden. Dan moeten we vooral zo'n motie niet aannemen, omdat daarin eigenlijk wordt gezegd: stop met al die inspanningen en start niet met het Life Science Park. Het college ontraadt ten stelligste aanvaarding van deze motie.

De heer *Van der Wel* (PvdD): Wij willen een morele keuze en geen economische keuze. Ik begrijp dat er bedrijven zullen zijn die zich dan niet op het Life Science Park zullen vestigen. Dat is misschien een economisch risico. Maar het gaat om de toekomst. Wij zouden moeten promoten dat daar alternatieven voor dierproeven worden gebruikt. Kan daarop niet meer worden ingezet?

De heer *Pauli* (GS;VVD): Nogmaals, ik wil eerlijk

zijn. Het college wil veel werkgelegenheid behouden. Het college wil randvoorwaarden creëren waardoor jonge bedrijven daar zo snel mogelijk aan de slag kunnen. Het zijn bedrijven die allemaal bezig zijn met het ontwikkelen van nieuwe medicijnen gericht op het bevorderen van het welzijn en die soms zelfs levensreddend werken. Wij hebben te maken met Nederlandse en met Europese wetgeving. Laten wij nu niet te ver voor de muziek uit lopen, want dan missen wij onze doelstellingen. Soms moet je een afweging maken in het leven en dat is soms heel vervelend. Wij proberen hier kennis en werkgelegenheid voor Nederland te behouden en er zijn op dit moment nog geen alternatieven voor dierproeven. Nogmaals, het college ontraadt de motie ten stelligste!

De *voorzitter*: De posities lijken mij voldoende helder. Het punt is gemaakt. De besluitvorming volgt later.

De heer *Pauli* (GS;VVD): Motie M19 gaat over de WSW. In het besluit staat een aantal sympathieke voorstellen. Die voorstellen worden allemaal meegenomen in de uitwerking van het arbeidsmarktbeleid. Het gestelde onder a. gaat wel zeer ver. Er wordt eigenlijk gevraagd dat wij onze portemonnee openzetten om gemeentelijke sociale werkplaatsen te helpen. Daar zijn wij niet voor. Wij vinden dat gemeenten hun eigen afweging moeten maken en zelf bikkelhard prioriteiten moeten stellen, zoals wij dat ook doen in de provincie. Bovendien vinden wij dat het geen aanmoediging is om echt vernieuwend met elkaar aan de slag te gaan. De Staten mogen ons erop aanspreken dat wij binnen ons arbeidsmarktbeleid alles op alles zetten om vooral deze groep van dienst te zijn en daaraan zeer veel aandacht besteden, maar het gaat te ver om ons nu al op te roepen daaraan financiële hulp te verlenen. Derhalve wordt deze motie ontraden.

Motie M9 gaat over Majeure projecten West-Brabant. Ik heb hierop al gereageerd in de commissie. Ik heb toen gezegd dat het college zeer zeker bereid is om deze motie uit te voeren als zij wordt aangenomen. Wij hebben dus geen bezwaar tegen deze motie.

Motie M8 roept het college op om bij de rijksoverheid te bepleiten de regelgeving voor lokale duurzame energiewinning aan te passen en dit ook in IPO-verband te agenderen. Dat wil het college zeer zeker doen. De Staten gaan hierover op 16 december met ons praten. Dan willen wij een terugkoppeling geven. Op 16 december krijgen de Staten een notitie waarin alle resterende vragen op het gebied van duurzaamheid en energiebeleid uitgebreid aan de orde komen. Het college heeft geen bezwaar tegen deze motie.

Ik ga meteen door naar motie M29.

De heer *Van der Wel* (PvdD): Voorzitter! Ik heb motie M8 mee ingediend omdat het gaat om duurzame energie. Klopt dat?

De heer *Pauli* (GS;VVD): Duurzame energie is een zeer belangrijke maatschappelijke opgave die wij verbonden hebben aan onze topsector en waarover wij met de minister een green deal hebben gesloten. Het zou gek zijn als wij daar niet voor zouden zijn. Het gaat hier vooral om maatregelen die betrekking hebben op particulieren en teruglevering op het net. Wij willen ons inspannen om dat heel goed onder de aandacht te brengen.

De heer *Van der Wel* (PvdD): Precies en dat is duurzaam.

De heer *Pauli* (GS;VVD): Dat is duurzaam.

Motie M29 is een heel sympathieke motie, maar wij zouden die graag zien in samenhang met de discussie over het hele beleid. Wij vinden de uitspraak van de motie iets te stellig. Laten wij daarover met elkaar in discussie gaan aan de hand van die notitie. Het college heeft in het verlengde van het vorige college en conform het coalitieakkoord nogmaals gekozen voor de verbinding topsector en maatschappelijke opgave, met daarin de elementen biobased, elektrisch vervoer en zonneceltechnologie. Daarin zit een aantal meekoppelende belangen. Die zijn ongelooflijk belangrijk en die gaan wij integraal verwerken in ons beleid: in de uitwerking van de voorstellen van de Commissie Van Doorn, binnen de

gebiedsopgaven, binnen ons Ontwikkelingsbedrijf en binnen onze deelnemingen. Uiteraard sluiten wij aan bij de intenties van het Landelijk Topteam Energie en zijn wij ook op zoek naar Europese cofinanciering. Wij willen de indieners voorstellen deze motie nog even aan te houden en de discussie in de commissie af te wachten. Ik ben ervan overtuigd dat wij met elkaar wel tot een vergelijk kunnen komen.

Amendement A10 gaat over handhaving energiebesparende maatregelen. Het is eigenlijk een technische boeking. In de bijlage staat een uitvoerige beschrijving en toelichting. Het boek is zo dik en uitgebreid dat ik mij kan voorstellen dat het de indieners ontgaat. Er was een subsidieregeling. Die wordt overschreven. Er zijn veel meer aanvragen dan de pot groot is. Dan gaat de pot op slot zoals dat ook gebeurt bij andere subsidiepotten. Als alle aanvragen beoordeeld zijn, blijkt dat een behoorlijk aantal niet voldoet aan de subsidiecriteria waardoor er een overschot blijkt te zijn van €700.000. Conform wat wij in het verleden ook deden, hebben wij besloten deze subsidiepot niet opnieuw open te stellen maar binnen de productgroep te gebruiken voor energiebesparende maatregelen in de regionale structuurversterking. Daar is het geld aan besteed. Deze pot is er dus niet meer. Derhalve ontraadt het college aanvaarding van dit amendement, want wat je niet hebt, kun je ook niet meer weggeven.

De *voorzitter*: Ik stel voor dat wij de eerste termijn van de zijde van het college, inclusief alle reacties op de moties en amendementen, nu voortzetten. Ik meld alvast dat amendement A11 en motie M44 nopen tot een schorsing na deze termijn. Daarin trekt het college zich terug voor beraad hierover. Het woord is nu aan mevrouw Van Haaften.

Mevrouw *Van Haaften-Harkema* (GS;CDA): Voorzitter! Er zijn niet zo veel vragen gesteld. Dat is misschien vanwege het feit dat wij een goede commissiebespreking hebben gehad. Het lijkt mij belangrijk om een toelichting te geven op de middelen voor jeugd. Er zijn twee soorten middelen die besteed worden aan jeugd: enerzijds

de doeluitkering en anderzijds autonome provinciale middelen. Die doeluitkering wordt gebruikt om zorg in te kopen. In ons beleidskader jeugd en jaarlijks in ons uitvoeringsprogramma benadrukken wij dat wij geen aanvullende provinciale middelen willen inzetten voor het inkopen van die zorg, want de doeluitkering moet voldoende zijn. Daarom hebben wij in het bestuursakkoord opgeschreven dat als wij straks deze wettelijke taak overhevelen, wij moeten volstaan met die doeluitkering van het Rijk en geen provinciale middelen moeten toevoegen bij de overheveling, zoals wij vroeger wel eens deden om wachtlijsten weg te werken. Wij hebben in het Bestuursakkoord ook gewezen op het belang om bij die lastige overheveling de kwaliteit goed te bewaken.

De kosten die gemaakt moeten worden voor de transitie horen natuurlijk thuis op het bordje van het Rijk. Het Rijk realiseert zich dat ook en heeft daarvoor een budget vrijgemaakt waarvan gemeenten en waarschijnlijk ook provincies gebruik kunnen maken.

Het is logisch dat er ook autonome middelen in de begroting staan, want het inkopen van zorg is niet het enige dat wij doen. Wij hebben ook een aantal taken op het terrein van jeugd. Die komen bovenop de zorginkoop. Wij hebben dit in het uitvoeringsprogramma uitgebreid toegelicht en uitgesplitst zodat de Staten kunnen zien waarvoor het gebruikt wordt. In de commissie van 25 november ligt dat uitvoeringsprogramma voor. Ik kom zowel in de begroting als in het uitvoeringsprogramma niet verder dan €12 mln. autonome provinciale middelen die ingezet worden voor jeugdtaken. Overigens voorzien wij niet dat wij extra capaciteit of extra fte's moeten inzetten voor de transitie. Wij zullen wel onze organisatie aanpassen aan de veranderingen in taak. Het wordt met de bestaande formatie gedaan.

Er zijn vragen gesteld over de afbouw van Palet en andere instellingen. Die afbouw voeren wij zeer zorgvuldig uit binnen de kaders die de Staten ons hebben meegegeven. Wij geven de Staten elk halfjaar een rapportage daarover. De controle op de te behalen maatschappelijke effecten geven wij

vorm via een aparte rechtspersoon, in dit geval is dat het afbouwbureau Palet. Dat legt verantwoording aan ons af over de besteding van de middelen.

Motie M10 gaat over theaterfestival Boulevard. Wij vinden allemaal dat Boulevard een belangrijk festival is voor Den Bosch en voor Brabant. Het is dan ook niet voor niets opgenomen in ons provinciale kunstenplan tot en met 2012. Als er daarna een nieuw kunstenplan ingaat en Boulevard dient een nieuwe aanvraag in, maakt ook dit festival kans dat die aanvraag gehonoreerd wordt als voldaan wordt aan de criteria die de Staten binnenkort gaan vaststellen. De gemeente Den Bosch bezuinigt op Boulevard en is van plan een voorstel in te dienen bij de stuurgroep 2018Brabant voor tijdelijk extra geld in 2012 en 2013. De stuurgroep bekijkt die voorstellen kritisch. Dat is logisch want elke partner die daar aan tafel zit, heeft vergelijkbare problemen en goede projecten. Ik heb in de commissie gezegd dat Boulevard zich niet in een andere positie bevindt dan bijvoorbeeld de Dutch Design Week of Glow. De afweging in de stuurgroep wordt gedaan met de zes partners. Ik zal zeker de zorgen van de Staten nadrukkelijk inbrengen. Het verzoek om voor 5 december de uitkomsten van de besprekingen in de stuurgroep aan de Staten te rapporteren, kan ik niet inwilligen omdat de stuurgroep pas op 15 december bijeenkomt. Ik kan wel de gemeente Den Bosch nogmaals verzoeken haar verantwoordelijkheid te nemen en het festival Boulevard de komende twee jaar die extra zekerheid te bieden. Formeel kan ons college niet anders doen dan aanvaarding van deze motie ontraden. Wij zeggen u nogmaals toe om actief aan de slag te gaan met dit signaal over het belang van het festival en over de verantwoordelijkheid van de gemeente Den Bosch.

Ik stap nu over naar motie M40 over BrabantStad Culturele Hoofdstad. Die motie willen wij ontraden. In het proces dat wij samen met die zes partners doorlopen, zijn termijnen afgesproken, ook over het moment waarop de steden duidelijkheid geven over hun bijdragen. Het commitment om samen dit traject te doorlopen, hebben zij al gegeven. Het is nu niet het moment

om af te dwingen dat zij sneller duidelijkheid verschaffen over hun financiële bijdrage.

Mevrouw Kerkhof van de fractie van het CDA vroeg of het traject goed verloopt. Ik kan die vraag bevestigend beantwoorden. Het is ook een heel intensief traject. Wij oefenen op veel manieren de kunst van het samen besturen en het lukt steeds om er samen uit te komen. Het motto van BrabantStad Culturele Hoofdstad is: de kunst van het samenleven. Daarom is het heel prettig dat wij kunnen constateren dat het draagvlak al opvallend groot is en dat er meer dan 500 ideeën voor het bidbook zijn ingediend vanuit heel Brabant en vanuit de hele bevolking.

De heer *Ten Harmsen van der Beek* (VVD): Ik heb het misschien niet gehoord, daarom vraag ik het nog maar even. Heeft mevrouw Van Haaften iets gezegd over het sluitend maken van programma 7? Als dat inderdaad zo is, heb ik dat gemist. Als het niet zo is, verzoek ik de gedeputeerde dat alsnog even te doen.

De gedeputeerde zegt dat zij niet verder komt dan €12 mln. Op bladzijde 90 van de begroting zien wij voor de voltallige bestuursperiode €25 mln. opgeteld; beginnend met €10 mln. €5 mln, €5 mln. en nog een beetje. Zegt zij expliciet dat dit niet bedoeld is voor de transitie jeugdzorg van de provincie naar de gemeente maar voor het uitvoeringsplan jeugd? Waar staat dat dan precies uitgelegd?

Mevrouw *Van Haaften-Harkema* (GS;CDA): Ik begin met de laatste vraag. Dat staat toegelicht in het uitvoeringsprogramma zelf. Dat ligt op 25 november voor in de commissie. De besteding van die autonome middelen is niet nieuw, die stond ook al in het vorige uitvoeringsprogramma. Het gaat over reguliere middelen bijvoorbeeld voor onze steunfunctie K2 en bijvoorbeeld voor ons innovatiefonds jeugd. Het is bestaand beleid dat ook de volgende periode doorloopt. Voor 2012 is het bedrag hoger omdat in 2012 nog twee posten uit de vorige bestuursperiode doorlopen die betrekking hadden op de Centra jeugd en gezin en op opvoedingsondersteuning: de versterking van de voorkant, zoals wij dat kort hebben

samengevat. Dat brengt €12mln. voor 2012. Als u het aflopende bedrag voor de jaren daarna meetelt, is inderdaad voor de hele periode een bedrag van ongeveer €25 mln. aan de orde.

Op het sluitend maken van programma 7 zoals beschreven in de Burap, heeft collega Van Heugten een toelichting gegeven. Dit is echt de afsluiting van de vorige periode. In die periode hadden wij een afspraak dat je binnen programma 7 iets mocht overprogrammeren onder de voorwaarde dat je dat aan het einde sluitend zou maken binnen het eigen programma en niet zou komen bij de algemene middelen om gaten te dekken. Er is geen sprake van benutting van onderbesteding of van onderuitputting omdat er iets overbleef. Hier wordt een afspraak nagekomen, dat wat te ruim is besteed, wordt opgelost binnen het eigen begrotingshoofdstuk. Dat hebben wij netjes gedaan. Ik wil wel benadrukken dat dergelijke afspraken de vorige periode zijn gemaakt en dat die nu niet meer aan de orde zijn. De Burap gaat over het afwerken van dat onderdeel van 2011. Wat mij betreft spreken wij dergelijke ingewikkelde dingen niet meer met elkaar af, want het is heel moeilijk om goed uit te leggen.

De heer *Ten Harmsen van der Beek* (VVD): Ik dank de gedeputeerde voor de beantwoording. Ik wil nog even met mijn fractie overleggen over hoe het bij die €25 mln. precies tot stand gekomen is.

Ik wil over het sluitend maken van programma 7 wel kwijt dat ik blij ben dat de gedeputeerde constateert dat het niet gewenst is om deze techniek in de toekomst te hanteren. Wij hebben er wel een beetje een probleem mee. De gedeputeerde zegt dat een en ander netjes volgens de afspraken gebeurt. Dat mag begrotingstechnisch zo zijn, maar er wordt wel €3,1 mln. verschoven van de ene plek naar de andere. De plek waar PS die €3,1 mln. wilden uitgeven, krijgt dat geld niet meer om allerlei moverende redenen. Met andere woorden de maatschappelijke doelstellingen die PS gesteld heeft met die middelen worden niet bereikt of zijn misschien wel te veel begroot. Dat is het grote probleem. Vanwege die discussie hebben wij ook een

amendement en een motie ingediend. Ik wil toch vragen of de gedeputeerde ook inhoudelijk wil toelichten hoe dat tot stand gekomen is.

Mevrouw *Van Haafden-Harkema* (GS;CDA): In deze Burap worden de posten genoemd. Het gaat om verschillende kleine posten. Het gaat over €3,1 mln. op een budget in dit programma van €250 mln. De verschuivingen zijn niet super schokkend als het gaat over de relatieve omvang. Het gaat erom dat de begroting sluitend is en dat de problemen binnen het eigen hoofdstuk worden opgelost. Zo hebben wij dat in de vorige periode afsproken. Meer kan ik er niet over zeggen want dan moet ik ingaan op alle onderdelen die genoemd worden. Dat lijkt mij nu niet het moment.

De *voorzitter*: Hiermee komt voorlopig een einde aan de reactie in eerste termijn van het college. Over de nog niet behandelde moties en amendementen – motie M44 en amendement A11 – is nader beraad van het college nodig. Daartoe schors ik de vergadering voor een kwartier. Het goede nieuws is dat er buiten een broodje en verse koffie is.

De vergadering wordt van 18.30 uur tot 18.45 uur geschorst.

De *voorzitter*: In eerste termijn moeten nog een amendement en een motie door het college worden behandeld. Ik heb begrepen dat na die toelichting er van de zijde van de fracties behoefte is aan beraad. Er volgt dan dus weer een schorsing.

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): Voorzitter! Ik zal ook de gewijzigde motie M12A nog van advies voorzien.

In motie M44 vraagt een meerderheid van de Staten aan het college nog eens goed te kijken naar het budgetrecht van de Staten, de verdeling van de verantwoordelijkheden en bevoegdheden, de spelregels rondom de begroting en de jaarrekening, verantwoording en transparantie. Het is op zich heel goed dat wij nog eens bij uw Staten de zaken

inzichtelijk maken en er met een helder voorstel voor komen voor zover nodig. Ik wijs er wel op dat de considerans van deze motie suggereert dat er dingen gewijzigd zijn maar ik wijs er bijvoorbeeld op dat in de bijlage van de begroting de inzage op productniveau gewoon aanwezig is. In de bijlage bij de begroting op de pagina's 1 t/m 17 ziet u de productenraming gewoon weergegeven. Het college wil het dus wel doen maar uit amendement A11 waarin u stelt dat u er behoefte aan heeft ten aanzien van overhevelingen helder beleid te krijgen, proef ik wel goed dat uw Staten als de tijden krappere worden, het automatisme dat bij een onderbesteding deze binnen de productgroep opnieuw wordt aangewend, liever niet ziet. U stelt het althans in discussie en u zegt dat het in veel gevallen goed zou zijn als de Staten kunnen zeggen dat het er niet automatisch aan wordt besteed maar ook aan andere dingen kan worden besteed. Wij hebben op dit moment nog geen pasklare oplossing om dat helder en duidelijk met u te doen zonder hierin de toren een geweldige bureaucratie te moeten optuigen, zonder dat u te laat of onvoldoende geïnformeerd bent. Wij vragen u daarom in plaats van het amendement de motie zo te mogen uitleggen dat wij bij u met een voorstel komen inhoudende hoe wij dat zouden kunnen doen. We willen namelijk ook geen verkeerde incentives in de organisatie inbrengen, in die zin dat straks iedereen al zijn geld gaat opmaken omdat het anders in een onderbesteding terechtkomt of omdat er te ruim wordt begroot omdat anders bij elke euro overschrijding een nieuw voorstel moet worden gedaan. Dit soort incentives willen we graag voorkomen en volgens mij willen ook de Staten dat niet. Het college zou u daarom willen vragen, motie M44 uit te breiden waarbij wij voorstellen er ook een heldere en goede overhevelingssystematiek en onderuitputtingssystematiek in aan te reiken, en amendement A11 in te trekken of aan te houden.

De heer *Ten Harmsen van der Beek* (VVD): Voorzitter! Ik hoop dat u de VVD fractie kent als een partij die altijd blijft nadenken en zich ook graag laten overtuigen door goede argumenten. Ik wil dus even met uw denkexercitie meegaan. Uw

intentie om die motie uitgebreid te zien is prima, maar ten aanzien van het amendement ben ik nog niet helemaal overtuigd van uw zorg dat het hier allerlei verkeerde incentives in het leven roept en ook niet door uw eerdere opmerking dat ze een enorme vertraging gaan oplopen. Als je bezorgd bent voor vertraging vanwege bijvoorbeeld de tweejaarlijkse momenten waarop we dit zouden kunnen doen, kunt u als het probleem zich voordoet natuurlijk altijd bij ons terecht en hoeft u niet per se te wachten tot de begrotingsbehandeling. Feitelijk doen we dat al doordat we in de loop van het jaar vaker begrotingswijzigingen in de commissie aan de orde hebben en die bij de behandeling afhameren. Kunt u meer expliciet maken waarom u zo bezorgd bent over de in het amendement voorgestelde wijziging?

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): De voorgestelde wijziging in het amendement zegt niet alleen dat bij onderuitputting het niet automatisch binnen de productgroep mag worden herbested maar mogelijk ook in de Staten komt om het op een andere wijze te besteden. Dat betekent ook dat voor elke euro die er binnen een productgroep overheen gaat, een begrotingswijziging nodig is om dat te kunnen afdekken want je hebt er ook geen dekking meer voor nodig. Ook moet worden gedacht aan het tempo van behandeling, want ze moeten ook in de commissies worden behandeld. We hebben even kort gekeken naar ook de overheveling bij verplichte zaken. Ik noem als voorbeeld een grondaankoop waartoe dit jaar wordt besloten maar die volgend jaar wordt betaald. Als dat over de begroting heen gaat betekent dat dat er een overheveling nodig is die eerst expliciet moet worden voorgelegd. Wij willen eigenlijk even met u gelegenheid hebben om goed te inventariseren. Ik ken de fractie van de VVD ook als een partij die een kleine overheid wil, weinig regels, uitgaan van vertrouwen en niet van wantrouwen enzovoorts. Vanuit dat perspectief geredeneerd willen we u met een goed en adequaat voorstel bedienen. Wij hebben het idee dat aan wat er nu ligt een aantal zaken annex is die naar ons idee leiden tot een verkeerde uitwerking waar ook uw Staten niet op zitten te wachten. Dat

is de reden waarom wij vragen, ons even gelegenheid te geven er goed over na te denken. Uw vraagstelling is heel helder en daar willen we graag een adequaat antwoord op geven.

De heer *Ten Harmsen van der Beek* (VVD): Voorzitter! Ik wil opgemerkt hebben dat het amendement niet bij iedere overschrijding maar pas vanaf €50.000 de voorgestelde handelwijze vraagt conform uw eigen spelregels ten aanzien van overhevelingen. Ik zou me kunnen voorstellen dat u dat net iets te krap vindt en het liever opgehoogd ziet tot €75.000 omdat dat meer slagkracht zou geven en het college beter zijn uitvoerende werk kan doen. Daarover wil ik best met de indieners van gedachten wisselen. Ik hoorde u zojuist zeggen dat we dan niet meer kunnen schuiven binnen de productgroepen. Maar het is juist de intentie met dit amendement om in snel wijzigende omstandigheden als PS daarop snel te kunnen reageren. Het is dus niet zozeer zo dat wij van uw kant die snelle reactie verlangen – dat doen we toch al – maar we willen ook zelf meer flexibel kunnen optreden. Ik vraag u expliciet of u dat goed heeft gehoord.

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): Ja, dat heb ik goed gehoord. We snappen uw vraagstelling. U wilt geen onnodige bureaucratie veroorzaken, u wilt snelheid maar u wilt toch het automatisme dat er nu in zit, niet handhaven en de mogelijkheid bieden dat de Staten bij onderbesteding kunnen kiezen tussen aanwending van die onderbesteding in de productgroep of op een andere manier. Dat wilt u op een kordate, slagvaardige manier met ons realiseren. We kennen allemaal de routing van een GS-stuk, van een commissiestuk en van een statenstuk. Dat wetende moeten we bekijken hoe het voorstel moet zijn om dat te organiseren. Dat is de vraagstelling en daar wil het college graag aan werken om dat goed met u vorm te geven.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Voorzitter! Ik zou graag van u horen op welke termijn u die notitie voor ons klaar wilt hebben en wij de verschillende scenario's tegemoet kunnen zien.

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): Ik wil met u afspreken dat we in januari in de commissie hierop terugkomen, dus dat we uiterlijk in januari een voorstel bij u hebben liggen dat we dan kunnen bespreken.

De heer *Ten Harmsen van der Beek* (VVD): Is die termijn dan voldoende om PS nog in staat te stellen besluitvorming te doen zodat u daarna nog de voorjaarsnota kunt opstellen? Dat is erg van belang.

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): Ik denk het wel maar ik kan ook niet sneller met u een goed voorstel leveren. We zullen er in het college ook indringend over moeten praten want het gaat alle portefeuillehouders aan, het gaat het hele college aan en het gaat ook de verhouding tussen GS en PS aan. Wij zullen dus zorgvuldig moeten opereren. Ik denk dus dat dit de minimale termijn is die nodig is om het in januari in de commissie te krijgen.

Tot slot de gewijzigde motie M12A. Gewijzigd is ten opzichte van de oorspronkelijke motie dat is toegevoegd dat het college wordt verzocht "na overleg met de betrokken gemeenten en bedrijven" een proef uit te voeren. Als ik de motie zo mag lezen dat ik de proef inbreng in het bestuurlijk overleg grensridor N69 om te kijken of er draagvlak voor is en dat we dan verder gaan, kunnen we de motie overnemen.

De *voorzitter*: Dan eindigt hiermee de eerste termijn van de zijde van het college. Ik heb er uiteraard begrip voor dat er voor het beraad in de fracties over deze reactie van het college enige tijd nodig is. Ik schors de vergadering tot half acht maar als er meer tijd nodig is hoor ik dat graag tijdig.

De vergadering wordt van 19.12 uur tot 19.30 uur geschorst.

De heer *Ten Harmsen van der Beek* (VVD): Voorzitter! Het heeft even wat overleg gekost, maar GS hadden ook extra tijd voor overleg, nodig dus nu staan we weer quitte. Ik dank het college voor de uitgebreide

beantwoording van de vragen van onze fractievoorzitter in eerste termijn. Ik ben blij dat de gedeputeerde Yves de Boer ons te vroeg maar wel relevant heeft gevonden. Dat vond ik wel een aardige opmerking en daar dank ik hem voor. Het is altijd goed om het te horen.

Na de beantwoording van onze vragen door de gedeputeerden De Boer en Van den Hout over de eventuele gevolgen van het rijksbeleid kunnen we niet anders dan constateren dat we die debatten nog met elkaar gaan voeren. Dat zullen we ook vol enthousiasme gaan doen.

Wat betreft de jeugd en de €25 miljoen voor de komende bestuursperiode zijn we er nog niet helemaal uit maar we kunnen op dit moment niet anders dan de gedeputeerde geloven op haar woord – dat doen we eigenlijk altijd wel – over hoe het gekomen is. Duidelijk lijkt ons wel dat er eigenlijk een issue van transparantie aan de orde is.

Op de uitnodiging van de gedeputeerde uitgebreid met ons van gedachten te wisselen over het gevraagde in motie M44 en deze motie wat uit te breiden willen we graag ingaan. Wij willen dan ook aan het besluit aan het tweede bolletje nog toevoegen "en hoe met overhevelingen en onderuitputtingen om te gaan". Mag ik dat gewoon zo even mondeling amenderen, voorzitter?

De *voorzitter*: Nee, ik wil echt een motie M44A met daarop goed aangegeven de nieuwe tekst zodat die rondgedeeld kan worden.

De heer *Ten Harmsen van der Beek* (VVD): Voorzitter! Het is al voor me opgeschreven, dus hierbij heb ik de tekst voor u.

We hebben uitgebreid van gedachten gewisseld over het amendement en goed geluisterd naar de overwegingen van het college. Eerlijkheid gebiedt te zeggen dat we wel iets herkennen in de angst van het college, maar aan de andere kant willen we niet al te angstig door het leven gaan. We zijn wel voor een probleem gesteld want als we het amendement terugnemen of aanhouden, betekent dat dat we straks de begroting ongewijzigd vaststellen en dat onze overwegingen en bezwaren die ter grondslag liggen aan ons amendement en

onze motie daarin niet zijn opgenomen en we echt vastzitten aan de bepalingen zoals ze zijn opgenomen in de begroting. Dat is voor ons eigenlijk op dit ogenblik geen optie en daarom wil ik nog graag even met u van gedachten wisselen om te kijken of andere opties misschien wat meer lucht of helderheid aan GS kunnen bieden. Wij zouden ons kunnen voorstellen dat we die grens van €50.000, die misschien wel erg krap is en is daardoor misschien wel erg vaak bij PS over de vloer komt, ophogen tot €100.000. Dan hebben we van onze kant aangegeven dat we in vertrouwen met elkaar opereren, ook in kaders stellen en uitvoeren, en hoeven GS niet bang te zijn dat ze voor iedere eurocent bij PS een voorstel moeten voorleggen. Overigens, daarstraks was de bezorgdheid ook dat bij iedere overschrijding dan wel uitputting en overheveling een begrotingswijziging zou moeten worden ingediend. Wij hebben natuurlijk niet voor niets in het amendement opgeschreven: een goed onderbouwd GS voorstel aan PS. Dat hoeft niet bij definitie een begrotingswijziging te zijn maar het kan ook een heel goede argumentatie zijn, als PS maar aan u de autorisatie kunnen geven daarmee verder te gaan. Dat zou onze fractie aan u willen voorleggen. Ik heb dit ook met de mede-indiener besproken en we zijn allen dezelfde mening toegedaan. Ik hoor daarop graag uw reactie.

De *voorzitter*: Amendement A11 is in die zin gewijzigd dat in het besluit het bedrag van €50.000 is gewijzigd in €100.000. Dit amendement maakt onderdeel van de beraadslaging uit en krijgt nr. A11a.

Motie M44 is in die zin gewijzigd dat aan de zin bij het tweede bolletje van het besluit wordt toegevoegd:

“en hoe met overhevelingen en uitputtingen om te gaan;”.

Deze motie maakt onderdeel van de beraadslaging uit en zij krijgt nr. M44a.

Mevrouw *Kerkhof-Mos* (CDA): Voorzitter! Ik kan heel kort zijn; dat heb ik u aan het begin ook beloofd. Wij zijn zeer content met de reactie van het college op onze inbreng in eerste termijn. U hebt ook uitstekend gereageerd op de moties van

het CDA en de moties die we samen met de VVD hebben ingediend.

Er is nog een vraag niet beantwoord. Gedeputeerde Van den Hout zou nog reageren op de opmerkingen over de depositiebank.

Ik wil nog iets zeggen over het amendement van de VVD over de overhevelingen. Wij hebben erover van gedachten gewisseld en wij hebben geen enkele aanleiding meer die op een of andere wijze te steunen. Dat kondig ik nu reeds aan. Het geeft ons in ieder geval geen goed gevoel bij de rol die PS gaan vervullen bij de bureaucratie die we mogelijk met elkaar gaan optuigen. Wij zijn content dat de gedeputeerde een notitie wil maken om ons te informeren over alle ins en outs, maar wij hebben op zichzelf geen behoefte aan deze systematiek.

De heer *Heijmans* (SP): Voorzitter! Ik begin met een verontschuldiging richting de heer Ten Harmsen van der Beek. U heeft een ander lid van mijn fractie gesproken en die heeft u medegedeeld hoe wij een uur geleden tegenover dat amendement stonden. Ik ben er inmiddels van overtuigd dat het echt verstandig is het amendement op dit moment in te trekken. Ik heb begrepen dat het in andere situaties, in een gemeente waar het op een dergelijke manier is uitgevoerd, heeft geleid tot grote problemen, tot onwenselijke situaties van bureaucratie. Ik vind het verstandig op grond van de motie en op grond van een goede discussie straks in januari als de notitie komt, ernaar te kijken. Nogmaals mijn excuses voor dit vervelende misverstand.

De heer *Ten Harmsen van der Beek* (VVD): Voorzitter! Uw excuses zijn aanvaard. Het was overigens geen uur geleden maar een minuut geleden voordat we deze zaal binnenliepen.

De heer *Heijmans* (SP): Die verkeerde nog in de veronderstelling dat de situatie was zoals die een uur geleden was.

De heer *Ten Harmsen van der Beek* (VVD): Dat is die ook nog steeds want de stand van zaken is nog steeds dat we een ferm deel van onze budgetrecht

kwijtraken als we deze begroting vaststellen. Het is natuurlijk de keuze van de SP om hierin op te treden zoals zij dat willen doen. Wat mij zo verbaasd is dat u kennelijk een situatie in een gemeente in Brabant ten voorbeeld wil stellen aan wat wij hier in de provincie doen. Er zijn meer gemeenten die u van het tegendeel kunnen overtuigen.

De heer *Heijmans* (SP): Natuurlijk heb ik nog wel wat meer argumenten maar ik noem het als een van de zaken waaruit blijkt dat je opgedane ervaring niet zomaar naast je neer moet leggen. Toen ik hoorde dat dat een ervaring is die ermee is opgedaan, was dat voor mij een reden er op grond van een notitie nog eens heel goed met elkaar over na te denken. We hebben vandaag eerder het debat over het provinciehuis gehad en daarover heb ik ook naderhand gedacht dat we misschien langer van tevoren hadden moeten discussiëren voordat we grote uitspraken deden en besluiten namen. Ik hoop dat u dat begrijpt.

Voorzitter. Ik heb goed nieuws, ik ga nog een aantal moties indienen.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Voorzitter! Mag ook ik hier even mijn verbazing bij interruptie uiten? Ik zie nu dat de ene partner van de coalitie een motie indient waarmee de andere partner het niet eens is, en een andere partner die het er eerst wel mee eens zou zijn en nu opeens niet. Moeten wij jeugdzorg inschakelen voor u als kind van gescheiden ouders?

De heer *Heijmans* (SP): Heeft u ook een serieuze vraag?

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Dit leek me een redelijk serieuze. Ik wil ze best grappig insteken maar u kunt zich wel voorstellen hoe wij nu staan te kijken naar een coalitie die zo verdeeld is.

De heer *Heijmans* (SP): Ik denk dat u het groter maakt dan het is. Als u het leuk vindt geniet er dan van.

Zoals ik daarstraks heb gezegd vind ik het een gewenste gang van zaken in eerste termijn iets te

vragen en als je dat dan niet krijgt eventueel in tweede termijn een motie erover in te dienen. Dat zal ik doen. Ik ben vandaag ook aan een onderwerp niet toegekomen en daar begin ik dan ook mee.

Bij het project Maashorst, waarin al flink is geïnvesteerd, dreigen vanwege een min of meer formele regel, namelijk het verstrijken van de datum van 1 januari, de middelen voor dit project te worden teruggevorderd. Ik ben ervan overtuigd dat wij dit project allemaal willen en mijn motie heeft dan ook tot doel dit project voortgang te laten vinden en de middelen te laten doorvloeien naar de drie projecten die in de motie zijn genoemd.

Een amendement, waarover ik in eerste termijn wel hebben gesproken, gaat over het beheerskader spaar- en investeringsfonds. Wij hebben daarvan vastgesteld dat wij nu alleen maar het financiële criterium als afwegingskader hebben. Ik dien nu een amendement in waarmee wordt beoogd om naast het financiële kader ook de inrichtingskwaliteit tot een kader te maken.

Dan kom ik nu bij het grootste punt van mijn tweede termijn en ook bij mijn grootste teleurstelling. Ik heb heel nadrukkelijk gevraagd vanwege het evenwicht en vanwege het bestuursakkoord te kijken naar extra middelen voor het openbaar vervoer voor de voorjaarsnota van volgend jaar. Uw reactie was wel heel erg karig.

Dat brengt mij tot het indienen van een motie waarmee wordt beoogd om als er middelen over zijn of niet, straks bij de voorjaarsnota uit de €10 mln. aan middelen die in het bestuursakkoord staan opgenomen als middelen bedoeld ter verbetering van voorzieningen basisniveau en komomleidingen, middelen te putten voor het openbaar vervoer.

Misschien gaat de PvdA het mij kwalijk nemen maar ik ga toch zeggen dat de PvdA dadelijk gaat komen met een gewijzigde motie voor het vervoeren van mbo-scholieren. De motie die al is ingediend onder nummer M20 heeft nu tot doel het helemaal gratis te maken voor mbo-scholieren. Dat gaat ons te ver maar het gaat ons wel om gelijkwaardigheid. Het is voor ons onverteerbaar dat hbo-leerlingen en universiteitsstudenten vanaf

16, 17 jaar gratis kunnen reizen maar mbo-scholieren die soms ook grote afstanden moeten reizen, maar liefst €75 per maand, €900 per jaar, moeten betalen en dat in een land waar we zeggen dat onderwijs gratis is.

Ook is in die motie opgenomen dat het alleen gaat om leerlingen die verder dan 12,5 kilometer moeten reizen. Daarmee haal je ze dus niet van de fiets af. Dat zijn zaken die ons aanspreken en waardoor mijn fractie overweegt, mede vanwege de toch teleurstellende reactie van het college, de motie die de PvdA straks zal toelichten eventueel te steunen.

Voorzitter. Ik ga niet alle 45 moties nalopen. Wij zullen eventueel een stemverklaring bij de verschillende moties geven.

De *voorzitter*: Door de leden mw. Slegers, Van Hattem en Kap wordt de volgende motie voorgesteld.

"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op 11 november 2011, constaterende dat:

1. Volgens het huidige standpunt van de provincie de middelen voor de realisatie van het uitvoeringsprogramma 2010-2014 voor Provinciaal Landschap de Maashorst vóór 1 januari 2012 moeten zijn uitgegeven en anders terugloeiën naar de provincie;
2. Stuurgroep de Maashorst in juni van dit jaar ambtelijk het verzoek heeft ingediend om de middelen voor drie projecten, voortvloeiende uit de ambities in het in 2009 gezamenlijk met de provincie en 12 andere partijen opgestelde Maashorst Manifest, niet terug te vorderen omdat deze drie projecten om meerdere redenen niet binnen de beoogde termijn kunnen worden afgerond;
3. Dit verzoek deze maand (november) ambtelijk op technische gronden is afgewezen,

overwegende dat:

1. de betreffende projecten meerjarig zijn en meerdere partners en cofinanciering hebben;
2. er voor deze projecten verplichtingen zijn aangegaan door de Stuurgroep;
3. de aard van de projecten maakt dat de nog niet uitgegeven gelden niet in een vloek en een zucht vóór 1 januari 2012 kunnen worden uitgegeven zonder de kwaliteit van de projecten en de kans op het behalen van de met het beleid van de Provinciale Landschappen gestelde

*maatschappelijke doelen aan te tasten,
van mening dat:*

de langdurige intensieve samenwerking van alle partners binnen de Stuurgroep Maashorst aan de drie projecten conform provinciaal beleid positieve maatschappelijke resultaten aan het opleveren is en niet louter om technische redenen tot een voortijdig einde zou moeten komen, dragen het college van Gedeputeerde Staten op:

om het verzoek van de Stuurgroep Maashorst voor het beschikbaar stellen van de reeds aan de drie betreffende projecten (Realisatie Recreatieve Routing, Promotie en Uitvoering Streekrekening en Streekfonds de Maashorst, en Databeheer, Ontsluiting en Uitvoering Communicatieplan 2011) toegekende middelen in te willigen, en gaan over tot de orde van de dag."

De *voorzitter*: Deze motie maakt onderdeel uit van de beraadslaging. Zij krijgt nr. M45.

Door het lid mw. Arts wordt het volgende amendement voorgesteld.

"Provinciale Staten van Noord-Brabant in vergadering bijeen op vrijdag 11 november 2011, constaterende dat:

- de provincie eindverantwoordelijke is en blijft voor de besteding van het fonds;
- dat zij zich door ondertekening van het Bereikbaarheidsprogramma Zuidooostleugel Brabantstad 2007 naar de regio toe verplicht heeft de inrichtingskwaliteit, meer specifiek de kwaliteit van de woon- en leefomgeving en de ecologische kwaliteit te borgen,

voegen aan punt 1.2 Budgettaire kaders en spelregels bij het punt Inhoudelijke afweging toe:

'Verder is de inrichtingskwaliteit een belangrijk punt van afweging. De variant waarborgt de leefbaarheid in de steden en kernen en de ecologische kwaliteit'."

De *voorzitter*: Dit amendement maakt onderdeel uit van de beraadslaging. Het krijgt nr. A12.

Door het lid mw. Arts wordt de volgende motie voorgesteld.

"Provinciale Staten van Noord-Brabant in vergadering bijeen op vrijdag 11 november 2011, constaterende dat:

- de middelen van 10 miljoen euro uit het BA voor

komomleidingen en OV nu geheel aangewend worden voor drie komomleidingen;

- *dat in de commissie MF van 14 oktober jl. de gedeputeerde niet uitsloot dat er budget overblijft bij de drie geprioriteerde komomleidingen;*
- *dat er budget nodig is om knelpunten binnen het OV, zoals die t.g.v. de invoering van de OV chip, het tarief voor scholieren en MBO studenten en het BVN op te lossen,*

dragen het college van GS op:

bij de Kademota 2012 te komen met voorstellen om de gebleken knelpunten op te lossen en dit te bekostigen uit een deel van de €10 mln. zoals afgesproken in de financiële paragraaf van het Bestuursakkoord, en gaan over tot de orde van de dag."

De *voorzitter*: Deze motie maakt onderdeel uit van de beraadslaging. Zij krijgt nr. M46.

De heer *Dol* (PVV): Voorzitter! Ook wij willen de gedeputeerden heel graag danken voor de beantwoording van onze vragen. We hebben nog wel een paar kleine opmerkingen. De gedeputeerde was heel erg positief over Brabant Cultureel Hoofdstad. Uiteraard zouden wij dat ook heel graag willen zijn en wij zouden heel graag een referendum willen vragen om te kijken of dat dezelfde uitslag geeft als die enquête waarbij ik opmerk dat die enquête niet die juiste vraagstelling heeft gehad. Dus graag een goed referendum onder alle Brabanders en als dat dan positief uitvalt zult u de PVV daarmee aan uw zijde vinden.

Ik ben wat geschrokken van het woord aanbouwstichting voor Palet. Daar gaat nog steeds €2,2 miljoen per jaar in. De gedeputeerde zei dat die aanbouwstichting dat geld gaat controleren. Ik geloof dat allemaal wel maar ik ben er toch niet helemaal gerust op. Wij zullen de toegezegde evaluatie afwachten en ik hoop dat die zo snel mogelijk in het nieuwe jaar er zal zijn. Dan kunnen we zien of het daadwerkelijk zo gaat als wij zouden willen.

Ik heb nog een opmerking bij motie M28 van GroenLinks waarin wordt gesteld dat het kernafval niet opgeslagen mag worden in de Brabantse bodem. De gedeputeerde zei daarover dat hij

hoopte dat deze motie breed in deze Staten zou worden gesteund. Dat is wel leuk maar het is wel Nederlands kernafval en we zullen er ergens in Nederland mee naartoe moeten. Mijn vraag aan de gedeputeerde is of hij omdat hij hoopte dat deze motie breed in de Staten zal worden gesteund, tegen kernenergie is. Dat is een heel belangrijke vraag.

Motie M14 willen wij graag aanhouden, motie M13 trekken we in omdat de gedeputeerde heeft toegezegd dat deze in de commissie zal worden behandeld en motie M16 trekken we in.

De *voorzitter*: Aangezien motie M14 is aangehouden en motie M13 en M16 zijn ingetrokken, maken zij geen onderwerp van beraadslaging meer uit.

Mevrouw *Wijnands* (PvdA): Voorzitter! Wij hebben met verbazing geluisterd naar de heer Van Heugten hoe hij met veel minder geld hetzelfde niveau gaat halen, zowel bij het openbaar vervoer als bij de wegen als bij de andere onderdelen van zijn portefeuille. Hij deed ons denken aan een illusionist. Wij zijn heel benieuwd hoe het de komende jaren gaat uitpakken en zullen dat zeker scherp volgen.

Hetzelfde geldt eigenlijk voor het antwoord van gedeputeerde Van den Hout. Omdat duidelijk is dat de bezuinigingen van het Rijk eraan komen, vinden wij het nooit te vroeg om provinciaal geld te reserveren. Bij de discussies in november en december zullen wij hierop scherp sturen.

Wij hopen op voldoende steun voor onze motie M19 over het aanvalsplan WSW. Wij hebben echter van de verschillende sprekers begrepen dat dit waarschijnlijk niet gaat lukken. Misschien is het mogelijk om in het kader van het meekoppelend belang de gemeenten te ondersteunen bij de uitvoering van deze taak door in het voorjaar een symposium te organiseren voor alle Brabantse gemeenten, met het doel de gemeenten te faciliteren om van elkaar te leren en kennis uit te wisselen? Misschien kan deze suggestie worden meegenomen?

De heer *Pauli* (GS;VVD): Ik begrijp de opmerking

van mevrouw Wijnands niet helemaal. Misschien is het gemakkelijker als mevrouw Wijnands ons dit even mailt?

Mevrouw *Wijnands* (PvdA): Ik heb gevraagd of het mogelijk is dat de provincie een symposium faciliteert waarop gemeenten met elkaar kennis kunnen uitwisselen en kunnen kijken wat de problemen zijn en wat er in het kader van de WSW op hen afkomt.

Wij zijn mede-indiener van de motie op stuk nummer M10 over het theaterfestival Boulevard omdat tijdens de commissievergadering discussie is ontstaan over de interpretatie en de verstrekbaarheid van de gestelde kaders voor de beeldbepalende projecten. Wij willen niet dat eenmalige evenementen voor dit geld in aanmerking komen. Het lijkt erop dat een dergelijk voorstel bij de stuurgroep aan de orde gaat komen. Wij hebben begrepen dat de gedeputeerde de Staten goed verstaat, maar geven haar graag een steuntje in de rug om ervoor te zorgen dat de goede dingen gebeuren.

Wij trekken motie op stuk nummer M20 over kostenloosstelling OV-reiskosten voor alle minderjarige Brabantse mbo-studenten in. Wij staan nog steeds volledig achter deze motie. Wij willen dat minderjarige mbo-studenten dezelfde mogelijkheid krijgen als minderjarige hbo- en universiteitsstudenten. Wij zullen ons daarvoor zeker blijven inzetten, maar op dit moment is er geen meerderheid te vinden voor deze motie. Vandaar dat wij samen met de andere indieners een gewijzigde motie hebben gemaakt. De heer Heijmans heeft dit al voldoende toegelicht.

De *voorzitter*: Aangezien motie M20 is ingetrokken, maakt zij geen onderwerp van beraadslaging meer uit.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Voorzitter! Ik dank het college voor de antwoorden die wij gekregen hebben. Ik heb genoteerd dat moties heel vaak zijn ontraden en dat vaak wordt gezegd: Het komt in november en: Plannen komen volgend jaar. Dat is ongeveer de lijn van de beantwoording bij heel veel van onze voorstellen. Het college heeft

echter ook een motie van ons overgenomen, maar die was in de vorige vergadering aangehouden. Vandaar natuurlijk, maar niettemin dank.

Wij trekken de motie op stuk nr. M23 terug en het amendement op stuk nummer A7 ook.

De *voorzitter*: Aangezien motie M23 en amendement A7 zijn ingetrokken, maken zij geen onderwerp van beraadslaging meer uit.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Naar aanleiding van de opmerking dat de plannen volgend jaar komen of dat iets in november komt, komen wij dan weer terug met onze voorstellen.

Wij komen ook nog terug op Landschappen van Allure. Het college heeft ons bepaald niet kunnen overtuigen van de waarde van dat plan en volgens mij is het college hierover zelf ook niet al te enthousiast. Lichaamstaal is ook duidelijk. Ik ben heel benieuwd of het college in de komende periode tot de conclusie komt dat het niet zo goed geweest is en dat er gewoon een ander plan moet komen. Dat zou heel goed kunnen. Dat toont bestuurskracht!

Het college staat positief tegenover de motie over kernenergie. Mij moet echter van het hart dat ik de tekst een beetje kort door de bocht vind. Het lijkt wel alsof wij het afval over de schutting gooien; overal maar niet in Brabant. Zoals de PVV al zei, betreft het hier wel kernafval uit Nederland. Wij zijn geen voorstander van kernenergie maar wel van het principe dat de vervuiler betaalt en zijn eigen troep opruimt. Het verbaast mij dan ook dat het college zo enthousiast reageert op die motie.

De heer *Kuijken* (CDA): Wij kunnen het met mevrouw Lestrade eens zijn, maar vinden het een beetje prematuur om keihard “ja” of “nee” te zeggen. Misschien is het beter om dit terug te nemen naar de commissie en het daar te bespreken. Ik vind ook de vraag van Ronald Dol erg relevant.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Als wij voor deze motie zijn, ga ik ervan uit dat er eerst een grondig onderzoek komt. Tot die tijd zijn wij negatief over

het ondergronds opslaan van kernafval, niet alleen in Brabant maar overal. Wij vrezen wel dat de Brabantse bodem daarvoor het meest geschikt is. Wij zien graag dat uit het onderzoek blijkt dat dit niet het enige argument is. Er spelen ook zaken mee als grondwater, bevolkingsdichtheid enz. Mocht de motie overal aangenomen worden, dan zullen wij ons daartegen niet verzetten.

Met betrekking tot amendement A9 over fractie-ondersteuning merk ik op dat de fractieondersteuning een eenpersoonsfractie ons voldoende lijkt en ik spreek uit ervaring.

De rest doen wij met stemverklaringen.

De heer *P. Smeulders* (GroenLinks): Voorzitter! Wij trekken motie M25 in omdat de gedeputeerde dit overzicht heeft toegezegd en wij daarover in de commissie met elkaar zullen spreken.

De *voorzitter*: Aangezien motie nr. M25 is ingetrokken, maakt zij geen onderwerp van beraadslaging meer uit.

De heer *P. Smeulders* (GroenLinks): Motie nr. M29 en motie nr. M30 houden wij aan tot bij de Voorjaarsnota.

De *voorzitter*: Aangezien de moties M29 en M30 worden aangehouden, maken zij geen onderwerp van beraadslaging meer uit.

De heer *P. Smeulders* (GroenLinks): Over motie M28 over kernafval zijn door andere partijen al een aantal dingen gevraagd. Wij wachten het antwoord van de gedeputeerde af voordat wij besluiten wat wij met deze motie zullen doen.

Wij hebben motie M32 gewijzigd. Die heeft nu nr. M32a. Er zijn enkele overwegingen geschrapt. Uit de discussie met gedeputeerde Van Heugten bleek dat daarover wat onduidelijkheid was. Het zou jammer zijn als zij daarom niet wordt aangenomen. Wij dienen de motie opnieuw in en zijn benieuwd naar de reactie van het college.

De *voorzitter*: Door de leden Bouwman en S. Smeulders wordt de volgende motie ingediend:

"Provinciale Staten Noord-Brabant in vergadering bijeen op 11 november 2011, gelezen hebbend de Begroting 2012 en de Najaarsbrief 2011;

constaterende dat:

- *in de Meerjarenraming van het Programma Mobiliteit nog slechts €700.000 beschikbaar is voor het onderdeel 'Fiets in de Versnelling' in 2013 en er voor de jaren daarna helemaal geen budget meer is;*
- *het programmaonderdeel 'Fiets in de Versnelling' in 2012 nog met €2,8 mln. ondersteund wordt;*

overwegende dat:

- *het actieprogramma niet voor niets doorloopt tot 2020 en als hoogste ambitie heeft om dé fietsprovincie te worden;*

verzoeken GS om:

het beleid zoals geformuleerd conform de planning 'In de hoogste Versnelling' uit te voeren en daar middelen in de meerjarenbegroting m.i.v. 2013 voor op te nemen, en gaan over tot de orde van de dag."

De *voorzitter*: Deze motie maakt onderwerp van beraadslaging uit en krijgt nr. M32a.

Door de leden S. Smeulders, Bouwman en Van der Wel wordt de volgende motie ingediend

"Provinciale Staten van Noord-Brabant in vergadering bijeen op vrijdag 11 november 2011,

constaterende dat:

- *MBO-studenten van 16 en 17 jaar niet in aanmerking komen voor de reguliere OV- studentenkaart waar minderjarige HBO- of Universiteitsstudenten wel recht op hebben;*
- *minderjarige MBO studenten, ondanks dat ze in Brabant voor €75 per maand onbeperkt met de bus kunnen reizen, nog steeds geconfronteerd worden met hoge reiskosten van minimaal €900 per jaar;*
- *het belangrijk is dat alle MBO-studenten de opleiding kunnen kiezen die het best bij ze past;*
- *MBO-studenten na hun opleiding een belangrijke bijdrage leveren aan de diverse onderdelen van de Brabantse economie;*

overwegende dat:

- *de drempel om een MBO-opleiding te volgen zo laag mogelijk moet zijn;*
- *hoge reiskosten hiertoe geen drempel mogen zijn;*
- *MBO-studenten dezelfde rechten dienen te hebben als*

HBO- of Universiteitsstudenten;

- *het kabinet (de staatssecretaris van OCW) op 7 juli jl. aan de Tweede-Kamer heeft laten weten dat het Rijk niet zorg zal dragen voor een reguliere OV-studentenkaart voor minderjarige MBO-leerlingen;*
- *niet alle Brabantse minderjarige MBO-leerlingen van de bestaande regeling gebruik kunnen maken omdat de Brabantse kortingsactie van €75 per maand enkel geldig is voor het busvervoer binnen Brabant;*
- *Limburgse MBO-studenten van 16 en 17 jaar (ook als ze Brabant naar school gaan) ook recht op een reiskostenvergoeding hebben, dit naar aanleiding van een recentelijk besluit van de provincie Limburg;*

dragen Gedeputeerde Staten op:

- *een aanvullende regeling voor de OV-reiskosten voor minderjarige Brabantse MBO-leerlingen in te voeren met ingang van 1 januari 2013;*
- *een regeling te ontwerpen waardoor minderjarige MBO-leerlingen die meer dan 12,5 km van hun school wonen voor maximaal €37,50 per maand met de bus naar hun MBO-instelling binnen of buiten Brabant kunnen reizen;*
- *te onderzoeken hoe een dergelijke aanvullende regeling het beste uitgevoerd kan worden en hierover zo spoedig mogelijk te rapporteren aan Provinciale Staten;*
- *de voorbereiding van de invoering van de regeling voor minderjarige Brabantse MBO-leerlingen voortvarend te starten en over de voortgang te rapporteren aan Provinciale Staten;*
- *middelen te reserveren in de meerjarenbegroting met ingang van 2013 ten laste van de algemene middelen, en gaan over tot de orde van de dag."*

De *voorzitter*: De motie maakt onderwerp van beraadslaging uit en krijgt nr. M47.

De heer *Van der Wel* (PvdD): Voorzitter! Wij trekken motie M36 in omdat de gedeputeerde heeft aangegeven dat er voor de EHS geen financiële risico's zijn voor de provincie.

De *voorzitter*: Aangezien motie M36 is ingetrokken, maakt zij geen onderdeel van de beraadslaging meer uit.

De heer *Kap* (OSN): Voorzitter! Ik heb geen opmerkingen meer.

De *voorzitter*: Wij hebben behoefte aan een schorsing. Ik stel voor dat wij elkaar terugzien om tien voor halfnegen.

De vergadering wordt van 20.15 uur tot 20.25 uur geschorst.

De *voorzitter*: Aan de orde is de tweede termijn van de zijde van het college. Het woord is aan gedeputeerde Van Heugten.

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): Voorzitter! Gelet op het late uur willen wij ons beperken tot het advies van het college over de nieuwe en gewijzigde moties en amendementen.

Ik begin met amendement A12 ingediend door de fractie van de SP. Het gaat om een wijziging van het beheerskader spaar- en investeringsfonds Wegeninfrastructuur. Hiermee wordt een regel toegevoegd over de inhoudelijke afweging. Wij kunnen daarmee instemmen, maar merken daarbij op dat het geen garantie is dat er tunnels komen waar de Staten denken dat die daar kunnen komen. Er staat wat er staat en niet meer dan dat. Als de Staten het zo interpreteren, kunnen wij het amendement van een positief advies voorzie.

Motie 32a over Fiets in de Versnelling is ingediend ter vervanging van motie M32. In de overwegingen is een aantal zaken geschrapt. Op basis van deze motie kunnen wij toezeggen dat wij middelen voor het programma Fiets in de Versnelling voor 2013 en verder zullen zoeken, maar dat wij pas in 2012 de Staten een begroting zullen presenteren met een meerjarendoorkijk van de middelen voor dit programma.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Wat is het standpunt van het college over motie M32a.

De heer *Van Heugten* (CDA;GS): Wij staan positief tegenover het opnemen van middelen in de begroting 2013 voor het programma Fiets in de Versnelling. Er staat nu nul in de meerjarenraming. Wij menen dat een programma dat doorloopt tot 2020 inderdaad voorzien moet worden van nieuwe middelen. Ik zeg toe dat wij nieuwe middelen zullen opnemen, maar of die helemaal conform het ambitieniveau van dit

programma zijn, zullen wij in 2012 nader moeten vaststellen. Wij nemen de motie over met die restrictie.

Ik kan kort zijn over motie M44a. De toevoeging is conform wat ik heb aangegeven, namelijk het voorstel uit te breiden met de problematiek rond overhevelingen en onderuitputting. De motie kan wat ons betreft een positief advies krijgen.

De heer *Ten Harmsen van der Beek* (VVD): Krijg ik nog de gelegenheid om iets toe te voegen, of moet ik nu interrumpen?

De *voorzitter*: U wilt nog iets toevoegen aan de motie of aan het amendement?

De heer *Ten Harmsen van der Beek* (VVD): Ik wil daarover nog iets zeggen namens de fractie van de VVD.

De *voorzitter*: Dat kan in de volgende termijn.

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): Motie M46 van de fractie van de SP gaat over de bestuurs-akkoordmiddelen voor het openbaar vervoer.

Ik snap deze motie maar moet helaas aangeven dat bij het vaststellen van het programma wegen en bestedingsbudget BDU-middelen, wij deze middelen hebben toegekend aan het programma wegen. Met de motie wordt het college gevraagd om deze middelen bij de Voorjaarsnota opnieuw te overwegen. Dat wordt een probleem. Om die reden kunnen wij deze motie niet voorzien van een positief advies.

Motie M47 gaat over een regeling OV-reiskosten voor minderjarige Brabantse mbo-leerlingen. Het lijkt mij verstandig om deze motie aan te houden of in te trekken en op een later moment in te dienen. Het wordt voor ons lastig om uit onze autonome middelen openbaar vervoer te stimuleren waarbij wij ook de NS-kosten voor deze groep voor onze rekening moeten nemen. Wij maken dan een eigen OV-studentenkaart voor deze scholieren. Het college is daarvan op dit moment geen voorstander. U weet dat er op dit moment een tarievenpauze is. Na de invoering van de OV-chipkaart mogen de tarieven een jaar niet

gewijzigd worden. Wij hebben ook geen idee over welke bedragen het gaat bij deze motie.

De heer *S. Smeulders* (PvdA): Ik wil deze motie even nader toelichten. De wijziging behelst juist dat de provincie niets doet aan treinreizen. Misschien heeft de gedeputeerde de motie niet goed begrepen?

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): Bij het eerste gedachtestreepje staat: - "een aanvullende regeling voor de OV-reiskosten...". Volgens mij zijn dat de totale reiskosten. Er staat namelijk niet het busvervoer. Er staat nog steeds OV-reiskosten.

De heer *S. Smeulders* (PvdA): Bij het tweede gedachtestreepje staat en ik citeer: "Een regeling te ontwerpen waardoor minderjarige mbo-leerlingen die meer dan 12,5 km van hun school wonen voor maximaal €37,5 per maand met de bus naar hun mbo-instelling binnen of buiten Brabant kunnen reizen." Het is dus beperkt tot de bus.

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): Het advies van het college is om bij de nieuwe visie over het openbaar vervoer die wij rond de zomer van 2012 zullen vaststellen, te bekijken of wij dit in het tarievenstelsel kunnen opnemen. Ik zou willen vragen tot dat moment de motie aan te houden.

De heer *Van Hattem* (PVV): De gedeputeerde zegt dat hij geen beeld heeft van de kosten van deze motie. Een dergelijke regeling is onlangs ingevoerd in de provincie Limburg. De gedeputeerde zou daar eens kunnen kijken wat dit kost en het dan kunnen doorrekenen naar onze provincie. Brabant is iets groter dan Limburg.

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): Dat is een goede suggestie. Die zullen wij meenemen.

De heer *Van den Hout* (GS;SP): Voorzitter! Ik heb drie korte puntjes, allereerst de vraag van het CDA over de depositiebank. In februari 2011 is die gesloten omdat er twijfel was over de kwaliteit van de bank. Een aantal vergunningen bleek al gebruikt te zijn op andere projecten. In mei 2011

is de bank weer geopend. Er is een werkachterstand ontstaan van maximaal tien maanden. Die wordt nu weggewerkt. Door de techniek die bij de databank wordt gebruikt, kan het niet veel sneller dan nu gebeurt. Per keer kan er maar een vergunning gewijzigd worden. Er kan maar één persoon werken aan die database en geen vier waardoor het sneller zou kunnen gaan. De achterstand wordt zo snel mogelijk weggewerkt. De bank is niet leeg. Er is nog ruim voldoende voor alle projecten die voor mei zijn ingediend. Er zijn wat zorgen over het totale saldo, omdat niet alle gemeenten in staat zijn om hun vergunningen op tijd in te dienen. Er is in september een inventarisatie gedaan waaruit bleek dat er bij 40 gemeenten nog bijna 270 milieuvergunningen liggen die opgenomen kunnen worden in de bank. Het saldo is nu wat laag. Door het wegwerken van die achterstand en door die gemeenten te helpen, hopen wij dat snel te verhogen.

In verband met motie M28 over het opbergen van kernenergieafval werd gevraagd naar het standpunt van het college over kernenergie. Wij hebben hier geen kernenergie. In Nederland is het beleid om kernafval de eerste honderd jaar boven de grond te laten afkoelen en niet onder de grond te stoppen. In die zin verwachten wij weinig problemen. Wij willen voorkomen dat er kernafval in de Brabantse bodem terecht komt, want er nogal wat internationale handel in. Het is geen over de schutting gooien, het komt door de bodemgesteldheid in Brabant met zeer kwetsbare grondwatervoorzieningen. Wij denken dat onze provincie absoluut ongeschikt is om gevaarlijk materiaal in de bodem op te slaan.

De heer *Dol* (PVV): De Brabantse bodem is ideaal om dat spul in op te slaan. Ik zeg niet dat ik daar een voorstander van ben, maar onze bodem schijnt ideaal te zijn voor het opslaan van kernafval.

De gedeputeerde zegt dat het college geen voorkeur heeft voor wel of geen kernenergie. Hij zei echter wel dat hij hoopte dat de motie heel breed zou worden gesteund. Ben je dan voor of tegen kernenergie?

De heer *Van den Hout* (GS;SP): Het is belangrijk, maar het college heeft er geen standpunt over. De motie gaat over kernafval, van welke kerncentrale dat ook vandaan komt. De motie gaat niet over kernenergie.

De heer *Van Dol* (PVV): Ik wil dat goed in de rapporten gekeken wordt of het wel kan worden opgeslagen in Brabant.

De heer *Van den Hout* (GS;SP): Uit onderzoeken die wij hebben geraadpleegd, blijkt dat de bodem in Brabant juist heel kwetsbaar is.

Motie M45 heeft betrekking op de projecten van Maashorst. Het college kan deze motie overnemen.

De heer *Pauli* (GS;VVD): Voorzitter! Het verzoek van de fracties van de PvdA, GroenLinks en de PvdD om naar aanleiding van motie M19 de initiatiefnemers een symposium te laten organiseren samen met de provincie, willen wij van harte honoreren. Wij zullen de ruimte beschikbaar stellen en onze mensen van SEB zullen met de initiatiefnemers bekijken hoe wij dat gezamenlijk kunnen klaren.

Mevrouw *Van Haften-Harkema* (GS;CDA): Voorzitter! Er is een concrete vraag gesteld over het houden van een referendum over BrabantStad Culturele Hoofdstad. Net als voorgaande keren is mijn antwoord dat ons college en ook de meerderheid van de Staten geen voorstander is van het houden van referenda. Overigens worden er op regelmatige basis onderzoeken gedaan naar bijvoorbeeld het draagvlak voor BrabantStad Culturele Hoofdstad. Op die onderzoeken willen wij ons graag baseren. Het zijn verschillende soorten onderzoeken en die geven een goed beeld.

De *voorzitter*: Sommige fracties wilden nog een aanvulling geven. Zij krijgen nu de gelegenheid nog even het woord te voeren alvorens wij tot besluitvorming over de begroting overgaan.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Misschien heb ik het gemist, maar ik heb geen reactie gehoord op

amendement A12.

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): Ik zal onze reactie even herhalen. Het college staat positief tegenover dit amendement, mits het niet geïnterpreteerd wordt als een garantie dat er ook tunnels komen.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Wat betekent dit dan?

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): Het betekent dat de tekst letterlijk moet worden genomen. De inhoudelijke afweging van de varianten gaat niet alleen over het oplossend vermogen maar ook over de kwaliteit van de omgeving. Die zullen wij altijd moeten meenemen, want wij hebben altijd te maken met compensatie, mitigatie en dergelijke. Als deze tekst zo ver strekt, is ons advies over deze motie positief.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Is dat dezelfde strekking als de SP bedoelt?

De heer *Heijmans* (SP): Voorzitter! Ik heb daar heftig “ja” knikkend op gereageerd ten aanzien van de gedeputeerde. Misschien was dat niet zo handig en heeft mevrouw Geeraedts dat gemist. Wij rekenen ons nu niet een tunnel rijker, laat ik het zo zeggen.

De *voorzitter*: U ziet hooguit licht aan het einde van de tunnel, maar wij gaan nog even door.

De heer *Ten Harmsen van der Beek* (VVD): Voorzitter! U hebt nog een visie van de VVD-fractie te goed over de reactie van GS op ons amendement.

Wij hebben nog eens nadrukkelijk met elkaar gesproken en elkaar diep in de ogen gekeken. Wij hebben goed geluisterd naar het verzoek van GS om het amendement aan te passen. De gedeputeerde heeft gezegd dat het werken in de toren onuitvoerbaar wordt als wij het amendement ongewijzigd zouden doorvoeren, dat GS erg aan handen en voeten gebonden wordt en dat er veel ambtenarij voor nodig is. Dat willen wij absoluut niet. Dat is ook niet de intentie van het amendement. Ik heb geprobeerd om dat duidelijk

te maken. Wij kunnen het amendement intrekken als het college de afspraak hier nogmaals bevestigt. Dat is voor ons erg belangrijk. Daarbij geldt nadrukkelijk dat de aangepaste motie onverkort wordt uitgevoerd en dat de overwegingen plus het gestelde in het amendement expliciet betrokken worden bij de uitwerking. Wij gaan een zeer fundamentele discussie voeren over hoe wij in dit huis omgaan met de spelregels voor autorisatie en bevoegdheden.

Mevrouw *Wijnands* (PvdA): De heer Ten Harmsen spreekt over “wij”. Heeft hij ook overlegd met de partijen die de motie mee hebben ingediend.

De heer *Ten Harmsen van der Beek* (VVD): Dat heb ik zeker gedaan. Als mevrouw Wijnands overleg had gevoerd met haar fractie, had zij dat ook gemerkt.

Mevrouw *Wijnands* (PvdA): Dat heb ik zojuist gedaan, maar het was onze fractie niet duidelijk dat het op deze manier zou gaan.

De heer *Ten Harmsen van der Beek* (VVD): Als dat niet het geval was geweest, had ik gezegd dat de VVD zich terugtrok, maar omdat ik heel erg gevoelig voor ben voor het feit dat je wanneer je samen iets opstelt, ook samen overlegt, heb ik alle partijen die mee hebben gedaan langsgelopen.

Mevrouw *Wijnands* (PvdA): U hebt gevraagd of het akkoord was dat de motie zou worden ingetrokken, mijnheer Ten Harmsen?

De heer *Ten Harmsen van der Beek* (VVD): Ja, met de toevoeging die wij zojuist gedaan hebben. Ik wil geen namen noemen, maar die mijnheer met die snor weet er alles van.

De *voorzitter*: Het zal zo blijken in het verdere verloop van deze ronde.

De heer *Ten Harmsen van der Beek* (VVD): Ik hoop niet dat mevrouw Wijnands mij nu gaat vertellen dat ik met de verkeerde fractiegenoot gesproken heb!

Alle gekheid op een stokje. Ik wil nog een kleine

onduidelijkheid wegnemen. Wij hebben in de motie gezegd dat inzicht op productniveau noodzakelijk is om autorisatie op product-groepniveau te kunnen geven en dat dit inzicht op productniveau ons nu niet gegeven is. GS ontkennen dat, maar ik heb alles en alles nagezocht en ook het bijlagenboek erop nageslagen. Dat bijlagenboek is echt fundamenteel anders dan wat wij tot nu toe hebben gekregen. De laatste uitkomsten van de werkgroep verbetering begroting waarvan ik zelf voorzitter mocht zijn, hebben uiteindelijk geleid tot een productenboek met alle kleurtjes van waar de lasten en de baten vandaan komen. Dat gaf een veel dieper inzicht dan het productenboek dat er nu ligt. Wij willen het college erop wijzen dat op dat niveau geen autorisatie gegeven wordt maar wel inzicht om autorisatie op productgroepniveau te kunnen geven. Die boodschap willen wij meenemen naar het overleg in januari. Ik hoop dat GS ons dat willen toezeggen. Als dat het geval is, kunnen wij het amendement intrekken en zien wij uit naar een vruchtbare discussie.

De *voorzitter*: Ik stel vast dat dat de heer Ten Harmsen van der Beek het amendement wil intrekken en dat ik dat misschien nog even hoor van de andere fracties die het amendement mee ingediend hebben. Dat is nog niet duidelijk, maar dat komt zo dadelijk wel.

De heer *Heijmans* (SP): Voorzitter! Na de beantwoording van de gedeputeerde trekken wij motie M46 in. Het geldt dat al een bestemming heeft willen wij niet nog een keer gebruiken.

De *voorzitter*: Aangezien motie M46 is ingetrokken, maakt zij geen onderdeel meer uit van de beraadslaging.

De heer *Van Hattem* (PVV): Het kan zijn dat ik het heb gemist maar ik heb nog geen reactie gehoord op amendement A3, veilige fietsverbindingen in plaats van ecologische verbindingen.

De *voorzitter*: De fractie van de PvdA? Niet? Trekt u uw steun aan amendement A11a in?

Mevrouw *Wijnands* (PvdA): Wij gaan mee met het intrekken.

De *voorzitter*: Aangezien amendement A11a is ingetrokken, maakt het onderdeel meer uit van de beraadslaging.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Voorzitter! Er is nog een partij die het amendement mede heeft ingediend. D66 trekt het amendement mede in maar ik wil wel even aangeven dat ik de hele gang van zaken rondom dit amendement buitengewoon vreemd vind en dat met betrekking tot het productenboek ik de heer Ten Harmsen sterk ondersteun. Ik was lid van die werkgroep en al die kleurtjes spraken mij sterk aan. Het verbetert mijn begrijpen van een stuk als met kleurtjes wordt gewerkt. Ik ben er een fanatiek voorstander van, zeker in de productenboeken. Ik vind het inderdaad heel vervelend als we dat niet meer krijgen. Ik onderschrijf de reactie volledig.

De *voorzitter*: Excuses, mevrouw Lestrade, dat ik niet ook even aan u vroeg of u uw steun aan het amendement wilde volhouden. Alle indieners trekken nu het amendement in en dat leidt tot de conclusie dat amendement A11a nu geen deel meer uitmaakt van de beraadslaging.

De heer *Van der Wel* (PvdD): Voorzitter! In overleg met de mede-indiener GroenLinks houden we de moties M35 en M37 aan voor de discussie over Vitaal Platteland.

De *voorzitter*: Aangezien de moties M35 en M37 zijn ingetrokken, maken zij geen onderdeel meer uit van de beraadslaging.

De heer *Heijmans* (SP): Ik heb nog een kleine opmerking. Motie M6 heeft als titel rijksbijdrage A27 maar gaat volgens mij over de N279.

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): Voorzitter! De vraag van de heer Ten Harmsen van der Beek, gesteund door andere fracties, naar het inzicht zullen wij betrekken bij de notitie die wij hebben toegezegd.

De heer *Van den Hout* (GS;SP): Amendement A3 is toegelicht. Wij kunnen het geld dat we met België overeengekomen zijn, niet anders besteden dan aan de natuurbrug.

De *voorzitter*: Dan gaan we nu over tot de stemmingen. Ik stel vast dat de heer Krol van de fractie van 50PLUS afwezig is.

In stemming komt amendement A3.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Tegen.

De heer *Van Vugt* (CDA): Tegen.

De heer *Heijmans* (SP): Tegen.

De heer *Van Hattem* (PVV): Voor.

Ik hoop dat als het amendement wordt afgewezen, toch wordt gekeken naar mogelijkheden voor fietsroutes in de Kempen.

Mevrouw *Wijnands* (PvdA): Tegen.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Tegen.

De heer *P. Smeulders* (GroenLinks): Tegen.

De heer *Van der Wel* (PvdD): Tegen.

De heer *Kap* (OSN): Tegen.

De *voorzitter*: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fractie van de PVV voor dit amendement hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat het is verworpen.

In stemming komt amendement A4.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Tegen.

De heer *Van Vugt* (CDA): Voorbarig, dus tegen.

De heer *Heijmans* (SP): Tegen.

De heer *Dol* (PVV): Tegen.

Mevrouw *Wijnands* (PvdA): Voor.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Voor.

De heer *P. Smeulders* (GroenLinks): Voor.

De heer *Van der Wel* (PvdD): Voor.

De heer *Kap* (OSN): Voor.

De *voorzitter*: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van de VVD, het CDA, de SP en de PVV tegen dit amendement hebben gestemd en die van de overige fracties ervoor, zodat het is verworpen.

In stemming komt amendement A5.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Tegen.

Mevrouw *Keijzers-Verschelling* (CDA): Tegen.

De heer *Heijmans* (SP): Tegen.

De heer *Van den Berg* (PVV): Tegen.

Op het moment dat blijkt dat we de drie grote projecten niet rond kunnen krijgen met het budget uit het spaar- en investeringsfonds en er bij de andere projecten geld overblijft, vinden wij dit een goede besteding.

Mevrouw *Wijnands* (PvdA): Voor.

Mevrouw *Klitsie* (D66): Tegen.

De heer *P. Smeulders* (GroenLinks): Tegen.

In tegenstelling tot de PVV zijn wij niet voor al die grote projecten maar ook niet voor deze projecten.

De heer *Van der Wel* (PvdD): Tegen.

De heer *Kap* (OSN): Voor.

De *voorzitter*: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fractie van de PvdA en de OSN voor dit amendement hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat het is verworpen.

In stemming komt amendement A6.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Tegen.

Mevrouw *Keijzers-Verschelling* (CDA): Tegen.

De heer *Heijmans* (SP): Tegen.

De heer *Dol* (PVV): Tegen.

Mevrouw *Wijnands* (PvdA): Voor.

Mevrouw *Klitsie* (D66): Tegen.

De heer *P. Smeulders* (GroenLinks): Voor.

De heer *Van der Wel* (PvdD): Voor.

De heer *Kap* (OSN): Voor.

De *voorzitter*: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van de VVD, het CDA, de SP, de PVV en D66 tegen dit amendement hebben gestemd en die van de overige fracties ervoor, zodat het is verworpen.

In stemming komt amendement A8.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Tegen.

De heer *Keijzers-Verschelling* (CDA): Tegen.

De heer *Heijmans* (SP): Tegen.

De heer *Dol* (PVV): Tegen.

Mevrouw *Wijnands* (PvdA): Tegen.

Voor de toekomst zien wij best mogelijkheden in het voorstel van GroenLinks maar dan wel met een duidelijke bestemming erbij. Nu ligt het helemaal open. Dus tegen.

Mevrouw *Klitsie* (D66): Tegen.

De heer *P. Smeulders* (GroenLinks): Heel erg voor.

De heer *Van der Wel* (PvdD): Ook heel erg voor.

De heer *Kap* (OSN): Heel erg tegen.

De *voorzitter*: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van GroenLinks en de PvdD voor dit amendement hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat het amendement heel erg is verworpen.

In stemming komt amendement A9.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Tegen.

Mevrouw *Kerkhof-Mos* (CDA): Tegen.

De heer *Heijmans* (SP): Tegen.

De heer *Dol* (PVV): Tegen.

Mevrouw *Wijnands* (PvdA): Tegen.

Mevrouw *Klitsie* (D66): Tegen.

De heer *P. Smeulders* (GroenLinks): Tegen.

De heer *Van der Wel* (PvdD): Voor.

De heer *Kap* (OSN): Tegen.

De *voorzitter*: Ik constateer dat de fractie van de PvdD voor dit amendement heeft gestemd en de aanwezige leden van de overige fracties ertegen, zodat het is verworpen.

In stemming komt amendement A10.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Tegen.

De heer *Van Vugt* (CDA): Tegen.

De heer *Heijmans* (SP): Tegen.

De heer *Van Hattem* (PVV): Tegen.

Mevrouw *Wijnands* (PvdA): Voor.

Mevrouw *Klitsie* (D66): Tegen.

De heer *P. Smeulders* (GroenLinks): Voor.

De heer *Van der Wel* (PvdD): Voor.

De heer *Kap* (OSN): Voor.

De *voorzitter*: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van de VVD, het CDA, de SP, de PVV en D66 tegen dit amendement hebben gestemd en die van de overige fracties ervoor, zodat het is verworpen.

In stemming komt amendement A12.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Voor.
Met de stemverklaring dat het gaat om de letterlijke tekst.

Mevrouw *Keijzers-Verschelling* (CDA): Voor.
Wij sluiten ons bij de stemverklaring van de VVD aan.

De heer *Heijmans* (SP): Voor.

De heer *Dol* (PVV): Tegen.

Mevrouw *Wijnands* (PvdA): Voor.

Mevrouw *Klitsie* (D66): Voor.

De heer *P. Smeulders* (GroenLinks): Voor.

De heer *Van der Wel* (PvdD): Voor.

De heer *Kap* (OSN): Voor.

De *voorzitter*: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fractie van de PVV tegen dit amendement hebben gestemd en die van de overige fracties ervoor, zodat het is aangenomen.

In stemming komt het aldus gewijzigde voorstel 47/11 B I.

De *voorzitter*: Voorstel 47/11 B II komt apart in stemming.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Voor.

Mevrouw *Kerkhof-Mos* (CDA): Voor.

De heer *Heijmans* (SP): Voor.

De heer *Dol* (PVV): Tegen.
Ondanks dat wij het fijn vinden dat de begroting op peil is gehouden en er goede reserves zijn, staan er toch te veel dingen in op grond waarvan wij tegen stemmen.

Mevrouw *Wijnands* (PvdA): Tegen.

Mevrouw *Klitsie* (D66): Tegen.
Wij hadden de besluiten graag apart willen beoordelen. Op onderdelen zijn wij het ermee oneens. Daarom tegen.

De heer *P. Smeulders* (GroenLinks): Tegen.

De heer *Van der Wel* (PvdD): Tegen.

De heer *Kap* (OSN): Tegen.

De *voorzitter*: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fractie van de de VVD, het CDA en de SP voor dit voorstel hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat het is aangenomen.

In stemming komt voorstel 47/11 B II.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Voor.

Mevrouw *Kerkhof-Mos* (CDA): Voor.

De heer *Heijmans* (SP): Voor.

De heer *Dol* (PVV): Voor.

Mevrouw *Wijnands* (PvdA): Voor.

Mevrouw *Klitsie* (D66): Voor.

De heer *P. Smeulders* (GroenLinks): Tegen.

De heer *Van der Wel* (PvdD): Tegen.

De heer *Kap* (OSN): Voor.

De *voorzitter*: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van GroenLinks en van de PvdD tegen dit voorstel hebben gestemd en die van de overige fracties ervoor, zodat het is aangenomen. Dan gaan we nu beginnen aan de stemming over de moties.

In stemming komt motie M6.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Voor.

Mevrouw *Keijzers-Verschelling* (CDA): Voor.

De heer *Heijmans* (SP): Voor.

De SP-fractie stemt voor maar ziet dit niet als het nu al maken van een keuze tussen de 80- of 100-km variant. Die keuze blijft open.

De heer *Dol* (PVV): Voor.

Mevrouw *Wijnands* (PvdA): Tegen.

Mevrouw *Klitsie* (D66): Voor.

Met dezelfde stemverklaring als de SP.

De heer *P. Smeulders* (GroenLinks): Tegen.

De heer *Van der Wel* (PvdD): Tegen.

De heer *Kap* (OSN): Voor.

De *voorzitter*: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van de VVD, het CDA, de SP, de PVV, D66 en de OSN voor deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat zij is aangenomen.

In stemming komt motie M7.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Voor.

De heer *Van Vugt* (CDA): Voor.

De heer *Heijmans* (SP): Voor.

De heer *Dol* (PVV): Voor.

Mevrouw *Wijnands* (PvdA): Voor.

Wij hebben wel het idee dat we deze motie bijna elk jaar opnieuw ingediend zien. Hopelijk heeft het ook effect.

Mevrouw *Klitsie* (D66): Voor.

Met stemverklaring dat wij de ruimtelijke reservering voor de spoorweg er graag bij in beschouwing nemen.

De heer *P. Smeulders* (GroenLinks): Tegen.

De heer *Van der Wel* (PvdD): Tegen.

De heer *Kap* (OSN): Voor.

De *voorzitter*: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van de VVD, het CDA, de SP, de PVV, de PvdA, D66 en de OSN voor deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat zij is aangenomen.

In stemming komt motie M8.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Voor.

De heer *Van Vugt* (CDA): Voor.

De heer *Heijmans* (SP): Voor.

De heer *Dol* (PVV): Voor.

We zijn op zich er heel erg voor dat mensen allemaal mooie zonnepanelen op hun dak kunnen zetten maar we zijn er niet voor dat er bij voorrang teruggeleverd wordt. Dat houdt de nodige risico's in voor het net. Voor Nederland is berekend dat het €6 mld. gaat kosten als het een al te groot succes wordt.

Mevrouw *Wijnands* (PvdA): Voor.

Mevrouw *Klitsie* (D66): Voor.

De heer *P. Smeulders* (GroenLinks): Voor.

De heer *Van der Wel* (PvdD): Voor.

Eerst maar eens terugleveren en dan zien de

problemen later wel.

De heer *Kap* (OSN): Voor.

De *voorzitter*: Ik constateer dat deze motie met algemene stemmen is aangenomen.

In stemming komt motie M9.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Voor.

Mevrouw *Kerkhof-Mos* (CDA): Voor.

De heer *Heijmans* (SP): Voor.

De heer *Dol* (PVV): Voor.

Mevrouw *Wijnands* (PvdA): Voor.

Mevrouw *Klitsie* (D66): Voor.

De heer *P. Smeulders* (GroenLinks): Tegen.

De heer *Van der Wel* (PvdD): Voor.

De heer *Kap* (OSN): Voor.

De *voorzitter*: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fractie van GroenLinks tegen deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ervoor, zodat zij is aangenomen.

In stemming komt motie M10.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Voor.

De heer *Brenninkmeijer* (CDA): Tegen.

Hoe sympathiek wij ook tegenover de Boulevard staan, we moeten de onderhandelingen niet frustreren. Den Bosch moet volgens ons kiezen en het is niet aan PS individuele projecten aan te wijzen. Dat zou tot precedentwerking kunnen leiden.

De heer *Heijmans* (SP): Voor.

De heer *Dol* (PVV): Tegen.

Mevrouw *Wijnands* (PvdA): Voor.

Mevrouw *Klitsie* (D66): Tegen.

De heer *P. Smeulders* (GroenLinks): Voor.

De heer *Van der Wel* (PvdD): Voor.

De heer *Kap* (OSN): Tegen.

De *voorzitter*: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van het CDA, de PVV, D66 en de OSN tegen deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ervoor, zodat zij is aangenomen.

In stemming komt motie M11.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Tegen.

Mevrouw *Keijzers-Verschelling* (CDA): Tegen.

De heer *Heijmans* (SP): Tegen.

De heer *Dol* (PVV): Voor.

Mevrouw *Wijnands* (PvdA): Tegen.

Mevrouw *Klitsie* (D66): Tegen.

De heer *P. Smeulders* (GroenLinks): Tegen.

De heer *Van der Wel* (PvdD): Tegen.

De heer *Kap* (OSN): Voor.

De *voorzitter*: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van de VVD, het CDA, de SP, de PvdA, D66, GroenLinks en de PvdD tegen deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat zij is verworpen.

In stemming komt motie M12a.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Tegen.

De heer *Kuijken* (CDA): Voor.

De gemeenten moeten niet worden gepasseerd. Het moet dus gebeuren in overleg met de betrokken gemeenten en niet na overleg. Zo moeten we het ook volgens de uitleg van de gedeputeerde interpreteren.

De heer *Heijmans* (SP): Wij stemmen voor aan de hand van de toelichting van de gedeputeerde en in de zin zoals het CDA het uitlegde.

De heer *Dol* (PVV): Ik zal even uitleggen hoe het bedoeld is. Er moet een proef komen. Mochten gemeenten of bedrijven zwaarwegende bezwaren hebben, dan kan de gedeputeerde daarmee terugkomen in de commissie. Voor.

Mevrouw *Wijnands* (PvdA): Voor.

Mevrouw *Klitsie* (D66): Voor.
Ik denk dat het altijd goed is als het terugkomt in de commissie omdat het een heel grote ingreep is.

De heer *P. Smeulders* (GroenLinks): Voor.

De heer *Van der Wel* (PvdD): Voor.

De heer *Kap* (OSN): Voor.

De *voorzitter*: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fractie van de VVD tegen deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ervoor, zodat zij is aangenomen.

In stemming komt motie M15.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Tegen. De motie is overbodig.

Mevrouw *Kerkhof-Mos* (CDA): Tegen.

De heer *Heijmans* (SP): Voor.

De heer *Dol* (PVV): Voor.

Mevrouw *Wijnands* (PvdA): Tegen.

Mevrouw *Klitsie* (D66): Tegen.

De heer *P. Smeulders* (GroenLinks): Tegen.

De heer *Van der Wel* (PvdD): Voor.

De heer *Kap* (OSN): Tegen.

De *voorzitter*: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van de VVD, het CDA, de PvdA, D66, GroenLinks en de OSN tegen deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ervoor, zodat zij is verworpen.

In stemming komt motie M17.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Tegen.

Mevrouw *Keijzers-Verschelling* (CDA): Tegen.

De heer *Heijmans* (SP): Tegen.

De heer *Dol* (PVV): Voor.

Mevrouw *Wijnands* (PvdA): Tegen.

Mevrouw *Klitsie* (D66): Tegen.
Het is onderdeel van Vitaal Platteland.

De heer *P. Smeulders* (GroenLinks): Voor.

De heer *Van der Wel* (PvdD): Voor.

De heer *Kap* (OSN): Voor.

De *voorzitter*: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van de VVD, het CDA, de SP, de PvdA en D66 tegen deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ervoor, zodat zij is verworpen.

In stemming komt motie M18.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Tegen.

De heer *Kuijken* (CDA): Tegen.

De heer *Heijmans* (SP): Tegen.

De heer *Dol* (PVV): Tegen.

Mevrouw *Wijnands* (PvdA): Voor.

Mevrouw *Klitsie* (D66): Voor.

De heer *P. Smeulders* (GroenLinks): Voor.

De heer *Van der Wel* (PvdD): Voor.

De heer *Kap* (OSN): Voor.

De *voorzitter*: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van de VVD, het CDA, de SP en de PVV tegen deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ervoor, zodat zij is verworpen.

In stemming komt motie M19.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Tegen.

De heer *Van Vugt* (CDA): Tegen.

De heer *Heijmans* (SP): Tegen.

De heer *Dol* (PVV): Tegen.
Wij vinden dit een taak van de gemeenten.

Mevrouw *Wijnands* (PvdA): Voor.

Mevrouw *Klitsie* (D66): Tegen.
Het is een taak van de gemeenten.

De heer *P. Smeulders* (GroenLinks): Voor.

De heer *Van der Wel* (PvdD): Voor.

De heer *Kap* (OSN): Tegen.

De *voorzitter*: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van de VVD, het CDA, de SP, de PVV, D66 en de OSN tegen deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ervoor, zodat zij is verworpen.

In stemming komt motie M21.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Tegen.

Mevrouw *Keijzers-Verschelling* (CDA): Tegen.

De heer *Heijmans* (SP): Tegen.

De heer *Dol* (PVV): Tegen.

Mevrouw *Wijnands* (PvdA): Voor.

Mevrouw *Klitsie* (D66): Voor.

De heer *P. Smeulders* (GroenLinks): Voor.

De heer *Van der Wel* (PvdD): Voor.

De heer *Kap* (OSN): Tegen.

De *voorzitter*: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van de VVD, het CDA, de SP, de PVV en de OSN tegen deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ervoor, zodat zij is verworpen.

In stemming komt motie M22.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Voor.

De heer *Kuijken* (CDA): Voor.

De heer *Heijmans* (SP): Tegen.

De heer *Dol* (PVV): Voor.

Mevrouw *Wijnands* (PvdA): Voor.

Mevrouw *Klitsie* (D66): Voor.

De heer *P. Smeulders* (GroenLinks): Voor.

De heer *Van der Wel* (PvdD): Voor.

De heer *Kap* (OSN): Voor.

De *voorzitter*: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fractie van de SP tegen deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ervoor,

zodat zij is aangenomen.

In stemming komt motie M24.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Tegen.

Mevrouw *Keijzers-Verschelling* (CDA): Tegen.

De heer *Heijmans* (SP): Tegen.

De heer *Dol* (PVV): Tegen.

Mevrouw *Wijnands* (PvdA): Voor.

Mevrouw *Klitsie* (D66): Voor.

De heer *P. Smeulders* (GroenLinks): Voor.

De heer *Van der Wel* (PvdD): Voor.

De heer *Kap* (OSN): Tegen.

De *voorzitter*: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van de VVD, het CDA, de SP, de PVV en de OSN tegen deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ervoor, zodat zij is verworpen.

In stemming komt motie M26.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Tegen.

De heer *Kuijken* (CDA): Tegen.

De heer *Heijmans* (SP): Tegen.

De heer *Dol* (PVV): Tegen.

Mevrouw *Wijnands* (PvdA): Voor.

Mevrouw *Klitsie* (D66): Tegen.

Voor de motie stemmen zou de suggestie wekken dat wij voor de Landschappen van Allure zijn.

De heer *P. Smeulders* (GroenLinks): Voor.

De heer *Van der Wel* (PvdD): Voor.

De heer *Kap* (OSN): Voor.

De *voorzitter*: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van de VVD, het CDA, de SP, de PVV en D66 tegen deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ervoor, zodat zij is verworpen.

In stemming komt motie M27.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Tegen.

De heer *Van Vugt* (CDA): Tegen.

De heer *Heijmans* (SP): Tegen.

De heer *Dol* (PVV): Tegen.

Mevrouw *Wijnands* (PvdA): Voor.

Mevrouw *Klitsie* (D66): Voor.

De heer *P. Smeulders* (GroenLinks): Voor.

De heer *Van der Wel* (PvdD): Voor.

De heer *Kap* (OSN): Voor.

De *voorzitter*: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van de VVD, het CDA, de SP en de PVV tegen deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ervoor, zodat zij is verworpen.

In stemming komt motie M28.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Tegen.

De VVD is niet tegen kernenergie, dus zijn we ook voor een oplossing van het kernafval.

De heer *Kuijken* (CDA): Voor.

De heer *Heijmans* (SP): Voor.

De heer *Dol* (PVV): Tegen.

Mevrouw *Wijnands* (PvdA): Voor.

Mevrouw *Klitsie* (D66): Voor.

Met de aantekening wat in tweede termijn door Marusjka is gezegd.

De heer *P. Smeulders* (GroenLinks): Voor.

De heer *Van der Wel* (PvdD): Voor.

De heer *Kap* (OSN): Tegen.

De *voorzitter*: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van de VVD, de PVV en de OSN tegen deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ervoor, zodat zij is aangenomen.

In stemming komt motie M31.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Tegen.

Mevrouw *Keijzers-Verschelling* (CDA): Tegen.

De heer *Heijmans* (SP): Tegen.

De heer *Dol* (PVV): Tegen.

Mevrouw *Wijnands* (PvdA): Voor.

Mevrouw *Klitsie* (D66): Voor.

De heer *P. Smeulders* (GroenLinks): Voor.

De heer *Van der Wel* (PvdD): Voor.

De heer *Kap* (OSN): Tegen.

De *voorzitter*: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van de VVD, het CDA, de SP, de PVV en de OSN tegen deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ervoor, zodat zij is verworpen.

In stemming komt motie M32a.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Tegen.

Mevrouw *Keijzers-Verschelling* (CDA): Voor.

De heer *Heijmans* (SP): Voor.

De heer *Dol* (PVV): Tegen.

Mevrouw *Wijnands* (PvdA): Voor.

Mevrouw *Klitsie* (D66): Voor.

De heer *P. Smeulders* (GroenLinks): Voor.

De heer *Van der Wel* (PvdD): Voor.

De heer *Kap* (OSN): Voor.

De *voorzitter*: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van de VVD en de PVV tegen deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ervoor, zodat zij is aangenomen.

In stemming komt motie M33.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Tegen.

De heer *Van Vugt* (CDA): Tegen.

De heer *Heijmans* (SP): Tegen.

De heer *Dol* (PVV): Tegen.

Mevrouw *Wijnands* (PvdA): Tegen.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Voor.

De heer *P. Smeulders* (GroenLinks): Voor.

De heer *Van der Wel* (PvdD): Voor.

De heer *Kap* (OSN): Voor.

De *voorzitter*: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van D66, GroenLinks, de PvdD en de OSN voor deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat zij is verworpen.

In stemming komt motie M34.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Tegen.

Mevrouw *Keijzers-Verschelling* (CDA): Tegen.

De heer *Heijmans* (SP): Tegen.

De heer *Dol* (PVV): Tegen.

Mevrouw *Wijnands* (PvdA): Tegen.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Tegen.

De heer *P. Smeulders* (GroenLinks): Tegen.
Deze motie gaat in tegen het feit dat wij juist meer willen participeren dan subsidiëren.

De heer *Van der Wel* (PvdD): Voor.
Het probleem voor ons is dat de provincie zowel deel uitmaakt van, als vergunning verleent bij dezelfde projecten.

De heer *Kap* (OSN): Voor.

De *voorzitter*: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van de PvdD en de OSN voor deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat zij is verworpen.

In stemming komt motie M38.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Tegen.

Mevrouw *Keijzers-Verschelling* (CDA): Tegen.

De heer *Heijmans* (SP): Tegen.

De heer *Dol* (PVV): Tegen.

Mevrouw *Wijnands* (PvdA): Voor.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Voor.

De heer *P. Smeulders* (GroenLinks): Voor.

De heer *Van der Wel* (PvdD): Voor.

De heer *Kap* (OSN): Voor.

De *voorzitter*: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van de VVD, het CDA, de SP en de PVV tegen deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ervoor, zodat zij is verworpen.

In stemming komt motie M39.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Tegen.

Mevrouw *Keijzers-Verschelling* (CDA): Tegen.

De heer *Heijmans* (SP): Tegen.

De heer *Dol* (PVV): Tegen.

Mevrouw *Wijnands* (PvdA): Voor.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Voor.

De heer *P. Smeulders* (GroenLinks): Voor.

De heer *Van der Wel* (PvdD): Voor.

De heer *Kap* (OSN): Tegen.

De *voorzitter*: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van de VVD, het CDA, de SP, de PVV en de OSN tegen deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ervoor, zodat zij is verworpen.

In stemming komt motie M40.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Tegen.

De heer *Breninkmeijer* (CDA): Tegen.

De heer *Heijmans* (SP): Tegen.

De heer *Dol* (PVV): Voor.

Mevrouw *Wijnands* (PvdA): Tegen.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Tegen.

De heer *P. Smeulders* (GroenLinks): Voor.

De heer *Van der Wel* (PvdD): Voor.

De heer *Kap* (OSN): Tegen.

De *voorzitter*: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van de PVV, GroenLinks en de PvdD voor deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat zij is verworpen.

In stemming komt motie M41.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Tegen.

De heer *Kuijken* (CDA): Tegen.

Gelet op het antwoord van de gedeputeerde zijn wij tegen.

De heer *Heijmans* (SP): Tegen.

De heer *Dol* (PVV): Tegen.

Mevrouw *Wijnands* (PvdA): Tegen.

Wij stemmen tegen met dezelfde stemverklaring als het CDA.

Mevrouw *Klitsie* (D66): Voor.

Het gaat met name om de datum van ingang

De heer *P. Smeulders* (GroenLinks): Voor.

De heer *Van der Wel* (PvdD): Voor.

Het gaat om 1 januari, startdatum van het Life Science park.

De heer *Kap* (OSN): Voor.

De *voorzitter*: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van de VVD, het CDA, de SP, de PVV en de PvdA tegen deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ervoor, zodat zij is verworpen.

In stemming komt motie M42.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Tegen.

De heer *Breninkmeijer* (CDA): Tegen.

De heer *Heijmans* (SP): Tegen.

De heer *Dol* (PVV): Tegen.

Mevrouw *Wijnands* (PvdA): Tegen.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Tegen.

De heer *P. Smeulders* (GroenLinks): Voor.

De heer *Van der Wel* (PvdD): Voor.

Het Life Science Park moet juist een voorbeeld zijn voor alternatieven voor dierproeven.

De heer *Kap* (OSN): Voor.

De *voorzitter*: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van de GroenLinks, PvdD en de OSN voor deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat zij is verworpen.

In stemming komt motie M43.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Tegen.

De heer *Kuijken* (CDA): Tegen.

De heer *Heijmans* (SP): Tegen.

De heer *Dol* (PVV): Tegen.

Mevrouw *Wijnands* (PvdA): Tegen.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Tegen.

De heer *P. Smeulders* (GroenLinks): Tegen.

De heer *Van der Wel* (PvdD): Voor.

De heer *Kap* (OSN): Voor.

De *voorzitter*: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van de PvdD en de OSN voor deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat zij is verworpen.

In stemming komt motie M44a.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Voor.

Mevrouw *Keijzers-Verschelling* (CDA): Tegen.

De heer *Heijmans* (SP): Voor.

De heer *Dol* (PVV): Voor.

Mevrouw *Wijnands* (PvdA): Voor.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Voor.

De heer *P. Smeulders* (GroenLinks): Voor.

De heer *Van der Wel* (PvdD): Voor.

De heer *Kap* (OSN): Voor.

De *voorzitter*: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fractie van het CDA tegen deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ervoor, zodat zij is aangenomen.

De heer *Heijmans* (SP): Voorzitter! Wilt u het onderwerp van de moties noemen?

De *voorzitter*: Zo af en toe doe ik dat, maar ik dacht steekproefsgewijze! Laat ik het nu wel doen. M45 betreft de Maashorst.

In stemming komt motie M45.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Voor.

Mevrouw *Keijzers-Verschelling* (CDA): Voor.

De heer *Heijmans* (SP): Voor.

De heer *Dol* (PVV): Voor.

Mevrouw *Wijnands* (PvdA): Voor.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Tegen.

De heer *P. Smeulders* (GroenLinks): Voor.

De heer *Van der Wel* (PvdD): Voorzitter! Wij willen

ons onthouden van stemming.

De *voorzitter*: Dat kan niet. U moet voor of tegen zijn.

De heer *Van der Wel* (PvdD): Tegen.

De heer *Kap* (OSN): Voor.

De *voorzitter*: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van de VVD, het CDA, de SP, de PVV, de PvdA, GroenLinks en de OSN voor deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat zij is aangenomen.

In stemming komt motie M47.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Tegen.

Mevrouw *Keijzers-Verschelling* (CDA): Tegen.

De heer *Heijmans* (SP): Voor.

De heer *Dol* (PVV): Voor.

Mevrouw *Wijnands* (PvdA): Voor.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Voor.

De heer *P. Smeulders* (GroenLinks): Voor.

De heer *Van der Wel* (PvdD): Voor.

Wij feliciteren de heer Smeulders.

De heer *Kap* (OSN): Tegen.

De *voorzitter*: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van de SP, de PVV, de PvdA, D66, GroenLinks en de PvdD voor deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat zij is aangenomen.

Motie M11-11-11

De *voorzitter*: Er is nog een motie. Sorry, u moet even op uw email kijken. Ja, zo gaat dat soms. Er is nog een bijzondere motie nagekomen. Zij wordt

nu uitgedeeld in de zaal.

Misschien wil de indiener de motie even voorlezen?

De heer *Van Hattem* (PVV): Onze motie is motie M11-11-11. Heel toepasselijk voor vandaag. De titel van de motie is ook Alaaf!

"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op 11-11-11, brengen een welgemeend Alaaf uit aan alle vanavond op deze bijzondere datum gekozen carnavalsprinsen, en gaan over tot de orde van de dag."

De *voorzitter*: Mag ik voorstellen dat wij deze motie bij acclamatie aannemen? Daartoe wordt besloten.

(Applaus).

De *voorzitter*: Binnenkort zal ik als commissaris de carnavalsprinsen van de gemeenten met tussen de 2000 en 33.000 inwoners hier ontvangen. Ik zal ervoor zorgen dat u daarbij kunt zijn.

Dames en heren. Wij zijn dan gekomen aan het einde van de behandeling van de begroting. Er is nog één punt en ik hoop dat wij dat bij acclamatie kunnen vaststellen.

Nummer 57/11

Wijziging samenstelling commissies en benoemingen

Het voorstel wordt zonder beraadslaging met algemene stemmen aangenomen.

Sluiting van de vergadering

De *voorzitter*: Dames en heren. Daarmee zijn wij gekomen aan het einde van deze agenda, want er is niets aangemeld voor het vragenuurtje. Dat betekent dat wij ruim voor 11 over 11 aan het einde van deze beraadslagingen zijn gekomen.

Ik dank u allen voor uw enorme inzet en uw harde werk bij de voorbereiding van deze vergadering. Deze dank geldt ook voor het ambtelijke en

bestuurlijke team dat deze begroting heeft voortgebracht.

Ik dank u voor de felicitaties voor mijn echtgenote. Ik wil daarin ook de dochter van mevrouw Frijters betrekken en de dochter van de adjunct-griffier die ook vandaag jarig zijn.

Ik wens u nog een mooie avond en een goed weekend. Tot de volgende vergadering.

De voorzitter sluit te 21.40 uur de vergadering.

Besluit 08/12

Provinciale Staten van Noord-Brabant,

- gezien het voorstel van de griffier d.d. 14 februari 2012, nr. 2890461,
- gelet op artikel 40, vijfde lid, van het Reglement van orde Provinciale Staten Noord-Brabant 2012;

besluiten:

de notulen van het verhandelde door Provinciale Staten in hun vergadering op 11 november 2011 vast te stellen.

's-Hertogenbosch, 2 maart 2012

Provinciale Staten voornoemd,

prof. dr. W.B.H.J. van de Donk, voorzitter,

mw. drs. C.J.M. Dortmans